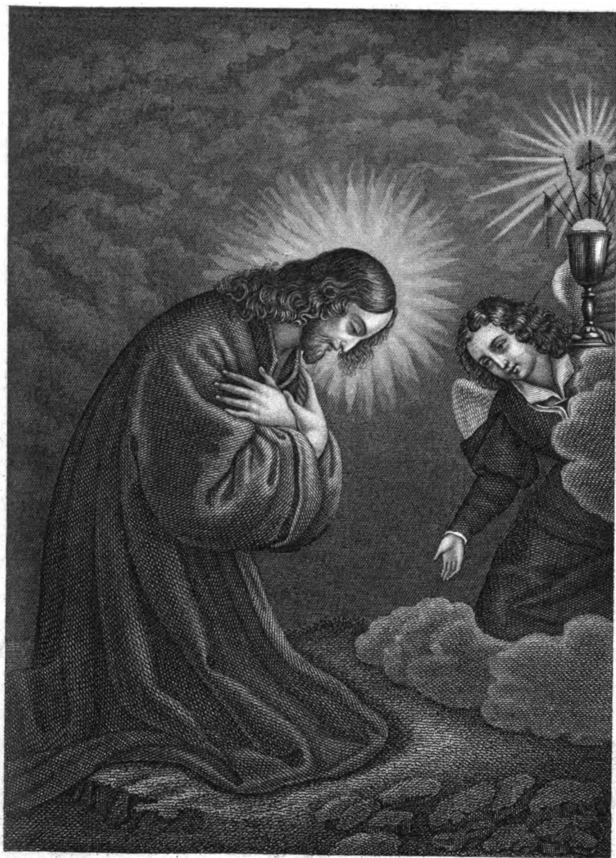

Österreichische Nationalbibliothek
+Z254173504

Otče,

budi volja tvoja!

Molitvena knjiga

s poukami i naputki na bogoljuban život,

koje

ponašio iz latinskih i njemačkih, a koje sabrao
iz slavjanskih molitvenikah i knjigah

Dr. J. Dobrila,

počastni kanonik kod svetoga Jušta u Trstu.

Treće popravljeno izdanje.

U Beču.

U c. kr. zakladi školskih knjigah.

1869.

O Molitvi.

„Molite bez prestanka“. 1. Tes. 5, 17.

Što je dihanje tielu, ono je molitva duši. Molitva nalikuje nebeskim ljestvam, po kojih duh naš k Bogu uzhodi, da milost i blagoslov božji na nas sidje. „Prosite i dat će vam se“. Nismo li svi potrebni i siromašni, nevoljni i griešni? — Molimo dakle bez prestanka. Prorok Daniel je volio umrieti nego propustiti molitvu, koju je triput na dan klečeć ovršivao. — Nereci: Nemam vrmena moliti. Vrieme, koje molitvi posvetiš, bit će ti blagoslovom nebeskim obilno naplatjeno. Kralj David je imao mnogo posla i skrbi, a ipak je svaki dan sedam krat Boga proslavljivao. — Isukrst, spasitelj naš, težkim se je putovanjem i neprestanim navještjivanjem svoga nebeskoga nauka po vas dan trudio, a zatim mnokrat ciele noći u molitvi sprovodio. I molitva je počinak — sladak počinak u milom naručju božjem. — Negovori: Nije me volja moliti, jer sam raztrkane misli itd. Skupi najprie svoje misli; oslobodi se svjetovnih skrbi, pak si živo predstavi, da si u nazočnosti božjoj, u družtvu s angjeli i svetimi, koji neprestano Bogu slavu pievaju. Svladaj srdačno svoju mlačnost i grustnju, pak ćeš tim veću zaslugu imati, čim manje nasladnosti bez vlastite krivine u molitvi oćutiš. Moleć uči se moliti. — Nemoj reći: Molitva ništa nekoristi; i tako se ništa neizprosi. A zašto mnokrat ništa neizprosimo? Jerbo molimo često samo za zemaljske

ili škodljive stvari; ili molimo bez skrušenja i stalne vjere, bez sinovlje predaje u volju otca nebeskoga, i bez prave ljubavi prama iskrnjemu, i samim neprijateljem svojim. Želiš li, dušo krštjanska, da te Bog usliši, a ti očisti si najprie savjest od svakoga i najmanjega grieha barem istinitim pokajanjem, oprosti svojim neprijateljem, pak moli krjepkom vjerom i stalnim pouzdavanjem, ponizno i u ime Isusovo, neprestano i opet te opet, pak pusti sve Bogu na volju, koji većput hoće da nam što boljega podjeli mjesto onoga, za što ga molimo. — Moli i pristojnim držanjem tiela, a ne nemarno i lieno, jer si pred licem božjim, pred kojim i sami angjeli drhtju. Nesrami se ruke sklopiti i podignuti, pred presvetim tielom Isukrstovim na oboje koljeno kleknuti, glavom se nakloniti, u prsi se udarati itd. — Ali nemoli samo ustima, nego i srdcem, duhom i istinom. — Krštjanine predragi! daj, počmi pravo moliti, pak ćeš izkusiti, koliko utješiva je molitva. „Tko pravo moli, pravo će i živjeti“, tako veli sv. Auguštin.

Molitva za dar bogoljubnosti.

Bože moj! ti si svagdje sa mnom, i vazda slušaš moje molitve; sve stvari morale bi me na te spominjati, na hvalu i slavu tvoju, i na pouzdavanje u te poticati; zato prie nego što počmem, budi moja najprva misao, je li ono i dobro i tebi milo, a kad što svršim, tebi ću ga zahvalnim srdcem izručiti. Kad mi bude dobro, hvalu ću ti uzdavati, i u tebi se radovati. Ako li se nadjem u nevolji i opasnosti, zašto bih

bezufao? Ti, Bože i otče moj, jesi vazda i svagdje sa mnom!

Ti nezahtievaš od mene dugih molitava; netreba mi, da mučno rieči ištem, jere smiem s tobom prosto govoriti kao diete sa svojim milim otcem; ti ni nećeš, da mnogo govorim, kad ti se molim.

Bože moj! kako se moram stidjeti, što više puta samo po sili, s navade ili pričinjeno molim, čim posve na druge stvari mislim, a kadkad niti znam, što govorim; ili što ti molitve kano brojim, i više pazim koliko, nego li kako molim.

Po tom, što mi je vrlo težko od stvari vidivih k nevidivim, od dobara zemaljskih k nebeskim pamet uzdizati, što mi se misli vazda na vremenité stvari nametju, i želje za taštinom poradjaju, upravo po tom razumiem, da tebe, moj nebeski otče, još premalo poznam i ljubim. Ufam se, da ću s pomoćju tvojom, predobri Bože, ovo opačno nagnutje nadvladati, ako si u molitvi svagda živo predstavim i pravo promislim tvoje neizmierno veličanstvo, svetost i dobrotu tvoju, pak što činim, kad molim, s kim govorim. To razmišljavanje napuniti će me dubokim poštovanjem, krjepkim pouzdavanjem i vrućom ljubavju; tim ću tvoju svetu nazoč-

nost ćutiti, i od mrzke se opačine čuvati, da ti nerečem, što mi iz srdca neizlazi, ili da ti neobećam, što me nije volja izpuniti, ili da neištem od tebe koje dobro, kad nebih imao prave odluke, da bih si ga pribavio i njim se služio po tvojoj volji.

Raztrešenosti u molitvi, koja je i proti mojoj volji, neuzimlješ mi za grieh; a kad opazim svoju razpršenost, umah ću nastojati, da si misli saberem i na molitvu upravim. A kad mi srdce u molitvi sladke utjehe i svete vrućoželjnosti neosietja, ipak neka me to ne zadrži, da pamet svoju k tebi neuzdignem, i nezazivljem tvoje sveto ime; jer ti paziš samo na dobru volju, i sve je dobro, kad je ona iskrena i dobra.

Otče moj! ti mi zapoviedaš, da se tebi molim, a ja i sam znam, koliko mi je molitva spasonosna i potrebita; ali pravu svrhu i kriepost molitve ipak premalo razmišljam. Ti nisi potreban moje molitve ni za povećanje tvoje slave, ni da te ja svojimi plačnimi prošnjami na pomilovanje ganem; ti znaš takodjer, što želim, još prie nego ti svoju želju riečju izjavim; ali ti hoćeš, da ti se molim za svoju vlastitu korist, da si sinovlje srdce prama tebi pribavim, i da se s poniznostju, prostodušnostju

i ljubavju sve više tebe držim, i da na te nikad nezaboravim. — Čim čestje se dakle s tobom, predobri i presveti otče, u molitvi razgovaram, tim bolji i svetiji postajem. Čim življe si dakle u molitvi tvoju svetu nazočnost u srdce utisnem, tim stalnije neću u vrieme napasti na tebe zaboraviti. Ti me svaki čas vidiš, kriepiš i svakim dobrom nadarivaš.

Podizanjem moje pameti k tebi, otče predobrostivi, uči me sve bolje poznavati moju pravu domovinu, moju istinitu otačbinu; ja se neću više nijednomu zemaljskomu dobru prekomjerno radovati, ni malodušno radi ikoje stvari tugovati, niti ću išta preveć željeti ili se česa bojati. Dobra pak, koja imam ili želim, onda ću stopram kao tvoj dar pravo cieniti, spasiteljno upotriebljavati i iskrenom zahvalom uživati. Tako neću biti u sreći i blagostanju nesmotren i obiestan, a u nevolji i nezgodi malodušan i bezufan. A kako bih mogao biti okrutan, nenavidan i zloban na iskrnjega svojega, ako zbilja promišljam, kako si ti, naš otac, prama meni blag i dobar?

Veselim srdcem latit ću se poslje molitve djela, koje mi ti odrediš. Kad mi se ono bude mučno činilo, onda će me pouzdan pogled k tebi na nebesih opet ukriepiti. Djelu

mojemu, ako ga prie pravo promotrim i s dobrom namjerom počmem, ti ćeš milostivo podieliti uspieh i potrebne pomoći, kojimi ću se po tvojoj volji služiti. Tako je i vremeniti blagoslov plod bogoljubne molitve, ako po tvojoj svetoj volji pravo i pomnijvo nastojim oko tvoje slave i oko dobrostanja iskrnjega svojega.

U potrebah i tugah ištem u tebe utjehu i pomoć! Zaisto, ti činiš sve dobro i upravljaš na moje vječno spasenje. Ako u tugi polakšanje oćutim, kad se prijatelju svojemu potužim, koliko je veća moja utjeha, što možem tebi, svemogući, premilostivi Bože, svoje srdce očitovati, i svekolike nevolje tužiti! Tim će mi biti bolje, i veselije ću trpjeti, što mi tvoja otčinska ljubav naloži.

Gospodine i Bože moj! kad te zazovem, prosvjetli, obrati i vladaj me; podieli mi milost tvoju; podaj mi mudrost i kriepost; učini me pobožna, zadovoljna i blažena; nedaj da sagriešim; daj mi, da budem strpljiv, krotak i čist; očuvaj me svake hudosti i opačine; izbavi i spasi me od svake tjelesne i duševne pogube: tako izpoviedam ovom molitvom, da ništa nemogu bez tebe, a da je samo od tebe svako dobro, i sva jakost, kojom dobro činimo. Ali ipak, ako se pomoćju tvojom vierno ne-

služim, nećeš i nemožeš me svetim i blaženim učiniti; ali s milostju tvojom i sa svojom slobodnom voljom i naporom svoje vlastite snage valja da svetost i blaženost postignem.

Sve želje i prošnje svoje izručujem sinovljim pouzdavanjem tvojoj presvetoj volji, pak se ufam, da sam po obavještjenju Isusovu molio tebi milim a sebi spasiteljnim načinom. Amen.

I. Svakdanje pobožnosti.

Jutrenja bogoljubnost.

„Kad je vrieme ustati, nekasni." Sir. 32.

Predugo spavanje zdravlju je škodljivo i duši pogibeljno, osobito kad tko budan na postelji leži. Odredi si dakle vrieme, kad ćeš leći i ustati, jer je red duša svim stvarim. Rano leći i u jutro uraniti, to je duši i tielu vrlo koristno. Ustani hitro, i neodgadjaj ni trenutka; nepovoljnost pri ustajanju je liepa jutrenja žrtva, koja će ti blagoslovom božjim uroditi. Kad se probudiš, prekriži se, i upravi k Bogu najprve svoje misli. — Obuci se hitro i spomeni se, da te vidi Bog i tvoj angjeo čuvar. Obučen i umiven klekni pred propelom, pak ovrši pobožno jutrenju molitvu. Nemoj ju nikad propustiti; jer tko dana s Bogom nepočme, neće ga ni dobro dovršiti. Nepievaju li s jutra i ptice nebeske mile svoje piesni Bogu na slavu? — Ni svojoj obitelji nedopusti, da se poslá lati, dok se Bogu nepomoli. Kako bi liepo bilo i Bogu milo, da bi se svaka obitelj skupa na glas u jutro Bogu molila. Kad nebi mogao moliti u jutro iz knjige ovu

podulju I. jutrenju molitvu, moli barem onu kratju, što za prvom sljedi; a zato treba da se ju na pame naučiš.

I. Jutrenja molitva.

„Tebi ću se moliti, o Bože! u jutro ćeš glas moj uslišati.“ Piesm. 5.

U ime Otca, i Sina, i Duha svetoga. Amen.

Poklon. Svemogući, vječni, trojedini Bože! preponizno ti se klanjam, hvalim i slavim te srdcem i ustima, jer si ti gospodar i Bog moj. Svet, svet je gospodin Bog vojska. Puna su nebesa i zemlja veličanstva slave tvoje! Slava Otcu, i Sinu, i Duhu svetomu. Kako biaše u početku, i sada i vazda i u vieke vieka. Amen.

Zahvala. Hvala tebi, Otče nebeski, što si me iz ničesa na priliku svoju stvorio. Hvala tebi, Sine božji, što si me svojom dragocienom krvju odkupio. Hvala tebi, Duše sveti, što si me svetim krštjenjem posvetio, i na pravu, samospasujuću vjeru pozvao! Predobri Bože! o kolika dobra i milosti uviek još podjeljuješ meni nevriednomu griešniku! Tvoja dobrota me je noćas uzdržala i oda zla očuvala, čim si ti u ovu istu noć mnoge duše na sud svoj pozvao, i možda za vieke osudio. Kako da ti, Otče moj nebeski, dostojno zahvalim, što

si mi opet jedan dan darovao, da se njim služim na spasenje svoje duše.

Posveta. Otče preljubeznivi! Današnji dan neka bude tebi posvetjen. Prvi uzdah mojega ljubećega srdca neka k tebi uzajde. Tebe želim onoliko puta slaviti i uzvišivati, koliko puta danas dahnem, koliko mi puta srdce kucne. Posvetjujem ti tielo i dušu; sve što je u meni neka slavi presveto ime tvoje. Štogod danas uzmislim i poželim, rečem, učinim i pretrpim: sve neka bude iz čiste ljuba i prama tebi, na tvoju čast i po tvojoj svetoj volji! Primi milostivo, Otče nebeski, ovaj srdačni dar, koji ti ponizno prikazujem zajedno sa žrtvom tvojega prepoljubljenoga Sina, gospodina i odkupitelja našega Isukrsta.

Odluka. Premilostivi Isuse! ti si početak i svrha, put, istina i život! Evo ja stalno odlučujem, da ću se danas po tvojih svetih zapovjedih vladati, i sve ovršivati, što se pravomu krštjaninu pristoji; a navlastito ti obećajem, da ću ovo bogoljubno djelo . . . učiniti, i u ovoj se kriepostí . . . viežbati. Ukriepi, o početniče milosti, moju mlohavu volju, da svaku napast na grieh srećno predobijem! Ne, neću opet danas svoju dušu oteti iz naručja svojega preljubeznivoga Spasitelja, da ju predam u klete

ruke neprijatelja paklenoga. Neću više znano i svojevoljno onaj grieh učiniti. Ah, previše puta sam ga učinio, ali sad krjepko odlučujem, da ću se poboljšati.

Prošnja. Sveti Bože! sveti, jaki Bože! sveti, neumrli Bože! preporučujem se tvojoj svemogućoj obrambi. Prosvjetli tmine mojega neznanja, ukriepi moju mlohavost, izbavi me od svakoga grieha i od smrti vjekovječne. Prosite za me, svi angjeli i svetci božji, a navlastito ti, o preblažena djevice i bogorodice Marijo, moja premila majko i pomoćnice, zajedno sa svojim čistim zaručnikom Josipom; i ti angjele, vierni moj čuvaru, i vi svi odvjetnici moji: podajte meni slabomu pomoć vašu, ter mi od Boga izprosite čistoću tiela i duše, i stalnost u svakom dobru. Ove milosti prosim i za svoju rodbinu, za dobročinitelje, prijatelje i neprijatelje svoje, a osobito za .... kakono se i ja preporučujem molitvi svih pravoviernih, i udioničtvovanju u žrtvi sv. mise, koja ti se danas po svem svietu prikazuje. Blagoslovio me Bog Otac, i Sin †, i Duh sveti. Amen.

Otče naš. — Zdravo Marijo. — Vjerujem itd.

II. Jutrenja molitva.

U ime otca, i Sina, i Duha svetoga. Amen.

Ustajem se u ime svojega Gospodina Isukrsta propetoga, koji me je odkupio svojom dragocienom krvju. On da me čuva i brani oda svakoga zladuševnoga i tjelesnoga, i da mi da milost, da bih napredovao i uspjevao u svakom dobru, pa jednom postigao život vječni. Amen. Svet, svet, svet je Gospodin Bog vojska! Puna su nebesa i zemlja slave njegove. Slava Otcu, i Sinu, i Duhu svetomu. Kako biaše u početku, sada, i vazda, i u vieke vieka. Amen.

Otče naš itd. Zdravo Marijo itd. Vjerujem itd. Angjeo Gospodnji itd.

Djelo vjere, ufanja i ljubavi.

Djelo vjere, ufanja i ljubavi zovu se božanstvene ili bogoslovne kriepostí, jer one uprav na Boga spadaju. One su temelj i jezgra životu krštjanskomu i bogoljubnomu, ter su neobhodno potrebite za spasenje. Valja ih dakle često, pače ako je moguće svaki dan probudjivati, a osobito prie sv. izpovjedi i pričesti; na ljetnicu sv. krštenja i potvrdjenja, u žestokih napastih, u skrajnjoj pogibelji itd. Nemoćnikom i umirućim treba ih više puta moliti.

Djelo vjere. Vjerujem u tebe, pravi, trojedini Bože, Otče, Sine i Duše sveti, koji si sve stvorio, koji sve uzdržavaš i vladaš, koji

dobro nadaruješ a zlo pedepšeš. Vjerujem, da je Sin božji postao čovjek i umrô na križu za naše spasenje, i da nas Duh sveti posvetjuje svojom milostju. Vjerujem i izpoviedam sve, što je Isukrst učio, i što su apostoli pripoviedali, i što nas uči sveta crkva katolička. Vjerujem sve ovo, jer si ti, moj Bože, vječna i neizmierna istina i mudrost, koja nemože ni prevariti ni prevarena biti. O Bože, umnoži vjeru moju.

Djelo ufanja. Ufam i uzdajem se, o Bože! u tvoje neizmierno milosrdje i dobrotu, da ćeš mi u ovom životu po neizmiernih dostojanstvih tvojega jedinorodjenoga Sina Isukrsta udjeliti poznanje, pravo skrušenje i odpuštjenje mojih grieha, a po smrti vječnu slavu i milost, licem u lice te gledati, ljubiti i uživati po sve vieke. Ufam se jošte, da ćeš mi dati potrebne pomoći, da sve ovo dostignem. Ja se ovo ufam od tebe, jer si ti sve ovo obećao, koji si svemoguć i vjeran, predobrostiv i premilosrdan. O Bože! ukriepi ufanje moje.

Djelo ljubavi. O moj Bože! ljubim te svim srdcem vrhu svake stvari, jer si ti najveće dobro, bitje preizvrstno i dostojno sve ljubavi. Ljubim te takodjer, jer si predobrostiv meni i svakomu stvoru. Iz svega srdca želim onako

te ljubiti, kako te ljube, i kako su te ljubili tvoji najvjerniji sluge, i s njihovom ljubavju združujem svoju neizvrstnu ljubav; umnoži ju, predobrostivi Bože, sve to više u srdcu mojem. Jer sada istinito i srdačno želim i zbiljno obećajem, da ću te ljubiti; kruto mi je žao, što sam razžalio tebe, svoje preveliko dobro, svojega stvoritelja, odkupitelja i posvetitelja. Kajem se, što sam svojega svemogućega gospodara, svojega predobroga i preljubeznivoga otca uvriedio. Temeljito odlučujem, da ću čuvati se svakoga grieha i bježati od svake prigode na zlo, kajati se sve više za učinjene griehe, pak da se neću nikad više protiviti tvojoj svetoj volji. Primi me opet za sina svojega, i daj mi milost, da izpunim ovu svetu odluku. Ovo prosim od tebe po neizmiernih dostojanstvih tvojega božanstvenoga Sina, gospodina i odkupitelja našega Isukrsta. Amen.

Pozdrav angjeoski.

(U jutro, u podne i u večer.)

Triput na dan se je prorok Daniel licem prama hramu Jerusolimskomu obratjao, ter Bogu se molio. Triput na dan nas sv. crkva glasom zvona opominje na uputjenje Isukrstovo u prečistoj utrobi blažene djevice Marije. Krštjani, bratjo! Sin božji je s neba sašao na zemlju, da čovjekom postane, i da nas odk upi svojom

smrtju, a mi pak da bi zanemarili pokloniti se vječnoj Rieči, koja se je iz ljubavi prama nam učovječila? — Blažena djevica Marija je na pozdrav arkangjela Gabriela radi našega spasenja privoljela biti majkom božjom, a mi da bi propustili pozdraviti nju od angjela pozdravljenu? U starodavna vremena su pravoviernici po putih i ulicah postajali, kad bi na zdravu Mariju zvonilo, i pokleknuvši molili. — Molimo dakle i mi:

Angjeo gospodnji naviesti Mariji, i ona zače po Duhu svetom. Zdravo Marijo itd.

Evo službenice gospodnje, budi mi po rieči tvojoj. Zdravo Marijo itd.

I Rieč se je upùtila, ter je pribivala u nas. Zdravo Marijo itd.

V. Moli za nas, sveta bogorodice. *R.* Da budemo dostojni obećanja Isukrstovih.

Pomolimo se. Milost tvoju, molimo te Gospodine! u pamet našu ulij: kako smo po angjelovu navještenju poznali upùtjenje Isukrsta, Sina tvojega, onako da po muci i križu njegovu k slavi privedeni budemo: po istom Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

U večer nadodaj još za pokojne: Otče naš itd Zdravo Marijo itd. Pokoj vječni daruj njim, Gospodine! I svjetlost vječna im svietila! Počivali u miru. Amen.

Uzdizanje pameti preko dana.

„Oči su mi vazda úpravljene ka Gospodinu.“ Piesm. 24.

Kad nas sv. Pavao opominje, da bez prestanka molimo, negovori on o dugih ustmenih molitvah, nego o kratkom i čestom podizanju pameti k Bogu, to jest, o pobožnih mislih i ćutih, koje valja da preko dana kadkad i onda probudjivamo, kad radimo i trudimo. Netreba da svagda rieči izgovaramo; dosta je, da pamet k Bogu upravljamo, i da se u srdcu s njim razgovaramo: i uprav to su ti pobožna uzdisanja ili uzdasi svete ljubavi. Možemo se služiti i riečmi, kako nam ih srdce nariče, i kratkimi izrekami iz sv. pisma; takove rieči zovu se strjelovite molitvice, jer ih srdce u svojem žaru kao striele k nebu šalje. Ovakve molitvice su vrlo koristne; jer su kratke, i izviru iz srdca, pa su tim krjeplje i pobožnije; njihovom pomoćju čovjek misli vaviek na nazočnost božju, i uči se pametljivo moliti; za nje netreba posebna vremena; mogu se svaki čas činiti, da bi čovjek imao i još toliko posla; po njih biva djelo laglje i Bogu milije; duh krštjanski se oživljuje i kano nebeskom rosom ukrjepljuje; u napastih su one izvrstne podpomoći; nemoćnikom su one neobhodno potrebne, ter im služe mjesto drugih molitav'; bez ovakova česta podizanja pameti k Bogu čovjek biva u svakdanjih poslih raztrešen, mlačan i svjetovan. Najpoglavitija uzdignutja pameti jesu: djelo vjere, ufanja, ljubavi, pokajanja, ponovljenje dobre odluke, spomen na nazočnost božju, vječnost itd. Evo ti njekoliko primjera strjelovitih molitvica.

Djelo pokajanja. Otče! sagrieših proti nebu i tebi! nisam dostojan nazvati se sinom

tvojim! Gospodine! budi milostiv meni griešniku. — Isuse, sine Davidov, pomiluj me!

Probuda dobre namjere. Neka bude sve na veću slavu božju! — Gospodine! iz ljubavi prama tebi ću ovo učiniti! — Sveti se ime tvoje po svem, što činim! — Budi volja tvoja, a ne moja!

Spomen na nazočnost božju. Bog me vidi, Bog me čuje, Bog je svagdje sa mnom. — Kroz Boga živimo, mičemo se, i jesmo. — Kamo da idem izpred duha tvojega, o Bože? Kamo li da pobjegnem izpred lica tvojega? — Oko gospodinovo me vazda gleda; kako bih što zlo učinio?

Djelo vjere. Gospodine! ja vjerujem; ukriepi moju mlohavu vjeru. — Ja sam sin crkve katoličke; u toj vjeri hoću živjeti i umrieti.

Djelo ufanja. U Gospodina se ufam; zato neću se smutiti na vieke. — Kad je Bog sa mnom, tko da bude proti meni? – Zašto si žalostna, dušo moja, i žasto me smetaš? Ufaj u Boga, jer je on spasitelj tvoj. U ranah Isukrstovih je moje spasenje.

Djelo ljubavi. Što da želim na nebu, za čim da hlepim na zemlji, nego za tobom, Bože moj! Ti si Bog moj i našljedstvo moje va vieke. — Gospodine! ti znaš, da te ljubim. — Ljubav moja je Isus propeti.

U tugah i nevoljah. Pripravno je srce moje, pripravno je za sve, što ti, Gospodine, odlučiš. — Otče! neka mi nebude, kako ću ja, nego kako ti hoćeš. — Gospodine! sada reži, sada žeži, sada bodi! Samo po smrti oprosti mi i pomiluj me!

U napastih. Gospodine! spasi nas, jer pogibamo. — Isuse i Marijo! budite mi u pomoći. — Volim umrieti, nego Boga uvriediti. Odlazi sotono! Boga samoga hoću ljubiti, i njemu samomu služiti!

Kad ure tuku. Gospodine! daj mi blaženu uru za života i u čas moje smrti. — Još je vrieme milosti, još je dan spasenja! Hoću raditi i truditi, dokle je dan! jer će doći smrtna noć, kad neće moći nitko više dobro činiti.

Prie djela. Molimo te, Gospodine, preteci djela naša s milostju svojom, i unapredjuj ih pomoćju svojom, da se svaka naša molitva i djelo vazda s tobom počme, i po tebi početo da se dovrši: po Krstu Gospodinu našem. Amen.

Poslje dovršena djela. Hvaljen budi Bog Otac, Bog Sin, i Bog Duh sveti, od kojega je svako dobro, kojemu samomu za sve dobro pristoji se hvala i slava. Oprosti mi, predobri Otče, ako sam što previše ili premalo i ne-

marno učinio kod ovoga ráda. Upravi ovo djelo k dobru, bilo ono još toliko malo i neizvrstno, da bude sve, što činim i što mogu, na tvoju slavu i na moje spasenje. Amen.

U petak na uspomenu muke i smrti Isukrstove. Tmine su nastale, kad biahu židovi Isusa propeli. Okolo devete ure (tretje popodne) vapjaše Isus: Bože moj, Bože moj! zašto si me ostavio. — Otče! u ruke tvoje preporučujem duh svoj. Za tim prignu glavu, pak izpusti dušu. Otče naš itd. Zdravo Marijo itd. Isukrst biaše za nas poslušan do same smrti, a do smrti na križu. Zato se klanjamo tebi, Isuse, i blagoslivljamo te, jer si po svetom križu svojem sviet odkupio.

Pomolimo se. Isukrste propeti! molim te za pregorku muku, koju si umiruć na križu za me podnio: smiluj se meni sad i vazda, a navlastito u vrieme smrti moje. Amen.

Kad se prodje mimo križa. Klanjamo se tebi, Isukrste, koji si po sv. križu svojem sviet odkupio. Isuse, za nas propeti, pomiluj nas!

Kad zvoni za umiruća ili već umrivšega. Premilostivi Spasitelju! za pregorku muku, koju si iz ljubavi k nam podnio, tri ure na križu viseći, a osobito kada ti se je dielila

presveta duša: smiluj se ovoj duši, koja se sada iz ovoga svieta dieli (odjelila), i privedi ju u život vječni. Amen.

Molitve prie i poslje jela.

„Ako jite, ako li pijete ili što drugo činite, činite sve na slavu božju.“ 1. Kor. 10.

Blagujemo na slavu božju, kada neuživamo hráne, da bi si grlu ugodili, nego da život i zdravlje uzdržimo, pak kad s molitvom objed i večeru počmemo i dovršimo. Svako dobro je od Boga, i treba mu blagoslova božjega. Koliko nezahvalan je čovjek, ako za stolom, koji nam dobrostivi Bog pripravlja, zaboravi na dobročinitelja svojega! Nebi li ružno bilo, kad bi tudji čovjek za stol naš sio, pak sit otišao, a nebi nam prie svojega poštovanja izkazao? — Molimo dakle rado prie i poslje blagovanja! Nasljedujmo preslavnoga Spasitelja, koji je Otcu svojemu na hrani zahvaljivao, i poslje najposljedne večere na slavu mu pjevao! Gdjegod budeš gost, prekriži se barem, i izpovjedi svoju vjeru bez straha i srama pred ljudi. — U vrieme blagovanja misli si, da Isus kao nevidiv gost s tobom za stolom sjedi. Čuvaj se, da prekomierno nejedeš i nepiješ, ili da Boga i iskrnjega jezikom neuvriediš. Razveseli se nevinim i pobožnim razgovorom, da ti se duša nebeskom pićom ukriepi, čim ti se tielo hrani.

Molitva prie jela. Svi se u tebe ufaju, Gospodine, i ti jim podaješ hranu u zgodno vrieme. Ti otvaraš svoju ruku, ter blagoslovom napunjuješ sve što žive. Slava Otcu, i Sinu i ost.

Gospodine pomiluj! Krste pomiluj! Gospodine pomiluj! Otče naš itd.

Gospodine! blagoslovi nas i ove tvoje darove, koje ćemo sada po tvojoj blagodarnosti uživati: po Isukrstu gospodinu našem. Amen.

Kralj vječne slave učinio nas dionike nebeske gostbe. Amen.

Molitva poslje jela. Zahvaljujemo ti, svemogući Bože, za sva dobra, koja si nam podielio: koj živeš i kraljuješ na vieke. Amen.

Gospodine pomiluj! Krste pomiluj! Gospodine pomiluj! Otče naš i ost.

Gospodine! radi imena svojega podieli svim dobročiniteljem našim život vječni. — I duše pravovjernih po milosrdju božjem počivale u miru. Amen.

Večernja bogoljubnost.

„Doć će noć, kad nitko neće moći raditi."
Iv. 9, 4.

Kako si s molitvom dan počeo, tako ga i s molitvom dovrši. Opet je prošao jedan dan, koji se neće nikad više povratiti. Neznaš, hoćeš li do sjutra živjeti; jere ovu istu noć može ti Bog dušu na sud svoj pozvati. Jesi li pripravan? Zato moli se Bogu svaki večer, prie nego u postelju kano u grob legneš. Najprije izkušaj si saviest, i natanko prosudi stanje svoje duše. Njekoji ne-

znabožački mudarci običavahu svaki večer natanko pretresivati sve, što bi vas dan mislili i govorili, činili i propustili. Kako bi mogao čovjek pravo poznati stanje svoje duše, ako nebi često. dapače svaki dan izkušavao svoje sviesti? — A za izkušavanjem sviesti probudi svagda pravo, izvrstno skrušenje. Promišljaj, da si uvriedio Boga, svojega predobroga otca, najvećega dobročinitelja, i svoje neizmierno dobro. Pogledaj razpelo, razmišljaj, koliko je Isukrst za te trpio, i poljubi njegove svete rane. Po takovu skrušenju, ako bi bio u smrtnom griehu, možeš se odmah s Bogom pomiriti, i ako bi noćju smrt iz nenada na te navalila, možeš dostignuti i vjekovječno blaženstvo. Ali moraš zajedno i tvrdu odluku učiniti, da ćeš smrtni grieh štoprvo uzmogneš izpovjediti i poboljšat se; jer tko izpovjed i poboljšanje odnaša, nemože se ufati, da se je izvrstno pokajao. A kako pak može krštjanin bez izvrstnoga skrušenja u postelju leći, ako neće, da mu bude duša u najvećoj pogibelji?

Neizostavi dakle nikada večernje molitve. O koliko bi spasonosno bilo, kad bi se u svakoj obitelji svi skupa Bogu molili! Poslje molitve svuci se pristojno i tiho; zabavljaj se tad u mislih s Bogom, smrtju i vjekovječnostju. Uzmi blagoslovljene vode, i kako se možeš u jutro po njoj domisliti na vodu sv. Krštjenja, tako se spomeni u večer, da će te jednoć mrtva njom kropiti. Kad si već u postelji, dokle nezaspiš, razgovaraj se s Bogom i s angjelom čuvarom. Ako se obnoć probudiš, moli takodjer štogod; jer je i noć Gospodinova. Spomeni se, koliko puta je Isus u molitvi prenoćio, i koliko je trpio skrajnju noć života svojega, koliko i sad još trpe nemoćnići i umirući, i duše u čistilištu, ter moli za nje. Ovdje sljede dvje večernje molitve, jedna podulja, a druga kratja. Nauči se kratju na pamet, da ju ovršuješ, kad nebi mogao moliti iz knjige.

I. Večernja molitva.

U ime Otca, i Sina, i Duha svetoga. Amen.

Zahvala. Bože moj! opet je prošao jedan dan, koji se neće na vieke već povratiti. — Jednom, a možda skoro će noć doći, kad neću moći više pokore činiti. Zato ti se još na svršetku današnjega dana preponizno klanjam, o trojedini Bože, Otče, Sine, i Duše sveti! Hvalim i slavim te sa svimi angjeli i izabranimi, i zahvaljujem ti na svih dobročinstvih duhovnih i tjelesnih, koja si mi danas i sve dane mojega življenja milostivo podielio. Kako da ti, Bože moj, dostojno zahvalim?

Molitva Duhu svetomu. Dojdi, o Duše sveti! prosvjetli mi pamet, i užgi mi srdce zrakom svoje vječne svjetlosti, da sve griehe i svaku nemar današnjega dana u gorčini svoje duše pravo spoznam, tebi ih ponizno izpovjedim, istinito se ih pokajem, i tim tebi, Bože premilosrdni, opet omilim. Tvoje oči su vidjele griehe i pomanjkanja moja, i na svaki moj korak su pazile. Pokaži mi, o Gospodine presveti, zločinstva moja; daj mi poznati sve moje krivine!

Sad izpitaj svoju saviest. Misli, čim si se od jutra do večera zanimao ili bavio, i što ti se je dogodilo. Gdje i s kim si bio; kako si se ponašao u molitvi, na djelu, u družbi i zabavi, u crkvi i kod kuće — prama Bogu —

samomu sebi — i iskrnjemu — u mislih i željah — u riečih i djelih — u činjenju i propuštjenju — navlastito u ovršivanju dužnostih svojega stališa (kao poglavar ili podložnik, kao otac ili mati, kao sin, kći itd.), i u činjenju milosrdnih djela, za koja si imao prigodu. Pitaj sam sebe, kako si se vremenom služio, jesi li kriv kojemu tudjemu griehu, nijesi li svoj navadni grieh učinio: razvidi, jesi li dobra djela činio iz čiste ljubavi prama Bogu, ili možda poradi ljudi, radi tašće slave ili iz navade. Što nečinimo Bogu za ljubav, za ono nemamo zasluge kod Boga. Tko samo za sviet rádi, i od svieta samo će primiti plaću.

Pokajanje. Gospodine, Bože moj! Koliku nezahvalnost sam ti vratio za mnoga i velika dobročinstva tvoja! Sram me je, kada pomislim na tolika zla, što sam učinio, i na dobro, što sam zanemario. Priznavam svoju opačinu, i iz svega srdca se kajem navlastito ovoga grieha.... a i svih ostalih grieha, jer sam njimi tebe, moj Bože! kojega nada sve ljubim, ljuto uvriedio. O, kamo sreće, da nisam nikad sagriešio! Oprosti mi, Otče premilosrdni, za uzdahe i suze, za muku i smrt Sina svoga preljubeznoga Isukrsta! — Ti, blagostivi Isuse! ti si jedino moje ufanje; operi svojom krvju sve moje griehe i opačine; izbriši krivine moje, o Jaganjče božji, koji uzimlješ griehe svieta!

Odluka. Božanstveni Spasitelju! tvrdo odlučujem, da neću više sagriešiti, da neću opet

tvoje svete rane povriediti, ni tvoju neprocienjenu, za me prolivenu krv iznova pogrditi. Istinito ti obećajem, da ću početi samoga sebe i svoje zle navade predobivati, čuvat se one zle družbe .... uklanjat se onoj prigodi ... bježati od onoga grieha, što sam ga tolikokrat učinio ..... Dà, volim tebe, presladki moj Isuse! nego li onu griešnu razkošu .... „Ja rekoh: Sada hoću početi“ (Piesm. 76. 11.). Isuse! podieli mi svoju svemoguću milost, i potvrdi moju istinitu odluku.

Prošnja i prizvanje. Molim te, Gospodine! pohodi milostivo ovo pribivalište, pa izreni iz njega sve nasrtaje neprijatelja paklenoga. Uzdrži me ovu noć čista na duši i tielu; podaj dobrostivo, da na tvoju čast, o Bože, i na spasenje svoje duše zdrav i krjepak jutrenji dan doživem. — Blagoslovi, Gospodine, mene i moju rodbinu, moje prijatelje i dobročinitelje, a i neprijatelje moje, kojim iskreno odpuštam! Očuvaj sve duhovne i svjetovne vlasti i poglavarstva. Svrni svoje milostive oči na siromahe i sužnje, na putnike i brodare, na nemoćnike i umiruće; obrati griešnike i krivoviernike, prosvjetli neznabožce i neviernike. Pomiluj takodjer i duše u čistilištu, i podaj im pokoj vjekovječni. Amen.

Preblažena djevice i majko božja Marijo! ti uz Boga moje najveće ufanje! Pod tvoju obranu i zaštitu se utičem. Pomiri me sa Sinom svojim, preporuči me Sinu svojemu, prikaži me jednoć Sinu svojemu! — Sveti angjele čuvaru, sveti odvjetnici moji . . . i svi sveti izabrani božji molite za me sada i u vrieme smrti moje. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Vjerujem i ost.

Prie nego legneš, pokropi se blagoslovljenom vodom, i čineć križ na čelu reci:

Isuse Nazaretjanine, kralju židovski! očuvaj me od nagle i nenadane smrti! — Otče! u ruke tvoje izručujem dušu svoju! — Isuse! tebi živem; Isuse! tebi umirem; Isuse! tvoj sam živ i mrtav. Amen.

II. Večernja molitva.

Zahvaljujem ti, o moj nebeski Otče, što si me svojom milostju danas očuvao oda svakoga zla. Molim te preponizno, oprosti mi sve griehe, kojimi sam te danas uvriedio. U ruke tvoje predajem dušu i tielo svoje; tvoj sveti angjeo neka bude sa mnom, da zli neprijatelj nema nada mnom nikakove oblasti. Amen.

Isuse! tebi živem. Isuse! tebi umirem. Isuse! tvoj sam živ i mrtav. Amen.

Svim viernim mrtvim daruj, o Gospodine! pokoj vječni; i svjetlost vječna im svietila! Da počivaju u miru. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Vjerujem itd.

II. Molitve na službi božjoj.

O svetoj misi.

„Po svih mjestih će se prikazivati čisto posvetilište imenu mojemu.“ Mal. 1. 10.

Sveta misa je prava i nekrvna žrtva novoga zakona, u kojoj Isukrst pod prilikami kruha i vina po rukuh svećenika prikazuje na oltaru samoga sebe svojemu otcu nebeskomu, kako mu se je za nas krvnim načinom jednoć na križu prikazao. Isukrst je za nas na križu umrô, i svojom smrtju Bogu vječnu žrtvu posinovljenja za naše griehe prikazao. Isukrst neumire sada na oltaru (jer je uzkrsnuo, ter živе i kraljuje s otcem na vieke); ali ipak se on za nas žrtvuje nekrvnim načinom, i nas zajedno spominje na svoju smrt na križu, koja nam se po svetoj misi predstavlja. Sveta misa je dakle ono čisto posvetilište, koje je svetjenik Melkizedek u naprjed znamenovao, kad je u vrieme praotca Abrahama kruh i vino Previšnjemu prikazivao. O sv. misi je i prorok Malakija proricao, da će se jednoć po svih mjestih od iztoka da zapada Bogu prikazivati. Sveta crkva prikazuje žrtvu sv. mise na vazdašnji spomen muke i smrti Isukrstove, da mi Boga kao svoga previšnjega Gospodara dostojno častimo i slavimo, da njega, buduć

da smo ga svojimi griesi uvriedili, utažimo i umirimo, da mu zahvalimo za sve podieljene nam milosti i dobročinstva, i napokon da od njega izprosimo sve živim i mrtvim potrebite milosti i darove. Sveta misa je ona ista žrtva sa žrtvom na križu, jer je na križu i na oltaru isti svetjenik Isukrst, i isti se jaganjac prikazuje, naime Isukrst; samo način prikazivanja je različan. Po sv. misi nam se takodjer podjeljuju neizmierna dostojanstva, koja nam je Isus na križu pribavio. Isukrst je za sve ljude umrô; radi toga prikazuje se sv. misa za sve vierne; za sve žive na zemlji, za pokojnih duše u čistilištu, i na poštovanje svetih. Sveta misa nekoristi samo svećeniku, koji se pričešćuje, dapače svim pravoviernim, a osobito onim, koji sv. misu pobožno slušaju, i koje misnik u njoj posebno napominje. Sam Isukrst moli za nas u sv. misi, i prikazuje svoju pregorku muku i smrt Otcu nebeskomu.

Kolike i koli dragociene darove i milosti možemo po sv. misi dostignuti! — Nuder dakle, dušo krštjanska! slušaj pomnjivo sv. misu, i to ne samo u nedjelju i blagdan, kad je smrtan grieh izostaviti ju, osim iz zakonita uzroka, nego i u djelatnik, kad ti druge dužnosti dopuštjaju. Kad si pred oltarom, predstavi si u misli, da si s Marijom, Ivanom i Mandaljenom na gori Kalvariji pod križem Isukrstovim. Promišljaj tada muku gospodinovu, ter operi gorkimi suzami svoje griehe. Pazi na sve što misnik čini, a osobito na poglavite diele svete mise. Na evangjelje ustani i prekriži se u znak, da si svagda pripravan rieč božju slušati, ovršivati i slobodno izpoviedati, i kad bi morao zato poruge i progonstvo od svieta trpjeti. Na prinošenje, kad misnik Bogu prikazuje kruh i vino, stavi u misli tielo i dušu svoju na oltar, i sdruži svoje prikazanje sa žrtvom Isukrstovom. Kad je posvetjenje, pokleknuvši na oboje koljeno pokloni se

Isusu, i udaraj se sa skrušenim očitnikom u prsi. Na **pričest** pričesti se duhovnim načinom, to jest probudi u srdcu goruću želju, da bi rad primiti Isusa; žaluj, što nemožeš s misnikom kruh angjeoski blagovati, i učini krjepku odluku, da ćeš nastojati, da se do malo vremena dostojno pričestiš. — Poslje svete mise zahvali Bogu, i nebježi brzo iz crkve, ako želiš jednom s Isukrstom na vieke se sdružiti i radovati.

I. Misne molitve s promišljavanjem muke i smrti Isukrstove.

Molitva prie nego misnik k oltaru pristupi.

Misli si, da si u Jerusolimu s Isusom i s učenici njegovimi na najposljednjoj večeri. — Prikaži sv. misu za koju posebnu namjeru i potrebu.

Gospodine, Bože moj! koli je veliko i slavno tvoje ime medju svimi narodi na zemlji! Od iztoka do zapada prikazuje se čista žrtva imenu tvojemu. Isuse, vječni nadsvetjeniče po redu Melkizedekovu! dojdi ter prikaži pod prilikom kruha i vina presveto tielo i krv svoju na odpušćenje naših grieha.

O Jaganjče božji, koji proli za nas presvetu svoju krv na drvu križa! sajdi u ruke svećenika, sluge svojega, kao žrtva nekrvna hrana nebeska dušam našim! Sveti, neizgovorivi Bože! ja nevoljan griešnik pristupam k oltaru tvojemu, da budem pri ovom slavnom

posvetilištu. Sdružujem svoju namienu s preizvrstnom namienom, s kojom se je tvoj prepoljubljeni Sin na posljednjoj večeri i na križu za nas tebi prikazao, i prikazujem ti ovu sv. misu na poklon preuzvišenomu veličanstvu tvojemu, na uspomenu pregorke muke i smrti našega Spasitelja, na dužnu zahvalu za sva duhovna i tjelesna dobročinstva, na zadovoljštinu za svoje griehe, za izprošenje potrebnih mi milosti i pomoći, a osobito .... za pomoć i utjehu onim, za koje sam dužan moliti, posebno za ove ... žive, i za ove ... pokojne ...

Pripravi, predobrostivi Bože! moje srdce, i očisti mi pamet, da dostojno slušam ovu sv. misu. Amen.

Na početak sv. mise.

Kad misnik pred oltarom prignut izpovjed moli, razmišljaj, kako se je Isus molio na maslinskoj gori Otcu nebeskomu, gdje se je padši licem na tle potio krvnim potom, a to radi tvojih grieha. Izpovjedi očito svoje griehe, ter se srdačno za nje pokaj.

Tko će dati vode mojoj glavi i potoke suza mojim očima, da oplačem svoje griehe, svoje prevelike griehe! Otče! ja sam sagriešio proti nebu i proti tebi; nisam dostojan nazvati se sinom tvojim. Neodbaci me,

Gospodine premilosrdni! od lica svojega, i neuzmi od mene Duha svojega svetoga. Pogledaj milostivo na me, Bože moj, i pomiluj me! Radi Sina svojega preljubeznoga, koji je po tvojoj volji, oprosti mi sve krivine! Isuse, gospodine i Spasitelju moj! svojim krvnim potom, kojega si na maslinskoj gori i za me prolio, operi me od svih mojih grieha! Amen.

Na „Slava na višnjih ili Gloria".

(Ako ju misnik moli.)

Slava na višnjih Bogu, i na zemlji mir ljudem, koji su pravedna srdca, ter drugo neištu nego da tebi, Bože moj, vazda i u svemu ugode. Mi te hvalimo, Gospodine, blagoslivljamo te, klanjamo ti se sa svimi ćutenji, koja nam vjera, ljubav i štovanje udahnjuju. Zašto te nemogu slaviti, kako je dostojno, zahvaljivat ti na dobročinstvih, kako sam ti to dužan! Otče svemogući, kralju neba i zemlje! Isuse prečastni, jedinorodjeni Sine, jednobitni s Otcem vječnim! Bože pravi! Jaganjče božji, koji si se prikazao na žrtvu za naše griehe, s prestolja slave tvoje, gdje sjediš ob desnu Otcu, pomilovav nas, svrni na nas svoje blage oči. Ti si sam neizmierno svet,

neizmierno moguć, neizmierno uzvišen nada svimi stvorovi, s Duhom svetim. Amen.

Kad misnik ide od srede oltara na lievu stran,*) razmišljaj, kako su Isusa od Anne, nadsvećenika, ka Kaifi vodili i krivo tužili, bili i u obraz mu pljuvali. Moli, da postaneš pravi učenik Gospodina Isusa, kojega božanstveni nauk se u sv. knjigah štije.

Božanstveni Odkupitelju! s kolikom krotkostju i trpljivostju si ti trpio, kad su te od sudca do sudca nemilo vukli, psovali i mučili! A ja neću da nijedne uvrjedljive rieči iz ljubavi prama tebi ustrpljivo i mučeć krotko podnesem! Preponizni Isuse! izlieči moju oholost. Uči me krive osude i potvore mojih neprijatelja bez gnjeva i mržnje krotko podnašati, da pravim tvojim učenikom postanem! — Vječni Bože, koji si po Duhu svetom proroke i apostole prosvjetljivao, da bi nam navješćivali tvoje premudre i svete naredbe i zapovjesti, i koji nam još i dandanas neprestano svoju sv. volju kroz usta svoje crkve naznanjuješ: dubokim štovanjem primam sve nauke, koje nam sv. crkva katolička navješćuje. Podieli mi, milostivi Bože! vjeru patri-

---

***) Desna i lieva strana od oltara naznačuje se po desnoj ili lievoj ruci propela na oltaru.**

arka, gorljivost proroka i ljubav apostola, da mi bude tvoja božanstvena rieč na vječno spasenje: po Isukrstu gospodinu našem. Amen.

Na evangjelje.

Kad misnik ide na desno ili na stranu evangjelja, razmišljaj, kako su Isusa k Pilatu vodili, i opet krivo obtužili. — Obećaj spasitelju svojemu, da ćeš nauk evangjelski svagda rado slušati i natanko obsluživati.

Ah, ja vrlo malo marim za nauk svetoga evangjelja, koji si ti, Isuse moj, tolikim trudom navješćivao! Koli riedko i nepazljivo ga slušam! Kako sam mlačan i lien za ovršivat ga! Kako malo nastojim, da bi mu se drugi sve bolje učili, ter ga ovršivali! Božanstveni učitelju, koji si s neba sašao, da nam put u nebo pokažeš: nedaj, da bih se ikad tvojega svetoga evangjelja sramio, ili da bih ga iz neuredne ljubavi prama svietu zatajao, pače daj mi milost, da se vazda riečju i djelom kao pravi krštjanin vladam, da i ti mene jednoć na sudu za učenika svojega izpovjediš, i k sebi u raj vječni primiš. Amen.

Na vjerovanje.

(Kad ga misnik moli.)

Kad se svećenik od strane evangjelja na sriedu oltara povrati, i vjerovanje moli, promišljaj, kako je Pilat poslao Isukrsta k Irudu, koji je želio od njega čudesa

vidjeti. — Želiš li i ti vidjeti čudesa, da bi vjerovao? Prosi, da ti milostivi Bog poniznu i krjepku vjeru podieli! Moli: Vjerujem u Boga otca, svemogućega stvoritelja itd., ili ovako:

Blaženi, koji nevide, a ipak vjeruju! — Gospodine! ja vjerujem; pomozi mojemu nevierju. Zahvaljujem ti, milostivi Bože, da si me izmedju toliko milionah ljudi, koji u tminah nevierstva i bludnje živu, dobrostivo izabrao, i na pravu, samospasujuću vjeru pozvao! Ja sam sin katoličke crkve, i u njezinoj svetoj vjeri želim živjeti i umrieti. Amen.

Na prikazivanje.

Kad misnik kaliž odkriva, pak kruh i vino prikazuje, razmišljaj, kako se je Isus, poslje kako je od Iruda opet k Pilatu doveden bio, dragovoljno podvrgao krutomu šibanju i krunjenju, jer se je htio sasvim za nas žrtvovati.

Srdce moje je pripravno, o Bože! pripravno je srdce moje na sve, što je tebi milo. — Sve što jesam i što imam, stavljam sada kao dragovoljnu žrtvu na oltar. Tielo i dušu, ćutjenja i sve moje duševne i tjelesne sile neka budu tebi darovane i posvećene! — Bože moj, sve dobro moje! Evo, ja sam tvoj; ja sam sasvim tvoj! Budi i ti vas moj! Amen.

Na umivanje rukuh.

Razmišljaj, kako je licumierni Pilat krivo mislio, da će se opravdati umivanjem svojih ruku, ali ipak je Sina božjega krivo osudio. — Moli Boga, da te očuva od licumierne pobožnosti, i da te napuni svojega straha i prave pobožnosti.

Gospodine Bože! ah koliko puta nastojim samo na izvanje lice pobožnosti i kriepostí, a vrlo malo skrbim za istinitu, nutranju pobožnost! Koliko puta sam po izgledu Pilatovu radi srama ili straha od ljudi tvoje svete zapovjedi prekršio! Ah Bože moj! očisti me od mojih skrovnih grieha, i tudje griehe odpusti sluzi svojemu! Operi me sve bolje od moje zloće, i duh pravedan ponovi u srdcu mojem. Amen.

Na „sanctus ili svet."

Razmišljaj, kako su židovi Isusa, kad biaše prie njekoliko dana svetčano u Jerusolim uljezao, „Hozanna" veselo pjevajuć proslavljivali, a malo poslje su Pilatu kao pomamljeni vikali: Propni ga! propni ga! — Moli Boga, da ti dade dar prave i stalne kriepostí.

O nezahvalnosti čovječje! sad skrušeno vapim: Neću na vieke više sagriešiti; a malo poslje pak opet uvrjedjujem svojega Boga, i na križ ga pribijam svojimi griesi. — Ah Bože moj! ja sam slab i nevoljan; daj, budi ti pomoć i jakost moja!

Svet, svet, svet je Gospodin Bog vojska! Nebo i zemlja je puna tvoje veličanstvene slave! Hozanna na visini! Blagoslovljen, koji ide u ime gospodinovo! Hozanna na visini!

Na posvećenje.

Razmišljaj, kako Isukrst, poslje kao ga biaše Pilat na smrt osudio, uze na se težki križ, i uzadje na goru Kalvariju. — Odluči stanovito, da ćeš ga na putu križa i svake nevolje radostno nasljedovati. Spomeni sad sve žive, za koje se imaš Bogu moliti.

Zašto da nebih i ja s Isusom putem križa u svojih tugah i nevoljah ustrpljivo i veselo išao? Ta je on sam rekao: Tko hoće da bude moj učenik, neka se odreče samoga sebe, neka uzme svoj križ, pak neka ide za mnom. O ljubimče moje duše! ja sam pripravan s tobom i umrieti, moj preljubeznivi Isuse! po izgledu tvojem želim trpjeti i umrieti!

Spomeni se, Otče nebeski! svojih sluga i službenica . . . za koje ti ovu presvetu žrtvu prikazujem. Usliši ih u njihovih potrebah, i milostiv im budi!

Na podizanje presv. tiela.

Razmišljaj, kako biaše Isus na križ pribijen za naše spasenje.

Klanjam ti se, Isuse, pravi Bože i čovječe! koji si pod prilikom kruha istinito, pravo i

bistveno nazočan, ter se žrtvuješ Otcu svojemu za griehe svieta. Otče nebeski! pogledaj na Sina svojega, koji ti je po volji, i pomiluj me!

Isuse! tebi živem. Isuse! tebi umirem. Isuse! tvoj sam živ i mrtav. Amen.

Na podizanje presv. krvi.

Razmišljaj, kako je premilostivi Isus prolio svu svoju dragocienu krv za odpuštjenje naših grieha.

Klanjam ti se, prava i živa krvi mojega preslavnoga Odkupitelja, koja si za me i za sve ljude prolivena bila na odpuštjenje grieha! Otče nebeski! pogledaj rane jedinorodjenoga si Sina; one vape k tebi za me, da mi milost i pomilovanje izprose.

Isuse! tebi živem. Isuse! tebi umirem. Isuse! tvoj sam živ i mrtav. Amen.

Poslje podizanja.

Razmišljaj strahovitu tminu, koja pokrivaše čitav sviet, kad je Isus visio na križu. Spomeni se pokojnih, kojih duše su u mrkloj tamnici čistilišća zatvorene.

Premilosrdni Gospodine! nemoj me zabaciti u vječnu tminu, gdje je plač i škripanje zubi. Sahrani mi dušu od smrti vjekovječne.

Pomiluj, gospodine Isukrste! duše viernih pokojnih, koje su u mrkloj čistilištnoj tamnici, a navlastito I. I. . . Daj da ih sv. Mihovil arkangjeo privede u svjetlost vječnu, da licem k licu gledaju tebe, za kim željno uzdišu. Amen.

Na „Otče naš.“

Moli s misnikom otče naš, pak razmišljaj sedam rieči Isukrstovih na križu.

„Otče! oprosti im, jer neznadu što čine.“ — Netreba li, da i ja odpustim svojim uvrjediteljem, da i meni Bog oprosti?

„Zaisto, zaisto ti kažem; danas ćeš biti sa mnom u raju.“ — O utješiva rieči! da bih te i ja čuo u vrieme svoje smrti!

Isus reče svojoj materi: „Eto ti sina!“ a učeniku: „Eto ti matere.“ Zahvaljujem ti, blagi Isuse! da si mi dao toli ljubeznu majku, preblaženu djevu Mariju. Ah da bih i ja bio Mariji poslušan sin!

„Žedan sam!“ — Isuse premilostivi! ti si žedan spasenja moje duše: a duša moja da nebi bila žedna vode žive svojega spasenja? Što ima na nebu ili na zemlji, da bi me moglo kriepiti, osim tebe, Bože moj! i osim milosti tvoje?

„Bože moj! Bože moj! zašto si me ostavio?" — Tako i ja vapim u svagdanjih tugah i nevoljah. O da bih i ja imao trpljivost nebesku, kojom je trpio Jaganjac božji!

„Svršeno jest!" — Zaisto, brzo nestane svake vremenite i zemaljske stvari; brzo prodje svako trpljenje na ovom svietu. Blago onim, koji obastanu bogoljubni do same svoje smrti.

„Otče! u ruke tvoje predajem duh svoj!" — To neka bude i na mojoj smrti zadnji moj uzdah: „Tebi, Bože! živem; tebi umirem; tvoj sam na vieke." Amen.

Na: „Jaganjče božji."

Razmišljaj, kako se je duša Isukrstova od tiela odielila. — Moli, da ti Bog srećnu smrt podieli.

Ah, kako će mi biti duši, kad se bude od tiela odielila? Isuse moj, sve ufanje moje! tvoja smrt je moj život. O da bih smrtju pravednih umrô!

Jaganjče Božji, koji uzimlješ *) griehe svieta! Oprosti nam Gospodine! Jaganjče božji,

*) To jest: „Uzimlješ na se griehe svieta." A drugi mole: „uzimaš," opet drugi: „odnosiš," ili „odnimaš," ili „odnimlješ," ili „dižeš," a možda još i drugače.

koji uzimlješ griehe svieta! Usliši nas Gospodine! Jaganjče božji, koji odnimaš griehe svieta! Pomiluj nas, Gospodine!

Na pričestje.

Razmišljaj pokop Isukrstov. Isus želi u tvoje srce kao u nov grob položen biti. Ako se nemožeš činom pričestiti, pričesti se barem duhovnim načinom, to jest, probudi goruću želju za Isusom, izpovjedi ponizno svoju nevriednost, i moli Isusa, da s milostju svojom u srce tvoje unidje, i u njem da vazda pribiva.

Gospodine! nisam dostojan, da uljezeš pod krov moj, nego samo reci riečju, i spasit će se duša moja. Ah Isuse predragi, da bi srce moje bilo pristojno pribivalište tvojega živoga tiela! Srce moje ti je otvoreno; ono čezne za tobom; daj, uljezi unj, Gospodine, ter ustanovi u njem svoje pribivalište!

Duša Isukrstova posvetila me! Tielo Isukrstovo odkupilo me! Voda iz prsiuh Isukrstovih oprala me! O blagi Isuse! usliši me. Sakrivam se u tvoje presvete rane; nedaj, da se ikad od tebe odielim! Od zla neprijatelja očuvaj me! U vrieme moje smrti zazovi me, da k tebi dojdem, i da te sa svimi izabranimi po sve vieke slavim. Amen.

Svaki neka si izbere po običaju svojega mjesta, dokle Bog da, da se posve složimo barem u obrazcih poglavitijih molitava.

Poslje pričesti.

Razmišljaj slavno uzkrsnutje Isukrstovo.

Kad ću kao i ti, moj Isuse, uzkrsnuti na život vječni? Duša moja čezne za tobom, Bogom živim i jakim! Kad ću doć i prikazat se pred tvoje lice? Želim umrieti i s Isukrstom biti!

Na blagoslov.

Spomeni se, kako je Isukrst prie svojega uzašastja na nebo blagoslovio svoje učenike.

Spasi, o Bože, puk svoj, i blagoslovi našljedstvo svoje! Blagoslovi me, blagostivi Isuse, da ištem, što je na nebu, a ne što je na zemlji! Blagoslovio nas svemogući Bog: Otac, i Sin, i Duh sveti! Amen.

Na posljednje evangjelje.

Poslje blagoslova moli još misnik običajno početak evangjelja po Ivanu. Krštjani su ga njegda molili kano izpoviedanje katoličke vjere. Moli ga, kako ga nalaziš na koncu sljedeće misne bogoljubnosti, ili pak moli ovako:

Vječna Rieči, jedinorodjeni Sine, jednobitni s Otcem! po tebi je sve stvoreno bilo, i po tebi je sve spašeno. Ti si prava svjetlost, koja vjerujuće u tebe prosvjetljuje; izvan tebe su samo tmine nevierja i neznanja. Ti si istina

i pravi put, van kojega vodi sve u pogubljenje. Daj da sljedim svjetlost tvoje sv. vjere, i put izgleda tvojega. Prosvjetli još i vas sviet, da svi ljudi pripoznaju tebe za svojega Boga i spasitelja. Amen.

Poslje mise.

Primi milostivo, Otče nebeski, ovu presvetu žrtvu, u kojoj je Sin tvoj prepoljubljeni, jaganjac neoskvrnjeni, samoga sebe tebi prikazao za naše spasenje. Njegova neizmierna dostojanstva neka nadopune, čega mojoj pobožnosti nedostaje; jer on nas očišća od naših grieha.

Gospodine premilostivi! ja te neću ostaviti, dok me neblagosloviš. Blagoslov Boga svemogućega: Otca i Sina, i Duha svetoga da sajde vrhu mene, i da me sprovadja po svih mojih putih, dokle uljezem u pribivalište blažene vječnosti. Amen.

Kad iz pravih uzrokah nemožeš u zapovjedjeni blagdan poći u crkvu, a ti moli barem kod kuće predstojeće ili sljedeće misne molitve, čitaj sveto evangjelje, i sdruži se u duhu sa svetom žrtvom u crkvi.

II. Sveta misa na čast presv. Trojstva.

(Kao što ju misnik služi.)

Pripravna molitva sv. Tome iz Akvina.

Svemogući, vječni Bože! evo pristupam k svetotajstvu jedinorodjenoga Sina tvojega, gospodina našega Isusa Krsta; pristupam kao nemoćan k ljekaru života, nečist k vrjelu milosrdja, sliep k vječnoj svjetlosti, ubog i potreban k gospodaru neba i zemlje. Prosim dakle obilnost tvoje neizmierne blagodarnosti, da mi račiš izliečiti nemoć, oprati nečistoću, prosvjetliti sljepoću, obogatiti siromaštvo, zaodjeti goloću: da primim tebe, kruh angjeoski, kralja kraljeva i gospodina gospodujućih, onolikim poštovanjem i poniznostju, onolikim skrušenjem i pobožnostju, onolikom čistoćom i vjerom, onakvom odlukom i namjerom, kako se sve to pristoji spasenju moje duše. Daj mi, molim te, gospodnjega tiela i krvi ne samo primiti svetotajstvo, pače i stvar i kriepost svetotajstva. O premilostivi Bože! daj mi tielo jedinorodjenoga Sina tvojega gospodina našega Isusa Krsta tako primiti, da s otajstvenim njegovim tielom zaslužim sdružiti se, i udom se njegovim pribrojiti. O preljubeznivi

Otče! daj mi dragoga Sina svojega, kojega sad pokrivena prilikom kruha i vina na putovanju u vječnost primiti odlučujem, razokrivenim licem jednoć na vieke gledati: koji s tobom žive i kraljuje u jedinosti Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Početak sv. mise.

Misnik pred najnižim stepenom oltara moli pjesmu 42 *).

Misnik. U ime Otca, i Sina i Duha svetoga. Amen. Uljezti ću k oltaru božjemu.

Sluga. K Bogu, koji razveseljuje mladost moju.

M. Sudi mi, Bože, i razsudi parbu moju proti ljudstvu nesvetomu: od čovjeka nepravednoga i himbenoga izbavi me.

Sl. Jer si ti, Bože! kriepost moja: zašto si me odbacio i zašto idem tužan, kad me neprijatelj žalosti.

M. Pošlji svjetlost svoju i istinu svoju: one neka me sprovode i dovedu na svetu goru tvoju i u dvore tvoje.

Sl. I uljezti ću k oltaru božjemu: k Bogu, koji razveseljuje mladost moju.

---

*) U misi za mrtve ova se piesma nemoli.

M. Hvalit ću te uz gusle, Bože, o Bože moj! što si tužna, o duša moja, i zašto me smetaš?

Sl. Ufaj se u Boga, jer ću ga još slaviti: spasenje licu mojemu i Boga mojega.

M. Slava Otcu, i Sinu, i Duhu svetomu.

Sl. Kako biaše u početku, i sada, i vazda, i na vieke vieka. Amen.

M. Uljezti ću k oltaru božjemu.

Sl. K Bogu, koji razveseljuje mladost moju.

M. Pomoć naša u ime Gospodina.

Sl. Koji stvori nebo i zemlju.

(Očita ili obćena izpovjed; sluga ju ponavlja.)

Izpoviedam se Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji vazda djevici, blaženomu Mihovilu arkangjelu, blaženomu Ivanu Krstitelju, svetim apostolima Petru i Pavlu, svim svetim, i tebi otče, da sam mnogo sagriešio mišljenjem, govorenjem i djelom: moj grieh, moj grieh, moj preveliki grieh. Zato molim blaženu Mariju vazda djevicu, blaženoga Mihovila arkangjela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla, sve svete, i tebe otče, da se mole za me Gospodinu Bogu našemu.

M. Pomilovao vas svemogući Bog, i odpustiv vam griehe, priveo vas u život vječni.

Sl. Amen.

M. Proštenje, odrešenje i odpuštenje vaših grieha dao vam svemogući i milosrdni Gospodin.

Sl. Amen.

M. Bože! ti obrativši se oživit ćeš nas.

Sl. I puk tvoj radovat će se u tebi.

M. Pokaži nam, Gospodine, milosrdje svoje.

Sl. I daj nam spasenje svoje.

M. Gospodine, usliši molitvu moju.

Sl. I vapaj moj k tebi da pride.

M. Gospodin s vami.

Sl. I s duhom tvojim.

(Uzhodeć k sriedi oltara.)

Pomolimo se. Odnesi od nas, molimo Gospodine, bezzakonja naša, da bi dostojni bili k svetim svetih čistimi mislimi unići: po Krstu Gospodinu našem. Amen.

(Kad cjeluje žrtvenik ili oltar.)

Molimo te Gospodine, za dostojanstva tvojih svetih, kojih moći su ovdje, i svih svetih, da se dostojiš prostiti mi sve griehe. Amen.

Pristup ili introitus.

(Na lievoj strani.)

Blagoslovljeno da je sveto Trojstvo i nerazdjeljivo jedinstvo: hvalimo ga, jer nam učini milosrdje svoje. Tob. 12.

Piesm. 8. Gospodine, Gospodine naš! kako je čudnovato tvoje ime po svoj zemlji. Slava Otcu i ost. Kako biaše itd. Blagoslovljeno da je sveto Trojstvo i ost.

Kyrie eléison.

(Na sriedi oltara.)

M. Gospodine, pomiluj!

Sl. Gospodine pomiluj! Gospodine pomiluj!

Krste, pomiluj! Krste pomiluj! Krste pomiluj! Gospodine, pomiluj! Gospodine, pomiluj! Gospodine, pomiluj!

Slava ili Gloria *)

Slava na višnjih Bogu, i na zemlji mir ljudem dobre volje. Hvalimo te, blagoslivljamo te, klanjamo ti se, slavimo te, hvalu ti uzda-

*) U nedjelje došašća ili adventa, i u nedjelje od sedamdesetnice do vazma, i u misah za mrtve nemoli se Slava.

jemo radi velike tvoje slave. Gospodine Bože, kralju nebeski, Bože otče svemogući! Gospodine, Sine jedinorodjeni, Isuse Krste; Gospodine Bože, Jaganjče božji, Sine Otca! Koji uzimlješ griehe svieta, pomiluj nas! Koji uzimlješ griehe svieta, primi molbu našu! Koji sjediš o desnu Otcu, pomiluj nas! Jer ti sam si svet; ti sam Gospodin; ti sam Previšnji, Isuse Krste s Duhom svetim u slavi Boga Otca. Amen.

M. Gospodin s vami.

Sl. I s duhom tvojim.

Molitva skupštine.

(Na lievo.)

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, koji si dao slugam svojim u izpoviedanju prave vjere slavu vječnoga Trojstva poznati, i u mogućstvu veličanstva klanjati se jedinstvu: molimo te, da se po krieposti iste vjere oda svih suprotiva svagda oslobodimo: po Gospodinu našem Isusu Krstu Sinu tvojem, koji s tobom živе i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Štenje knjige blaženoga Pavla apostola Korintjanom. 1. Pogl. 13. *)

Bratjo! Da bih govorio jezike ljudi i angjela, a ljubavi nebih imao, bio bih kao mjedo zvečeće, ili bubanj bučeći. I da bih imao proročanstvo, i razumio sva otajstva i svaku nauku, i da bih imao svu vjeru, tako da bih gore premještjivao, a ljubavi nebih imao, ništa nebih bio. I da bih razdielio ubozim u jestbine sva svoja imanja, i predao tielo svoje, tako da izgori, a ljubavi nebih imao, ništa mi nebi koristilo. Ljubav je trpljiva, blagostiva; ljubav nezavidi, nečini zla, nenadima se, nehlepi za slavom, neište svoje koristi, neljuti se, nemisli zla, neraduje se nepravdi, a raduje se istini; sve trpi, sve vjeruje, sve ufa, sve podnaša. Ljubav nikad neprestaje; ako i proročanstva projdu, i jezici prestanu, i ako znanja nestane. Jer nepodpuno razumievamo, i nepodpuno prorokujemo. A kad dojde što je izvrstno, prestat će, što je neizvrstno. Dokle ja biah još malo diete, govorah kao malo diete, mudrovah kao malo diete, mišljah kao malo diete, a kada postadoh čovjek, odbacih

*) Iz mise u nedjelju petdesetnicu.

djetinstvo. Sada vidim kao kroz zrcalo u zagonetki, a onda ćemo gledati licem u lice. Sada poznajem neizvrstno, a tada ću poznati kao što sam i poznat. A sada ostaje vjera, ufanje i ljubav, ovo troje; ali najveća od njih je ljubav.

Sl. Hvala Bogu.

Stupnik. Dan. 3. Blagoslovljen si, Gospodine, koji vidiš bezdna, i sjediš na Kerubimi. Blagoslovljen si, Gospodine, na tvrdini nebeskoj, i hvaljen na vieke. Alleluja, Alleluja *). Blagoslovljen si, Gospodine, Bože otaca naših, i hvaljen na vieke. Alleluja.

(Na sriedi oltara.)

Očisti mi srdce i ustne, svemogući Bože, koji si očistio ustne Izaiji proroku kamičićem ognjenim: tako me blagim svojim pomilovanjem rači očistiti, da uzmognem tvoje sveto evangjelje dostojno naviestiti: po Krstu Gospodinu našem. Amen.

Poveli Gospodine blagosloviti! Gospodin mi bio u srcu i na ustnah, da dostojno i po dužnosti naviestim evangjelje njegovo. Amen.

*) U nedjelje od sedamdestnice do vazma, i u misah za mrtve nemoli se alleluja, to jest: „Hvalite Boga."

Evangjelje.

(Na desno.)

M. Gospodin s vamí.

Sl. I s duhom tvojim.

M. Sljedovanje svetoga evangjelja po Luci (Luk. 8 *).

Sl. Slava tebi Gospodine.

U ono vrieme, kad se skupi preveliko množtvo, i priteče iz gradovah k Isusu, reče on u prilici: Izidje sijač sijati sjeme svoje; i kad sijaše, jedno pade kraj puta, i bi pogaženo, i ptice nebeske ga pozobaše. A drugo pade na kamen, i uznikavši usahnu, jer neimaše mokrine. A drugo pade medju trnje, i zajedno uzraslo trnje udavi ga. A njeko pade u dobru zemlju, i iznikavši urodi stostrukim plodom. I rekavši ovo zavapi: Tko ima uši da čuje, neka čuje. A učenici njegovi upitaše ga, što znamenuje ova prilika? On im odgovori: Vam je dano, da znate otajstva kraljestva božjega, a ostalim se govori u prilikah, da gledajući nevide, i čujući nerazumiju. A ova prilika znači: Sjeme je rieč božja. A koji su po putu, to su oni, koji slušaju,

*) Ovo evangjelje se čita u nedjelju šesdesetnicu.

poslje dodje djaval, i odnese rieč iz srdca njihova, da nevjeruju i da se nespase. A koji na kamenu, to su oni, koji kad čuju s veseljem primaju rieč, ali ovi nemaju korena; jer za vrieme vjeruju, a u vrieme napastovanja odpadu. A koje pade medju trnje, to su oni, koji slušaju rieč, ali otišavši od skrbi i bogatstva i slasti života· zaguše se, i ploda nedonose. Koje pak pade u dobru zemlju, jesu oni, koji rieč slušaju u trpljenju.

Po evangjeoskih riečih da se očiste nasi griesi.

Sl. Hvala tebi, Krste!

Vjerovanje ili Credo.

Vjerujem u jednoga Boga, Otca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje, svih stvari vidivih i nevidivih. I u jednoga Gospodina Isusa Krsta, Sina božjega jedinorodjenoga, i od Otca rodjenoga prie svih viekova. Boga od Boga, svjetlost od svjetlosti, pravoga Boga od Boga pravoga, rodjena ne stvorena, jednobitna s Otcem, po kojem je sve stvoreno. Koji radi nas ljudi, i našega spasenja radi sajde s nebesa *): i uputi se po Duhu svetom iz

*) Ovdje poklekni.

Marije djevice, i učini se čovjekom. Propet takodjer nas radi pod Poncijem Pilatom, mučen i pokopan. I uzkrsnu tretji dan po pismih. I uzide na nebo, sjedi ob desnu Otcu. I opet će doći u slavi suditi žive i mrtve, njegovu kraljestvu neće biti svrhe. I u Duha svetoga, Gospodina i oživljujućega, koji izhodi od Otca i Sina, koji je s Otcem i Sinom zajedno častjen i slavljen, koji je govorio po prorocih. I u jednu, svetu katoličku i apostolsku crkvu. Izpoviedam jedno krštenje na odpušćenje grieha. I čekam uzkrsnutje mrtvih, i život dojdućega vieka. Amen.

Prikazivanje.

M. Gospodin s vami.

Sl. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. (Tob. 12.) Blagoslovljen da je Bog Otac, i jedinočedi Sin božji, i Duh sveti: jer nam učini milosrdje svoje.

Prikazivanje kruha. Primi, sveti Otče, svemogući, vječni Bože, ovu neoskvrnjenu žrtvu, koju ja nedostojan sluga tvoj prinašam tebi Bogu svojemu živomu i pravomu za nebrojene griehe, uvrjede i nemari svoje, i za

sve okolo stojeće, a i za sve vierne krštjane žive i mrtve, da meni i njim bude na spasenje u život vječni. Amen.

Na ulievanju vode. Bože, koji si dostojanstvo bitja čoviečjega čudnovato stvorio i čudnovitije popravio: daj nam da po otajstvu ove vode i vina budemo dionici božanstva od onoga, koji se je dostojao čovječanstva našega biti pričestnikom, Isus Krst, Sin tvoj, Gospodin naš, koji s tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga, Bog po sve vieke vieka. Amen.

Prikazivanje vina. Prinašamo ti, Gospodine! čašu spasiteljnu, milost tvoju moleći, da pred lice božanstvenoga veličanstva tvojega za spasenje naše i svega svieta blagim duhom uzidje. Amen.

Duhom poniženi i skrušeni srdcem da bi od tebe, Gospodine, primljeni bili, i da bi takova bila danas pred tobom naša žrtva, da ti ugodi, Gospodine Bože!

Pridi, svetotvorče, svemogući, vječni Bože, ter blagoslovi ovu žrtvu, tvojemu svetomu imenu ugotovljenu.

Pri umivanju rukuh. Piesm. 25. Umivam medju pravednimi ruke svoje, i idem oko žrtvenika tvojega, Gospodine, da čujem glas hvale, i da pripoviedam sva čudesa tvoja. Go-

spodine, ljubim diku tvoje kuće, i mjesto pribivanja tvoje slave. Nepogubi s nebogomilimi dušu moju, i s krvnici život moj. U rukuh njihovih su nepravde, i desnica njihova je puna mita; a ja hodim u prostoti svojoj; izbavi me, i pomiluj me. Noga moja stoji na pravom putu; u skupstinah blagoslivljat ću te, Gospodine. Slava Otcu, i Sinu, i ost.

(**Na sriedi oltara.**)

Primi, sveta Trojice! ovo uzdarje, koje ti prinašamo na uspomenu muke, uzkrsnutja i uzašastja Isukrsta, Gospodina našega, i na čast blažene Marije svagda djevice, i blaženoga Ivana krstitelja, i svetih apostola Petra i Pavla, i ovih i svih svetih, da bude njim na čast, a nam na spasenje, i da se oni dostoje za nas moliti na nebesih, kojih uspomenu činimo na zemlji: po istom Krstu Gospodu našem. Amen.

Orate fratres. Molite, bratjo! da moja i vaša žrtva bude prijatna Bogu, Otcu svemogućemu.

Sl. Gospodin primio žrtvu iz rukuh tvojih na hvalu i slavu imena svojega i na korist našu, i sve svoje svete crkve.

M. Amen.

Otajna molitva. Posveti, molimo te Gospodine Bože naš, na zazivanje tvojega svetoga imena žrtvu ovoga uzdarja: i po njoj učini nas iste sebi dar vječan: po Gospodu našem Isusu Krstu, Sinu svojem, koji s' tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga, Bog.

Predpiev.

M. Po sve vieke vieka.
Sl. Amen.
M. Gospodin s vami.
Sl. I s duhom tvojim.
M. Gori srca.
Sl. Imamo ka Gospodinu.
M. Hvalu dajmo Gospodinu Bogu našemu.
Sl. Dostojno i pravedno jest.

M. U istinu je dostojno i pravedno, pravo i spasiteljno, da mi tebi vazda i svagdje hvalu dajemo, Gospodine sveti, Otče svemogući, vječni Bože. Koji s jedinorodjenim Sinom svojim i s Duhom svetim jedan 'si Bog, jedan si Gospodin: ne u jedinstvu jednoga sobstva, nego u Trojstvu jednoga sućanstva. Jer što o tvojoj slavi po tvojem očitovanju vjerujemo, to o Sinu tvojem, to o Duhu svetom bez razlike razastvovanja razumiemo. Da u izpoviedanju pravoga i vjekovječnoga Božanstva i u sobstvih

svojstvo, i u bitnosti jedinstvo, i u veličanstvu časti se jednačtvo. Koje hvale angjeli i arkangjeli, Kerubimi takodjer i Serafimi, koji ne prestaju svagda vapiti jednim glasom govoreći:

Svet! svet! svet je Gospodin Bog vojska! Puna su nebesa i zemlja slave tvoje! Hozanna na visini! Blagoslovljen, koji ide u ime Gospodinovo! Hozanna na visini!

Pravilo mise.

Tebe dakle, premilostivi Otče, po Isusu Krstu, Sinu tvojem, Gospodu našem, priklonito molimo i prosimo, da milostivo primiš i blagosloviš ove dare, ove poklone, ova sveta, neoskvrnjena posvetilišća, koja ti prinašamo najprvo za tvoju svetu katoličku crkvu, da ju po vasionom svietu umiriti, hraniti, ujediniti i vladati dostojiš se zajedno sa slugom svojim papom našim I., i biskupom našim I., i cesarom (kraljem) našim I., i sa svimi pravoslavitelji i častitelji katoličke i apostolske vjere.

Molitva za žive. Spomeni se, Gospodine, sluga i službenica svojih I. i I., i svih ovdje nazočnih, kojim poznaš vjeru i vidiš bogoljubstvo, za koje ti prinašamo, ili koji ti prinašaju ovu zahvalnu žrtvu, za se i za sve svoje,

za izbavljenje duša svojih, za ufanje spasenja i zdravlja svojega, i upravljaju svoje želje k tebi vječnomu, živomu i pravomu Bogu:

Pričestjujuć i štujuć spomen najprvo slavne i svagda djevice, Marije, roditeljice Boga i Gospoda našega Isusa Krsta, a i blaženih apostola i mučenika tvojih Petra i Pavla, Andrije, Jakova, Ivana, Tome, Jakova, Filipa, Bartolomeja, Mateja, Simona i Tadeja, Lina, Kleta, Klementa, Ksiksta, Kornelija, Ciprijana, Lovrenca, Krizogona, Ivana i Pavla, Kozme i Damijana, i svih svetih tvojih: po njihovih zaslugah i molitvah udieli, da pomoćju tvoje obrambe budemo u svem zaštićeni; po istom Krstu Gospodu našem. Amen.

Ovaj dakle prinos naše službe, i sve obitelji tvoje, molimo Gospodine, da ublažen primiš, i dane naše da u tvojem miru urediš, ter od vječne osude da nas izbaviti, pak stadu izabranih svojih pribrojiti zapovjediš: po Krstu Gospodu našem. Amen.

Koji prinos, molimo te, ti Bože u svem blagoslovljen, pripisan, potvrdjen, blagovjetan i prijatan učiniti izvoli, da nam bude Tielo i Krv Sina tvojega, Gospoda našega Isusa Krsta:

Opazka.

Otajstvenimi riečmi, što sada sljede na desno, svećenik kao namjestnik Isukrstov posvećuje kruh i vino, te kruh bude pravo Tielo i vino prava Krv Gospodina našega Isukrsta. S toga se pristoji, da te rieči nitko nemoli van samoga svećenika. A ti, bogoljubni krštjanine, čim svećenik posvećuje, preponizno pokloni se svojemu Bogu i Spasitelju pod obličjem kruha i vina, pokaj se za svoje griehe, posveti se njemu, koji iz ljubavi k tebi dohadja s neba na oltar, ter se prikazuje Otcu nebeskomu za naše spasenje, kao se je jednoć žrtvovao za nas na križu. Moli dakle pri podizanju presv. Tiela i Krvi :

Božanstveni Isuse! ja vjerujem, da si ti istinito pod obličjem posvećenoga kruha; klanjam ti se preponizno, o častiva žrtvo, kojom su satrti bili svi

Posvećenje.

Koji dan prie, nego je trpio, primi kruh u svoje svete i častne ruke, i podignuv oči na nebo k tebi Bogu, Otcu svojemu svemogućemu, tebi hvalu uzdavajuć blagoslovi, prelomi i poda svojim učenikom govoreć: Primite i blagujte od ovoga svi: Ovo bo je tielo moje.

(Podizanje presvetoga Tiela.)

Na isti način poslje kako odvečera, uzamši ovu presvjetlu čašu u svoje svete i častne ruke, takodjer tebi hvalu uzdavajuć blagoslovi i poda učenikom svojim govoreć: Primite i pijte iz nje

griesi ovoga svieta. Klanjam se, Spasitelju moj, neprocienjenoj Krvi, koju si na križu prolio za me i za sve ljude: ah nemoj, da bi mi ona zaman bila; zato te molim, učini me dionikom njezinih plodova. Isuse, tebi živem i t. d. Jaganjče božji, koji uzimlješ griehe svieta itd.

svi: Ovo bo jest čaša krvi moje novoga i vječnoga zavjeta, tajna vjere, koja će se proliti za vas i za mnoge na odpušćenje grieha.

(Podizanje presvete Krvi.)

Kadgod ovo učinite, na uspomenu moju činite.

Poslje podizanja presv. Krvi moli sa svećenikom:

Zato i spominjuć, Gospodine, mi službenici tvoji, a i puk tvoj sveti, blaženu muku i uzkrsnutje od mrtvih, i slavno uzašastje na nebesa istoga Krsta, Sina tvojega, Gospoda našega, prinašamo presvjetlomu veličanstvu tvojemu od tvojih darova i danja žrtvu čistu, žrtvu svetu, žrtvu neoskvrnjenu, kruh sveti života vječnoga i čašu spasenja vjekovječnoga.

Dostoj se na ovo milostivim i vedrim licem pogledati i blagovoljno ga primiti, kako si račio blagovoljno prijati darove pravednoga

sluge svojega Abelja i žrtvu praotca našega Abrahama, i svetu svetbu, neoskvrnjenu žrtvu, koju ti prinese veliki svetjenik tvoj Melkizedek.

Priklonito te molimo, svemogući Bože, daj ovo prinesti rukama svetoga angjela svojega na svoj uzvišeni žrtvenik, pred lice božanstvenoga veličanstva svojega, da koji god od ovoga oltarskoga pričeštja presveto Tielo i Krv Sina tvojega uzprimimo, svakoga blagoslova i milosti nebeske napunimo se: po istom Krstu Gospodu našem. Amen.

Molitva za mrtve. Spomeni se jošte, Gospodine, sluga i službenica svojih I. i I., koji su prie nas preminuli sa znakom vjere, i spavaju u snu mirnom.

Molimo te, Gospodine, daj njim i svim u Krstu počivajućim mjesto pokrjepe, svjetlosti i mira: po istom Krstu Gospodu našem. Amen.

Nam takodjer griešnikom, slugam svojim, u množtvo smilovanja tvojih ufajućim se dostoj se dati koji dio i zadrugu s tvojimi svetimi apostoli i mučenici: s Ivanom, Stjepanom, Matijem, Barnabom, Ignacijem, Aleksandrom, Marcelinom, Petrom, Felicitom, Perpetuom,

Agatom, Lucijom, Agnezom, Cecilijom, Anastazijom, i sa svimi svetci tvojimi: molimo te, da nas u njihovu družbu primiš, ne po procjenjenju naše vriednosti, nego po podjeljenju oprošćenja: po Krstu Gospodu našem, po kojem ti, Gospodine, sve ovo vazda dobro tvoriš, posvećuješ, oživljuješ, blagosljivljaš i nam podaješ: po njem, s njim i u njem je tebi Bogu, Otcu svemogućemu, u jedinstvu Duha svetoga svaka čast i slava: po sve vieke vieka.

Sl. Amen.

Otče naš.

Pomolimo se. Zapovjedmi spasiteljnimi opomenuti, i božjim naukom obavieštjeni smiemo reći: Otče naš, koji si na nebesih! Sveti se ime tvoje: pridi kraljestvo tvoje: budi volja tvoja kako na nebu, i na zemlji: Kruh naš svakdanji daj nam danas: i odpusti nam duge naše, kako i mi odpušćamo dužnikom našim: i neuvedi nas u napast:

Sl. Da izbavi nas oda zla.

M. Amen.

Izbavi nas, molimo te, Gospodine, oda svih zala: prošastih, sadanjih i dojdućih, i po odvjetovanju blažene i slavne svagda djevice Marije, s blaženimi apostoli Petrom i

Pavlom i Andrijem i svimi svetimi, daj milostivo mir u dni naše, da budemo pomoćju milosrdja tvojega poduprti, i od grieha svagda slobodni, i od svake smetnje bezpečalni: po istom Gospodinu našem, Isusu Krstu, Sinu tvojem, koji s tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka.

Sl. Amen.

M. Mir Gospodnji budi svagda s vami.

Sl. I s duhom tvojim.

Ovo miešanje i posvećenje Tiela i Krvi Gospodina našega Isusa Krsta bilo nam primajućim u život vječni. Amen.

Jaganjče božji ili Agnus Dei.

Jaganjče božji, koji uzimlješ *) griehe svieta; pomiluj nas! Jaganjče božji, koji uzimlješ griehe svieta; pomiluj nas! Jaganjče božji, koji uzimlješ griehe svieta; mir nam daruj!

Gospodine Isuse Krste, koji si rekao svojim apostolom: Mir vam ostavljam, mir svoj vam dajem: nepogledaj na moje griehe, nego na vjeru crkve svoje, i dostoj se nju po svojoj volji umiriti i sjediniti: koji živeš i kraljuješ Bog po sve vieke vieka. Amen.

---

*) Ili: uzimaš, odnimlješ itd. Vidi opazku na strani 40.

Gospodine Isuse Krste, Sine Boga živoga, koji si po volji Otca i po sudjelovanju Duha svetoga sviet oživio: ovim presvetim Tielom i Krvju svojom izbavi me oda svih mojih grieha, i oda svih zala, i daj mi tvoje zapovjedi vazda ovršivati, a nedopusti, da se ikad od tebe od-dvojim: koji s istim Bogom Otcem i s Duhom svetim živeš i kraljuješ Bog va vieke vieka. Amen.

Prijatje Tiela tvojega, Gospodine, koje ja nedostojan usudjujem se primiti, da mi nebude na osudu i prokletstvo; dapače po tvojoj milosti bilo mi ono na obranu duši i tielu, i na prijatje lieka spasiteljnoga: koji živeš i kraljuješ s Bogom Otcem u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Pričest.

Kruh nebeski ću primiti, i ime Gospodinovo zazvati. Gospodine! nisam dostojan, da uljezeš pod krov moj, nego samo reci riečju, i ozdravit će duša moja (Reci triput bogoljubno i ponizno).

Tielo Gospodina našega Isusa Krsta sahranilo mi dušu u život vječni. Amen.

Što da vratim Gospodinu za sve, što mi je podao? čašu spasenja ću primiti, i ime Go-

spodinovo zazvati. Hvalu uzdavajuć zazvat ću Gospodina, i od neprijatelja svojih ću biti spašen. Krv Gospodina našega Isusa Krsta sahranila mi dušu u život vječni. Amen.

Što ustíma primismo, Gospodine, da bi čistom pametju razumjeli, i od vremenitoga dara da nam bude liek vjekovječni.

Tielo tvoje, Gospodine, koje sam blagovao, i krv, koju sam pio, da se sdruže sa srcem mojim, i podaj, da griešne oskvrne neostane u meni, kojega su čista i sveta otajstva ukriepila: koji živeš i kraljuješ po sve vieke vieka. Amen.

Poslje pričesti.

Blagoslivljajmo Boga nebeskoga, i pred svími živućimi hvalimo ga, jer nam je po milosrdju svojem učinio. Tob. 12.

M. Gospodin s vami.

Sl. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Gospodine, Bože naš, bilo nam na spasenje duši i tielu prijatje ovoga svetotajstva, i izpoviedanje vjekovječne svete Trojice, i njezina nerazdjeljiva jedinstva: po Gospodu našem Isusu Krstu, Sinu tvojem, koji s tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka.

Sl. Amen.

M. Gospodin s vami.

Sl. I s duhom tvojim.

Ite missa est, i blagoslov.

M. Idite, misa je.

Sl. Bogu hvala.

Ugodila ti, sveta Trojice, dvorba moje službe, i podaj, da bude posvetilišće, koje sam, ja nedostojan očima veličanstva tvojega prinesao: tebi prijatno, a meni i svim, za koje sam ga prikazao, po tvojem pomilovanju spasiteljno i po Krstu Gospodinu našem. Amen.

Blagoslovio nas svemogući Bog; Otac, Sin †, i Duh sveti.

Sl. Amen.

Posljednje evangjelje.

(Na desno.)

M. Gospodin s vami.

Sl. I s duhom tvojim.

M. Početak svetoga evangjelja po Ivanu (Iv. 1).

Sl. Slava Tebi, Gospodine!

M. U početku biaše Rieč,*) i Rieč biaše u Boga, i Bog biaše Rieč. Ona biaše u početku

*) Druga osoba presv. Trojstva.

u Boga. Sve je po njoj učinjeno, i bez nje nije ništa učinjeno. U njoj biaše život, i život biaše svjetlost ljudem, i svjetlost u tminah svieti, i tmine nju neobujmiše. Biaše čovjek poslan od Boga, komu biaše ime Ivan. On dodje na svjedočanstvo, da posvjedoči za svjetlost, da bi svi po njem vjerovali. On nebiaše svjetlost, nego da bi svjedočio za svjetlost. Biaše svjetlost istinita, koja prosvjetljuje svakoga čovjeka dohodećega na ovaj sviet. Na svietu biaše, i sviet je po njoj stvoren, i sviet je nepoznaše. U svoje vlastno dodje, a svoji je neprimiše. A kojigod ju primiše, dade im vlast, da postanu sinovi božji, onim, koji vjeruju u ime njezino, koji se nerodiše od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje čovječje, nego od Boga. I Rieč učini se pùt (ovdje poklekni), i pribiva u nas, i vidismo slavu njezinu, slavu kao jedinorodjenoga od Otca, punu milosti i istine.

Sl. Bogu hvala.

Piesan poslje sv. mise i pričesti.

Od sv. Tome iz Akvina.

1. Ponizno klanjam ja te * Boga očita i skrovena, * Čim istino sakriva te * Od prilika ovih siena.

2. Sve se tebi mé podlaga * Željno srdce, duh gorući. * Ter mi gine moć i snaga, * Tvoja otajna razbirući.
3. U tebi se mé taknutje, * Okušenje i vid vara: * Nu vjerovat duh prignut je, * Što ču od tebe stavno sgara.
4. Tim vjerujem sve, što od prije, * Blag Isuse, nam naredi: * Jer istine slične nije * Toli istinoj pri besjedi.
5. Jur na križu bi skroveno * Tvé božanstvo samo u pùti: * Ovdi i bitje božanstveno * I čovjeka vid nećuti.
6. Nu ja, oba da su u tebi, * I oba ovdje, znam, skrovita: * Ter te pitam u potrebi, * Što pokajan lupež pita.
7. Prem kô Toma da tvé rane * Ja netičem i ne gledam, * Tvoje istine vjerovane * Častim, klanjam, izpoviedam.
8. Ah daj, da svedj vjeruju te * Jače želje mé sljedeće, * Da svedj stavno ufam u te, * Da te ljubim svakčas veće.
9. Bože, smrti milostive * O spomeno preblažena! * O jestbino, kôm ožive * Naša duša griehom strena!
10. Ah dopusti, da svjest moja * S tebe ožive srećno dosti, * Da vječnoga srjed pokoja * Tobom kuša sve sladosti.

11. Ptico otajna, ká svakako * Krvju ozdravljaš ptiće ubijene. * Operi me gnjusna ovako * Tvojom krvi brez prociene.

12. Od ké jedna kaplja sama * Može zloće svega sviti * Uzmnožitim zamjenama * Prekomjerno zaplatiti.

13. Bože, koga ljubim dike, * Pod zlamenim tim videći; * Ah molim te, daj mi u vike, * Što toliko hlepim, steći.

14. Da vidjenjem tvoje slave * Má se duša poblaženi, * I ljeposti tvé gizdave * Svedj uživa bez zasjeni. Amen.

O rieči božjoj.

„Tko je od Boga, on sluša rieč božju.“
Iv. 8, 47.

Propovjed je bila u starodavna vremena (kao i sad po mnogih mjestih) pod svetom misom; zato je morao svaki pravovierni, koji je htjeo pri sv. misi biti, i propovjed slušati. I u sadanje vrieme nevalja propovjedi izostaviti, jer su i dan danas mnogi kršćani neviešti istinam vječnoga spasenja. Ono malo nauka kršćanskoga, što se u mladosti naučimo, zaboravi se brzo, ako se po propovjedih neprestano neponavlja i neumnaža. „Blaženi, koji rieč božju slušaju i drže.“ Luk. 11, 28.

Vrlo je koristno u nedjelju i blagdan po pódne slušati i nauk kršćanski, u kojem se redomice svi člani sv. vjere i dužnosti kršćanske bistro razlažu. Velika je škoda, što mnogi gospodari i gospodarice ni sami na taj

nauk neidu, ni svoje podložnike nanj nešalju. Kako će ovi nesrećnici jednoć Bogu razlog dati? O ovih govori Isus: „Tko je od Boga, sluša rieč božju; vi ju zato neslušate, jer niste od Boga.“ Iv. 8, 47.

Ako želiš korist imati od slušanja rieči božje, neslušaj ju samo iz tašte želje za znanjem ili s navade, nego s čistom namjerom, da bi Boga i njegovu sv. volju bolje poznao, ter u pobožnosti i kriepostí sve više napredovao. Spominji se, da je propovjednik poslanik Isukrstov, pak što čuješ, neobratjaj na druge ljude, nego na samoga sebe. Neišći u propovjedi umjetnosti i mudrosti čovječje, nego rieč božju, koja iz ustiuh namjestnika Isukrstovih živo glasi, ter je mnogo krjeplja negoli u knjigah, koje štiješ. Slušaj pazljivo, i zapamti si koju istinu ili naredbu evangjelsku, da ju u sljedeće delatnike promišljaš i ovršuješ; jer nisu pravedni pred Bogom oni, koji zapovjedi Gospodinove slušaju, nego oni, koji ih ovršuju. — Njegda su kršćanske obitelji preliepu navadu imale, ter su u nedjelju i blagdan prie objeda evangjelje čitale; zatim su roditelji djecu, a gospodari sluge i služkinje izpitivali, što su se na propovjedi naučili. —

Molitva prie propovjedi. Ja ću poslušati, o Bože, mudrosti vjekovječna! što ćeš mi ti govoriti. Tvoj sveti nauk i tvoje spasiteljne opomene ću ponizno prijati, jer si ti moj Gospodin i premudri moj učitelj. Isuse, svjetlosti svietu! prosvjetli mi razum, očisti i pripravi mi srdce, da dobro sjeme tvoje božanstvene rieči na stostruk plod primi. Prosvjetli i ukriepi jošte i propovjedaoca tvoje svete rieči; daj, da dobro sjeme evangjelsko u dobru zemlju pade,

da budu po njem neviešti naučeni, bludeći na pravi put privedeni, kriepostni u postojanosti potvrdjeni, griešnici na pokoru obratjeni, žalostni utješeni, i svi poboljšani i posvetjeni. Blagoslovi bogoljubna ganutja, svete uvjere i dobre odluke tvojih vjernih, da bez prestanka obilnim rodom krieposti kršćanskih rode. Amen.

Molitva poslje propovjedi. Hvala ti, Bože predobrostivi! što si mi dušu svojom nebeskom riečju nahranio. Upravljaj sada moje misli i želje, rieči i djela po zapovjedih svojih. Daj da tvoje svete istine, koje sam čuo, često i dobro razmišljam, osobito ovu ... Nedaj, da zlobni neprijatelj dobro sjeme tvoje nebeske rieči iz srdca mojega odnese; da ono od žestočine mojih strasti usahne, ili da se udavi u trnju svjetovnih skrbi, bogatstva i pùtenih naslada, nego da po tvojem blagoslovu urodi stostrukim plodom dugotrpnosti i krotkosti, uzdržanja i čistoće“ (Gal. 5, 22.), dokle jednom dojdem k tebi, vječna Rieči, koja s Bogom Otcem u jedinstvu Duha svetoga živeš i kraljuješ po sve vieke vieka. Amen.

Molitve prie nauka kršćanskoga.

Molitva Gospodinova. Otče naš, koji si na nebesih! Sveti se ime tvoje; pridi kraljestvo tvoje; budi volja tvoja kako na nebu i na zemlji. Kruh naš svakdanji daj nam danas; i odpusti nam duge naše, kako i mi odpušćamo dužnikom našim; i neuvedi nas u napast; da izbavi nas oda zla. Amen.

Pozdrav angjelski. Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom! Blagoslovljena si medju ženami, i blagoslovljen je plod utrobe tvoje, Isus. Sveta Marijo, majko božja! moli za nas griešnike sada, i u vrieme smrti naše. Amen.

Vjerovanje apostolsko. Vjerujem u Boga Otca, svemogućega stvoritelja neba i zemlje. I u Isukrsta, sina njegova jedinoga, Gospodina našega; Koji bí začet po Duhu svetom, rodjen od Marije djevice; Mučen pod Poncijem Pilatom, propet, mrtav i pokopan; Sajde nad pakao, tretji dan uzkrsnu od mrtvih; Uzajde na nebo, sjedi ob desnu Boga Otca svemogućega; Odkud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha svetoga; Svetu crkvu katoličansku, svetih obćinu; Odpušćenje grieha; Pùti uzkrsnutje; Život vječni. Amen.

Molitve poslje nauka kršćanskoga.

Djelo vjere. Vjerujem u tebe, pravi trojedini Bože, Otče, Sine, i Duše sveti! Vjerujem, da je Sin božji čovjek postao, i na križu umro za naše spasenje. Vjerujem, da ti, o Bože! nadarivaš dobro slavom nebeskom, a pedepšeš zlo mukami paklenimi. Vjerujem takodjer sve, što vjeruje i uči sveta mati crkva katoličanska, jer si ti, o Bože! vječna i neizmierna istino, sve ovo naviestio.

Djelo ufanja. Tvrdo ufam i uzdajem se u tebe, o Bože! da ćeš mi dati po neizmiernih dostojanstvih svojega jedinorodjenoga Sina Isukrsta u ovom življenju istinito poznanje, pravo skrušenje i odpušćenje mojih grieha, po smrti pak da ćeš mi udieliti vječno spasenje i milost, tebe licem u lice gledati, ljubiti i bez konca uživati. Ufam se još od tebe potrebne pomoći, da sve ovo dostignem. Ufam se ovo od tebe, jer si ti ovo obećao, koji si svemoguć i vjeran, neizmierno dobrostiv i milosrdan.

Djelo ljubavi. O moj Bože! ljubim te svim srdcem i vrhu svake stvari, jer si ti najveće dobro i sve ljubavi dostojan. I radi tebe

ljubim takodjer iskrnjega svojega kako samoga sebe.

Deset zapovjedi božjih. Svemogući Bože i Otče predobrostivi! ti si po slugi svojem Mojzesu na gori Sinajskoj vječni zakon proglasio, i onim, koji ga vierno ovršuju, vremeniti i vječni blagoslov obećao: smiluj se u svojih pravičnih sudih sinovom svojim, koji ti se za proštenje mole, buduć da su sagriešili proti deset sljedećih zapovjedi:

1. Ja sam Gospodin Bog tvoj, neimaj drugoga Boga izvan mene.
2. Neimenuj ime božje u tašće.
3. Spomeni se, da posvetiš blagdane.
4. Poštuj otca i mater, da dugo živiš, i da ti bude dobro na zemlji.
5. Neubij.
6. Nesagrieši bludno.
7. Neukradi.
8. Nereci krivoga svjedočanstva proti iskrnjemu svojemu.
9. Nepoželi tudje žene.
10. Nepoželi nijedne tudje stvari.

Pet zapovjedi crkvenih. Božanstveni Odkupitelju! ti si apostolom i njihovim nasljednikom dao oblast, da skrušenim griešnikom otvaraju vrata nebeska, a neskrušenim da ih

zatvaraju: budi milostiv svojim poniznim slugam, koji se srdačno kaju, da su sagriešili proti pet sljedećih zapovjedi svete matere crkve:

1. Svetkovati blagdane zapovjedjene.
2. Slušati pobožno sv. misu svaku nedjelju i sve blagdane zapovjedjene.
3. Postiti u korizmu, četiri vremena postna, i druge dane zapovjedjene, i nejesti mesa u petak i ni u subotu.
4. Izpovjediti se najmanje jedan put na ljeto odredjenomu svetjeniku, i pričestiti se o vazmu.
5. Nepirovati u vremena zabranjena.

Sedam svetih sakramenta. Premilostivi Odkupitelju! ti si priliku božju u nami ponovio, i po Duhu svetom nas preporodio, da budemo opet baštinici kraljestva nebeskoga: otvori nam neizmierno bogatstvo svoje božanstvene milosti, i posveti nas na život vječni po sedam svetih sakramentih novoga zakona, koji jesu:

1. Krst. 2. Potvrdjenje ili sv. krizma. 3. Tielo Isukrstovo ili sv. pričest. 4. Pokora ili sv. izpovjed. 5. Sveto ulje ili najposljednje pomazanje. 6. Sveti red. 7. Ženitba.

Presveta Trojice! mi izpoviedamo, da smo krivi prevelikih grieha, jer smo tebe, Boga Otca, Boga Sina, i Boga Duha svetoga uvriedili; od svega srdca mrzimo na svoje krivine; zato te molimo, daj nam milost, da sve svoje griehe natanko poznamo, i za nje dostojnu pokoru činimo:

Sedam poglavitih grieha: 1. Oholost. 2. Lakomost ili skupost. 3. Bludnost. 4. Nenavidost. 5. Proždrlost. 6. Srčba. 7. Lienost.

Šest grieha proti Duhu svetomu. 1. Griešiti bezočno zlouzdavanjem u milosrdje Božje. 2. Neufati se u milost božju. 3. Nenaviditi iskrnjemu milost božju, i radi toga nanj mrziti. 4. Protiviti se poznanoj istini kršćanskoj. 5. Biti tvrda srdca na spasonosne opomene. 6. Dragovoljno napredovati u nepokori.

Četiri grieha, koji vape za osvetu pred licem božjim. 1. Ubojstvo svojevoljno. 2. Pùteni grieh proti naravi. 3. Tlačenje ubozih, a navlastito udovica i sirota. 4. Prihinjenje ili uzkratjenje težačke i najmeničke plaće.

Devet tudjih gricha: 1. Svjetovati na grieh. 2. Zapovjediti drugomu, da sagrieši. 3. Pristati na tudji grieh. 4. Mamiti ili poticati drugoga na grieh. 5. Hvaliti tudje griehe.

6. Pokrivati tudje griehe. 7. Nepedepsat ih imajuć oblast. 8. Udioničtvovati u tudjem griehu. 9. Braniti tudje griehe.

Djelo pokajanja. Bože moj! ja se kajem i bolim iz svega srdca za sve svoje griehe, jer sam njimi uvredio tebe, predragi Bože, najveće i neizmierno dobro, kojega svim srdcem ljubim. Tvrdo odlučujem, da ću s tvojom pomoćju poboljšati svoj život i radje trpjeti svaku muku i samu smrt, nego već tebe, moj Bože, najveće dobro, ni jednim samo griehom uvriediti. Daj mi milost, da uzmognem izvršiti ovu svoju odluku. To prosim od tebe za neizmierna dostojanstva Isukrsta, Sina tvojega, Gospodina i Odkupitelja našega. Amen.

Krieposti kršćanske. Vas, o svetci božji, koji nam svojim življenjem i smrtju kažete put u rajsku slavu, vas ponizno zazivamo: izprosite nam pomoć od Boga premilosrdnoga, da bi hodili putem svih krieposti, koje vode u pravo blaženstvo i vječnu slavu; podupirajte nas vašim mogućim odvjetovanjem, kad Isukrst u svojem nebeskom veličanstvu dojde suditi žive i mrtve, da budemo dostojni vječne plaće.

Četiri poglavite ćudoredne krieposti: 1. Razbornost ili mudrost. 2. Trieznost. 3. Pravednost. 4. Jakost.

Poglavitim griehom protivne krieposti. 1. Poniznost protivi se oholosti. 2. Blagodarnost lakomosti. 3. Čistoća bludnosti. 4. Ljubav nenavidosti. 5. Trieznost proždrlosti. 6. Trpljivost gnjevu ili srčbi. 7. Gorljivost u dobru lienosti.

Dužnosti, koje je Isukrst osobito preporučio 1. Tražiti najprie kraljestvo božje i pravdu njegovu. 2. Odreći se samoga sebe. 3. Nositi svoj križ. 4. Nasljedovati Isukrsta. 5. Biti krotak i ponizan. 6. Ljubiti neprijatelje, dobro činiti onim, koji nas nenavide, i moliti za one, koji nas uvrjedjuju i potvaraju.

Osam blaženstva. 1. Blaženi ubozi duhom, jer je njihovo kraljestvo nebesko.

2. Blaženi krotki, jer će posjedovati zemlju.

3. Blaženi, koji plaču, jer će biti utješeni.

4. Blaženi, koji su gladni i žedni pravde, jer će se nasititi.

5. Blaženi milosrdni, jer će biti pomilovani.

6. Blaženi, koji su čista srdca, jer će Boga vidjeti.

7. Blaženi miroljubivi, jer će se zvati sinovi božji.

8. Blaženi, koji progonstvo trpe radi pravde, jer je njihovo kraljestvo nebesko.

Sedam duhovnih djela milosrdja. 1. Pokarati griešnike. 2. Učiti neviešte. 3. Svjetovati sumnjeće. 4. Tješiti žalostne. 5. Podnašati trpljivo nepravdu. 6. Praštati rado uvrjediteljem. 7. Moliti Boga za žive i mrtve.

Sedam tjelesnih djela milosrdja: 1. Nahraniti gladne. 2. Napojiti žedne. 3. Primiti na stan putnike. 4. Odjeti gole. 5. Pohoditi nemoćnike. 6. Odkupiti sužnje. 7. Ukopati mrtve.

Tri savjeta evangjelska: 1. Ubožtvo dobrovoljno. 2. Čistoća vjekovita. 3. Podpun posluh duhovnomu starešini.

Četiri najposljednje stvari. 1. Smrt. 2. Sud. 3. Pakao. 4. Raj.

III. Bogoljubnost za sv. izpovjed i pričest.

Nauk o sv. svetotajstvu pokore.

„Pojdi i pokaži se svetjeniku."
Mat. 8, 4.

O neizmiernoga bogatstva milosrdja božjega! Bog neće da se griešnik pogubi, nego da se povrati od svojih zlih puti, pak da žive na vieke. — I poslje krštjenja je pripravljeno griešniku jedno vrjelo milosti božje, u kojem se može oprati krvju Isukrstovom, — naime pripravljeno mu je svetotajstvo pokore Poslje svojega uzkrsnutja reče Isus svojim apostolom: „Primite Duha svetoga; kojim oprostite griehe, oprostit će im se; a kojim ih zadržite, zadržat će im se." Kolika je to utjeha za nas nevoljne griešnike! Ako smo nesrećom oskrvnuli griehom bielu odjeću svete nedužnosti, koju primismo na svetom krštjenju pojdimo k nasljednikom svetih apostola, k biskupom i svećenikom, i pokažimo im svoju duševnu gubu, da nam se duša njihovim odrješenjem u ime Boga premilosrdnoga opet očisti.

Draga dušo! neodnašaj dugo vremena svetu izpovjed, navlastito ako si u stanju smrtnoga grieha. Kako bi mogao čekati do vazma, ako si već danas u pogibelji smrti vjekovječne? Ako si pak kriv samo prostnih ili malih grieha, izpoviedaj se i ovih više puta; jer naše samoljubje nam često veli, da je ono malo i lahko, što je kadkad zaisto težak i smrtan grieh; a pazi još i na to, da nas mali griesi, ako ih se pomnjivo nečuvamo, s vremenom vode u velike griehe. Neodnašaj izpovjedi više

od tri, četeri mjeseca; dapače nastoj, da se, ako ti je moguće, svaki mjesec izpovjediš; bogoljubne duše, koje nastoje o pravoj izvrstnosti kršćanskoj, još se češće izpoviedaju. Koliko puta se čisti pribivalište! koliko puta se pere prtenina!

Neidi sad k jednomu a sad k drugomu svećeniku, nego ako možeš izberi si s pomoćju božjom izpovjednika, koji je pobožan i razboran, ljubezniv i sviestan u ovršivanju svojih dužnosti. Poštuj ga kano angjela, kojega ti je Bog dao; očituj mu posve i sa sinovljim pouzdavanjem svoje srdce, i izruči mu dušu svoju u poniznosti i posluhu. Nemienjaj izpovjednika, ako ne s vrlo važnoga uzroka.

Premda je dobar izpovjednik vrlo koristan, ali ipak stoji najveć na samomu tebi, da pravu pokoru činiš. Zato pazi dobro na sljedeće nauke, i često ih ponavljaj. — Za pravu pokoru je petero potrebito: 1. izpitivanje duševnosti, ili sviesti; 2. skrušenje ili pokajanje; 3. odluka; 4. izpovjed; 5. zadovoljština.

1. Valja da pomnjivo izpituješ svoju saviest, ali ne istom onda, kad se izpovjedaonici približuješ, nego barem već u predhodni večer. Moli zato Duha svetoga da ti prosvjetli pamet, pak razmišljaj, čim si poslje zadnje dobro učinjene izpovjedi sagriešio. O smrtnih griesih nastoj, da se domisliš, koliko puta si ih učinio, koliko puta preko ljeta, mjeseca ili nedjelje dana. Na izpovjedi kaži uzrok grieha, način i ostale okolnosti, koje grieh znatno povećavaju ili vrst njegovu promjenjuju. Tako je n. pr. veći grieh ozloglasiti svoje vlastite roditelje, nego li druge ljude.

2. Najpoglavitija stvar u svetoj pokori je skrušenje ili pokajanje. Bez prava skrušenja nemožemo nikad ni na nijedan način dobiti od Boga proštenje grieha. Moli dakle Boga, da ti i onda gane srdce na pravo skrušenje, kad se samo malih grieha spominješ. Valja da ti bude

više žao, da si Boga uvriedio, nego da bi bio sva dobra na svietu izgubio. Što bi čovjeku koristilo, da bi vas sviet dobio, ako bi pak svoju dušu za vjeke pogubio? —

3. Učini tvrdu odluku, da nećeš već sagriešiti. Znaš li, što je za to potrebno? Zaisto mnogo više, nego li ti možda misliš! Tvoja volja mora biti tako stalna, da bi ti morao radje umrieti, nego li opet sagriešiti; ako si u zlom družtvu, moraš ga ostaviti, i klonit se ga; ako imaš s kim griešno ili pogibeljno poznanstvo ili prijateljstvo, treba da ga umah ostaviš; ako imaš tudju robu ili tudje blago, moraš ga što brže možeš povratiti; ako živiš u neprijateljstvu, moraš se pomiriti; ako si zlo govorio o iskrnjemu svojem, valja da mu dobro ime ili poštenje povratiš; ako si zao izgled dao, treba da se staraš popraviti ga; ako si koga u grieh zaveo, moraš nastojati, da mu opomenami na pokoru, dobrim izgledom i molitvom dušu spasiš. Valja da se u naprjed proti griešnim nagnutjem i putenim požudam hrabro boriš, da se pogibeljnih prigoda čuvaš, da se pomnjivo Bogu moliš i sa svom snagom trudiš za poboljšanje života svoga; u kratko, treba da postaneš posve novim čovjekom· eto kršćanine predragi! to će reći tvrdu odluku učiniti, da ćeš se poboljšati. —

4. Ali samo skrušenje i odluka poboljšati se nisu ti još dosta, da dobiješ proštenje grieha; treba da nas krv i milost Isukrstova od grieha opere i očisti: „Evo jaganjac božji, evo koji uzimlje griehe svieta!“ A da budemo dionici dostojanstva Isukrstovih, moramo se izpovjediti, to jest, moramo svoje griehe odredjenomu svećeniku natanko očitovati, da nas od njih odrieši. Pojdi ponizno i stidno k izpovjedaonici, jer si nevoljan griešnik. Poklekni, prekriži se, pak moli evo ovako :

U ime Otca, i Sina, † i Duha svetoga. Amen. Molim vas, otče duhovni, da mi date sveti blagoslov, da pravo i cjelovito izpovjedim sve svoje griehe. Ja nevoljan griešnik (ili griešnica) izpoviedam se Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji vazda djevici, svim svetcem, i vam otče, namjestniče božji, da sam od zadnje svoje izpovjedi (ovdje reci, kada si se zadnji put izpovjedio) mnogo sagriešio mišlju, riečju, djelom i zanemarenjem dobrih djela, a navlastito se izpoviedam, da sam . . . . .

Sada izpovjedi svoje griehe: kaži takodjer i broj smrtnih grieha; jesi li na zadnjoj izpovjedi odrješenje od grieha dobio, i odredjenu pokoru ovršio. Neizgovaraj se oholo, i nekrivi druge. Ako za cielo neznaš, jesi li koji grieh učinio, izpovjedi i to. O mislih i željah kaži, jesi li se dragovoljno s njimi zabavljao, i u nje privolio. Odkrij izpovjedniku i napasti na grieh, koje te uznemiruju. Navlastito ako ti što iz prošastoga života pokoja neda, kaži iskreno, da ti se pomogne. Nebudi te ni sram ni strah, sve svoje griehe izpovjediti, i bistro govoriti, da te izpovjednik dobro razumie. Nije li te sveznajući i presveti Bog vidio, kad si sgriešio? Nije li bolje, da svoje griehe otajno misniku izpovjediš, nego da budeš na sudnji dan osramotjen pred svim svietom? Izpovjednik je milostiv; on netraži ništa drugo osím tvojega poboljšanja i spasenja, i skrbno nastoji oko tvojega poboljšanja, i sve što mu kažeš, ostaje na vieke zaboravljeno i zamučano. Da bi koji smrtni grieh, od česa te Bog očuvao! hotimice ili s griešne nemarnosti zatajao, izpovjed nebi ti ništa valjala, i nedostojno bi se pričestio; učinio bi nov, pretežak grieh

svetogrdja; zato bi morao zatajani grieh izpovjediti, i naročito kazati, da si ga od srama ili straha zamučao, koliko puta si se poslje izpovjedio, i jesi li od toga vremena i koji drugi sv. sakramenat primio. U takovoj žalostnoj prigodi bi bilo najbolje, da učiniš obćenu izpovjed od svega prošastoga življenja. Obćena izpovjed je i onda potrebita, kad nebi istina nijednoga težkoga grieha zatajao, ali ako se ipak nebi nikada poboljšao, nego vazda, možda i više godina u griehu napredovao. Takove izpovjedi bi bile bez pravoga skrušenja, bez tvrde odluke, i zato nevaljane. Bog neće, da se njim rugamo! — Obćena izpovjed, premda nije potrebita, je ipak i onda vrlo koristna, kad tko hoće da u koji nov stališ stupi, n. pr. ženitbeni stališ, u težkih nemoćih, nakon dovršene službe u soldatiji, i u obće kad tko tvrdo odluči, da će se odreći mlačnoga, svjetovnoga življenja, i težiti za izvrstnostju kršćanskom.

Pošto izpovjediš sve svoje griehe, moli ovako:

Nespominjem se više nijednoga grieha; ali se kajem od svega srdca za sve ove i ostale znane i neznane griehe, koje sam ja učinio, ili sam bio uzrok, da su ih drugi učinili, jer sam njimi uvriedio predobroga Boga, koji je dostojan najveće ljubavi. Odlučujem stanovito, da ću se čuvati grieha, i bježati od svake griešne prigode. Molim vas, otče poštovani, da mi date sveto odrješenje i spasonosnu pokoru.

Sada pazi, što ti svećenik kaže. Odgovori mu iskreno, ako te za što upita. Nezamuči na izpovjedi nijednoga grieha misleć, da će te izpovjednik pitati. —

Misli si, da Isukrst s tobom govori, jer je svećenik u izpovjedaonici namjestnik božji. Ako te pokara, ponizno ga slušaj, jer si još više zaslužio. Ako ti reče, da te nemože odriešiti, ili ako ti za odrješenje drugi dan odluči, nesrdi se; jere izpovjednik skrbi samo za tvoje spasenje. Veseli se, da si našao toli sdušna i pobožna izpovjednika. Neidi k drugomu izpovjedniku, da bi te odmah odriešio; što bi ti koristilo odrješenje, ako bi ga nepravednim načinom dobio, — ako te nebi Bog odriešio? Morao bi mu barem kazati, da te nije drugi izpovjednik odriešio, i zašto da nije.

5. Ovrši natanko odredjenu pokoru. Istina je, da ti Bog po odrješenju odpušta krivinu i vječnu pedepsu; ali ti ostaje još vremenita pedepsa, da koliko možeš Bogu zadovoljiš. O koliko stroge su bile pokore u starodavno vrieme! — Zato nemisli, da si sve učinio, i Bogu dostojno zadovoljio, ako onu malu pokoru ovršiš, koju ti naloži otac duhovni. Čini dostojne plodove pokore! Moli dakle još više; čini djela milosrdja; posti, podnašaj strpljivo i u duhu pokore svakdanje nevolje, nemoći, trude, uvrjede itd. O kako se angjeli na nebu raduju griešniku, koji čini pokoru! —

Izpitivanje sviesti.

Najprije sjeti se, kad si se zadnji put izpovjedio. Kakva ti je bila ta izpovjed? Jesi li sve podpuno, pravo i skrušeno u toj izpovjedi očitovao? Jesi li izpovjednikov nauk k srdcu uzeo i po njem se vladao? Jesi li, i kako si naredjenu pokoru izvršio? Živiš li sa svakim u miru? Onda promišljaj, jesi li, i koliko si puta sagriešio:

1. Proti kojoj od deset zapovjedi božjih.

Prva zapovjed: Ja sam gospodin, Bog tvoj; neimaj drugoga Boga izvan mene.

Proti ovoj zapovjedi sagrieši se nevierstvom, nehajstvom za pravu vjeru, — nescjenjenjem i pogrdjenjem kojega člana sv. vjere, — dragovoljnom sumnjom o vjeri, — zatajanjem vjere, kad se tko katoličke crkve očito odreče, ili kad se tko stidi njezinih nauka i obreda; kad tko sv. nauke i obrede proti pogrdam vjerozakona nebrani, premda to može i jest dužan, dapače ako bogopsovne govore rado sluša i na njih pristaje, ili ako radi straha od ljudi propusti bogoljubnosti vjere katoličke, n. pr. molitvu, izpovjed, post; — ako tko obći bez potrebe s krivovierci, ide u njihove crkve, sluša njihove propovjedi; — sagrieši jošter štenjem i razprostranjivanjem porednih, zabranjenih i vjeri katoličkoj suprotivnih knjiga i pisama, — neuzdavanjem i drzovitim zaufanjem u providnost i pomoć božju, — bezufanjem na milosti i milosrdju božjem, — mrmljanjem i nezadovoljstvom s naredbami božjimi, kao sa zlim vremenom itd., i s netrpljivostju u tugah i nevoljah, — zlom voljom i mržnjom na Boga, — nezahvalnostju

na dobročinstvih božjih, — propuštjenjem ili nemarnim i lienim ovršivanjem molitve, navlastito u jutro, u pódne i večer, prie i poslje jela, — griešnim ponašanjem u crkvi, — obezčastjenjem svetih moći, prilika i obreda crkvenih, — povjerovanjem u praznovierstvene podpomoći, u čaranje, gatanje i sanje, u vještice (štrige) i u pomoć vražju, po čem se njeki ufaju, da će dojduće stvari saznati, obogatiti se, zdravlje zadobiti itd.

Druga zapovjed: Neimenuj ime božje u tašte.

Proti ovoj zapovjedi se sagrieši: kletvom proti Bogu, njegovoj pravdi i dobroti, — izgovaranjem stvari svetih u kletvi i gnjevu, — nepriklonitim imenovanjem Isusa, Marije i Svetaca, — nepotrebitom prisegom ili zakletvom, — krivom prisegom, prekršenjem pravedne n. pr. službene prisege — zabranjenimi prisegami, n. pr. kad bi se tko zakleo, da će kakov grieh učiniti, komu se osvetiti, u griešnom drugovanju s kim napredovati, zločinstva drugih podupirati, u zlih djelih i poduzetjih dioničtvovati; — lahkoumnim obećanjem ženitbe, pak odstupljenjem od toga obećanja, — nesmotrenim zavjetovanjem i neizvršenjem učinjenih zavjeta.

Tretja zapovjed: Spomeni se da posvetiš dan svetačni.

Proti ovoj zapovjedi se sagrieši: činjenjem (po sebi ili po drugih) zabranjenih posala ili rabotanja u nedjelju i blagdan bez velike potrebe i bez dopuštenja duhovnih poglavara, navlastito ako se radi toga još i služba božja izostavi i iskrnji smuti, — sprovodjenjem Bogu posvetjenih dana samo u veselju, nepotrebnom poslovanju, putovanju, proždrlosti i griešnom družtvovanju, — zanemarenjem službe božje, sv. mise, propovjedi i kršćanskoga nauka, i odvratjanjem drugih od ovih pobožnosti.

Četvrta zapovjed: Poštuj otca i mater, da dugo živiš, i da ti bude dobro na zemlji.

Proti ovoj zapovjedi sagrieši se nemarnostju za dužnosti svojega starliša.

Djetca grieše, kad svoje roditelje neslušaju, nepoštuju i neljube; kad im pogrdno govore i odgovaraju, i ružno ih pogledaju; — kad ih zločestim ponašanjem žaloste; — kad ih psuju, njimi se porugivaju ili se ih srame; kad ih zakunu ili ruku proti njim podignu; — kad ih ozloglase; — u siromaštvu, bolesti i starosti bez pomoći ostave, bez njihova znanja ženitbu obećaju, — njihovu najposljednju volju neizvrše, — za njih se Boga nemole. —

Roditelji sagrieše, ako po dužnosti neskrbe za život i zdravlje svoje djetce, za njihovu nedužnost, podučavanje kod kuće, u crkvi i u školi, i za njihovu pobožnost; — kad djetcu svoju nagovaraju ili sile, da prigrle stališ, za kojega nisu od Boga pozvani; — kad nenastoje, da se sini i kćeri pomnjivo Bogu mole, da većput primaju sv. sakramente, da polaze crkvu; — ako djetcu u školu i na nauk kršćanski nešalju; — ako pomanjkanja svoje djetce nepedepšu, ili ih samo u srditosti i preoštro kazne; — ako koje od djetce nepravo i previše ljube, i tim ostale uvriede; — ako na svoju čeljad pomnjivo nepaze, i nju neodvratjaju od zle družbe, pogubnih zabava i igre, noćnoga izlaženja iz kuće i od svakoga pogibeljnoga prijateljstva; — ako ih opakimi govori, ili zločestim ponašanjem smutjuju, ili na grieh nagovaraju i mame. —

Podložnici u obće sagrieše: ako svojim duhovnim i svjetovnim poglavarom dužnoga poštovanja i posluha, viernosti i podložnosti neizkazuju, o poglavarih zlo govore, i njihova pomanjkanja razglašuju, — svojom nemarnosti i lienosti njih oškode, — na zapovjed svojih poglavara zla djela čine, — zapovjedi i naredbe njihove bezočno razsudjuju i kore,

proti poglavarstvu govore ili druge na to dráže, — dužne daće neplate. —

Poglavari grieše, kad sa svojimi podložnici okrutno, nepravično, oholo i nemilo postupaju, — ako za spasenje duše i za tjelesne potrebe svojih podložnika neskrbe, — ako na njihovu ćudorednost i ponašanje nepaze, — ako ih na pobožnost, službu božju i sv. sakramente nepotiču, dapače od toga i odvratjaju, — ako im govorom ili djelom zao izgled dadu, — ako se njimi na griešna djela služe, — ako im cielo mito ili jedan dio od njega krivično zadrže, — ako ih poslom i djelom previše pritištu, u nemoći za nje neskrbe itd:

Peta zapovjed: Neubij.

Proti ovoj zapovjedi sagrieši, tko iskrnjega ili samoga sebe ubije, ili to učiniti odluči, i takove misli u pameti prevratja; — tko život svoj ili iskrnjega svojega skrati ili sebi ili drugomu zdravlje pokvari, n. pr. netrieznostju, smradnostju u odjeći i pribivalištu, srditoštju, dugotrajnim raztuženjem, škodljivim jelom ili pitjem, okrutnim pedepsanjem, pretežkim djelom, bludnostju; — tko hudobno sebi ili drugomu smrt ili veliku nesreću želi, tko neprijateljstvo proti iskrnjemu svojemu u srdcu goji, od njega

iz mržnje bježi, neće da ga pozdravi, na osvetu misli, ili ju djelom učini; — tko se na iskrnjega srdi, njega osramoti, zakune; — tko iskrnjega sablazni, ili mu dušu ubije zlim izgledom, opakim govorenjem, sramotnimi piesmami, porednimi knjigami, ružnimi slikami, zlim podnašanjem ili naročitim podticanjem na grieh.

Šesta zapovjed: Nesagrieši bludno.

Proti ovoj zapovjedi sagrieši, tko svojevoljno ide u bližnju pogibelj, gdje mu prieti napast na bludnost, n. pr.: tko ide na nepristojne plese, igre i zabave; tko gleda nečiste slike, prekomjerno jede i pije, vrieme u dangubi sprovadja, gnjusne knjige štije; tko se po noći klati, u nepoštene družbe ide; tko se bez potrebe s osobami drugoga spola razgovara, i šale sbija; — tko se o sramotnih stvarih razgovara, ili takove govore sluša i na njih privoli; — tko sablaznjive piesme pieva, rado ih sluša, ili ih drugim na znanje daje; tko s nečistom namjerom liste piše, prima, ili donaša; — tko nesramnim ponašanjem, ružnim odievanjem druge na grieh potiče, i to možda sa zlom namjerom, možda i u istoj crkvi; — tko bludne poglede hita, sebe ili druge nesramno takne, ili šta takova

dopusti; — tko se sam sobom ili s drugimi nesramno ponaša, itd.

Sedma zapovjed: Neukradi.

Proti ovoj zapovjedi sagrieši: tko tudje blago ili imetak potajno ili silom uzme, — u kupovanju ili prodavanju druge prevari, — nepravednu dobit (interes) pita; — tko u zajam (na posudu) što uzme ili kupi, znajuć da nemože toga ni povrnuti ni platiti; — tko nepovrati gospodaru nadjene ili ukradene stvari, — tko ukradeno blago kúpi, primi ili sakrije; — tko siromašnim i nevoljnim po mogućnosti milostinje nepodjeljuje, zasluženu plaću drugim zadrži; — tko s razsipnosti i proždrlosti dúge čini; — tko zakonitu dobit, dúge i ostale daće neplati ili u tom prevari; tko sebi povjereno tudje blago ili dobro nesahrani, — za poredno djelo i nemarnu službu dobru plaću pita ili primi, — iskrnjemu na imanju nahudi, — pokvarenu robu hotimice za dobru prodá, — poglavare podmititi nastoji, — siromahe i nesrećne na kupovanju i posudjivanju pritište i zatire, — zakonite nasljednike ili baštinike u njihovu dielu ošteti; — tko svojoj obitelji igrom, dangubom, razsipnostju škodi; — tko pri upravljanju tudjimi novci, u dielbi, našljedstvu ili baštini krivinu

čini, — zakonite oporuke (teštamente) zataji ili uništi itd.

Osma zapovjed: Nereci krivoga svjedočanstva proti iskrnjemu svojemu.

Proti ovoj zapovjedi sagrieši: tko pred svjetovnimi ili duhovnimi poglavari krivo posvjedoči, krive svjedoke navede, kriva pisma izda, ili prava pokvari; — tko u stiski ili za šalu laž reče, možda i na izpovjedi ili na štetu iskrnjega svojega; tko druge potvori i to možda ciele obćine, ili poglavare, svećenike, zaručnike, djevojku; — tko licumjeri ili se uhinjuje; — tko drugim laska, — tko pomanjkanja iskrnjega na njegovu sramotu razglasi, — tko ušaptuje i tim nemir uzroči, povjerene tajne očituje, tudje liste nepravedno primi i proštije; — tko iskrnjega pogrdi ili opsuje, — njemu ugrabljeno poštenje nepovrati; — tko bez uzroka sumnje u srdcu goji, i ih drugim bez potrebe očituje; — tko iskrnjega bez razloga razsudjuje, njegove čine i djela zlo tumači, ozloglasne govore rado posluša, i u nje privoli itd.

Deveta zapovjed: Nepoželi tudje žene.

Proti ovoj zapovjedi sagrieši, tko ima dragovoljno nečiste misli i želje, ili u nje privoli;

— tko si njekdanje nečiste griehe i sanje s ugodnostju povoljno predstavlja itd.

Deseta zapovjed: Nepoželi nijedne tudje stvari.

Proti ovoj zapovjedi sagrieši: tko misli i želje u srdcu probudi ili goji, kojegod tudje blago (imanje) sebi prisvojiti, koga prevariti ili neplatiti; — tko druge radi njihove sreće i bogatstva nenavidi, ili lakome želje u srdcu goji itd. —

II. Proti pet zapovjedi crkvenih.

Prva zapovjed: Svetkovati blagdane zapovjedjene.

Druga zapovjed: Slušati pobožno svetu misu svaku nedjelju i druge blagdane zapovjedjene.

Nesmie se zanemariti ni sv. misa, ni propovjed ni popoldanja služba božja. Uz to treba blagdan posvetiti čitanjem duhovnih knjiga, bogoljubnimi razgovori i milosrdnimi djeli n. pr. učeć neviešte i djetcu nauk sv. vjere, pohodeć bolestnike itd.

Tretja zapovjed: Postiti u korizmu, četiri vremena postna i druge dneve zapovjedjene i nejesti mesa u petak i subotu.

U postne dane je zapovjedjeno, da se od mrsnih jestbina uzdržimo, i samo jedan put na dan najimo. Onim, koji imaju manje od 21 godine i više od 60 godina, nije zapovjedjeno, da se nesmiju nego jedan put na dan najesti; ali su i oni dužni uzdržati se od mrsnih jestbina. — Tko nemože ove zapovjedi u svem izpuniti, neka prosi duhovno poglavarstvo, da ga oslobodi od ove dužnosti, koju ima drugimi dobrimi djeli nadomjestiti.

Četvrta zapovjed: Izpovjediti se najmanje jedan put na ljeto odredjenomu svećeniku, i pričestiti o vazmu.

Treba da svaki nastoji saznati, kada vazmena izpovjed počimlje, i nevalja ju odnašati do najzadnjega vremena. Nemoćnici su dužni skrbiti, da im se donese kući presveto Tielo Isukrstovo. Tko se pravo neizpovjedi i dostojno nepričesti, neovrši crkvene zapovjedi.

Peta zapovjed: Nepirovati u vremena zabranjena. Vremena zabranjena jesu: vrieme došaštja ili adventa do svetkovine svetih trih kralja, i korizmeno vrieme do biele ili prve nedjelje po vazmu. Ima još i drugih dana odredjenih za post i pobožne zabave, u koje su zabranjene svatbe i slična halabučna veselja.

Izpitivaj si još saviest:

III. Po različnih vrstih grieha:

Sedam poglavitih grieha; šest grieha proti Duhu svetomu; četiri grieha, koji vape za osvetu pred Bogom; i devet tudjih grieha, vidi na strani 77 i 78.

IV. Po djelih milosrdja.

Grieh jest takodjer propustiti dobra djela, koja smo dužni činiti, i za koja imamo prigodu. Izpitivaj se dakle još po sedam duhovnih i tjelesnih djela milosrdja, što su na strani 80.

Molitve za izpovjed.

Prie izpovjedi.

Misli si, kao da bi ti bila izpovjed, na koju se pripravljaš, najposljednja u tvojem životu. Moli Boga, da bi onako griehe svoje poznao, kako ih želiš poznati u čas svoje smrti.

Prošnja za prosvjetljenje pameti. O Bože i Otče svjetlosti! ti prosvjetljuješ svakoga čovieka, koji dolazi na ovaj sviet; prosvjetli višnjom zrakom svoje svjetlosti moju pamet, da pravo saznam sve svoje griehe. Daj mi na-

tanko poznati sve moje opačine, i bistro razvidjeti sve i najotajnije misli i želje mojega srdca. Nedopusti da me samoljubje zasliepi, nego stavi mi pred oči sve nemarnosti u tvojoj službi; daj mi takodjer razumjeti, koliko puta i kako sam sagriešio proti samomu sebi i proti iskrnjemu svojemu, i kako sam dužnosti svojega striliša prestupio, a još i otajne, i tudje griehe onako mi objavi, kako će mi biti očiti pred tvojim priestolom, kad mi budeš dušu po smrti na sud svoj pozvao. — Dojdi duše sveti! razsvjetli tmine mojega neznanja; daj mi milost, da se za sve svoje griehe tebi za ljubav pravo i valjano pokajem i da ih cjelovito izpovjedim, i tim da pomilovanje i željeno prošćenje postignem: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Marijo, majko božja, majko znanja, moli za me!

Sada izkušaj si sviest. Tko se malo kad izpovieda, mora se više vremena izpitivati; njemu će naputak na strani 86 dobro služiti za svaku izpovjed, a navlastito pak za obćenu. A tko se često i dobro izpovieda i pomnjivo nastoji, da pravo kršćanski živе, onomu netreba da se previše i strašljivo skrbi za izpitivanje sviesti; on neka više gleda, da pravo skrušenje i goruću pobožnost u srdcu uzbudi.

Misli si, da sa svetom Mandaljenom Isusu pred nogama klečiš.

Djelo pokajanja. Tko će dati vode mojoj glavi, i potoke gorkih suza mojim očima, da oplakujem dan i noć mnoge i težke svoje griehe, kojimi sam tebe, predobri moj Isuse, uvriedio! Koliko bih rad s pokornicom Mandaljenom tvoje presvete noge svojimi suzami prati! Koliko bih rad tebi, jedino dobro moje, srdačnu svoju žalost izkazati, da sam te toli grdo uvriedio! Ti si me čudnovato stvorio na svoju priliku, a ja se učinih jednakim bezumnoj živini! Ti si me još čudnovatije odkupio svojom dragocienom krvju, a ja se dadoh na dar nevoljnomu svietu, da mu služim za svoju vlastitu sramotu i štetu. Ti si zapovjedio svojim angjelom, da me svuda sljede i čuvaju, a ja se za sužnja predadoh neprijatelju paklenomu! Koliko puta si ti, predobrostivi Isuse! svojim milostivim nagovaranjem kucao na vrata srdca mojega; ti si me neprestano k sebi vabio nebrojenimi milostmi i dobročinstvi, i tugami i nevoljami si me opominjao; koliko puta si ti, predobri pastiru, glasom propovjednika, izpovjednika, bogoljubnih kršćana mene izgubljenu ovčicu k sebi pozivao, a ja sam od tebe bježao! O dugotrpljivosti! o milosrdja božjega! O nezahvalnosti i zlobe griešnikove! Kolikokrat i koli pravično si me mogao za-

baciti u jaz pakleni, a ipak si me toli dobrostivo pomilovao! A srdce je moje ipak još tvrdo kano kamen, i nećuti svojih smrtnih rana! — Gospodine! na tvoju zapovjed je jednoć tvoj sluga Mojsije prutom po stieni udario, pak je voda iz nje obilno protekla. Ah, Isuse moj! udari onako svojim svetim križem po mojem tvrdom srdcu, da mi se niz lice obilno toče suze pravoga skrušenja. S griešnicom Mandaljenom padam ti pred noge, ter svom moćju vapim: Isuse, Spasitelju griešnika! nezabaci me izpred lica svojega! Isuse, ljubavi moja! nedaj nipošto, da se s tobom razstavim! Spomeni se, Odkupitelju moj! kolike mučne pute si ti za me putovao. Pogledaj rane svojih svetih nogu, koje ti željno zagrljujem i ljubim. Tvoje svete rane su ufanje i pouzdanje moje, utjeha i pomoć moja. Gospodine! skrušena i ponižena srdca nećeš odbaciti. Opet me dakle milostivo primi, Otče pomilovanja! pa me pogledaj blagim okom svojega milosrdja. Sgriešio sam ti i zlo sam učinio; nisam dostojan zvati se sin tvoj; ali u tebe, vječni Bože! jest milosrdje i obilno spasenje. Odvrati lice svoje od mojih grieha, i oprosti mi sve krivine. Onda ću veselo sla-

viti tvoje sveto ime, i pomilovanje tvoje ću pievati na vieke. Amen.

Odluka i prikazanje. Ja sam rekao: Sad ću početi! — Razmišljao sam svoje zle pute, te sam upravio hod svoj na put vječnoga spasenja. U gorčini svoje duše spominjem se prošlih ljeta, i tvrdo odlučujem, da ću u naprjed svoj život poboljšati, i tebi vjeran biti do same smrti. Gospodine! što hoćeš da činim? Pripravno je srdce moje, srdce moje je pripravno za sve, što je tvoja sveta volja. Otče nebeski! prikazujem ti samoga sebe sa svim, što jesam i što imam. Tebi želim služiti, tebe slaviti sad i na vieke. Upravljaj mnom, Gospodine presveti, po svojem otčinskom blagovoljenju. Na tvoju slavu želim u naprjed truditi se i trpjeti, živjeti i umrieti; primi premilostivi Gospodine! tielo i dušu moju na ugodnu žrtvu za nebrojene moje griehe.

Ali o koliko je nepodpuno i neizvrstno sve, što ti mogu prikazati, buduć da sam siromašan i nevoljan, i da nemam nikakva dobra sam u sebi! Nu ja ću poći, te ću pokucati na vrata prebogatoga, Sina tvojega Isukrsta, pak ću prositi milostinju od neizmiernih dostojanstva pregorke muke njegove, da ti ju na pristojnu žrtvu poklonim. Otče

nebeski! pogledaj prepoljubljenoga Sina svojega, koji ti je po volji. Prikazujem ti njegove gorke žalosti i smrtne boli za sve svoje griehe i za pedepse, kojih sam za nje dostojan. Prikazujem ti njegov krvni pot mjesto suza, koje neće da roni moje otvrdnuto srdce. Prikazujem ti nebrojena i pretežka djela njegova, oštri život i velike tuge, krute boli i muke njegove, da se nadopuni moja neizvrstna pokora njegovom izvrstnom i preobilnom zadovoljštinom. Svrni svoj milostivi pogled, o božanstveno veličanstvo! na tu prijatnu žrtvu, i po dostojanstvih Jedinorodjenoga svojega milost mi podieli, da svoj griešni život popravim, i na putu pravde i spasenja do konca stalno naprjedujem. Amen.

Molitva malo prie izpovjedi. Isuse, moj blagi Spasitelju! ja tužan griešnik, naprtjen nebrojenimi griesi, preponizno i vàs skrušen padam pred tobom na koljena, moleć te, da se dostojiš očistiti me svojom svetom krvju, koju si na drvu križa prolio na odpuštjenje grieha. Premda su moji griesi mnogi i težki, ipak neću da bezufam o tvojem milosrdju, jer ti nećeš smrti griešnikove, nego da se k tebi obrati i da žive. Ta zato su ti svete noge na križ tvrdo pribite, jer strpljivo čekaš moje

obratjenje; raztegnute su ti ruke, jer hoćeš da mene griešnika primiš i zagrliš; prignuta ti je glava, da mi daš cjelov mira, i da mi molitve uslišiš. Otvoreno mi je tvoje srdce, koje sve ljubi i na zamjenitu ljubav pozivlje. „Dojdite k meni,“ govoriš mi ti, „dojdite k meni vi svi, koji ste nevoljni i griesi naprtjeni, i ja ću vas ukriepiti.“ Zato se tebi, Isuse moj! pouzdano približavam, da položim brjeme svojih grieha pod križem k nogam tvojima, priklonito te moleći, da moju griešnu dušu u more svoje presvete krvi zaroniš i u dubinu svojega neizmiernoga milosrdja potopiš. Sada ću poći k svećeniku, namjestniku tvojemu, da mu skrušeno sve krivine izpovjedim, i sve tajne srdca svojega iskreno odkrijem. Odlučujem, da ću odrješenje svećenikovo, ako sam ga dostojan, onako prijati, kao da bi ti sam meni rekao: „Pojdi u miru! opraštjaju ti se griesi.“

Sveta Marijo, utočište griešnika! moli za me, da se onako pravo i čisto izpovjedim, kao da bi mi bila ova izpovjed najposljednja u mojem životu. Sveti angjele čuvaru, vjerni moj druže! sprovodi me k izpovjedaonici, domisli me na sve moje griehe, i moli se Bogu za me, da bi u naprjedak činio onakvu po-

koru, kojoj bi se ti zajedno sa svimi angjeli na nebu radovati mogao. Amen.

Bogoljubni uzdasi kod izpovjedaonice. Priznavam svoje zločinstvo; grieh moj mi je vazda pred očima. Gospodine! nepedepši me u svojem gnjevu; nekazni me u srčbi svojoj.

Jer gle, u bezzakonju biah začet, i u griehu začela me je majka moja.

Gospodine! nezovi na sud slugu svojega, jer pred tobom nemože se opravdati nijedan umrli.

Ako ćeš na bezzakonje gledati, Gospodine, Gospodine! tko će pred tobom obstati?

Ali u Gospodina je proštjenje, i u njega je obilno spasenje.

On neće smrti griešnikove, nego da se obrati i da žive.

Pomiluj me Gospodine! smiluj mi se po velikom milosrdju svojem.

Krivine moje su mi se umnožile vrhu glave; kano pretežko brjeme me tišće.

Dan i noć uzdišem; suzami natapam si postelju.

Iz dubine svoje nevolje vapim k tebi: Gospodine! Gospodine! usliši vapaj plača mojega.

Odvrati lice svoje od grieha mojih, izbriši sva zločinstva moja.

Spominjem dane prošaste, i vječnost mi je vazda na misli.

Da bi ti ustao sudit me, Gospodine! što bih ti odgovorio?

Pomiluj me, o Bože, jer sam iznemogao: izcieli me, Gospodine, jer su kosti moje uztreptale.

Izpovjedit ću zločinstva svoja, a ti ćeš oprostiti krivine grieha mojih.

Žrtva tebi ugodna je duh raztužen; srdca skrušena i ponižena nezabacuješ, o Bože!

Pokropi me, Gospodine! i očistit ću se; umij me krvju Sina svojega, i bit ću bjelji od snijega.

K tebi uzdižem ruke svoje! želje i uzdasi srdca mojega nisu ti nepoznati.

Daj mi izkusiti milosrdje tvoje! jer se u tebe uzdajem. Ukaži mi put, kojim mi treba hoditi.

Otče! sagrieših; nisam dostojan nazvati se sinom tvojim.

O Jaganjče božji, koji uzimlješ griehe svieta; oprosti mi Gospodine! — Usliši me Gospodine! Pomiluj me Gospodine!

Opazka. Molitve, što se mole u izpovjedaonici, imaš na strani 84 i 85.

Molitve poslje izpovjedi.

Slavi dušo moja Gospodina, i sve, što je u meni, neka hvali sveto ime njegovo!

Slavi dušo moja Gospodina, i nezaboravi nijednoga čuda dobrote i milosrdja njegova!

On ti je oprostio sve nepravde: on ti je izcielio sve rane.

On je izbavio od smrti dušu tvoju; rajska dobra ti je podao, milostju te ovienčao.

Gospodin je milostiv i milosrdan, dugotrpljiv i pun dobrostivosti.

On mi neučini po griesih mojih, niti mi vrati po nepravdah mojih!

Nego koliko su nebesa visoka nad zemljom, toliko je milosrdje njegovo prama onim, koji ga se boje.

Koliko je iztok daleko od zapada, onoliko odaljuje od nas bezzakonja naša.

Kako otac miluje porod svoj, onako miluje Gospodin one, koji ga se boje.

Jer zna Gospodin, da smo mlohavi stvorovi; on zna da smo prah i pepeo.

Hvalite, Gospodina, jer je dobar; milosrdje njegovo ostaje do vieka.

Tako je; milosrdje tvoje, o Bože! oprostilo mi je griehe, očistilo je sve moje krivine.

Ti, o Bože! jesi ljubav, i pomilovati je radost tvoja. Nećeš smrti griešnikove, dapače hoćeš, da se obrati i da žive na vieke. O ljubavi neizgovoriva! užeži srdce moje ognjem tvoje ljubavi, da i ja tebe ljubim, i za ljubav tvoju da na svako zlo mrzim, ter da se ga pomnjivo čuvam. Zaisto, od sada ću te vaviek ljubiti, Otče premilosrdni, i cienit ću milost i prijateljstvo tvoje nada sve stvari, koje bi me mogle na grieh navesti. Tvrdo odlučujem, da ću dostojne plodove pokore činiti. Mnogovrstne tuge i nevolje ovoga života, i sve težkoće svojega střiša ću za pokoru svojih grieha dragovoljno podnašati. Ja ću bditi i moliti, da me nijedna napast ne nadjača. Tebi, vječni kralju neba i zemlje! hoću do konca života svojega vierno služiti. Ništa neka me od tebe nerazdruži. — Gospodine! ti znaš sve tajne mojega srdca; ti znaš sve stvari; ti i znaš, da istinito želim svoj život poboljšati. Ali što koriste mlohavu čovjeku i najtvrdje odluke, ako mu ti nepomožeš? Ah dojdi na pomoć mojoj nemoći; podupiri me u žestokoj borbi proti griehu; oboružaj me svojom kriepostju, da si kraljestvo nebesko na silu dobijem. — Premilostivi Isuse! ti si po odrješenju izpovjednikovu mene nedostojna od svieh

grieha svojom dragocienom krvju očistio: ali daj mi još svoj božanstveni blagoslov, da u miru podjem i nikad više nesagriešim. Amen.

O prošćenju.

„Štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebu."
Mat. 18. 18.

Po valjanom odriešenju na svetoj izpovjedi odpušća se griešniku krivina i vječna pedepsa; ali većput ostane još vremenita pedepsa, koju ima griešnik pretrpjeti na ovom ili na onom svietu. Toga radi odredjuje izpovjednik pokorniku njekoja dobra djela za pokoru; ali i uz tu pokoru valja da pokornik nastoji po mogućnosti zadovoljiti pravdi božjoj krotjenjem svoje púti i drugimi dobrimi djeli, koja su po nauku svetoga Tridentinskoga sabora (Sjedn. 14, pogl. 8.) najsigurniji način za odvrnuti od sebe zaslužene pedepse božje. — Tko je mnogo i težko sagriešio, onomu bi moglo još toliko vremenite pedepse ostati, da bi imao i po smrti još trpjeti; a kad on svoje griehe i za njih zaslužene pedepse pravo promišlja, mogao bi se u svojoj revnosti prestrašiti i od žalosti duhom klonuti. Zato pomaga sveta crkva, naša milostiva majka, slabosti čovječjoj. Buduć da je Isukrst svojom mukom i smrtju za sve griehe i pedepse naše podpuno zadovoljio: zato nam sveta crkva, videć našu pomnju u pokornih djelih, i poznajuć našu slabost, u ime Isukrsta od neizmiernoga blaga ili bogatstva njegovih dostojanstva podaje prošćenje, to jest, ona nam odpušća jedan diel ili sve vremenite pedepse, koje bi morali za učinjene griehe još na ovom svietu ili po smrti u čistilištu trpjeti. I zasluge preblažene djevice Marije i ostalih Svetih nam k

tomu koriste, buduć da smo po Isukrstu s njimi u občenju. — Prošćenje svih vremenitih pedepsa zove se obilato prošćenje; kad se samo veći ili manji diel tih pedepsa odpusti, prošćenje je neobilato; takovo je prošćenje 40 dana, jedne ili više godina, buduć da su poglavari crkovni u starodavna vremena odredjivali za njekoje griehe težka pokorna djela za njekoliko dana, mjeseca i godina; a kad bi bio griešnik vrlo skrušen i revan u pokori, pokratjivali bi mu pokoru za više dana, mjeseca ili godina.

Prošćenjem neodpušćaju se griesi; treba da se oni već prie po sakramentu pokore odpuste. Tko dakle zna, da je kriv jednomu, ili više smrtnih grieha, mora se prie pravo pokajati i izpovjediti, da prošćenje dobije. Po prošćenju odpušćaju se vremenite pedepse i pokorna djela, ali to samo onim, koji i onako iz svih moći nastoje, da čine dostojnu pokoru. Za mlačne i lienčine nema prošćenja; oni će morati platiti dug svoj do najposljednjega denara. — Kršćani katolici izpoviedaju o prošćenjih dva člana vjere: 1) da crkva ima oblast od Isukrsta davati prošćenja; 2) da su prošćenja viernim koristna i spasiteljna.

Za dobiti prošćenja prepisuju se različne molitve, post, milostinja, pohodjenje crkav' i (navlastito za obilato prošćenje) sveti sakramenti pokore i pričesti. Za dobiti obilato prošćenje treba ovršiti propisane molitve i dobra djela, a uz to valja još moliti i koju drugu molitvu po namjeni svete crkve i svetoga otca Pape. Po toj namjeni razumiemo ona duhovna dobra, koja sveta crkva najviše želi, n. pr. razširenje svete vjere, iztriebljenje nevjerstva i krivovierstva, mir i slogu medju kralji kršćanskimi, obratjenje griešnika i druge potrebe prema razliki vremena i okolnosti.

Sveta crkva želi još, da bi se njekoje vrlo koristne molitve i bogoljubnosti sve više raz̃sirile; zato ih nadariva različnimi prošćenji. Tako n. pr. dobiva različita sveta prošćenja, tko na glas zvona u jutro, u pódne i u večer sa skrušenim srdcem i klečeć moli: Angjel gospodnji i ost.; — tko u petak, kad zvoni na uspomenu muke i smrti Isukrstove, pet Otče naša i toliko zdravih Marija pobožno moli, i zajedno Boga zaziva za obratjenje griešnika; — tko svaki dan djelo vjere, ufanja i ljubavi probudjuje; — tko se služi bogoljubnim pozdravom: „Hvaljen Isus i Marija!" i odgovorom: „Vazda budi hvaljen"; — tko sprovodi presveto tielo Isukrstovo, kad se nemoćnikom nosi itd. Prošćenje može se dobiti i za osmine sladkoga imena Isusa i preblažene djevice Marije, i još na druge načine.

Molitva za prošćenje.

Bože ljubavi i milosrdja! ja se ufam, da si mi u svetotajstvu pokore po neizmiernoj svojoj dobroti oprostio griehe i vječnu pedepsu, koju sam za nje zaslužio. Hvala ti, predobri Otče, da mi nisi učinio po svojoj oštroj pravdi, nego po svojem prevelikom milosrdju! Ali znam, da si i pravedan Bog, koji griehe kazniš barem vremenitimi pedepsami, i da dostojne plodove pokore od nas zahtievaš. O koliko strogu i dugu pokoru morao bih činiti za svoje mnoge i težke griehe! Gospodine Bože! da bi ti hotio na zločinstva paziti, tko bi pred tobom obstao? Zato se utičem k neiz-

miernim dostojanstvom i zadovoljšćini Spasitelja svojega Isukrsta, moleć ti se, o Bože, da se dostojiš mene skrušena ali mlohava griešnika dielnikom učiniti svetoga prošćenja, koje namjestnik tvoj na zemlji od bogatstva milosti svete crkve podaje. S tom namjerom prikazujem ti na zadovoljšćinu za svoje griehe molitve i dobra djela, što su odredjena za dobiti prošćenje, sjedinjujuć ih s mukom i smrtju tvojega božanstvenoga Sina, i sa zaslugami preblažene djevice Marije i svih svetih tvojih.

Preporučujem ti, Otče nebeski! i svetu crkvu katoličku, ponizno te moleć, da ju u njezinih velikih potrebah milostivo uslišiš.

1. O Bože! previšnji pastiru i Otče svih viernih, koji si po jedinorodjenom Sinu svojem Isukrstu cielomu svietu objavio veličanstvo imena svojega: uzdrži i vladaj svoju svetu crkvu; uzvisi i proslavi ju medju svimi narodi, i daj milostivo, da se po svoj zemlji razširi. — Otče naš i ost. Zdravo Marijo.

2. Svemogući, vječni Bože! smiluj se sluzi i namjestniku svojemu na zemlji, rimskomu Papi I., i svim biskupom i svećenikom. Ravnaj ih po svojem blagovoljenju na putu vječnjega spasenja, da po tvojoj milosti što je

tebi ugodno žele, i sa svom pomnjom izvrše. Otče naš i ost. Zdravo Marijo.

3. Bože, koji mir podaješ i slogu blagosivljaš: daj svim poglavarom kršćanskim mir i pravu slogu; spoji srdca njihova vezom svete ljubavi, da složno nastoje za tvoju slavu i blagostanje svega kršćanstva. — Otče naš itd. Zdravo Marijo.

4. Svemogući, vječni Bože! ti hoćeš, da se spase svi, koji u ime tvoje vjeruju i svetu crkvu slušaju: pogledaj milostivo duše neviernih i krivoviernih, i podaj molimo te, da se svi narodi spoznavši svoju sljepoću i ostavivši razkolničtva i krivovierstvo, sdruže u krilu svete crkve katoličke. — Otče naš itd. Zdravo Marijo.

5. Molim te još, o Bože! za obratjenje svih griešnika i za spasenje pokojnih pravoviernih. Podaj, Gospodine, dušam sluga i službenica svojih prošćenje svih grieha i život vječni. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Vjerujem u Boga i ost.

O sv. pričesti.

„Tko blaguje moje tielo, i pije moju krv, ima život vječni; i ja ću ga uzkrsnuti u posljedni dan." Iv. 6, 54.

Isukrst je naredio presveti sakramenat tiela i krvi svoje na zadnjoj večeri prie svoje muke, kad je uzeo kruh i čašu s vinom u svoje svete i prečastne ruke, te je rekao: „Ovo je tielo moje“, i: „Ovo je krv moja.“ Po krieposti ovih svemogućih rieči, koje i svećenik u sv. misi govori u ime Isusovo, preobratja se kruh i vino u pravo tielo i krv Isusa Krsta. — Raduj se, dragi moj kršćanine, ovomu prevelikomu čudu! Isus je kod nas! On vazda pribiva s nami kao Bog i čovjek. On nam je pripravio gostbu, na kojoj nas hrani svojim vlastitim tielom i krvju! O presladka hrano dušam našim! zašto te kršćani u sadanje vrieme tako riedko blaguju? Svaki se dan jede i pije za uzdržavanje tiela, a za spasenje duše samo o vazmu?! O mlačnosti! o ružne nezahvalnosti! Tako li' naplatjujemo ljubav Isukrstovu? Starodavni kršćani pričešćivahu se po njekih mjestih svaki dan, ili barem u svaku nedjelju; i sada još želi sveta mati crkva, da bi se kod svake svete mise ne samo svećenik, dali i vierni, koji su nazočni, pričešćivali. — Pristupi dakle često, bogoljubni štioče, ili barem na veće blagdane preko ljeta k stolu gospodnjemu. Ali čuvaj se one tašće i krive bogoljubnosti, koja samo duhovnu oholost i licumierje goji, a ni malo nenastoji, da si pribavi prave krieposti kršćanske. — Pripravljaj se za pričest što bolje možeš. Tko od ovoga kruha angjeoskoga nedostojno blaguje, sud sebi jede; ova nebeska hrana postane otrov onomu, koji ju u smrtnom griehu užije. Očisti si dakle svagda prie sviest od težkih grieha svetotajstvom pokore, i prie pričesti probudi izvrstno pokajanje. Promišljaj i tvrdo vjeruj, da primaš na pričesti Isusa, — Gospodina i Boga, Odkupitelja i sudca svojega. Nemoj pristupiti ka gostbi otajstvene ljubavi imajuć u srdcu neprijateljstvo ili mržnju na iskrnjega svojega. Kad pokaže misnik presveto Tielo, pokloni se Gospodinu i Bogu svojemu, ponizi se do

zemlje i reci preponizno: „Gospodine! nisam dostojan, da uljezeš pod krov moj, nego reci samo riečju, i spasena će biti duša moja.“ — Već u večer prie pričesti pripravi se molitvom, čitanjem, n. pr. muke Isukrstove, i pobožnim promišljavanjem. Valja takodjer da si od pol noći postan ili natašće, to jest, nesmieš ništa ni jesti ni piti. U dan pričestja ustani ranije nego li druge dane, i probudi vruću želju za Isusom. Pojdi veselim srdcem u crkvu; jere Isus hoće da se s tobom sdruži. — Odmah poslje pričesti prigni se nizko, časti Boga sa svim srdcem, i nebježi hitro od oltara, neka ti se srdce s Isusom sladko razgovara. Služi se na svoju korist dragocienimi časi poslje pričestja, jer ti neće Isus ništa spasonosnoga uzkratiti, zašto ga onda zamoliš. Moli mu se navlastito, da ti da jakost, da bi nadvladao svoju glavnu strast i navadni grieh. Moli takodjer za obratjenje neviernika i griešnika i za pokojne. — Na dan pričesti čuvaj se raztrešenosti u mislih i svjetovnih naslada; razgovaraj se pomnjivo s Isusom, kojega si primio, pak i čim obavljaš poslove svojega striliša, večkrat zavapi: Ostavit me nemoj! Isuse Bože moj!

Molitve za svetu pričest.

Prie sv. pričesti.

Djelo poniznosti. Uzvišeni, veličanstveni Bože! sveti, svemogući Bože! Ti li hoćeš da k meni dodješ? Ti, koga neizmierna nebesa i sva zemlja obujeti nemogu, zar ti hoćeš da u mojem tiesnom srdcu pribivaš? O slavni kralju neba i zemlje! Svemogući! neizgovorivi! neiz-

mierni! Što je čovjek, da ga se spominješ! A što sam osobito ja, da hoćeš k meni doći! Isti angjeli i vlasti nebeske nisu ništa prema tebi, a ja da se smiem tebi, vjekovječni Bože, približiti? Da bih i bio svet kako Ivan Krstitelj, ipak nebih bio dostojan tolike milosti; kako da bih ja nevoljan griešnik vriedan bio, da primim tebe, presladki Isuse? I to bi bila za me siromaha prevelika milost, kad bi me trpio pred nogama svojima, ter mi dopustio pobirati mrvice sa stola tvojega. A ti me pak zoveš i na istu gostbu svoju, stavljaš me za stol sa sinovi svojimi, pa hoćeš da me pitaš samim tielom i krvju svojom! Nisam ni vriedan, da bi ti na me i pomislio ili da bi me pogledao; a ti ćeš da unidješ u moje srdce! Gospodine! o Gospodine! ja nisam dostojan! nisam dostojan!

Djelo posluha. Ali ti sam zoveš sinove čoviečje: „Dojdite k meni svi, koji ste nevoljni i naprtjeni, i ja ću vas ukriepiti.“ Bih li se smio suprotiviti tvojemu milomu pozivu, kad sam toli slab i nevoljan, ter više od svih drugih potrebujem tvoje pomoći i milosti? Idem dakle k tebi, preljubeznivi Isuse, kad me ti sam zoveš; k tebi idem nemoćan, da me ukriepiš, nevoljan, da me utješiš, siro-

mašan i potreban, da me obogatiš. Ta ti si sam rekao: „Ako nebudete blagovali tielo Sina čovječjega, nećete imati život u sebi.“ Pokoreć se dakle tvojoj rieči idem k tebi, preblagi Isuse! ter te ponizno molim, dostoj se pripraviti moje srdce, da ti bude pristojno pribivalište.

Djelo vjere. O moj preljubežljivi Spasitelju! Daj mi živu vjeru u tvoju nazočnost pod prilikama kruha i vina. Isuse! ja vjerujem, da si ti u presvetom sakramentu istinito nazočan, isti Bog i čovjek, kojega je preblažena djevica Marija po kriepostі Duha svetoga začela i rodila, koji je za nas na križu trpio i umro, a sada poslje svojega slavnoga uzkrsnutja i uzašastja sjedi Otcu ob desnu kao dojdući sudac živih i mrtvih. Stalno i nesumnjivo to vjerujem, jer si ti sam, vjekovječna istino, rekao: „Uzmite i blagujte: to je moje tielo. Pijte, to je krv moja.“ Vjerujem! Isuse moj! umnoži mi ti vjeru!

Djelo ufanja. Probudi u meni, božanstveni Spasitelju, i tvrdo ufanje u neizmierno milosrdje i dobrotu tvoju. Isuse! izvoru svih dobara, početniče svih milosti! ti si u presvetom sakramentu: što da se nebih od tebe ufao, poklje hoćeš sebe istoga meni darovati? Ti

sam možeš dati svako dobro, jer si svemogući; ti sam hoćeš svako dobro udieliti, jer si neizmierno dobar. Blažen, koji u tebe ufa; on neće na vieke ostati u sramoti. Gospodine! ufam se u tebe: ukriepi moje ufanje!

Djelo ljubavi. Užeži u meni, Gospodine! goruću ljubav gostbom ljubavi, koju si na moje oči čudnovato pripravio. Isuse! kako te nebih ljubio, kad me ti toliko ljubiš? Nije ti bilo dosta, veličanstvo nebesko ostaviti, u prilici sluge na ovaj sviet doći, sve tuge i muke, pače i istu pregorku smrt na križu trpjeti za moje spasenje: ti si hotio još i ovo svetotajstvo ljubavi narediti, da se sasvim meni daruješ, i sa mnom nevoljnim i nezahvalnim posve sdružiš. O neizmierne ljubavi! o kolike ljubavi si dostojan! Zato ću te ljubiti, najljubeznivije i najveće moje dobro! Ništa neka me nerazstavi od ljubavi Isukrstove!

Djelo pokajanja. Jedno je samo, što mi radost smeta — a to je, što tako kasno počimljem tebe pravo poznavati i ljubiti. Isuse, ljubavi moja! ah kamo da te nebih bio nikad uvriedio! — Ali srdca raztužena i skrušena nećeš zavrći. Evo, Gospodine! poznam svoju zloću; kajem se za svoje griehe. Izpoviedam se tebi i svećeniku, namjestniku tvomu, i uz-

dajem se, da ću po vriednosti tvoje muke i smrti dostignuti prošćenje svojih grieha. Jer je pak srdce čovječje dubok jaz, koji samo ti sveznajući poznaš, zato te ponizno molim, očisti me od svih i najskrovitijih grieha, da te dostojno primim — ne na vječnu osudu, nego na vjekovječno spasenje.

Djelo želje. Isuse! o kako mi želi srdce tebe primiti! Kako žedja jelen za vodom živom, onako mi čezne duša za tobom, o Bože! Strudio i smučio sam se po griešnih putih, a srdce mi se nije nasitilo zemaljskih dobara. Ti samo, o Bože moj! moj si pokoj, moja podpuna radost i moja zadovoljnost. Dojdi dakle, Spasitelju moj! i nekasni više. Dojdi, premili moj! moja utjeho i jakosti, i najveća radosti moja! Već si pred vrati mojega srdca, i na nje mi kucaš. Blizu si, Gospodine! čujem glas tvoj premili. Dojdi, Isuse! dojdi skoro!

Zaziv. Sveta djevice! ti si od Boga vriedna najdena bila, Isukrsta u svojoj prečistoj utrobi začeti i pod srdcem nositi; izprosi mi milost, da ga i ja u ovom presvetom otajstvu dostojno primim, i u svojem srdcu nosim. — Sveti angjele čuvaru! moli za me, da kruh angjeoski na spasenje duše blagujem. Svi Sveti i svetice božje, koji licem u lice onoga gledate, kojega

ću ja sad ovdje pod prilikom kruha sakrivena primiti: pomozite mi vašim odvjetovanjem, da u ovoj plačnoj dolini Isusa vriedno uživam, pak njega posjedujuć da se jednoć u njemu na vieke radujem.

Posveta. Bože moj! prikazujem ti ovu svetu pričest na uzvišenje prevelikoga veličanstva tvojega, na uspomenu pregorke muke i smrti Spasitelja svojega, na zahvalu za sve milosti meni i svim viernim podieljene; za odpušćenje mojih grieha i pedepsa, koje za nje zaslužujem; za spasenje svoje i rodbine i prijatelja svojih; za utjehu svim, a osobito onim pokojnim, za koje sam više dužan moliti. Prikazujem ti ju navlastito, da bih se po njoj mogao očuvati onoga grieha . . . . , koji toli često činim, i da si pribavim onu kriepost . . ., koja mi je toli mučna, da tako svaki dan sve više u tvojoj milosti napredujem, i da se s tobom vazda većma sdružim. Daj milostivo, da ja i svi, za koje ti ovu svetu pričest prikazujem, diel primimo od onih blaženih plodova, koje ovaj presveti sakramenat po namjeri tvoje bezkonačne ljubavi sada i za vieke tvoriti ima. Amen.

* * *

Smiri željnu moju želju, * Stan oberi svoj u meni. * Dojdi, sladki Spasitelju! * Dojdi, Bože moj ljubljeni!

Neka duša má smirena, * Dočim u njoj raj se objavi, * Kuša dobra božanstvena, * Goreć rajskoj u ljubavi.

Dojdi, sladki moj Isuse! * Dojdi slavni kralju od nebi! * Da mé željne želje u tebi * Samiriti sve budu se.

Dojdi, mili vjereniče! * Liepi uresu rajskih strana, * Po kóm cvietje zemlji niče, * Nebu svjetlost sja sunčana.

Dojdi, višnjom svóm svjetlosti * Da prosvjetliš moje tmine, * I s milostju tvóm sve ine * Meni udieliš čestitosti.

Tebe srdce moje žudi, * Ti me nigda neostavi; * Svedj u pomoć meni budi, * Moj Spasitelj i Bog pravi.

Pristupam k oltaru kao bolestnik k lieku životvorećemu, nečist k vrjelu milosrdja, sliep k svjetlosti vječnoga vidjela, siromah i potreban k gospodaru neba i zemlje. Isuse! daj da s vjerom sv. Petra, s ufanjem Pavla, i s ljubavju Ivana tvoje presveto tielo i krv primim. Amen.

Evo, dušo moja! tvoj zaručnik ti se približava! Idi mu na susrjet! — Gospodine moj

i Bože moj! — O janjče božji, koji uzimlješ *) griehe svieta! — Gospodine! nisam dostojan, da uljezeš pod krov moj, nego reci samo riečju, i spasena će biti duša moja.

Poslje sv. pričesti.

Pobožni uzdasi.

Sad si dakle, Isuse moj, u meni! — O daj da te ljubko zagrlim! — Predragi moj! neodieli se nikad više od mene! — Nerazdruži se na vieke od mene nevoljnika!

Ostani sa mnom, sladki vjereniče duši mojoj! — Tebi se sasvim predajem! Ah, ostani sa mnom jaganjče božji! Tebi, samo tebi hoću da živem! O prepoljubljeni! izvan tebe nema za me prave radosti na svietu; da bi me ti ostavio, što bi od mene bilo?

Srdce moje neka bude priestol tvojoj ljubavi, o slavni kralju čistim dušam! S tobom hoću da se na vieke zaručim.

S tobom, dični moj Isuse! neka budem vazda zaručen; neka budem tvoj, tvoj va vieke. Neodbaci, Gospodine i Bože moj, dušu

*) Ili: uzimaš, odnimaš itd. Vidi opazku s prieda.

moju, svoju zaručnicu; neostavi nikda vjernu svoju!

Ah da bih s tobom bio u preliepom rajskom dvoru! U ovoj tamnoj dolini suza, ah, kako je sve žalostno!

Ali ako što mogu moje molbe, nećeš se više od mene odieliti; s tobom sdružen nećutim ni bolesti ni tuge: iste muke su mi sladke.

Tako ću ti do tamnoga groba svoje srdce vierno očuvati, i ljubav moja neka nikad neomrzne kroz želju za ikojim taštim dobrom zemaljskim!

Isuse! tvoj sam na vieke; tebe ljubim vrhu svega; daj da ti čistim i nevinim življenjem vazda većma omilim!

Daj da napokon strpljivo i skrušeno tebi, blagi Isuse! umrem; da bi moja najposljednja rieč bila tvoje presladko ime, i da bih napokon tebe u rajskoj slavi posvojio!

*
* *

Dušo moja prečestita, * Ká srjed svoga srećna krila * Spasitelja slavna od svita * Ljubko jesi prigrlila! * Ah uživaj svoju sreću, * Od svih ljepšu, od svih veću!

Rec' ljubljenom' vjereniku: * Tebi dajem srdce svoje; * Tvú ljubljenu rajsku diku * Ljubit uvjek podobno je, * Ki za mene sgor s nebesi' * U kruh rajski sišao jesi.

Čim da mogu naplatiti * Blagodarstvo toli milo! * Još da budem posvetiti * Srdce, život, dušu i tilo, * Pamet, misal, ljubav, želju * Od stvorenja Stvoritelju.

Prevelika, prezamierna * Tvá su djela, Bože od nebi! * Sluga tvoja snižna i vierna * Sve ću vieke življet tebi, * Slaveć slavno tvoje ime * Za'edno s dusim nebeskime.

Vi u rajskih stranah gori * Za'edno sa mnom zahvalite * Angjeoski slavni kori, * I Višnjega svedj slavite; * Pojte, pojte prevelike * Božje hvale po sve vike.

Angjeoska ti Kraljice, * Koju od zviezda kruna resi, * Božja slavna Porodice, * Liepi uresu od nebesi', * Za'edno sa mnom podaj tvomu * Hvale Sinu ljubljenomu.

I ti, moje vječno dobro, * Blag' Isuse, moj životu! * Poklje u meni stán si obrô, * Za neizmiernu tvú dobrotu, * U neizmiernoj diki i hvali * Sebi istomu ti zahvali. Amen.

Molitve.

Ćućenje radosti. Našao sam, koga ljubi duša moja; čvrsto ga držim, i nigda ga neću pustiti iz srdca svojega. Duša moja neka slavi Gospodina, i duh moj neka uzigra u Bogu, spasitelju svojem. On je pogledao na moju prostotu; on mi je učinio velike stvari. Ja živem, ali ne ja, već Isukrst žive u meni! Sada, Isuse, odpusti u miru slugu svojega, jer oči moje vidješe Spasitelja svojega. Bože, o Bože moj! ostani va vjek sa mnom, budi mi svagda Spasitelj, i presladki gost duši mojoj!

Djelo poniznosti i poklona. Bože ljubavi! Vrjelo milosti i svjetlosti! Ti si u meni, — u meni nevoljnom griešniku? Odkuda mi dojde tolika milost, da me je pohodio kralj svih kraljeva? Predubokim poštovanjem padam ničice pred tobom; Gospodine i Bože moj! budi častjen i slavljen na vieke. Hvali dušo moja, Gospodina, i svom snagom slavi sveto ime njegovo!

Djelo zahvale. Kako bih ti mogao, Isuse moj! pristojno zahvaliti na prevelikoj milosti, što si danas k meni došao, i sam sebe dao meni za hranu? O neizgovoriva ljubavi! gdje je pastir, koji hrani svoje ovce vlastitom putju

i krvju? Ti si dobri pastir, koji si dao život svoj za ovčice svoje, i rajsku hranu si dušam našim pripravio. Kako bih ti naplatio, Gospodine, sve što si mi učinio?

Posveta. Preljubežljivi Spasitelju! buduć da si se ti vas za me žrtvovao, i sa mnom se sdružio, hoću se i ja posve tebi predati na posvetilišće. Prikazujem ti tielo i dušu svoju, sve ćuti i sve moći svoje. Daj da samo iz ljubavi k tebi i po tvojoj svetoj volji sve radim i trpim! Ti si za me umrô, i sada živeš u meni! Tako hoću i ja tebi živjeti i umrieti!

Prošnja. Sveti Bože! ti si sada u mojem griešnom srdcu prjestolje svoje milosti odabrao: daj mi svagda tebi živjeti, i umrieti u tvojoj ljubavi. Daj, da dosadanjega griešnoga čovjeka svučem, a osobito da onaj grieh . . . nikad više neučinim! Napuni me duha svojega, posveti moje misli i želje, rieči i djela, da ti svakda bolje ugodim. Daj mi poniznost u sreći, trpljivost u nesreći, stalnost u napastih, istinitost u govoru, viernost u djelovanju, i ljubav u ponašanju prama iskrnjemu. Stvori u meni čisto srdce, i očuvaj mi tielo neoskvrnjeno i pošteno. Daj mi, o Bože svete ljubavi! sve milosti za sadašnji i dojdući viek potrebite! — Za to isto molim te i za sve

one, za koje sam dužan moliti, i koje u ovu sv. pričest osobitim načinom saključujem. Podaj nam svim svoju milost, neviernim blagu svjetlost sv. vjere, griešnikom pravo obratjenje, a mrtvih dušam pokoj vjekovječni.

Zaglava. Blagoslovi me, Isuse! kako si blagoslovio prie uzašastja svoje učenike. Blagoslovi svako moje djelo, moje radosti i muke moje! Blagoslovi vas moj život, a navlastito gorku uru moje smrti. Daj da onda ovi kruh angjeoski, koji sam malo prie blagovao, kano putninu u vječnost dostojno primim, i u zagrljenju križa tvojega, u tvojoj ljubavi preminem. Amen.

Poklon presvetomu Trojstvu.

„Tri su, koji svjedočanstvo daju na nebesih, Otac, Sin i Duh sveti; i tri ova su jedno."
1. Iv. 5, 7.

Jedan je Bog u trih sobstvih! Otac je Bog, Sin je Bog, i Duh sveti je Bog; a ipak nije nego samo jedan Bog. — Otac od nikoga nepotiče, nego je sam od sebe, i izvor svim stvarim; Sin je od Otca rodjen od vieka. — Ovo preuzvišeno otajstvo hotjeti razumom dohititi i mnogo o njem iztraživati, to bi bila velika drzovitost i opako znatiželjstvo. Ovdje nemožemo ino nego duboko se pokloniti i ponizno vjerovati. Što je božanstveno i neizmierno,

onoga nemože mlohavi čoviečji razum dohititi. Da nebi bilo u našoj sv. vjeri više nedohitnih otajstva, nebi ona ni od Boga bila. Bez vjere u presveto Trojstvo nemože nitko biti kršćanin, jerbo Isukrst, po kojem se kršćani imenujemo, je druga osoba božanstvena, Sin božji, koji je za nas čovjekom postao, i svojom smrtju na križu nas odkupio. Ovi Sin božji nam je takodjer poslao od Otca Duha svetoga, koji nas svojom milostju posvetjuje. Naše stvorenje, odkupljenje i posvetjenje je djelo trih osoba božanstvenih. Hvalimo trojedinoga Boga za ova prevelika dobročinstva, koliko puta se prekrižimo. Tertulian, koji biaše spisatelj crkveni oko 200 ljeta po Isukrstu, piše ovako: „Svaki kršćanin, kada unidje u kuću ili izidje iz kuće, kada se oblači ili umiva, kada jede ili svieću užiže, kada legne, ustane ili sjedne, ili štogod radi; uvjek si čelo križem oznamenuje. Ako ga upitaš, zašto se tako često križem znamenuje, a on će ti odgovoriti, da su to apostoli učili." — Blagoslivljajmo se dakle rado i često tim sv. znamenom, i to vazda s dubokim poštovanjem, gorućom ljubavju, sinovljom podanostju itd.; jer jaoh nam, kad bi mi istim jezikom, kojim smo malo prie presveto Trojstvo imenovali, nesramne rieči, laži, ozloglašenja, mrske kletve govorili, ili iskrnjega u grieh zaveli! — U ime trih božanstvenih osoba biahmo takodjer krštjeni; zato ponavljajmo često ono obećanje, koje učinismo na svetom krštjenju, a osobito na blagdan presv. Trojstva, na rodni dan i na svetkovinu svetca, po kojem se imenujemo, kad primamo sv. sakramente itd. U obće svaka nedjelja je posvetjena na čast presvetomu Trojstvu; zato sljede ovdje njekoje molitve, da se njimi služiš navlastito u dan nedjeljni.

Vjerovanje sv. Athanasija.

Tkogod hoće da se spasi, prie svake stvari valja da ima vjeru katoličku; ako ju tko nedrži cielu i neoskvrnjenu, bez dvojbe će se na vieke pogubiti. A vjera katolička je ovo: da jednoga Boga u Trojici, i Trojicu u jedinstvu poštujemo, nemješajuć osobe, ni razlučujuć sućanstvo. Drugo bo je sobstvo Otac, drugo Sin, drugo Duh sveti. Ali Otca i Sina i Duha svetoga jedno je božanstvo, jednaka slava i jedno vječno veličanstvo. Kakov je Otac, onakov je Sin, onakov je Duh sveti. Otac je nestvoren, Sin je nestvoren, Duh sveti je nestvoren. Otac je neizmjeran, Sin je neizmjeran, Duh sveti je neizmjeran. Otac je vječan, Sin je vječan, Duh sveti je vječan; ipak nisu tri vječna, nego jedan je vječni, kao ni nisu tri nestvorena, ni tri neizmjerna, nego je jedan nestvoreni, jedan neizmjerni. Na isti način je Otac svemogući, Sin je svemogući, Duh sveti je svemogući, ali nisu tri svemoguća, nego je jedan svemogući. Tako je Otac Bog, Sin je Bog, Duh sveti je Bog, ali nisu tri Boga, nego je jedan Bog. Tako je Otac Gospodin, Sin je Gospodin, Duh sveti je Gospodin, ipak nisu tri Gospodina, nego je jedan Gospodin. Jere

kakono moramo po istini kršćanskoj izpoviedati, da je svako pojedino sobstvo Bog i Gospodin: tako nam je po vjeri katoličkoj zabranjeno, da nerečemo, da su tri Boga ili tri Gospodina. Otac nije od nikoga učinjen, ni stvoren, ni rodjen. Sin je od samoga Otca; nije učinjen, ni stvoren, nego je rodjen. Duh sveti je od Otca i od Sina; nije učinjen, ni stvoren, ni rodjen, nego od obadviuh izhodi. Jedan je dakle Otac, ne tri Otca; jedan je Sin, ne tri Sina; jedan je Duh sveti, ne tri Duha sveta. I u toj Trojici nijedno sobstvo nije ni mladje ni starije, ni veće ni manje, nego sva tri sobstva su jednako vječna i medju sobom jednaka, tako da imamo u svem, kako je već prie rečeno, i jedinstvo u Trojstvu, i Trojstvo u jedinstvu poštovati. Tko dakle hoće da se spasi, mora tako misliti o Trojici. Ali za vječno spasenje je potrebito, da i u upùtjenje Gospodina našega Isukrsta sviestno vjerujemo. A prava vjera jest, da vjerujemo i izpoviedamo, da je Gospodin naš Isukrst, Sin božji, Bog i čovjek. Kao Bog je rodjen od sućanstva Otčeva prie viekova, a kao čovjek je rodjen od sućanstva materina u vremenu. On je pravi Bog, pravi čovjek, sastojeći iz neumrle duše i pùti čoviečje. Jednak je Otcu po

božanstvu, manji je od Otca po čoviečstvu. I premda je on Bog i čovjek, ipak nisu dva, nego je samo jedan Krst. Jedan je, ne preobratjenjem božanstva u pùt, nego priuzetjem čoviečstva u božanstvo. Jedan je samo, ne pomiešanjem sućanstva, nego jedinstvom osobe. Jerbo kako je razumna duša i tielo jedan čovjek, onako je Bog i čovjek jedan Krst. Koji bi mučen za naše spasenje, sajde nad pakao, treći dan uskrsnu od mrtvih, uzidje na nebo, sjedi o desnu Otcu svemogućemu, odkud će doći suditi žive i mrtve. Na njegov dolazak će uskrsnuti svi ljudi sa svojimi tjelesi, da dadu razlog od svojih djela. I koji učine dobro, uljezti će u život vječni, a koji zlo, u vječni oganj. Ovo je vjera katolička; ako tko toga sviestno i tvrdo nevjeruje, nemože se spasiti. Slava Otcu, i Sinu, i Duhu svetomu. Kako biaše u početku, i sada, i vazda, i u vieke vieka. Amen.

Piesma zahvalnica od sv. Ambrozija (Te Deum) s molitvami.

Tebe Boga hvalimo: * tebe Gospodina izpoviedamo.

Tebe vječnoga Otca * sva zemlja počitava.

Tebi svi angjeli, * tebi nebesa i sve vlasti;

Tebi Kerubimi i Serafimi * neprestanim glasom pievaju:

Svet, svet, svet * Gospodin Bog Sabaoth

Puna su nebesa i zemlja * veličanstva slave tvoje.

Tebe slavna * apostolska skupšćina;

Tebe proroka * pohvalno množtvo;

Tebe mučenika * sjajna vojska hvali.

Tebe po vasionom svietu * sveta crkva izpovieda:

Otca * neizmiernoga veličanstva;

Častnoga tvoga * pravoga i jedinoga Sina;

Svetoga takodjer * Duha utješitelja.

Ti, Krste! * kralj si slave.

Ti si Otca * Sin vjekovječni.

Ti, za spasenje da postaneš čovjekom, * nisi zamrzio djevičinu utrobu.

Ti predobivši smrtni žalac, * otvorio si vjerujućim kraljestvo nebesko.

Ti ob desnu Boga sjediš * u Otčevoj slavi.

Sudac * vjerujemo da ćeš doći.

Tebe dakle molimo, pomozi slugam svojim, * koje si neprocienjenom krvju odkupio *).

*) Ovdje se poklekne.

Daj, da se u vječnoj slavi * svetim tvojim pribrojimo.

Spasi puk svoj, Gospodine, * i blagoslovi baščinu svoju.

I vladaj njimi, * i uzvisi ih do vieka.

Po sve dane * blagoslivljamo te;

I hvalimo ime tvoje u vieke, * i u vieke viekova.

Dostoj se, Gospodine, u dan ovaj * očuvati nas od grieha.

Smiluj se nam, Gospodine! * smiluj se nam.

Bilo milosrdje tvoje, Gospodine, vrhu nas, * kako ufamo u tebe.

U tebe, Gospodine, ufam! * neću se smesti va vieke.

℣. Blagoslovljen si Gospodine, Bože otaca naših.

℟. I pohvalan i slavan u vieke.

℣. Blagoslivljajmo Otca, i Sina, sa svetim Duhom.

℟. Hvalimo i preuzvišujmo ga u vieke.

℣. Blagoslovljen si Gospodine Bože na svodu nebeskom.

℟. I pohvalan, i slavan, i preuzvišen u vieke.

℣. Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina.

℟. I nezaboravi na sve dare njegove.

℣. Gospodine, usliši molitvu moju.

℟. I vapaj moj k tebi da pride.

Pomolimo se. Bože! čigovu milosrdju nije broja, i dobroti neizmierno je blago: tvojemu premilostivomu veličanstvu na udieljenih darovih zahvaljujemo, i tvojoj dobroti vazda se molimo: da, kako prosećim, što pitaju, daješ, tako iste nezapustiš, i za dojduće darove pripraviš.

Bože, koji si srdca viernim po prosvjetljenju Duha svetoga naučio: daj nam, molimo te, da po istom Duhu što je pravo razumiemo, i po njegovu se tješenju vazda veselimo.

Bože, koji nedaš, da se itko odveć žalosti, koji se u te ufa, nego blagostivo molbe uslišavaš: za primljene nam prošnje i želje hvalu ti uzdajemo, i smierno te molimo: da nas od svake nevolje vazda oslobodiš: po Krstu Gospodinu našem.

℟. Amen.

Večernja na čast presvetomu Trojstvu. *)

Gospodine! u sjedinjenju s onom božanstvenom namjerom, s kojom si ti uzdavao hvalu Bogu na zemlji, ovršujem ove molitve. Otče naš. Zdravo Marijo itd.

Redak. Bože! na pomoć moju nastoj.

Odg. Gospodine, na pomoć mi priteci.

Red. Slava Otcu, i Sinu, i Duhu svetomu.

Odg. Kako biaše u početku, sada, i vazda, i u vieke vieka. Amen. Alleluja.

Sprjednica. Slava tebi, Trojice jednaka, jedno božanstvo, i prie svih vieka, i sada, i va vieke.

Piesma 109. **)

Reče Gospodin[1]) Gospodinu mojemu:[2]) * sjedi ob desnu moju,

Dokle postavim neprijatelje tvoje * za podnožje nogam tvojima.

---

*) Iz časoslova ili breviarija rimskoga s kratkimi razjasnjenji.

**) Kralj i prorok David pieva ovdje mogućstvo, veličanstvo i vječno porodjenje obećanoga Odkupitelja, i proriče mu, da će biti kralj i svećenik zajedno, da će suditi sviet, mnoge muke podnieti, i napokon uzvišen biti u slavi Otčevoj.

[1]) Bog Otac. — [2]) Jedinorodjenomu svojemu Sinu. —

Šibiku mogućstva tvojega poslat će Gospodin iz Siona: [3]) * vladaj usrjed neprijatelja svojih.

S tobom je oblast u dan krieposti tvoje, [4]) u sjajnosti svetih: * iz utrobe prie danice [5]) te porodih.

Zakleo se je Gospodin, i neće se pokajati: * ti [6]) si svećenik u vieke po redu Melkizedekovu. [7])

Gospodin [8]) je tebi na desno; * pobit će kralje u dan gnjeva svojega. [9])

Sudit će narode, učinit će razorenja, * satrt će glave mnogim u zemlji.

Iz potoka [10]) na putu [11]) će piti, * i za to će uzdignuti glavu. [12])

Slava Otcu itd. Kako biaše itd.

Sprjedn. Slava tebi, Trojice jednaka, jedno božanstvo, i prie svih vieka, i sada, i u vieke.

Sprjedn. Hvala i neprestajna slava Otcu, i Sinu, i Utješitelju svetomu u vieke vieka.

---

[3]) Iz Jerusolima, gdje je Isukrst za nas umro. — [4]) U vrieme, kad ti, Odkupitelju, pokažeš svoje mogućstvo. — [5]) Iz bitnosti svoje od vieka. — [6]) Ti, Odkupitelju. — [7]) Melkizedek je u vrieme patriarke Abrahama prikazivao Bogu kruh i vino, i tim u naprjed znamenovao Isukrsta i žrtvu sv. mise. — [8]) Odkupitelj. — [9]) Kralje i narode će podložiti svojoj oblasti. — [10]) Iz potoka tuge i muke. — [11]) Za života svojega. — [12]) Zato će ga proslaviti Otac nebeski.

Piesma 110.

(Hvala Bogu za nebrojena dobročinstva njegova.)

Hvalit ću te, Gospodine, od svega srdca svojega * u vjeću i u skupšćini pravednih.

Velika su djela Gospodinova; [1]) * na izbor sve po volji njegovoj.

Slavno i veličanstveno je djelo njegovo, * i pravda njegova traje u vieke vieka.

Spomen učini u čudesih svojih milostivi i milosrdni Gospodin * hranu daje onim, koji se ga boje.

Spominje se na vieke zavjeta svojega; * silu svojih djela javio je narodu svojemu.

Davši im baščinu naroda. [2]) * Djela rukuh njegovih su istinita i pravedna.

Vierne su sve zapovjesti njegove, utvrdjene va vieke vieka, * osnovane na istini i pravdi.

Izbavljenje posla narodu svojemu; * postavi za vavjek zavjet svoj.

Sveto i strašno je ime njegovo; * početak mudrosti je strah Gospodnji.

---

[1]) Vječan spomenik si je sagradio Bog u svojih čudnovatih stvorovih i djelih. — [2]) Bog podade Izraelcem čudnovatu manu za hranu, koja biaše prilika presvetoga oltarskoga sakramenta. Hvalimo Bogu na

Dobra razuma su svi, koji se po njem[3]) vladaju; * slava njegova traje od vieka do vieka.

Slava Otcu itd. Kako biaše u početku itd.

Sprjedn. Hvala i neprestajna slava Otcu, i Sinu, i Utješitelju svetomu u vieke vieka.

Slava pohvalna da se proglašuje kroz svačija usta Otcu, i rodjenomu Sinu, i svetomu Duhu da zamnieva s vječnom hvalom.

Piesma 111.

(Blaženi bogobojeći.)

Blažen čovjek, koji se boji Gospodina: * kojemu su veoma omiljele zapovjedi njegove.

Silan će biti na zemlji porod njegov; * pravedno pokolenje bit će blagoslovljeno.

Slava i bogatstvo će biti u kući njegovoj, * i pravda njegova će trajati od vieka do vieka.

Pravednim sjaje svjetlost u tminah: * od milostivoga, i milosrdnoga i pravednoga.[4])

Blažen čovjek, koji je milostiv, i daje u zajam; on uredjuje svoje rieči po razlogu, * pa neće posrnuti do vieka.

---

toj čudnovatoj hrani naše duše. — [3]) Obećanu zemlju. — [4]) U tminah nevolje i nesreće išće i nalazi pravednik u Boga pomoć i utjehu.

Pravednik će se spominjati va vieke: * on se neće bojati ozloglašenja.

Pripravno je srdce njegovo, da ufa u Gospodina; utvrdjeno je srdce njegovo: * neće se pobojati, i prezriet će neprijatelje svoje.

On prosipa, daje ubogim; pravda njegova traje va vieke: * mogućstvo njegovo uzvisuje se u slavi.

Griešnik vidi i jedi se, škriplje zubi svojimi i sahne: * želja će griešnikom propasti.

Slava Otcu itd. Kako biaše u početku itd.

Slava pohvalna da se proglašuje kroz svačija usta Otcu, i rodjenomu Sinu, i svetomu Duhu da zamnieva s vječnom hvalom.

Dika Bogu Otcu, i jednakomu Sinu, i tebi, sveti Duše, neprestajnom pomnjom da se glasi našim ustima po sve vieke.

Piesma 112.

(Bog daje poniznim svoju milost.)

Hvalite sluge Gospodina; * hvalite ime Gospodnje.

Da bude blagoslovljeno ime Gospodinovo * sad i odsada do vieka.

Od sunčanoga iztoka do zapada * proslavilo se ime Gospodinovo.

Uzvišen je nad svimi narodi Gospodin, * i vrhu nebesah je slava njegova.

Tko je kano Gospodin, Bog naš, koji na visini pribiva, * i brine se za potištene stvorove na nebesih i na zemlji.

Koji podiže iz praha ubogoga, * i uzvišuje iz kala siromaha,

Da ga namjesti s knezovi, * s knezovi puka svojega.

Koji čini, da nerodkinja pribiva u kući * sinovom radostna majka.

Slava Otcu itd. Kako biaše u početku itd.

Dika Bogu Otcu, i jednakomu Sinu, i tebi, sveti Duše, neprestajnom pomnjom da se glasi našim ustima po sve vieke.

Od kojega, po kojem, i u kojem je sve: njemu budi slava u vieke.

Piesan 116.

(Hvalite Boga.)

Hvalite Gospodina svi narodi, * slavite ga sva plemena;

Jer je utvrdjeno vrhu nas milosrdje njegovo; * i istina njegova traje do vieka.

Slava Otcu itd. * Kako biaše u početku itd.

Od kojega, po kojem, i u kojem je sve: njemu budi slava u vieke.

Piesma crkvena.

Sunce se hvata zapada; * Jedini, vječna svjetlosti! * Bože, presveta Trojice! * Svetom nas ugrij ljubavi.

S piesmom s' u zoru, u večer * S piesmom k tebi utičemo: * Izvoli, da te na vieke * Na nebu slavit možemo.

Slava Otcu Stvoritelju, * Slava Sinu spasitelju, * Slava i Duhu svetomu, * Našemu posvetitelju. Amen.

Red. Blagoslovimo Otca, i Sina, i Duha svetoga.

Odg. Hvalimo i uzvišujmo ga na vieke.

Sprjedn. Hvala tebi, Bože; hvala tebi, prava i jedna Trojice, jedno i višnje božanstvo, sveto i jedno jedinstvo.

Piesma Bl. Djev. Marije (Luk. 4, 46). *)

Veliča * moja duša Gospodina,

I duh moj se raduje * u Bogu spasitelju svojem;

Jer pogleda na poniznost službenice svoje; [1]) * jer evo, odsada će me zvati blaženom svi naraštaji; [2])

*) Pokle reče Elizabeta bl. Djevici: „Blažena si ti medju ženami" i ostala, izusti Marija ovu uzvišenu piesmu.

[1]) Kad ju odabra za majku Sinu svojemu. — [2]) Svi pravi kršćani će me slaviti, jer se je u meni uputio Sin božji.

Jer mi učini veliku milost mogući, * i sveto ime njegovo.

I milosrdje njegovo je od koljena na koljeno * onim, koji se ga boje.

Učini mogućstvo rukom svojom: * razprši ohole u mislih srdca njihova.

Sunovrati s priestola moguće * a uzvisi ponizne.

Gladne napuni dobara, * a bogate odpusti prazne.

Primi Izraela, slugu svojega, * spominjuć se milosrdja svojega;

Kao što je govorio otcem našim, * Abrahamu i pokoljenju njegovu do vieka.

Slava Otcu, i Sinu i ost. Kako biaše u početku i ost.

Sprjedn. Hvala tebi, Bože; hvala tebi, prava i jedna Trojice, jedno i višnje Božanstvo, sveto i jedno jedinstvo.

Molitva.

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, koji si dao slugam svojim u izpoviedanju prave vjere slavu vječnoga Trojstva poznati, i u mogućstvu veličanstva klanjati se jedinstvu; molimo te, da kriepostju iste vjere oda svih suprotiva vazda oslobodimo se: po Gospodinu

našem Isusu Krstu, Sinu tvojem, koji s tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Red. Blagoslovimo Gospodina.

Odg. Hvala Bogu.

Red. I viernih duše po milosrdju božjem počivale u miru!

Odg. Amen.

Otče naš i ost.

Red. Gospodin nam dao mir svoj!

Odg. I život vječni. Amen.

Salve Regina.

Zdravo kraljice, majko milosrdja, životu, sladkosti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapimo izagnani sini Evini. K tebi uzdišemo cvileći i plačući u ovoj suznoj dolini. Nu dakle, odvjetnice naša, tvoje milostive oči k nam obrati, ter nam Isusa, blagoslovljen plod utrobe tvoje, poslje ovoga izagnanja pokaži. O dobrostiva, o milostiva, o sladka djevice Marijo!

Red. Moli za nas, sveta bogorodice!

Odg. Da dostojni budemo obećanja Isukrstovih.

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, koji si slavne djevice, majke Marije tielo i dušu, da bi pristojno pribivalište Sinu tvomu

biti dostojalo, sudjelovanjem Duha svetoga pripravio: daj, da čijoj se uspomeni radujemo, njezinim milostivim odvjetovanjem od dojdućih zala i smrti vjekovječne oslobodimo se: po istom Krstu Gospodinu našem.

Odg. Amen.

Red. Pomoć božja bila vazda s nami.

Odg. Amen.

Molitva presv. Trojstvu.

(Navlastito u nedjelju.)

Poklon. Trojedini Bože, Otče, Sine i Duše sveti! pred kojim su Kerubimi i Serafimi i svi dusi nebeski sa strahom i trepetom: kad promišljam tvoje neizmierno veličanstvo i svoju nevaljalost, zaisto imam radi šta strašiti se. Jere, o Bože moj! što sam drugo do nevoljan i na zlo nagnut stvor? Zato padam pred tobom na koljena kano nevoljan griešnik pred svojim sudcem, kano kriv podložnik pred svojim previšnjim Gospodarom, dà kano prah i pepeo pred svojim svemogućim stvorcem. Nuder, pogledaj milostivo na poniženo srdce sluge svoga, koji želi onako tebe hvaliti i slaviti na zemlji, kao što te hvale i slave svi angjeli i sveti na nebu, neprestano ti pjevajuć! Svet,

svet, svet si ti, Bože vojska! nebo i zemlja je puna tvoje slave!

Zahvala. Prevelika su dobročinstva, koja si mi ti, o trojedini Bože, od početka života moga do ovoga časa udielio, i tko bi ih mogao pobrojiti? zato ti ganutim srdcem i svimi moćmi hvalu uzdajem. Zahvaljujem ti, Oče nebeski! što si me na priliku svoju stvorio, i što me još vazda dobrostivo uzdržavaš, da tebe i Sina tvoga i Duha svetoga ovdje pravo poznam i istinito ljubim, a po smrti na vieke posvojim, i sa svimi angjeli i svetimi slavim. Hvalim ti, Sine božji! što si iz ljubavi k meni čovjekom postao, svoju dragocienu krv za me prolio, i pregorkom smrtju umrô, da me od smrti vjekovječne izbaviš, i s Otcem svojim pomiriš. Hvala ti, Duše sveti! što si na sv. krštjenju dušu moju sebi za tempal odabrao, milostju svojom me posvetio, i baštinikom kraljestva nebeskoga učinio. Kako bih ti mogao, o presveta Trojice! za sva ova i ostala dobročinstva dostojno blagodariti? Sveta Marijo, majko božja, svi angjeli i izabrani božji! hvalite i slavite vi sa mnom Gospodina Boga, kad ga nemogu ja po dužnosti hvaliti i slaviti.

Ljubav. O Bože, sladka ljubavi i jedino dobro moje! kako je moguće, da te ikoji razumom nadareni stvor neljubi? Ljubim te Bože moj! svom dušom, svim srdcem, svimi moćmi te ljubim; radi toga veselim se slavi i veličanstvu tvomu. Rado bih dao sve što imam i još sebe istoga, da bih tim mogao umnožiti slavu tvoju; ali to nije moguće, jer si ti izvor svakoga dobra, što je sada, što ikad biaše, i što će biti va vieke. Tko te nebi ljubio, vječna ljubavi, tebe izvrstno i jedino dobro, koje samo je prave ljubavi dostojno! O ognju prečisti i životvoreći, koji vazda gori, i nikad se neugasi! užeži me, pa ću goriti; da, gorit ću čistim plamenom, da tebe sasvim — tebe jedinoga — u svem — i nada sve ljubim. Jer te onaj neljubi, koji što uz tebe ljubi, i radi tebe neljubi. (Sv. Augustin.)

Posveta. Bože i Gospodine moj! sa svim i posve se predajem tvomu premudromu vladanju, i blagostivoj providnosti, ter se srdačno radujem, kada sve biva po tvojoj svetoj volji. Upravljaj i razpolagaj mojim životom i svim, što imam, kako ti na veću svoju slavu blagoizvoliš. Samo za to te srdačno molim: nedopusti, da se od tebe ikad razdružim; volio bih, da me tugami i nevoljami pohodiš, nego

da tebi omrznem. Radi toga probudi i uzdrži u meni živu vjeru, krjepko ufanje i goruću ljubav, i upravljaj me putem tvojih zapovjedi, dokle napokon unidjem u tvoja pribivališta, u diku nebesku.

Prośnja. Svemogućstvo Boga Otca uzdržavalo me! mudrost Boga Sina učila me! ljubav Duha svetoga užigala me! da uzmognem tebe, u bitju jednoga, a u sobstvih trojnoga Boga ovdje na zemlji sve bolje poznati, ljubiti i slaviti, a u diki nebeskoj va vieke gledati i uživati. Amen.

Blagoslovi mene, nedostojna slugu svoga, Bože Otče, Bože Sine, † i Bože Duše sveti. Amen.

Ponova krstnoga obećanja.

Presveto Trojstvo, jedan Bog u trih osobah, u čigovo ime se preporodih na sv. krštjenju na život vječni! kako bih ti dostojno zahvalio, što si me izmedju toliko miliuna ljudi, koji još i današnji dan u smrtnih tminah poganstva i nevierstva živu, na pravu samospasujuću vjeru pozvao, od oskvrne iztočnoga grieha očistio, i svetoj katoličkoj crkvi pridružio! Ah kamo da nijesam svoju sv. vjeru nikad zatajao ni riečju ni djelom! da nijesam bielu odjeću krstne

čistoće i nevinosti smrtnim griehom oskvrnio! — Bože moj! od svega srdca se kajem, da sam poslje sv. krštjenja toliko puta sagriešio i nevriednim se učinio, da se kršćaninom zovem. Zato ponavljam sada svečano obećanje, koje sam na sv. krštjenju učinio. U nazočnosti trojedinoga Boga, sv. angjela čuvara, i sv. I., odvjetnika svoga, i na oči sve crkve katoličke tvrdo ti obećujem: Odričem se djavla, i sve razkoše i oholosti njegove, i svih djela njegovih. — Odričem se svieta, i sve tašćine njegove, i svih sablaznjivih nauka njegovih. — Odričem se pùti, i njezine pohote, i svih grieha. — Samo Bogu hoću služiti, i pravo kršćanski po nauku Isukrstovu življeti. Ukriepi mi, o Bože! ovu odluku svojom svemogućom milostju!

Vjerujem u trojednoga Boga, Otca, i Sina, i Duha svetoga. Vjerujem u Isukrsta, jedinorodjenoga Sina božjega, koji je Bog i čovjek zajedno, koji je svojom smrtju odkupio pokoljenje čovječansko. — Vjerujem sve što je Bog objavio, što je Isukrst učio, što su apostoli pripoviedali, i što nam sv. mati crkva katolička da vjerujemo predstavlja. U ovoj vjeri hoću življeti i umrieti.

Blagoslovio me Bog Otac, Bog Sin †, i Bog Duh sveti, da ovi svoj zavjet dò konca života svoga vierno održim, pak pričestnikom budem vječne čestitosti. Amen.

Poklon presv. oltarskomu Sakramentu.

„Duša moja je žedna Boga jakoga i živoga; ah kada ću doći i pokazati se licu božjemu!“

Piesm. 41.

Pomnjivo pohodjenje i častjenje presv. tiela Isukrstova je poglavita dužnost pravoga kršćanina, i izvrstna podpomoć k napredovanju u bogoljubnosti. Kad imaš kojega prijatelja, pohodiš ga više puta u njegovoj kući, da se s njim razgovoriš i ugodno zabaviš. A da nebi pak pohadjao svoga najmilijega prijatelja, i najboljega otca, svoje najveće dobro? Da bi ti bio dug čas pred priestolom božjim? — O koliko vremena su svetci probavljali pred presvetim sakramentom! Koliko puta su noćju ustajali, i približavali se svetohraništu! Ovdje je Bog kako na priestolu svoga milosrdja; ovdje sluša svoje sine, ovdje dieli preobilne milosti. Pohadjaj dakle često presveti sakramenat. — Kadgod u crkvu stupiš, u čas kleknuvši pokloni se za njekoliko vremena presvetomu tielu Isukrstovu; čini to i prie nego iz crkve izidješ. Idi pomnjivo na popoldanji blagoslov, i sprovadjaj rado tielo Gospodinovo, kad se nemoćnikom nosi. Da se ponutkaju pravovierni, da se pomnjivo klanjaju presvetomu sakramentu, nastao je u Milanu ljeta 1534 običaj svečane molitve 40 ura na spomen 40 ura, za kojih je presveto tielo Isukrstovo u grobu počivalo. Kad ideš mimo crkve, pokloni se Odkupitelju svojemu barem strjelovitom molit-

vicom. I kod kuće možeš se kadkad obrnuti prama crkvi, pak u srdcu proslaviti preuzvišeno otajstvo o svetohranišću. — Dodjite, poklonimo se.

Molitva presvetomu Sakramentu.

Klanjam ti se pod obličjem kruha otajstveno sakriveni Bože! i ničice padam pred prjestoljem tvoga neizmiernoga veličanstva, koje svi angjeli i svetci bez prestanka hvale i slave. Svet, svet, svet si ti Gospodine Bože vojska! nebo i zemlja je puna tvoje veličanstvene slave!

Isuse, Bože i Odkupitelju moj! vjerujem, da si ti u oltarskom svetotajstvu pravo i istinito nazočan. Ti isti si ovdje tielom, krvju i dušom, kao Bog i čovjek. Ovo tvrdo i nesumnjivo vjerujem, premda te tjelesnima očima vidjeti nemogu, jer si ti sam rekao: „Blaženi, koji nevide a ipak vjeruju." Zato padši tebi pred noge ponizno i sa stalnom vjerom vičem govoreći: „Gospodine moj, i Bože moj!"

Isuse, Bože moj i Odkupitelju moj! Ah da bih mogao svim narodom po vasionom svietu tvoje slavno ime naviestiti, sve krivovierce, koji te u ovom svetotajstvu pogrdjuju, na pravu vjeru obratiti, i svaku uvrjedu, oskvrnu i svetogrdje, koje ti se ovdje čini,

zapriečiti! Ali samo malo te mogu častiti i slaviti, jer sam slab, umrli stvor i nevoljan griešnik. Skrušenim srdcem izpoviedam ti sve svoje krivine, preponizno ti se moleć za milostivo prošćenje. Nedaj da u naprjedak uvriedim tebe, o Bože ljubavi, Otče milosrdja, koji si mi neizbrojene milosti podielio! Nespomeni, Gospodine, moja zločinstva i ružnu nezahvalnost, kojom sam tvoju preveliku ljubav zamienio! Evo ti prikazujem tielo i dušu, sve ćuti i sve svoje duševne moći, sve što jesam i što imam prinašam tebi na čast i slavu. Vladaj, o Bože moj! vladaj me po svojem premudrom blagovolenju.

Isuse, ljubitelju duša! koji svim svojim viernim govoriš: „Dojdite k meni svi, koji ste tugami i nevoljami naprtjeni, i ja ću vas ukriepiti!" nezabaci ponizne prošnje svoga najnedostojnijega sluge, koji pred prjestoljem tvoga milosrdja skrušen kleči. Dopusti mi, Gospodine, da ti svoje srdce sasvim odkrijem, i zaufano ti očitujem sve svoje potrebe. Usliši me navlastito u ovoj potrebi . . ., izbavi me od ove nevolje . . ., ako mi je to izbavljenje koristno vječnomu spasenju. Ovo ufam od tebe, jere si Bog ljubavi, i jer si naredio ovo preuzvišeno svetotajstvo, da se vazda spominjemo

tvoje neizmierne ljubavi. Nedaj, o Bože! da mi ufanje propade!

Isuse, moja ljubavi! daj mi tebe sve to više ljubiti. O bezkonačno, preljubezno dobro! tko te nebi ljubio? Iz ljubavi za nas pribivaš dan i noć u svetohraniščcu, da nam potrebite milosti u svako vrieme podaješ, i nebeskom pitjom dušu kriepiš. Zato ću te svim srdcem ljubiti, i tebe samoga, koji si ista vječna ljubav, hoću ljubiti, i želim samo zato življeti, da tebe jedinoga ljubim. Istina je, o davna i uvjek nova ljepoto! da te kasno, ah prekasno počimljem ljubiti; ali zato ću te sada tim većim žarom ljubiti, o Bože srdca mojega, životu moj, i ljubavi moja! Nitko neka me neodvoji od tvoje ljubavi.

Blagoslovi me Gospodine Isuse, s Otcem i Duhom svetim, i daj mi obilnu milost, da u svem i u svako vrieme, sad i u moju smrtnu uru tvoju presvetu volju izpunim. Amen.

Još druge molitve na čast presvetoga Tiela imaš dolje na svetkovinu Tiela Isukrstova, i medju litanijami i piesmami.

Molitva božanstvenomu Srdcu Isusovu.

(Od svete Gertrude.)

Klanjam ti se, o božanstveno Srdce Isusovo, prebogato vrjelo svih milosti, preveliko čudo

svemogućstva, dobrote i milosti božje, priestolu svete ljubavi, preuzvišena žrtvo, koja sama je mogla pomiriti pravdu Previšnjega! Predubokom poniznostju srdca svoga padam pred tobom na koljena, pripoznavam tvoje preuzvišeno dostojanstvo, kojemu se klanjaju svi dusi nebeski, ter se njim pridružujem, da te hvalim i svom dušom proslavim. O presveto Srdce Odkupitelja mojega, koje si vječnom Riečju istinito i nerazlučivo sdruženo, i sve njezine vječne i neizgovorive izvrstnosti sadržavaš, te si tim ljubav i radost istomu presvetomu Trojstvu: k tebi se utičem, tebi se posvećujem, na tvoju čast i slavu prikazujem sve što jesam i imam sada i u vieke. O presladko Srdce! daj mi pristojne rieči, da te dostojno proslavim: daj mi goruće srdce, da te po dužnosti ljubim; primi me na prijatnu žrtvu, koja neka tebi gori plamenom svete ljubavi sad i na vieke. Amen.

Opazka. Sveta crkva je naredila, da se svetkuje svetkovina božanstvenoga Srdca Isusova u petak poslie osmine presvetoga Tiela Isukrstova. U njekojih mjestih ima i družtvo ili bratovština božanstvenoga Srdca Isusova; svaki član toga družtva moli svaki dan jedan Otčenaš, jednu Zdravu Mariju i Vjerovanje, i ovi uzdah: „O presladko srdce Isusa mojega! daj da te vazda sve većma ljubim!“ Osobita je svrha ovomu bogoljubnomu družtvu, da se čašćenjem presvetoga srdca Isusova Bogu zadovolji

za pogrde i uvriede, koje mu se čine u presvetom oltarskom sakramentu nedostojnimi pričestmi i još na druge načine.

Pobožnost na čast muke i smrti Isukrstove.

„O vi svi, koji idete putem, pazite i vidite ima li bolesti, kakva je bolest moja."

Tužba Jerem. 1, 12.

Koliko je grieh mrzak i ružan, poznajemo najbolje po tom, da je radi njega sam Sin božji morao toliko trpjeti. Zato su se mnogi griešnici promišljanjem muke Isukrstove na pokoru obratili, i sveti postali.

Nuder, pogledajte Isusa propeta, kako na križu ruke širi, da nas k sebi pritegne; gledajte mu glavu trnjem okrunjenu, ruke, noge i prsi probodene, tielo ljutim šibanjem sve izranjeno: ah, tko je Gospodinu toliko zla učinio? Ah, to smo mi učinili, mi griešnici! O kleknimo dakle s pokornicom Mandaljenom pod križem, i skrušenim srdcem poljubimo noge Spasitelju svojemu. Miešajmo svoje suze s dragocienom krvju Isukrstovom, da operemo svoje griehe, svoje prevelike griehe! — Negubimo ufanja, ako smo i težko sagriešili, jer je Isus za nas umrô, da nas s Otcem nebeskim pomiri. O dragi kršćani! razmišljajte pomnjivo muku Isukrstovu! Ah velike žalosti, da u mnogih kućah nema ni propela! — Sveta crkva nas opominje svaki petak glasom zvona na muku i smrt Isukrstovu. Nezaboravimo onda moliti. — Nebrojeni kršćani su jednom putovali, a mnogi putuju još i dan danas s velikimi težkoćami i pogibeljmi u svetu zemlju (Palestinu), da pohode sveta mjesta, gdje je Isus živio i za nas umrô. Mjesto ovoga hodočastja u svetu zemlju je sv. Leonardo iz Porta Mauricija pobožnost križnoga puta sastavio i razširio, a mnogi sveti otci Pape su tu pobožnost

potvrdili, i onim, koji ju u stanju milosti božje obave, prošćenja podielili. Obavljaj i ti, dragi kršćanine, rado i često ovu liepu i spasiteljnu pobožnost, a obavljaj ju navlastito u petak i u korizmeno vrieme. Ali nasljeduj takodjer Isukrsta po putu križa i trpljenja, da tim njegovim putem jednoć k njemu dodješ u diku nebesku. Od križnoga puta zapamti si još: 1) Bolestni put križa predstavlja nam, kako je Isus s križem na plećih na goru Kalvariju išao, gdje je iz ljubavi za nas na drvu svetoga križa umrô. Pristoji se dakle, da obavljamo ovu otajstvenu pobožnost sabranom pametju i gorućim srdcem. 2) Da dobiješ proštenje, valja da si u milosti božjoj; tko je u smrtnom griehu, treba da se od njega očisti svetom izpovjedju, ili barem djelom izvrstnoga pokajanja. 3) Pri svakom stajališću valja za njekoliko vremena promišljati otajstvo, koje nam prilika predstavlja. Ustmene molitve, kao Otče naš itd. poslje svakoga razmišljanja, pet Otče naša i Zdravih Marija na svršetku križeva puta, i jedan Otče naš po namjeri svetoga otca Pape: te ustmene molitve, velim, nisu propisane ni zapovjedjene, ali ipak se obično mole, i dobro je, da se mole. Kad tu pobožnost svećenik s pukom svetčano obavlja, ako ga je volja, može i pievati piesan: „Staše mati." 4) Dobro je, al nije uprav od potrebe, da ideš od stajališta do stajališta, pa da ondje poklekneš; ako ti to nije moguće, dosta ti je, da se prema svakomu pojedinomu stajalištu obrneš, a doma, na brodu i u crkvah, gdje nema slika križnoga puta, promišljaj muku Isukrstovu s pomoćju ove ili druge knjižice, pa ćeš i tako dobiti željene milosti. Da bi ovo lakše promišljao, stavlja ti se ovdje pripovjest muke Isukrstove, koja se štije na cvjetnu nedelju ili uličnicu. Štij ju često i rado, a navlastito u večer prie pričesti i u svojih bolestih i nevoljah, da se tim bogoljubnim čitanjem utješiš i ukriepiš.

Muka Gospodina našega Isusa Krsta.

(Po Mateju. Pogl. 26. i 27.)

U ono vrieme: Reče Isus učenikom svojim: † Znate, da će do dva dana biti vazam, i da će se Sin čoviečji predati, da se propne. C. Tada se skupiše poglavari svetjenički i starešine puka u dvor poglavara svetjeničkoga, koji se zvaše Kaifa: i učiniše vjeće, da bi Isusa na prevaru uhvatili i ubili. Ali govorahu: S. Ne u dan svetačni, da se možda buna nepodigne u puku. C. A kad biaše Isus u Betaniji u kući Šimuna gubavoga, pristupi k njemu žena, koja imaše sud od ubjela pun dragociene masti, i izli na glavu njegovu, kad sjedjaše za stolom. A kad vidjahu učenici, razsrdiše se, govoreći: S. Zašto se čini ova šteta? Jere se to mogaše prodati skupo i dati ubozim. — C. A znajući to Isus, im reče: † Što ste dosadni ovoj ženi? Dobro bo djelo učini na meni. Jere uboge imate vazda sa sobom: a mene nemate vazda. Izlivši bo ona ovu mast na tjelo moje, za pokop moj je učinila. Zaisto vam govorim: gdjegod se bude navještjivalo ovo evangjelje po svemu svietu, poviedat će se takodjer na spomenu njezinu, što je učinila. C. Tada otide jedan od dva-

naest, koji se zvaše Juda Iškariot, k poglavarom svetjeničkim, pak im reče: S. Što ćete mi dati, i ja ću vam ga predati? C. A oni mu obrekoše trideset srebrnika. I od tada iskaše sgodu, da bi ga izdao. A prvi dan priesnika pristupiše učenici k Isusu govoreći: S. Gdje ćeš da ti pripravimo, da vazam blaguješ? C. A Isus reče: † Pojdite u grad k onomu, i recite mu. Učitelj govori: Vrieme moje je blizu: u tebe ću blagovati vazam s učenici svojimi. C. I učiniše učenici, kako im zapovjedi Isus, i ugotoviše vazam. I kad bi večer, sjedjaše za stolom s dvanaest učenika svojih. I kad blagovahu, reče njim: † Zaisto vam kažem, da će me jedan od vas izdati. C. I kruto žalostni počeše jedan po jedan govoriti: S. Je li sam ja, Gospodine? C. A on odgovori i reče: † Koji umače sa mnom ruku u zdjelu, onaj će me izdati. Sin čoviečji dakle ide, kako je o njem pisano; ali jaoh onomu čovjeku, koji će izdati Sina čoviečjega; bolje bi mu bilo, da se nebi bio rodio onaj čovjek. C. A Juda, koji ga je izdao, odgovarajuć reče: S. Je li sam ja Učitelju? C. Reče njemu: † Ti si rekao. C. A kad oni večerahu, uze Isus kruh, i blagoslovi, i razlomi, i dade učenikom svojim, i reče: † Uzmite i blagujte: Ovo je

tielo moje. C. I uzevši čašu, poda hvalu, i dade im govoreći: † Pijte iz nje svi: jer ovo je krv moja novoga zakona, koja će se proliti za mnoge na odpuštjenje grieha. Govorim vam paka, da neću odsad piti od ovoga ploda loznoga do samoga onoga dana, kad ću piti s vami novoga u kraljestvu Otca svojega. C. I odpjevavši piesan izidjoše na goru maslinsku. Tada im reče Isus: † Ovu noć ćete se vi svi smutiti o mene. Jer je pisano: Udarit ću Pastira, i ovce od stada će se raztrkati. A pokle uzkrsnem, pojti ću pred vami u Galileju. C. A Petar odgovarajući reče njemu: S. Ako se i svi smute o tebe, ja se neću nikad smutiti. C. Reče njemu Isus: † U istinu ti govorim, da ćeš me noćas, prie nego pjetao zapieva, tri puta zatajiti. C. Reče mu Petar: S. I da bih morao s tobom umrieti, neću te zatajiti. C. I tako rekoše svi učenici. Tada dodje Isus s njimi u selo, koje se zove Getsemani, i reče učenikom svojim: † Sjedite ovdje, dokle podjem tamo, i molim. C. I uzevši sa sobom Petra i oba sina Zebedejeva, poče se žalostiti i tugovati. Onda im reče: † Žalostna je duša moja na smrt; počekajte ovdje, i bdijte sa mnom. C. I otišavši malo, pade na lice svoje, moleć se i govoreći: † Otče moj! ako je mo-

guće, neka me mimoide ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako ti hoćeš. C. I dodje k učenikom svojim, i nadje ih, gdje spavahu; i reče Petru: † Tako li ne mogoste jedan čas bditi sa mnom? Bdijte i molite, da nepadete u napast. Duh bo je spravan, ali pùt je slaba. C. Opet drugi put otide, i moljaše govoreći: † Otče moj! ako me nemože ova čaša mimoići, da je nepijem: budi volja tvoja! C. I opet dodje, i nadje ih, gdje spavahu: jer im biahu oči otežale. I ostavivši ih podje opet, i moljaše tretji put, iste rieči govoreći. Tada dodje k učenikom svojim, pak im reče: † Spite sad i počivajte; evo približalo se je vrieme, i Sin čoviečji će se predati u ruke griešnikom. Ustanite, idimo: evo približao se je, koji će me izdati. C. Dokle on još govoraše, evo dodje Juda, jedan od dvanaestorice, i s njim veliko množtvo, s mači i štapi, koje bjahu poslali glavari svetjenički i starešine puka. A koji ga izdade, dade im znak, govoreći: S. Kogagod poljubim, onaj je, držite ga. C. I odmah pristupivši k Isusu, reče: S. Zdravo, Učitelju! C. I poljubi ga. A Isus mu reče: † Prijatelju! zašto si došao? C. Tada pristupiše, i postaviše ruke na Isusa, i uhvatiše ga. I eno, jedan od onih, koji biahu s

Isusom, pruživši ruku, izvadi mač svoj, i udarivši slugu poglavice svetjeničkoga, odsieče mu uho. Tada mu reče Isus: † Povrati mač svoj na mjesto njegovo. Jer svi, koji se maše mača, od mača će poginuti. Ili misliš, da nemogu moliti Otca svoga, i poslao bi mi sada više od dvanaest četa angjela? Ali kako bi se izpunila pisma, po kojih treba da bude ovako. C. U onaj čas reče Isus možtvu: † Kako na razbojnika izidjoste s mači i štapi, da me uhvatite; svaki dan sjedjah kod vas učeći u crkvi, a neuhvatiste me. C. A sve ovo se dogodi, da se izpune pisma proročka. Tada ostaviše ga svi učenici, i pobjegoše. A oni držahu Isusa, i odvedoše ga ka Kaifi, poglavici svetjeničkomu, gdje se biahu skupili pisci i starešine puka. A Petar sljedjaše ga izdaleka do dvora poglavice svetjeničkoga. I uljezavši unutra sjedjaše sa slugami, da bi vidio svršetak. A poglavice svetjeničke i sve vjeće iskahu krivo svjedočanstvo proti Isusu, da bi ga na smrt predali, ali nenadjoše, premda pristupiše mnogi krivi svjedoci. A najposlje dodjoše dva lažljiva svjedoka, i rekoše: S. Ovaj je rekao: Ja mogu razoriti crkvu božju, i nakon tri dana opet ju sazidati. C. I ustavši poglavica svetjenički mu

reče: S. Zaklinjem te živim Bogom, da nam rečeš, je li si ti Krst, Sin božji? C. Reče mu Isus: † Ti si rekao. A ja vam kažem, odsad ćete vidjeti Sina čoviečjega, gdje sjedi na desno krieposti božje, i prihodi na oblacih nebeskih. C. Onda poglavica svetjenički razdrie haljine svoje, govoreći: S. Hulio je na Boga; što nam trebaju više svjedoci? Evo, sada ste čuli hulu: što vam se vidi? C. A oni odgovarajući rekoše: S. Krivac je smrti. C. Tada pljuvahu u obraz njegov, i zaušnicami ga biše, a drugi udarahu pljuskami po obrazu njegovu, govoreći: S. Prorokuj nam, Krste, tko te je udario? C. A Petar sjedjaše vani u dvoru: i pristupi k njemu jedna službenica, i reče: S. I ti si bio s Isusom Galilejcem. C. A on zataja pred svimi govoreći: S. Neznam, što govoriš. C. I kad izidje na vrata, vidje ga druga službenica, i reče onim, koji ondje biahu: S. I ovaj bjaše s Isusom Nazarećaninom. C. I opet zataja sa zakletvom: Jer nepoznam ovoga čovieka. I malo poslje pristupiše oni, koji ondje stojahu, i rekoše Petru: S. Zaista si i ti jedan od onih: jere te i govor tvoj izdaje. C. Tada poče kleti i zaklinjati se, da nepozna čovieka. I odmah je pjetao zapievao. I spomenu se Petar rieči Isusove, što mu

je rekao: Prie nego pjetao zapieva, tri puta ćeš me zatajiti. I izišavši van, plakaše gorko. A kad bi u jutro, svi glavari svetjenički i starešine naroda učiniše vjeće proti Isusu, da ga na smrt predadu. I dovedoše ga svezana, i predadoše ga Ponciju Pilatu, sudcu. Tada videć Juda, koji ga bjaše izdao, da je odsudjen, pokajavši se povrati trideset srebrnika poglavicam svetjeničkim i starešinam, govoreći: S. Ja sam sagriešio, izdavši krv pravednu. C. A oni rekoše: S. Što je nam za to: Ti ćeš vidjeti. C. I bacivši srebrnike u crkvu, izidje; i otišavši zamčicom se objesi. A glavari svetjenički uzeše srebrnike, i rekoše: S. Nepristoji se, da se metnu u pjeneznicu, jere su ciena krvi. C. I svjetovahu se, pak kupiše za nje njivu lončarevu za groblje inostrancem. Zato se je nazvala ona njiva Haceldama, to jest, krvna njiva, tja do današnjega dana. Tada se izpuni, što bi rečeno po Jeremiji proroku, govorećem: I uzeše trideset srebrnika, cienu Procienjenoga, kojega procieniše sini Izraelovi: i dadoše ih za njivu lončarevu, kako mi naredi Gospodin. A Isus stojaše pred sudcem, a sudac ga upita govoreći: S. Ti li si kralj židovski? C. Reče mu Isus: † Ti govoriš. C. I kad ga tužahu poglavice

svetjeničke i starešine, ništa neodgovori. Tada mu reče Pilat: S. Nečuješ li, kolike stvari na te svjedoče. C. I neodgovori mu ni na jednu besjedu, tako da se sudac vrlo čudjaše. A na dan častni običavaše sudac odpustiti puku jednoga tamničara, kojega oni hotjahu. A imaše tada glasovita tamničara, koji se zvaše Barabba. I kad se oni sabraše, reče im Pilat: S. Koga ćete da vam pustim: Barabbu ili Isusa, koji se Krst zove. C. Jere znadjaše, da ga s nenavidosti predadoše. I kad sjedjaše na sudištu, poruči mu žena njegova govoreći: S. Nemoj se ti ništa miešati u sud toga pravednika: jere sam danas u vidjenju poradi njega mnogo trpjela. C. A poglavice svetjenički i starešine nagovoriše puk, da izprose Barabbu, a Isusa da pogube. A sudac odgovarajući im reče: S. Koga od dvojice hoćete da vam pustim? C. A oni rekoše: S. Barabbu. C. Reče im Pilat: S. Što ću dakle činiti s Isusom, koji se Krst zove? C. Rekoše svi: S. Neka se propne. C. Sudac im reče: S. A kakvo je zlo učinio? C. A oni vikahu još jače govoreći: S. Neka se propne. C. A videći Pilat, da ništa nepomože, nego da buna još veća biva, uze vode, i umi ruke pred pukom, govoreći: S. Ja nisam kriv u krvi ovoga pra-

vednika: vi ćete vidjeti. C. I odgovarajuć vàs puk, reče: S. Krv njegova neka dodje na nas i na djetcu našu. C. Tada im pusti Barabbu, a Isusa biči izbijena predade im, da se propne. Onda uzeše vojnici sudčevi Isusa u sudnicu, i skupiše oko njega svu četu: i svukavši ga obukoše ga u crljen plašt, i opletavši vienac od trnja, postaviše mu ga na glavu, i trsku u desnicu njegovu. I kleknuvši pred njim na koljena, rugahu mu se, govoreći: S. Zdravo, kralju Judejski! C. I pljuvaše nanj, i uzevši trstiku udarahu ga po glavi. A kad mu se narugaše, svukoše s njega plašt, i obukoše ga u haljine njegove, i povedoše ga, da ga propnu. A izlazeći nadjoše čovieka iz Cirene, po imenu Šimuna; njega prisiliše, da nosi križ njegov. I dojdoše na mjesto, koje se zove Golgota, to jest mjesto Kalvarije. I dadoše mu piti vina smiešana sa žučju. I okusivši nehtje piti. A pokle ga propeše, razdieliše haljine njegove, ždrjebajući se za nje, da se izpuni, što bi rečeno po proroku govorećem: Razdieliše si odjeću moju, i baciše ždrieb za haljinu moju. I sjedjahu ondje, te ga čuvahu. I postaviše mu nad glavu krivicu njegovu napisanu: Ovo je Isus, kralj židovski. Tada biahu s njim razpeta dva

razbojnika, jedan s desne a drugi s lieve. A mimohodeći psovahu ga mašući glavami svojimi, i govoreći: S. Ala ti, koji razvaljuješ crkvu božju, a u tri dana ju opet sagradjuješ: spasi samoga sebe; ako si Sin božji, sajdi s križa! C. A tako mu se rugahu i glavari svetjenički s pisci i starešinami, govoreći: S. Druge je spasio, a samoga sebe nemože spasiti: ako je kralj izraelski, neka sad sajde s križa, pak ćemo mu vjerovati; uzdavao se je u Boga: neka ga sad spasi, ako mu je po volji; jer govoraše: Ja sam sin božji. C. A i razbojnici, koji biahu s njim razpeti, rugahu mu se isto tako. A od šeste ure bi tama po svoj zemlji do devete ure. I oko devete ure zavapi Isus jakim glasom, govoreći: † Eli, Eli, lama sabaktáni? C. To jest: † Bože moj, Bože moj! zašto si me ostavio? C. A njeki od onih, koji ondje stojahu, čuvši to, govorahu: S. Ovaj zove Iliju. C. I odmah potrča jedan od njih, i uzevši spugu, napuni ju octa, nataknu ju na trsku, pak mu dade piti. A ostali govorahu: S. Stani da vidimo, hoće li doći Ilija, da ga oslobodi. C. A Isus opet zavapi jakim glasom, te duh izpusti: (ovdje se klekne, i postoji se malo). I gle, zastor crkveni razdrje se na dva diela, od

gornjega do dolnjega kraja, i zemlja se potrese, i kamenje se razpuknu, i grobovi se otvoriše: i uzkrsnuše mnoga tjelesa svetih, koji bjahu preminuli. I izišavši iz grobovah poslje uzkrsnutja njegova, dodjoše u grad sveti, i prikazaše se mnozim. A stotnik, i koji s njim bjahu, čuvajući Isusa, vidjevši potres i sve što se dogodi, vrlo se prestrašiše, govoreći: S. Zaisto ovaj biaše sin božji! C. I ondje bjahu iz daleka mnoge žene, koje podjoše za Isusom iz Galileje, služeći mu; medju kojimi biaše Marija Mandaljena, i Marija mati Jakovljeva i Josipova, i mati sinova Zebedejevih. A kad bi u večer, dodje njeki čovjek iz Arimateje, po imenu Josip, koji biaše takodjer učenik Isusov. Ovaj podje k Pilatu, i zaprosi ga za tielo Isusovo. Tada zapovjedi Pilat, da mu se dade tielo. I uzevši Josip tielo, zavi ga u čisto platno. I metnu ga u grob svoj novi, koji biaše u kamen usjekao. I navali velik kamen na vrata od groba, pa otidje. A ondje biaše Marija Mandaljena, i druga Marija, i sjedjahu prema grobu.

A drugi dan, koji je po petku, skupiše se glavari svetjenički i Farizeji kod Pilata, i rekoše: Gospodine! spomenusmo se, da je onaj himbenik rekao još za života: Poslje tri

dana ću uzkrsnuti. Zapovjedi dakle, da se čuva grob do tretjega dana: da nedodju možda učenici njegovi, i da ga neukradu, pak da nereku puku: uzkrsnu od mrtvih; i bila bi posljednja prevara gora od prve. Reče im Pilat: Imate stražu; podjite, čuvajte, kako znate. A oni otidjoše, utvrdiše grob stražari, i zapečatiše kamen.

Križni put *).

Pripravna molitva.

Pomolimo se. Djela naša, molimo te Gospodine, nadahnujuć predteci i pomagajuć unapriedjuj, da svaka naša molitva i djelo po tebi počme, i tobom početo da se dovrši: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Djelo pokajanja i prikazanja. Predobrostivi moj Isuse! ljubim te vrhu svake stvari, jer si neizmierno dobar i milostiv, i zato se od svega srdca kajem, što sam uvriedio tebe, svoje najveće dobro. Prikazujem ti ovi sveti

*) Ako je ovaj križni put komu predug, neka izpusti u svakom stajališću razmišljanje, kojega nema u mnozih molitvenicih, pak neka se služi samo molitvami.

križni put na čast onoga premučnoga puta, što si ga ti učinio za me najnevoljnijega griešnika. Odlučujem i želim dobiti sva ona proštenja, i sve milosti, što ih podaje ovo bogoljubno djelo, i to s onih uzroka i namjera, s kojih je podieljeno ovo veliko bogatstvo duhovno, i ponizno te prosim, daj da mi bude koristno, da stečem tvoje milosrdje u ovom životu, a u drugom pak slavu vječnu. Amen.

Plač bl. Djevice Marije.

Pjevaoci: Staše Majka boležljiva * Blizu križa i suzljiva, * Videć Sinka propeta.

Puk. Sveta Majko! daj da tvoga * Rane Sina propetoga * Moje srce ranjuju.

I. Stajališće.

Red. Klanjamo ti se, Isukrste, i blagoslivljamo te.

Odg. Jer si po svetom križu svojem sviet odkupio.

Ovo prvo stajališće prikazuje nam Pilatove dvore i sudnicu, gdje je bio naš pre dobri Isus šiban i trnjem okrunjen, pa nepravedno na smrt osudjen.

Razmišljaj čudnovatu poniznost, s kojom je pravedni Isus primio toli nepravednu osudu,

i promisli, da su tvoji griesi bili oni krivi svjedoci, koji su mu osudu podpisali; tvoje kletve, psosti i zloglašenja, i nečisti tvoji govori su prinudili nepravednoga sudca, da ga na smrt osudi. Obrati se dakle k svojemu preljubeznivomu Bogu, i više suzami pravoga pokajanja, nego li jezikom reci mu ovako:

O premili moj Isuse! kolika je tvoja ljubav! Dakle za me, za toli nevriedan stvor si ti htjeo podnieti tamnicu, verige i biče, a još i osudjen biti na smrt toli sramotnu! Ah to je odviše; tvoja neizmierna ljubav mi srdce ranja, ter čini, da mrzim na tolike griehe svojega jezika, što su svemu tomu uzrok bili. Ah, ja mrzim na nje, i njih radi gorko plačem, i svim ovim mučnim putem ću ići plačuć, uzdišuć i vapeć: Isuse moj! milosrdje; milosrdje, Isuse moj!

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd.

Red. Smiluj nam se, Gospodine!

Odg. Smiluj nam se.

Pazka. Uputi se k drugomu stajališću moleć ili pjevajuć:

Pjev. Čiju dušu uzdišeću, * Svu žalostnu i boleću * Mač pregorki probode.

Puk. Sveta Majko! daj da tvoga * Rane Sina propetoga * Moje srdce ranjuju.

Kako pri ovom stajališću, tako se vladaj i na sljedećih stajališćih.

II. Stajališće.

Klanjamo ti se ... Jer si po sv. križu ...

Ovo drugo stajališće prikazuje, kako su pretežki križ nemilo naprtili na Isusova pleća.

Razmišljaj, kako je predobri Isus, kralj neba i zemlje, dragovoljno primio na izranjena pleća pretežki križ, i kolikom krotkostju je on podnašao udarce, poruge i svakojake zlostave okrutnih ljudi: a ti nestrpljivo bježiš što više možeš od trpljenja, i nemariš, akoprem znaš, da se bez trpljenja neulazi u kraljestvo nebesko. Plači za to, oplači svoju sljepoću, obrati se k Odkupitelju svojemu, ter uzdišuć reci mu ovako:

Meni a ne tebi, Isuse moj, pristoji se taj križ. O pretežki križu, što su ti ga na pleća naprtili moji preveliki griesi! Ah dragi Spasitelju! daj mi jakost, da radostno prigrlim sve križe, što ih zaslužuju pretežke moje krivine; pače daj mi da umrem ogrljujuć sveti križ, i zaljubljen u križ više puta da ponavljam one rieči tvoje izvrstne službkinje, svete Tereze: „Želim trpjeti ili umrieti, — da, trpjeti ili umrieti!“ Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. Smiluj nam se itd.

Koli tužna i ucviljena * Bješe ona preblažena, * Majka Sina božjega. — Sveta Majko! itd.

III. Stajališće.

Klanjamo ti se ... Jer si po sv. križu...

Ovo tretje stajališće prikazuje nam mjesto, gdje umoreni Isus pade prvi put pod križem.

Razmišljaj, kako pretužni Isus, oslabljen s neprestanoga prolivanja krvi, pade prvi put na zemlju. Ah, gledaj, kako mu okrutni zlotvori biju šakami presveti obraz, i suvaju ga nogama: a prekrotki Jaganjac ni rieči ne odgovara, nego múkom muči i dragovoljno trpi; a ti se ljutiš, uzdišeš i kuneš u svojih najlagljih trudih, a možda i Boga bezumno psuješ. — Mrzi dakle na svoju nestrpljivost i oholost, te moli se ovako svojemu preuztrpljivomu Spasitelju:

Preljubeznivi Odkupitelju! evo me na koljenih pred tvojima nogama, — mene nedostojna i nevoljna griešnika. Jao, kolika su moja sagriešenja! Oh koliko puta sam se ludo sunovratio u ponor opačina! Ah, podaj mi, da nikad više smrtno nesagriešim, a u čas svoje smrti

da uzmognem krjepko ufati se od tebe vječno spasenje. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. Smiluj nam se...

Koja gorko tad boljaše, * Mila Majka kad gledaše * Muke Sina dragoga. — Sveta Majko itd.

IV. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po sv. križu...

Ovo četvrto stajališće prikazuje nam mjesto, gdje se je Isus susrjetio sa svojom prežalostnom Majkom Marijom.

Ah, kakva bol je probila srdce Isusu! Kakva gorkost je ranila srdce Mariji, kad se obadva sastadoše! O dušo nezahvalna! što ti je igda učinio premili moj Isus? Tako te pita, o griešniče, prežalostna Majka. Što ti je igda učinila moja kruto tužna Majka? pita te izmučeni Isus. Daj, ostavi grieh, koji je bio uzrok našim mukam. A ti šta im odgovaraš? O otvrdnuti griešniče! reci im ovako.

O božanstveni Sine Djevice Marije! o presveta Majko mojega Isusa! Evo me ponižena i skrušena pred vašima presvetima nogama. Ja sam onaj izdajica, koji sam grješeći skovao onaj oštri nož, što vam je presladka srdca

probio. Ah, ja se kajem za to od svega srdca, i prosim vas za milosrdje i proštenje. Milosrdje, Isuse moj! milosrdje, Marijo presveta! neka s pomoćju tolika milosrdja nesagriešim više, a dan i noć da razmišljam vaše gorke boli i muke. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. Smiluj nam se...

Tko se nebi žalostio * Kad bi tužnu nju vidio, * Kako s' Sinom boluje? — Sveta Majko!...

V. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po sv. križu..

Na ovom petom stajališću se prikazuje, kako je bio prisiljen Šimun Cirenejac, da pomože Isusu težki križ nositi.

Razmišljaj, da si ti onaj Cirenejac, koji nosiš križ Isukrstov licumierno i na silu, jer si previše pohlepan za tašćimi nasladami i razkošami ovoga svieta. Ah, probudi se jednom, ter izmieni odkupitelju svojemu toli težko breme, ogrljujući veselim srdcem sve težkoće, koje ti Bog šalje, i tvrdo mu obećaj, da ćeš ih strpljivo podnašati, i za nje hvalu uzdavati Bogu svojemu, i radi toga moli mu se ovako:

Premilostivi moj Isuse! ja ti zahvaljujem

za tolike i toli liepe prigode, koje mi daješ, da za ljubav tvoju trpim, i da si zaslužim diku nebesku. Ah, daj Bože moj! da strpljivo podnašajuć sve, što mi se čini težko i zlo u ovom životu, postignem vječna dobra na drugom svietu, ter da s tobom plačuć u ovoj suznoj dolini dostojnim se učinim napokon i s tobom kraljevati u raju nebeskom. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. Smiluj nam se.

Radi grieha svoga puka * Vidje Sina, gdje ga muka * I bič težki umori. — Sveta Majko itd.

VI. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po svetom križu...

Ovo šesto stajališće nam prikazuje mjesto, gdje je sveta Veronika rubcem otrla Isusu presveti obraz.

Pravi ljubitelj duše ostavlja ti za znamen svoje goruće ljubavi čudnovatu sliku svojega božanstvenoga lica na rubcu, kojim ga je otrla žalostna Veronika. Učini si i ti u srdcu sliku svojega dragoga Spasitelja, i uzdrži ju svagda živu, imajuć ju dan i noć pred očima, da samo svojemu Isusu živeš, i njemu da umreš. A da

budeš vriedan tolike milosti, moli se ponizno svojemu Odkupitelju, i reci mu ovako:

Izmučeni moj Spasitelju! utisni mi tako u srdce sliku presvetoga obraza svojega, da neprestano na te mislim, i tvoju gorku muku razmišljam, te vazda oplakivam svoje težke griehe. Tvrdo ti obećujem, da ću se do same smrti hraniti kruhom muke i nevolje, i svagda mrziti na opako svoje ponašanje. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. Smiluj nam se...

Vidje sladkog' Sinka svoga, * Umiruća žalostnoga, * Gdje na križu izdahnu. — Sveta Majko...

VII. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po sv. križu...

Ovo sedmo stajališće nam prikazuje, kako je oslabljeni Isus pao drugi put pod križem.

Gledaj svojega preuztrpljivoga Odkupitelja, gdje leži na zemlji oslabljen od muke, pogažen od svojih neprijatelja, i pogrdjen od puka, ter razmišljaj, da ga je tvoja oholost sunula, te pade: tvoja ponositost ga je ovako oborila na tle. Ah, ponizi si oholu glavu, pak s pravim skrušenjem za svoje griehe tvrdo odluči, da ćeš se u naprjed ponizivati pred svimi ljudi,

te reci ovako svojemu preslavnomu Odkupitelju:

Božanstveni moj Odkupitelju! ako i vidim u duhu, gdje si pao na tle, znam ipak i izpoviedam, da si ti moj svemogući gospodar, i Bog moj; i zato te prosim: izbavi me od oholih misli, od pohlepe za častju, i od neuredne ljubavi prama samomu sebi, da svagda trpim poniženom glavom i veselim srdcem sve uvrjede i pogrde, ter da te svojom pravom i tebi toli milom poniznostju uzmognem dignuti od tvoga mučnoga páda. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. Smiluj nam se...

Slavna Majko, vir ljubavi, * Moje u srdce bolest stavi, * Daj da s tobom žalujem. — Sveta Majko!...

VIII. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po sv. križu...

Osmo stajališće nam prikazuje, kako je predobrostivi Isus tješio žene Jerusolimske, koje su ga žalile i oplakivale.

Razmišljaj, da ti imaš dvoji uzrok, s kojega ti treba plakati, i to: za milostivim Isusom, koji je tebe radi toliko trpio, i sbog samoga sebe, jer si na toliko nezahvalan, da

neprestaješ uvrjedjivati ga svojimi griesi. A ti si ipak još tvrd na pogled tolikih muka! Gledajuć Isusa, koji je toliko ljubezniv prama onim žalostnim ženam, uzdaj se barem u njega, i sasvim raztužen i pokajan uzdahni k njemu, govoreći mu:

Preljubeznivi Spasitelju! zašto mi se srdce neraztapa u gorke suze pravoga skrušenja? Ovo je zaista moja najveća nesreća, što mi se neda plakati za svoje ružne griehe. Pomiluj me ti, milostivi Isuse, ter mi daj suze živa kajanja i ljute žalosti, eda bih i ja, plačuć tvoju muku, bio dostojan, da me milostivo pogledaš i utješiš u svakoj nevolji, a osobito na mojoj smrti. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd... Smiluj nam se...

Daj da gori srdce moje, * Od ljubavi svete tvoje * Prama Bogu Isusu. — Sveta Majko!...

IX. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po sv. križu...

Ovo deveto stajališće nam prikazuje, kako predobri Isus, sasvim iznemogavši, pade tretji put pod križem.

Ah kakove ljute boli je zadavalo ovo pa-

danje predobrostivomu Isusu! Gle, kolikom okrutnostju potežu i vuku prekrotkoga Jaganjca oni nemili krvnici; kako ga nemilo udaraju i rane mu pozledjuju! Ah, prokleti griehu, koji si tako zlostavio Sina božjega! Griešniče! nije li dostojan tvojih gorkih suza Sin božji, od tebe toli potlačen, pravi Bog, od tebe toli pogrdjen? Reci mu dakle plačnim glasom.

Vječni Sine Otca vječnoga! po kojem su stvorena nebesa i zemlja! kaži mi, molim te; s česa ti je križ toli kruto otežčao, da si pod njim i po tretji put na zemlju pao? Tko je onaj bezdušni okrutnik, koji ti je pogrde i muke ponavljao? Ah, ja sam ti toliko puta muke i rane počinio, koliko sam god puta povratio se iz nova na grieh. Ali evo me sada pred tobom skrušena; gorke suze roneć i uzdišuć ponavljat ću sto i tisuću puta ove rieči: Neću nikad više sagriešiti, Bože moj, nikad više; — ukriepi moju slabost u svakoj napasti. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. Smiluj nam se...

Tvoga Sina izranjena * I za mene izmučena * Dieli sa mnom bolesti. — Sveta Majko...

X. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po sv. križu...

Deseto stajališće nam predstavlja, kako su Isusa nemilo svukli i žučju napojili.

Gledaj u duhu preljubeznivoga Isusa, izvana svega izranjena, a unutra žukom žučju napojena. Vidiš li, kako on plaća svojim stidom tvoju bezstidnost i oholost u odjeći i nakitu, a svojimi žukoćami tvoju proždrljivost i neumjerenost? A ti još nećeš da se ganeš na pomilovanje! Nuder pripoznaj i izpovjedi svoju duševnu nevolju, i moli se svojemu Odkupitelju govoreć:

Raztuženi moj Isuse! ti si vàs okrvavljen i izranjen, i vàs u gorčinah; a ja hlepim i ginem za razkošjem i tašćinami. Ah, ja neidem pravim putem vječnoga spasenja. Pomozi mi, Isuse moj, da za ljubav tvoju svučem sve misli i želje svjetovne; onom žučju, koja ti je ogorčila presveta usta, začini mi svako veselje i nasladu ovoga svieta, da se odsada ni u čem ne nasladjujem, osim u tebi i u izpunjivanju tvojih svetih zapovjestih. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu. Smiluj nam se...

Dokle ovdje živ pribivam, * Daj da s tobom suze livam, * I Propetog' milujem. — Sveta Majko!...

XI. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po sv. križu..

Ovo jedanaesto stajališće nam prikazuje kako su predragoga Isusa na križ pribili, a to na oči prežalostne mu majke Marije.

Razmišljaj pregorke muke, koje je podnio preslavni Isus, kad su mu ruke i noge raztezali, oštrimi čavli žile i članke prekidali, i presveto tielo na križ pribijali. Zašto neroniš gorke suze na pogled tolikih muka, što ih je Isus trpio za tvoje griehe i opačine? Nu dakle tuguj i uzdiši moleći.

Predobri i za me propeti Isuse! udari i probij strahom svoje oštre pravde i svetom ljubavju ovo kameno mi srdce, da začmem pravu žalost za svoje griehe, ter istom žalostju da probijem i propnem svoju opaku ćud, zle navade i sve griešne želje; jer ovo su oni nemili čavli, kojimi sam te na križ pribio. Ah, premilostivi Gospodine! udari me, dok je još vrieme milosrdju, da me neodbaciš, kad nastane vrieme strašnomu sudu. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. Smiluj nam se...

Pokraj križa s tobom stati, * I u družtvu tugovati * S tobom, Majko ja želim: — Sveta Majko!...

XII. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po sv. križu...

Ovo dvanaesto stajališće predstavlja glavicu na gori Kalvariji, gdje predobri Isus bi propet na križ medju dvima zločincima, i umrje za naše spasenje.

Uzdigni oči, pa gledaj, gdje preljubeznivi Isus visi izmed neba i zemlje o tri čavla! Slušaj, kako moli Otca svojega za svoje uvrjeditelje i progonitelje; kako izručuje Ivanu svoju premilu Majku, i dariva raj skrušenomu lupežu; gdje si dušu preporučuje Otcu nebeskomu, pa kako prignuv glavu preminu. Tako je umrô Pravednik-a umrô je za te na drvu križa. Ah poznaj barem sada neprocienjenu cienu, kojom si odkupljen, i sa skrušenim srdcem zagrli križ Isusa svojega, ter mu reci:

Premili moj Spasitelju! znam i izpoviedam, da su moji pretežki griesi bili oni nemili ubojice, koji su te pogubili. Ja nisam dostojan proštenja, jer sam onaj izdajica, koji te je na

križ propeo. Ali čujem te moliti za one, koji te propeše; sad tek vidim, koliko me ljubiš. Šta dakle da činim za te, kad si ti za me toliko učinio? Kad je to tako, evo me pripravna oprostiti svakomu, koji me je uvriedio; dà Bože moj! za ljubav tvoju praštam svim i svakomu; sve ljubeznivo zagrljujem, i želim svim svako dobro. Tako se ufam, da ću biti dostojan jednom čuti one ljubeznive tvoje rieči: Danas ćeš biti sa mnom u raju. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. Smiluj nam se...

Daj mi usrjed srdca moga * Nosit muku Sinka tvoga. * I rane spominjati. — Sveta Majko!...

XIII. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po sv. križu...

Ovo trinaesto stajališće prikazuje nam, kako su mrtvo tielo Spasitelja Isusa s križa skinuli i položili prežalostnoj Majci Mariji u krilo. —

Razmišljaj, kakov oštar mač ljute boli probode srdce raztuženoj Gospoji, kad je primila u krilo mrtvo tielo božanstvenoga si Sina Isusa. Pogled tolikih rana je opet ponovio u njezinom preljubeznivom srdcu sve ljute boli,

što ih je ona ćutila u vrieme krutih muka svoga dragoga Isusa. Ali koji preoštri nož joj srdce probode? Ah grieh joj je propeo premiloga Jedinca, i nju toli ljuto ranio! Plači dakle radi prokletoga grieha, i miešajuć svoje suze sa suzami prežalostne Majke Marije, reci joj ovako:

O Kraljice mučenika! kada ću biti dostojan pravo razumjeti i pristojno razmišljati tvoje muke, da ih vazda živo ćutim u srdcu, Ah, utočišće griešnikom! pomozi me, i nedaj da ti ponovim one pretežke muke ikakovim griehom, a osobito ne svetogrdnom izpovjedju ili nedostojnim pričešćenjem. S toga te molim za onu ljutu ranu i pregorku žalost, što si podniela, kad si predragoga Sinka mrtva na krilo primila: izprosi mi milost, kadgod se pričestim, da dostojno i bogoljubno u svoje srdce primim preslavno Tielo Isusovo. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu. Smiluj nam se...

Djevo, ti me od paklene * Čuvaj sile, ti za mene * Stoj na sudu božjemu. — Sveta Majko!...

XIV. Stajališće.

Klanjamo ti se... Jer si po sv. križu...

Ovo najposljednje stajališće predstavlja nam sveti grob, u koji su preslavno tielo Isusovo častno sahranili.

Razmišljaj žalost, plač i uzdisaje svetoga Ivana, Mandaljene i drugih učenika, znanaca i prijatelja Isukrstovih, kad je bilo presveto tielo Spasiteljevo u grob sahranjeno; ali vrhu svega razmišljaj neizmiernu žalost presvete Majke, kad je sama ostala bez svoga premiloga Isusa, i stidi se na pogled tolikih tuga, da si ti pri ovom križnom putu toli malo žalosti, pomilovanja i skrušenja ćutio i pokazao. Nuder, probudi se barem sada pri ovom posljednjem otajstvu; poljubi sveti grob, i moli se svojemu preslavnomu Odkupitelju, govoreć.

Premilostivi moj Isuse! ti si iz same ljubavi k' meni htjeo dovršiti toli mučno putovanje! Klanjam se tvojemu presvetomu tielu, sahranjenu u grobu, i želim od svega srdca, po neprestanom razmišljanju tvoje gorke muke i smrti tebe u svojem nevoljnom srdcu svagda pobožno sahranjivati, da s tobom sdružen uzkrsnem od strašne smrti svojih grieha na novi život pravde i milosti, pa da u svetosti na-

prjedujem sve do kraja. Po dostojanstvih iste tvoje presvete muke i smrti udieli mi milost, Isuse premilosrdni, da mi bude najposljednja hrana tvoje prečastno otajstveno Tielo, i moje najposljednje rieči da budu: „Isus i Marija!“ da tako u tvojoj milosti preminem, i s tobom na vieke kraljujem. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. .. Smiluj nam se...

O Isuse! kad preminem. Daj po Majci da dostignem * Vjekovječno spasenje. — Sveta Majko ...

Molitva poslje križnoga puta.

Svemogući, vjekovječni Bože! radi tvoje čudnovate ljubavi, s koje si poslao na ovaj sviet svojega jedinorodjenoga Sina Isukrsta, i radi neizmierne ljubavi, s koje me je on odkupio svojom težkom mukom i gorkom smrtju: poklanjam ti preponizno ovaj sveti križni put, na kojem sam sprovodio tvoga prepoljubljenoga Sina na njegovu bolnom putu. Primi milostivo ovu pobožnost na sve veću svoju čast i slavu, i na zahvalu za sve milosti meni i svim ostalim viernim udieljene; za proštenje mojih grieha, i za duše svih viernih u čistilištu, a osobito za one, za koje sam najvećma dužan tebi se

moliti. Otče nebeski! pogledaj u obraz Isukrsta, Sina svoga; slušaj glas njegove dragociene krvi, ter budi milostiv meni nevoljnomu griešniku! — Marijo, Majko moja prežalostna! daj, da tvoju pomoć uživaju svi oni, koji štuju tvoje prevelike žalosti. Amen.

I viernih duše počivale u miru. Amen.

Pet puta: Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. na čast pet rana Isukrstovih; napokon: Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu itd. po namjeni svetoga Otca pape.

Blagoslov Boga svemogućega: Otca, i Sina † i Duha svetoga sašao vrhu nas, i bio vazda s nami! Amen.

V. Blagdani Gospodinovi i sveta vremena.

Došastje.

Rieč advenat znamenuje došastje, i to Gospodina našega Isusa Krsta. Četiri nedjelje došastja spominju nas na četiri tisuće godina, za kojih rod čovječanski željno čekaše porodjenje slavnoga Spasitelja. O, kolikim čeznujem izgledavahu sveti patriarke i proroci obećanoga Odkupitelja, željno vapeć: „Rosite nebesa Pravednika, daždite ga oblaci!“ I ti kršćanine, probudi goruću želju za Isusom, da ti se u srdcu porodi, pa da počme u tebi živjeti. Ovršuj poste zapovjedjene, jer je došastje vrieme pokore. Viežbaj se u predobivanju samoga sebe i uzkrati

si i dopuštene ugodnosti, da uzmogneš na božić novorodjenomu Spasitelju što na poklon i dar prinieti. Čuvaj se pomnjivo svakoga grieha; jer samo čistim dušam dopuštja Isus pristupiti k svojim jaslim. Umnoži svoje molitve, osobito na čast preblažene djevice Marije po izgledu sv. crkve, koja na njezinu čast zornicu služi. Što je bolja tvoja priprava na blago porodjenje Isukrstovo, to ćeš veće milosti primiti.

Molitva.

U ovom svetom vremenu, o Bože! nastojat ću svoje misli sakupljati, da se tihom pobožnostju na milostivo rodjenje Sina tvoga dostojno pripravim. Dojdi, ah dojdi Spasitelju moj, istino vjekovječna, ter me razsvjetli! Dojdi, o vječna ljubavi, i ogrij me! Dojdi, vječni životu, i oživi me! Gorim od želje za tobom, o Presveti, kako su od želje za tobom gorjeli sveti patriarke i proroci. Iz svega srdca uzdišem zajedno s njimi: „Rosite nebesa, oblaci daždite Pravednika! Otvori se, zemljo, i rodi nam Spasitelja!“ — O Poglavico mira! da dodje k nam kraljestvo tvoje, kraljestvo pravde, istine i mira! Što bi od svieta bilo bez Isusa! Sve je taština osim tebe poznati, tebe ljubiti i u tebi se radovati. Dojdi, Gospodine Isuse! srdce moje je gotovo, da te primi. Oberi si stan u njem, presladki Isuse! i vazda sa mnom ostani. Amen.

Piesna *).

Poslan bi angjel Gabriel * Od Boga u grad Nazaret; * K jednoj poniznoj Djevici, * Pravoj božjoj službenici.

Dojde u preprostu kućicu, * Najde Mariju djevicu, * Kojoj tako govoraše, * I tako ju pozdravljaše:

Zdravo budi, o Marijo! * Čista, ponizna djevice! * Milosti puna nebeske, * Svrhu punosti angjelske.

Gospodin je vazda s tobom, * I pred tobom i za tobom; * Blagoslovljena jesi ti, * Medju sveg' svieta ženami.

Kad je Djeva razumila, * Angjelski naklon primila, * Jako se je prestrašila, * U čistom srdcu smutila.

Mariji reče Gabriel: * Nestraši se, o Marijo, * Božju si milost dobila, * Koga si vele ljubila.

Ti hoćeš Sina začeti, * Boga čovjeka roditi, * Dievstva nećeš izgubiti, * Mati ćeš se nazivati.

*) Ova se piesan pieva obično na zornici.

Isusom ga hoćeš zvati, * Velik hoće on postati; * Griešni sviet će odkupiti, * Vàs pakao oplieniti.

Sin božji se hoće zvati, * Njemu Otac hoće dati * Na desnoj ruci sjediti, * I u vieke kraljevati.

Marija reče Angjelu, * Po imenu Gabrijelu: * Kako bi to moglo biti, * O sveti božji Angjele?

Jer muža nisam poznala, * Niti djevstva izgubila, * Nego sam ga očuvala, * Bogu sam ga darovala.

Poče Angjel govoriti: * Duh presveti hoće priti, * Tebe hoće obsinuti, * Po kom hoćeš i začeti.

Elizabet, tvâ rodica, * Kâ se zove neplodnica, * U starosti zače sina, * Jer je božja rieč premožna.

Ponizno reče Djevica: * Glej, božja sam službenica, * Budi meni polag tvoje * Rieči svete, o Angjele.

Slava tebi, o Isuse! * Ki si rodjen od Djevice, * Slava tebi, o Marijo! * Koja s'Isusa rodila. Amen.

Četverovremena ili kvatre.

Svetoj crkvi je uviek mnogo stalo do pravih svećenika. Oni su svakoj obćini prevelik blagoslov. U svako doba godišta podjeljuje nam Bog neizbrojene duhovne i tjelesne milosti i darove; u svako doba uvrjedjujemo ga svojimi griesi. S tih uzroka nam sveta crkva zapovieda u četverovremena, u kojih su se jednoć obično misnici posvećivali, da postimo i da se Bogu molimo, da bi izprosili od njega pobožne i kriepostne svećenike; da mu zahvalimo na svih dobročinstvih, i da ga prosimo za oproštenje svojih grieha i za pomilovanje duša u čistilištu.

Molitva.

Isuse! sveti, neoskvrnjeni vrhovni Pastiru novoga zavjeta! razsvjetli biskupe svoje sv. crkve, da samo nad dostojne i od tebe izabrane muže metnu ruke u podjeljivanju svetoga reda, da u tvoju sv. službu nestupi nijedan, koga ti nezoveš. Daj da svi, koji se posvećuju, pravo promisle, koliko svet i težak stališ zagrljuju. Pošlji pomnjive, kriepostne, tvojim duhom napunjene težake u svoj vinograd; daruj im razbornu revnost i srdačnu ljubav prama tebi i iskrnjemu; uzdrži im srdce čisto od svakoga grieha; daj da pred tobom i pukom tvojim bez prikora živu, po tvojem primjeru propoviedanjem tvoje sv. rieči i izgledom rade za spasenje izručenih im ovčica, da tako i pastir i stado tebi ugode. Amen.

Božić.

Danas svetkuje sv. crkva blagdan porodjenja Isukrstova. O prečastno otajstvo! Bog leži kao dietešce u jaslih! Raduj se čovječe, da je Bog postao tvojim bratom! Toliko je ljubav božja za te učinila! Reci preponiznim poštovanjem: „Rieč je pùt postala, i medju nami je pribivala!“ Zahvali Bogu na milosti njegova upuṭjenja, koje je početak našemu spasenju. Pojdi ponizno k Isusu, kao i bogoljubni pastiri, ja moli ga, da te blagoslovi; daruj mu svoje srdce. Poštuj, i ako možeš pomozi osobito u taj dan siromahe, jer je Isus radi nas siromahom postao. Uči takodjer dragu djecu ovo uzvišeno i preradostno otajstvo. Veseli se u taj dan; ali veseli se u Gospodinu!

Molitva.

Novorodjeni Spasitelju svieta! Sinu Previšnjega, i brate naš po naravi čovječjoj! preponizno padam na koljena pred jasli tvojimi, ter se tebi, Gospodinu i Bogu svojemu klanjam živom vjerom i gorućom ljubavlju, kako ti se klanjahu Marija i Josip, pastiri i mudraci od iztoka. Molim te za neizmiernu ljubav tvoju, koja te je iz vječne slave u nevolju čovječansku dovela: pomiluj i blagoslovi me, kakono si blagoslovio svoje najprve častitelje. Radostno pievam s angjeli blaženu slavopiesan, kojom su častili tvoje premilostivo porodjenje, govoreć: „Slava Bogu na visini, i mir ljudem blage volje na zemlji!“ Amen.

Božićna piesan.

1. U sej*) vrieme godištja * Mir se svietu navištja, * Porodjenje djetića * Od djevice Marije.

2. Od prečiste djevice, * I nebeske kraljice, * Angjelske cesarice, * Svete dieve Marije.

3. Dieva Sina porodi, * Djavlu silu ki slomi, * Ter krštjane oslobodi, * Svetom dievom Marijom.

4. U jasli ga stavljaše, * Majka mu se klanjaše, * Ter ga sladko ljubljaše, * Sveta dieva Marija.

5. Angjeli mu služahu, * Novu piesan pjevahu, * U njeg' milost prosjahu, * Svetom dievom Marijom.

6. U po'noć' se Bog rodi, * Nebo i zemlju pogodi, * Bog i čovjek izhodi, * Od djevice Marije.

7. Zviezda izteče danica, * Kad porodi djevica, * Angjelska cesarica, * Sveta dieva Marija.

8. Svako svieta stvorenje * Sada ima smirenje * Uz božije rodjenje, * Od djevice Marije.

---

*) Ili to.

9. Otci u Limbu bivahu, * Kad te glase slušahu, * Od veselja uzigrahu, * Svetom dievom Marijom.

10. U tamnosti jer stahu, * A svjetlosti neimahu, * Božjeg' Sina čekahu * Svetom dievom Marijom.

11. Kim obeća Bog dati, * Sina svoga poslati. * Iz tamnila ustati, * Svetom dievom Marijom.

12. To željahu imati, * Božjeg' Sina gledati, * Ter ga sladko uživati, * Svetom dievom Marijom.

13. Slava Bogu višnjemu, * Gospodinu našemu, * I čovjeku smjernomu, * Svetom dievom Marijom.

14. Angjel pride nebeski, * I pastirom navjesti * Prevelike radosti, * Svetom dievom Marijom.

15. O pastiri tecite, * Vašeg kralja vidite, * Pravog Boga častite, * S' svetom dievom Marijom.

16. Tad pastiri podjoše, * Božjeg' Sina nadjoše, * Na koljena padoše, * Pred djevicom Marijom.

17. Kralj u jaslih ležaše, * Živine ga poznaše, * Plenami ga obv'jaše, * Sveta dieva Marija.

18. Kriepost kaže nebesku, * U ubožku odjeću, * Izgled dava čovjeku, * Svetom dievom Marijom.

19. Po porodu osmi dan, * Bi Sin božji obrezan, * Krv on proli oni dan, * Pred djevicom Marijom.

20. Slava Bogu višnjemu, * Gospodinu našemu, * Mir čovjeku smjernomu, * Svetom dievom Marijom.

21. Od iztoka tri kralja * Vele dan' su jezdila, * Da bi Boga vidila, * Svetom dievom Marijom.

22. Zviezda vodja biaše, * Ká im pute kazaše. * Gdje Sin božji rodi se * Od djevice Marije.

23. Predanj kada dodjoše, * Zlatne krune skidoše, * Na koljena padoše * Pred djevicom Marijom.

24. Zlato preda kralj Gašpar, * A Melkior mire dar * Pak tamjana Baldasar, * Pred djevicom Marijom.

25. Mira kaže čovjeka, * Zlato kralja velika, * Tamjan Boga od vika, * Svetom dievom Marijom.

26. Djetić dare kad primi, * Milost kraljem udili, * Da bi Boga ljubili, * Svetom dievom Marijom.

27. Slava Bogu višnjemu, * Gospodinu našemu, * Mir čovjeku smjernomu, * Svetom dievom Marijom.

28. O Isuse presladki! * Vrieme mirno daj nami, * A dušu nam sahrani, * Svetom dievom Marijom.

29. Božjeg' Sina hvalimo, * Koga porod častimo, * Sveto Trojstvo slavimo * Svetom dievom Marijom.

30. Isusovo rodjenje * Svim nam bilo spasenje, * Sine božji bud' hvaljen * Po sve vieke viek'. Amen.

Zadnji dan ljeta.

Promišljaj danas taštinu svieta i nepostojanost života. Naš život teče i nestaje ga kao sjene i dima, koji vjetar raznosi; kao cvieta, koji jutrom cvate, a do večera usahne. Nedaj srdcu, da ti se zaljubi u stvari, koje toli brzo minu. Uči se brojiti svoje dane, spomeni se grieha, koje si ovo ljeto učinio, i moli Boga, da ti ih oprosti; zahvali mu takodjer na prijatih milostih i dobročinstvih, a osobito paka, što te nije pravda božja, čim si u griesih živio, na svoj sud pozvala, kakono mnoge druge, koji su u prošastom ljetu preminuli.

Molitva.

O Bože, ti si na meni posve nevriednom očitovao svoju čudnovatu dobrotu: oprosti mi po svojoj bezkonačnoj ljubavi toli mnoge griehe,

kojimi sam te ove godine uvriedio, i daj mi milost, da velika dobra, koja mi činiš, pravo poznam i procienim, pak po njihovu bogojubnom uživanju da tvoju ljubav zaslužim. Amen.

Mlado ljeto.

Danas počimlješ novo, a možda i najskrajnje ljeto života svoga. Bog ti ga dariva, da se poboljšaš. Razmišljaj griehe i pomanjkanja svoja, od kojih se nisi još poboljšao, pak učini svete odluke. Prosi od Boga blagoslov. Počmi ovo mlado ljeto u ime Isusa, koje ime na današnji dan nadjenuše božanstvenomu djetiću. Isus znamenuje spasenje, a to je naša prava sreća. Ako hoćeš da sebi i drugim danas pravu sreću čestitaš, a ti želi, da bi svi Isusa poznali, Isusa ljubili, i po njemu se spasili. Gle! on je danas na obrezovanju najprvi put svoju dragocienu krv za te prolio. Obreži ti svoje srdce od opakih nagnutja, da samo Isus u njem žive.

Molitva.

S tobom, Isuse moj! i u ime tvoje počimljem ovo mlado ljeto. Daj, da mi bude ljeto spasenja! Budi mi, o Isuse! što tvoje presladko ime znači: pomoćnik, odkupitelj, spasitelj. Budi mi kriepost u slabosti, veselje u žalosti, pomoć u trpljenju, spasenje u čas smrtni, — moje najveće dobro, moj jedini, i moje sve. Zato ponavljam danas zavjet: ako

me još poživiš, tebi ću živjeti; ako umrem, tebi ću umrieti; tvoj sam, Isuse! vazda i va vieke. Amen.

Bogojavljenje.

Ovaj blagdan se zove javljenje Gospodinovo, jer crkva svetkuje u ovi dan tri dogodjaja, kojimi se je Isus kao obećani Odkupitelj svietu očitovao, naime: poklon Isusu po mudarcih, krštenje u Jordanu po Ivanu, i najprvo čudo u Kani, gdje je Isus vodu obratio u vino. — Zviezda, koja se biaše mudarcem na iztoku prikazala, neka ti znamenuje svjetlost vjere; zahvali Bogu, da te je pozvao na pravu vjeru. Probudi tri bogoslovne krieposti, i ponovi obećanje, što si na sv. krštenju učinio. Posveti se Bogu, i daruj mu zlato čiste ljubavi, tamjan pobožne molitve, i milodišuću pomast strpljivosti u svih svojih tugah i nevoljah.

Molitva.

O Bože! koji si na današnji dan svoga jedinorodjenoga Sina po zviezdi predhodnici objavio: daj nam, molimo te, da mi, koji te već po svjetlosti vjere poznamo, od tebe na gledanje tvoga veličanstva privedeni budemo: po istom Krstu, Gospodinu našem. Amen.

Presveto Ime Isusovo.

U drugu nedjelju po Bogojavljenju i sljedećih sedam dana podjeljuje se onim obilato prošćenje, koji se skrušeno izpovjede i dostojno pričeste, svetčanu sv. misu

slušaju, i po namjeni sv. crkve pobožno se Bogu mole. Upiši si duboko u srdce preslávno ime „Isus“. Ono je sveto ime, kojemu se svako koljeno klanjati ima; izgovaraj ga vazda pobožno. Ono je moguće ime; zazivaj ga u svakoj napasti i potrebi; Otac nebeski će nam sve dati, što ga u ime Isusa zaprosimo. Ono je sladko ime; ljubi i nosi ga svedjer u svojem srdcu.

Molitva.

Bože, koji si jedinorodjenoga Sina svoga Spasiteljem naroda čovječanskoga učinio, i Isusom nazvati hotio: daj nam milostivo, da njegovo sveto ime poštujemo na zemlji, i jednom njegovo vidjenje uživamo na nebesih: po istom Isukrstu, Gospodinu našem. Amen.

Piesan sladkomu imenu Isusovu.

1. O Isuse, sladko ime, * O Isuse naš ljubljeni, * Bogoljubnim dušam svime * Sladki Raju božanstveni!

2. Svak Isusa zovi, i kuša' * Od imena slast svojega; * Sviesti i srdcem vjerna duša * Neprestavno pievaj njega.

3. Isus dragost milostiva, * Isus vječni med rajski je, * I Isusa tko zaziva, * Rajsku sladost srdcem pije.

O Isuse, sladko ime, itd. kao ozgor br. 1.

4 Isus ime sveto, od sgara * Ke' spasenje svietu udieli, * Suze naše taži, i stvara * U drag pokoj preveseli.

5. Tko čistoću žudi izbranu * Steć za vazda srdcu svomu, * Uteci se na uzdanu * K svom Isusu preblagomu.

O Isuse, sladko ime, itd.

6. Ako ćutiš bolest koju, * O umrli! njega zovi; * Jer u dušu prit će tvoju * Razgovori Isusovi.

7. Jad, koji te ranja i kolje, * Pobjegnut će vàs pred njime: * Tim svedj vapi, za tvê bolje * Isusovo srdcem ime.

O Isuse, sladko ime, itd.

8. Vazda 'e Isus moj predragi; * Isus ljubav neizrečena: * Dobrostivi Isus blagi, * Isus kriepost neoskvrnjena.

9. Bog je i čovjek Isus pravi, * Snagu u duši njim stečemo, * I po njemu sad u slavi * Mi Isusa klikujemo.

O Isuse, sladko ime, itd.

10. Svedj Isusa svi zovimo, * Ki se za nas dá propeti; * Svedj Isusa svi hvalimo * Srdcem, dušom i pameti.

11. Duh naš uzpet na visoko, * Kad ga uzdižu vrući uzdasi, * Hrlo, željno i žestoko * Svedj Isusa časti i glasi.

O Isuse, sladko ime, itd.

12. O Isuse, má sladkosti, * O Isuse, mé spasenje, * O Isuse, sva ljeposti, * I nebesko narešenje!

13. O razbludo mila i draga, * O Isuse, kralju i Bože! * Ti s' mój duši moć i snaga, * Da Isusa vapit može.

O Isuse, sladko ime, itd.

Sveta korizma.

Sad je vrieme milosti, sada su dani spasenja! Crkva ti siplje pepeo na glavu, pa ti govori: „Spomeni se, čovječe, da si prah, i u prah da ćeš se povratiti!“ — Počmi dakle djelati pravu pokoru. Umnoži svoje molitve, ovršuj propisani post, i razmišljaj muku Isukrstovu. Čuvaj se grieha; jere radi grieha je bio Isus propet. Slušaj pomnjivo rieč božju, i pripravljaj se dobro na vazmenu izpovjed i pričest.

Molitva u pepelnu sriedu.

O Bože! tko se pred tobom poniži, steče tvoju milost, i tko se za svoje griehe pokori, umiri srčbu tvoju: usliši vapaj naš, ter izlij na sluge svoje, koji si sada glave pepelom posipati čine, obilan blagoslov svoje milosti.

Napuni nas duha skrušenja i pokore, i daj nam prošćenje svih grieha. Ukriepi, milosrdni Bože! vierne svoje, da sveti post dostojno počmemo i na svoje spasenje dovršimo: po Krstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva u korizmene dane.

Svemogući, vječni Bože! s pametju k tebi upravljenom svetkujemo sada sveti post, da spasiteljno spominjemo i nasljedujemo onaj sveti post, kojim nam je tvoj božanstveni Sin Isukrst ponizan izgled dao, pak da se postom, molitvom, pokorom i djeli milosrdja dostojno pripravimo na otajstva vazmena. Znam, da me jestbina sama po sebi neoskrvne, nego da ono čovjeka oskvrne, što izlazi iz opaka srdca, zle misli i želje i ostale opačine; ali znam takodjer, da bi me neposluh prama tvojoj svetoj crkvi nečistim učinio, buduć da je Sin tvoj Isukrst rekao: „Tko crkvu neposluša, neka ti bude kao neznabožac i očitnik.“ (Mat. 18.) Oganj se neugasi, ako se neprestano drva nanj metju: tako i griešne pohote sve već rastu i žestočije se suprotive našemu duhu i svetoj volji tvojoj, o Bože! što više tielo hranimo i gojimo. Treba mi dakle postiti, jer sam sagriešio; a valja mi i postiti, da u

napredak nesagriešim: „Jer ako živemo po putenom poželjenju, umrieti ćemo; ako pak duhom putena djela pomorimo, živjeti ćemo.“ (Rimlj. 8.) i: „Koji su Isukrstovi, oni su razpeli pùt zajedno s griesi i poželjenji.“ (Gal. 5.) Daj dakle, Gospodine i Bože moj! utisni mi duboko u srdce tvoje svete zapovjedi; govori Gospodine! sluga tvoj sluša.“ „Obratite se k meni sa svim srdcem svojim u postu i cviljenju i plaču. Neka se razpuknu srdca vaša, a nemojte razdirati haljina svojih. — Ovo je post, koji sam odabrao: Neka ostavi opak čovjek put svoj, i nepravednik namjere svoje. Lomi gladnomu kruh svoj, uvedi siromahe u svoju kuću, i nepogrdi iskrnjega svoga.“ (Isai. 58). — „Evo sada je vrieme milosti, sada je dan spasenja! Nikomu nedajmo uzroka na smutnju, nego u svemu pokažimo se kao božji službenici kroz mnogu trpljivost u nevoljah, u potrebah, u tjesnoćah, u trudih, u nespavanju, u postu, kroz čistoću, s mudrostju, podnašanjem, prijaznostju, s duhom svetim, s ljubavju istinitom, u rieči istine, u krieposti božjoj.“ (2. Kor. 6.) — Da, Gospodine i Bože moj! to je rieč i volja tvoja; to je namjera svete crkve, koja nas sada na post, pravu pokoru i istinito poboljšanje poziva i nutka. Zato tvrdo

odlučujem, da ću s tvojom milostju oči i uši, jezik i grlo i sva čuvstva krotiti; nastojat ću, da u svojem srdcu umrtvim svaki pojav oholosti i nenavidosti, bluda i srčbe, i svako griešno nagnutje. A da tu svetu namjeru laglje postignem, hoću često promišljati smrt i vječnost, ružnost grieha i neizmiernu ljubav Isukrsta, koji je radi naših grieha na križu umrô. Otče nebeski! blagoslovi ove moje svete odluke; daj ovoj mojoj istinitoj volji blaženi uspjeh: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Piesma 50. (Miserere).

(Pokorna piesma kralja Davida.)

Pomiluj me, Bože! * po velikom milosrdju svojem.

I po množtvu svojih pomilovanja * otrì bezzakonje moje.

Operi me još više od bezzakonja mojega, * i očisti me od grieha mojih.

Jere bezzakonje svoje ja poznajem, * i grieh moj vazda mi je pred očima.

Tebi samomu sagrieših, i zlo pred tobom učinih, * da se opravdaš u govorih svojih, i predobiješ, kad te stanu suditi.

Evo bo biah u zloćah začet, * i u griesih zače me mati moja.

Jer eto si istinu obljubio; * neznana i skrovita mudrosti svoje si mi objavio.

Oškropi me sipantom, pak ću se očistiti, * operi me, pa ću biti bjelji od snjega.

Daj radost i veselje sluhu mojemu, * i uzigrat će kosti ponižene.

Odvrati lice svoje od grieha mojih, * i sva bezzakonja moja izbriši.

Čisto srdce stvori u meni, Bože! * i duh pravedan ponovi u prsih mojih.

Neodreni me izpred lica svoga, * i svetoga duha svoga neuzmi od mene.

Povrati mi veselje spasenja svoga, * i duhom me izvrstnim ukriepi.

Učit ću nepravednike pute tvoje, * i opaki će se k tebi obratiti.

Oslobodi me od krvnine, Bože, Bože spasenja mojega, * pa će jezik moj radostno slaviti pravdu tvoju.

Gospodine! otvori ustnice moje, * i usta će moja navještjivati hvalu tvoju.

Jer da bi htjeo posvetilišta, ja bih ga zaisto prikazao; * nu ti se u žrtvah nenasladjuješ.

Posvetilište Bogu je duh raztužen: * srdca skrušena i ponižena nećeš, Bože, zabaciti.

Milostiv budi, Gospodine, po svojoj blagoj volji Sionu: * da se sagrade zidovi Jerusolimski.

Tada ćeš primati posvetilište pravde, darove i žrtve, * tada će na oltar tvoj metati telce.

Slava Otcu, itd. Kako bijaše itd.

Prosti, Gospodine, prosti puku svomu, da se nesrdiš na nas u vieke.

℣. Obrati nas, Bože, spasitelju naš.

℟. I odvrati od nas srčbu svoju.

Pomolimo se. Bože, kojemu je vlastito vazda pomilovati i praštati, primi molbu našu: da nas i sve sluge tvoje, koje veruga grieha stišće, pomilovanje tvojega smilovanja milostivo odrieši.

Bože! koji se griehom uvriediš a pokorom pomiriš, molbe puka svoga prosećega milostivo usliši: i biče tvoje srčbe, kojih smo radi naših grieha dostojni, odvrati.

Pogledaj, molimo te Gospodine, na obitelj svoju, za koju Gospodin naš Isukrst nije se zatezao predati se u ruke zločincem, i križne

muke podnieti; koji s tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Jaoh vremenu, u kojem te nisam ljubio!

(Od sv. Augustina.)

1. Žalim, Bože moj ljubljeni! * Tašće vrieme, ké mi uteče, * Iztrajano, vajmeh meni! * Od ljubavi tvé daleče.

2. Ti si blagoj u požudi * Na ljubav me tvú zazivô, * A ja odmetnik sasma hudi * U griehu sam tvrd pribivô.

3. Koliko bih čestit bio, * Uzdisani moj pokoju! * Da sam ljubit svedj sljedio * Neizmiernu ljubav tvoju.

4. Sad radostna sried veselja * Bez gorkosti, bez skončanja, * Puna mira moja želja * Kušala bi sladka ufanja.

5. Nu jer tebe ja neljubih, * Vječni Uzroče svih radosti'! * Plačem dobro, ké izgubih, * I uzdišem pun žalosti.

6. Ah krivino má smiona, * Ah taštino má himbena, * Ah spomeno usiona, * Ah má šteto neizrečena.

7. Plačem, plačem kolik' mogu, * I bolim se neizmierno, * Jer sakrivih tebi Bogu, * Jer neljubih tebe vierno.

8. Ah najveća to je šteta, * Ah najteža misô to je, * Bez prestanka koja smeta * Nepokojno srdce moje.

9. Ah ostavih bistre vode, * I hladenac vjekoviti, * Odkle dokle dobra sva izhode, * I ki viernu dušu siti: —

10. A izduboh s druge strane * Puč samutjen gnjusna od kala, * Gdje pit' vode otrovane * Má je duša pristajala.

11. Suzam' cvila pokornoga * Ja ću plakat' mé krivine, * Dok u moru plača svoga * Moj utopljen duh premine.

12. A ti Bože moj žudjeni, * Má utjeho, moj pokoju! * Tvoju ljubav stvori u meni, * I razžeži dušu moju. Amen.

Cjvetna nedjelja (uličnica).

Molitva na blagoslovu maslina.

O Bože! kojega smo dužni iz svega srdca ljubiti; umnoži u nami darove svoje neizmierne milosti, i kako si smrtju Sina svoga učinio, da krjepko ufamo, što vjerujemo: onako učini, da po njegovu uzkrsnutju onamo dodjemo, kamo dospjeti želimo i nastojimo.

O Bože! umnoži vjeru slugam tvojim, koji se u te ufaju, i usliši milostivo molitve svih

viernih, koji te zazivaju. Podieli nam svoje preveliko milosrdje; blagoslovi i ove grane palma i maslina, i kako si blagoslovio znamenja svoje crkve, najme: Noeja izlazećega iz korablje, i Mojzesa izhodećega iz Egipta sa sinovi Izraelskimi, onako i nas ukriepi, da mi svi, koji grančice palma i maslina u rukuh nosimo, takodjer dobrimi djeli nakitjeni Isusu na susrjet idemo, i po njemu jednoć u vječnu slavu unidjemo.

Svemogući, vječni Bože! na kojega zapovjed je puk Gospodinu našemu Isukrstu, kad je na tovariću u Jeruzolim ulazio, nasprot išao, i po putu haljine i grane stabala prostiruć „Hozanna“ na slavu mu pjevao: daj nam, ponizno te molimo, njihovu pravednost nasljedovati, i njihove si zasluge pribaviti: po istom Krstu Gospodinu našem. Amen.

Piesan na obhodu.

Slava, hvala i čast budi tebi, kralju Isukrste Odkupitelju! * Komu djetinja dika milo začinja „Hozanna“.

Ti si kralj Izraelski, i Davidov plemeniti porod, * Koji u ime Gospodinovo, kralju blagoslovljeni, dohodiš.

Slava, hvala i čast itd.

Sve množtvo nebesko u višnjih te hvali, * I čovjek umrli, i inokupna svakolika stvorenja.

Slava, hvala i čast itd.

Puk židovski tebe s palmami susrjeta, * S molbom, zavjetom i piesmami evo i mi dojdosmo k tebi.

Slava, hvala i čast itd.

Oni tebi, koji si imao biti mučen, podavahu za darove hvale: * A mi tebi, koji kraljuješ, evo začinjamo piesan.

Slava, hvala i čast itd.

Oni ti ugodiše, budi ti ugodna i naša bogoljubnost; * Kralju dobri, kralju blagi, komu je svako dobro ugodno.

Slava, hvala i čast itd. *)

Molitva na veliki četvrtak.

Predobrostivi Isuse, koji si nam po naredjenju presvetoga oltarskoga sakramenta najočevidniji dokaz svoje ljubavi, i najkrjeplju uspomenu svoje gorke muke i smrti ostavio: daj nam milostivo, da se na zamienu tvoje

---

*) Pazka. Muku Isukrstovu od današnjega blagdana imaš na strani 155.

neizmierne ljubavi napunimo duha zahvalne ljubavi i radostnoga posluha prama tvojim svetim zapovjedim, ter da tim dostojno blagujemo svetotajstvo tvojega preslavnoga Tiela. Daj nam jošter, da sveti nauk evangjeoski, koji si svojom krvju potvrdio, po dostojnom uživanju ove duševne hrane plodom dobrih djela obilno urodi. Napokon udieli nam milost, da nam častjenje ove gostbe ljubavi nebude na strašnu osudu i pogubu, da li na željno spasenje i vječnu slavu. Amen.

Veliki petak.

Poklon svetomu križu.

Evo drvo križa, na kojem je visjelo spasenje svieta! — Hodite, da mu se poklonimo.

Božanstveni Odkupitelju! danas pristupamo ka križu tvojemu, razmišljamo tvoju muku, gledamo tvoju smrtnu borbu, pak sami sebe pitamo: za koga trpiš, buduć da nije nikad bilo prevare u tvojih ustih, i pokle je samo duh božanstveni u tebi djelovao? Za spasenje griešnoga čovječanstva si se svemu tomu dragovoljno podložio, kako su to o tebi proroci tvoji navieštjivali, i što si i ti sam potvrdio. Kolikim zaufanjem, Isuse moj! smiem

sada približat se k priestolu tvoje milosti! Premda su mnogi i veliki moji griesi, ipak mi ih opraštaš, ako te skrušeno za to molim. Ti si janjac božji, koji uzimlješ griehe svieta. Ponizno ti ljubim ruke, koje su me stvorile, obranile i blagoslovile; ljubim ti noge, koje su me, poslje sam sagriešio, toli dugo iskale; ljubim ti sveta prsa, koja si dao i probosti, da vidim u tvoje presladko srdce puno pregoruće ljubavi. Premilostivi Isuse! daj mi milost, da me proslavljenje tvoje muke i smrti svagda na najčistiju ljubav k tebi potiče, i blaženih plodova tvoje smrti dostojnim učini Klanjam ti se, Gospodine Isukrste, i slavim te, jer si po svojem svetom križu sviet odkupio. Bože moj, i Spasitelju moj! budi milostiv meni griešniku! U tvoje na križu probodene ruke izručujem duh svoj. Amen.

Prikori *).

Puče moj! što ti učinih? Ili čim te ražalih?

Odgovori mi. — Jer te izvedoh iz zemlje Egipta: pripravio si križ Spasitelju svomu.

---

*) U ovih prikorih, koji se pievaju, čim se propeti Isus časti, tuži se mučeni i propeti Odkupitelj na neza-

Sveti Bože! — Sveti Jaki! — Sveti Neumrli! — Pomiluj nas.

Jere te vodih po pustinji četrdeset godišta: mànom te pitah, i uvedoh te u zemlju vele dobru: pripravio si križ Spasitelju svomu.

Sveti Bože itd.

Što ti imadoh više učiniti, a neučinih? Ja te nasadih kao vinograd preliepi: a ti mi se učini vele gorak: jer me octom napoji u mojoj žedji: i kopljem probode rebra Spasitelju svomu.

Puče moj itd.

Ja te izvedoh iz Egipta, potopivši Farauna u moru crljenom: a ti me predade poglavicam svetjeničkim.

Puče moj itd.

Ja pred tobom hodjah u stupu oblaka: a ti mene odvede u dvor Pilatov.

Puče moj itd.

Ja te hranih mànom po pustinji: a ti me izbi zaušnicami i biči.

Puče moj itd.

---

hvalnost puka židovskoga. Ali svaki griešni kršćanin valja da ove tužbe o samom sebi razumie, jer je još više dobra od Boga primio, a grješenjem pak je uprav onakov ili još nezahvalniji od židova, i još ružnije uvrjedjuje Odkupitelja svojega.

Ja te napojih vodom spasenja iz stiene: a ti me napoji žučju i octom.

Puče moj itd.

Ja radi tebe pobih kralje Kananejske: a ti udari trskom glavu moju.

Puče moj itd.

Ja ti dadoh šibiku kraljevsku: a ti dade glavi mojoj trnovu krunu.

Puče moj itd.

Ja te uzvisih velikom kriepostju: a ti me prope na drvu križa.

Puče moj itd.

Predpiesm. Križu tvomu klanjamo se, Gospodine: i sveto uzkrsnutje tvoje hvalimo i slavimo: evo bo radi drva dojde veselje po svem svietu.

Piesan 66. Bog nas pomilovao, i blagoslovio nas, i prosvjetlio lice svoje vrhu nas, i pomilovao nas!

Predpiesm. Križu tvomu klanjamo se itd.

I. Piesma crkvena sv. križu.

℣. Križu vierni, medju svimi jedino stablo plemenito: nijedna dubrava takovoga neradja listjem, cvietjem, plodom. — Sladko drvo, sladki čavli, sladko brjeme nose.

1. Rat slavnoga vojevanja * Piesmom viernom začinjajmo, * I po križu dobivanja * Slavnu dobit mi pjevajmo: * Kak' Odkupnik svieta ovoga * Dobi mukom tiela svoga.

℣. Križu vierni, medju svimi jedino stablo plemenito: nijedna dubrava takovoga neradja listjem, cvietjem, plodom.

2. Stvoritelj se rad prevare * Boleć otca najprvoga, * Ki jedenjem voćke stare * S' sobom zgubi roda svoga: * On tad drvo zapameti, * Za najt like smrtnoj šteti.

℣. Sladko drvo, sladki čavli, sladko brjeme nose.

3. Red našega od spasenja * Ovo djelo svedj prosjaše, * Raznovrstnog varalicu: * Da bi hitrost predobila, * Ter od onud liek nam dala, * Zmija odkud otrovala.

℣. Križu vierni itd.

4. Sveta dakle kada dojde * Jur podpunost od vremena, * Nehti Otac, da mimojde * Sina od vieka porodjena, * Novo u pùti porodjenje * Od Djevice nam spasenje.

℣. Sladko drvo i ost.

5. On na tvrdih jaslih plače, * Gdje ga Dieva Majka stavi: * I živine gdjeno tlače; *

U pelenih on boravi; * Noge i ruke tu povojem * Povit, drhtjuć s nepokojem.

℣. Križu vierni itd.

6. Trikrat deset s tri svršivši * On godišta, izpuneći * Vrieme od tiela, rodjen bivši * Na tu muku, on hoteći * Na križ slavni bi premili * Janjac dignut s vrlom sili.

℣. Sladko drvo itd.

7. Ocat ovdje, trst i žuči, * Pljuvotine, koplje, čavli * Sveto Tielo svak izmuči, * Potičući na to djavli; * Krv se i voda s bóka proli, * Za oprati sviet oholi.

℣. Križu vierni itd.

8. Dube višnji, prigni grane, * Raztegnuta uda oprosti; * Ah omekšaj krjepke strane, * Porodjene u tvrdosti; * Uda neka kralja od nebi * Milo otegneš ti na tebi.

℣. Sladko drvo itd.

9. Dostojan si ti sam bio * Cienu od svieta uznositi; * Ti si svietu pripravio * Luku, gdje ga sahraniti: * Pomaza te krv presveta * Janjca, izlita i propeta.

℣. Križu vierni itd.

10. Slava i čast Bogu budi * Svak' u doba Previšnjemu, * Otcu i Sinu oda svudi *

S Duhom svetim, jer se njemu * Hvale i vlast vjek pristoje, * I blažene sve pokoje.

℣. Sladko drvo itd.

II. Piesma crkvena sv. križu.

1. Kraljevi stiegi nam izhode, * Sja križ svjetlom otajnosti, * Kim odkupi sve narode * Propet Isus pun gorkosti.

2. Bi sulicom on žestokom * Ranjen gorko i nemilo; * Proli vodu i krv bokom, * Da opere griešno dilo.

3. Svršiši se, sve što reče * Prorok David piesni virnom: * U narodih drvom, reče, * Bi Kralj moći Bog zamirnom.

4. Drvo jasno i gizdavo, * Grimiz kraljev koje uresi, * Izabrano, nad svim zdravo, * Uda sveta taklo jesi.

5. O blažene tvé granice, * Na kih visì ciena svita, * Ove tiela mjerilice * Paklu oteše sva dobita.

6. Zdravo, križu, naše ufanje, * U sadanje vrieme od muke: * Pomozi nas na pravdanje, * Podaj odkup s tvoje ruke.

7. Nek te časti svako bitje, * Od spasenja, Trojstvo, vrilo, * Križa dieliš kim dobitje, * I dar vječni da bi bilo. Amen.

Molitva pred sv. grobom.

Isuse, Spasitelju svieta! tvoje presveto tielo je poslje pretrpljene gorke muke i smrti u grobu počivajuć na slavno uzkrsnutje čekalo. Prostrt pred slavnim grobom presvetoga tiela tvoga preponizno ti se klanjam, i srdačno ti zahvaljujem za tvoju muku i smrt, koju si za spasenje naše trpio: podaj mi, molim te, volju i moć, da tvoj božanstveni izgled sljedim, i sadašnji život tako sprovadjam, da mi smrt i grob nebude strašan, dapače prijatan prehod u vječni život. Amen.

Vazam.

Svetkuj danas radostnu uspomenu slavodobitnoga uzkrsnutja Isukrstova. Slavno i veličanstveno je danas Gospodin iz groba na nov život ustao, kako je sam o sebi prorokovao. Proročanstvo njegovo je izpunjeno; on je istinito naš Odkupitelj i Sin božji, koji nas je svojom smrtju od grieha odkupio, i svojim uzkrsnutjem u blaženom ufanju potvrdio, da će jednom i naša tiela uzkrsnuti. Proslavi Isusa za sve te milosti, i raduj se sa svetom radostju, da je on smrt i grob i pakao predobio. Uzkrsni i ti od svoga griešnoga življenja kroz pravu vazmenu izpovjed, pak živi novi, sveti život.

Molitva.

Ti si dakle uzkrsnuo, Isuse moj! O koliko je radostna za me ova sveta istina! Ni ja

neću va vieke u grobu ostati; ja ću uzkrsnuti i s tobom se proslaviti, ako budem u ovom životu po tvojem izgledu sve tuge i nevolje dragovoljno trpio i sveto živio. Ti si mi to obećao, i svojim uzkrsnutjem si to potvrdio. Ja to temeljito vjerujem i radujem se u toj blaženoj vjeri. — Preslavni Isuse! budi mi ti takodjer za izgled. Kako si ti smrt predobio, pak u novi, neumrli život unišao, tako ću i ja staroga čovjeka, to jest svoja griešna nagnutja propeti, i nov bogoljuban život početi. Isuse! slavni predobitniče smrti i pakla! daj mi za izvršenje te sv. odluke tvoju svemožnu milost. Amen.

Piesan vazmena.

1. Svetilištu vazmenomu * Začinjajte svi kršćani; * Hvale i časti radostnomu * Isukrstu spjejte znani.

2. Jaganjac je odkupio * Ovce svoje krvi dragom; * Griešne i Isus pomirio * S Bogom duše moćno snagom.

3. Smrt i život čudnovato * Hrvaše se medju njimi; * Od života obilato * Jak vojvoda dobit primi.

4. Ki bi mrtav, živ kraljuje; * U bla-

ženstvu on počiva; * Nad nebesi gospoduje, * A zemaljska posvojiva.

5. O Marijo! reci nami, * Što s' na putu ti vidila, * S ostalima tad drugami * Gospodina išćuć mila?

6. Vidjela sam s môm radosti * Grob Isusa živućega, * Uzkrsnuta u svjetlosti, * U ljubavi gorućega.

7. Angjeli su svjedočili * Uzkrsnutje prezamierno, * I ubruščić jer prebili * S haljinami bi sve vierno.

8. Mê ufanje, Isus blagi, * Uzkrsnuo je pun svjetlosti, * Obraz mu je ljep i dragi, * Blago svakih od radosti.

9. Galileju u rečenu * Pred nami će brzo poći, * Gdje će slavu svim žudjenu * On proslavljen odkrit doći.

10. O Isuse! vierno znamo, * da si od mrtvih uzkrsnuo; * I dobitnik kralj (pjevamo * Pomiluj nas!) živ svanuo. Amen. Alleluja.

Velike litanije ili tri dana prošenja.

Tri dana prie uzašastja Isukrstova je sv. crkva osobitim načinom molitvi posvetila, da se Bogu za njegovu obrambu i milost molimo, a navlastito da zemlji dade plodovitost, i da nas očuva od suše i grada, od glada, kuge i vojske i drugih zala. U tu svrhu idu po poljih svečani

obhodi, na kojih se pievaju litanije svih svetih. Sveta crkva hoće takodjer, da u ove dane duh prave pokore u sebi probudimo.

Molitva.

Otče nebeski! oči sinova tvojih su u te uprte, da im hranu daš u svoje vrieme. Predobrostivi Bože! ti si naše jedino ufanje. Ti nam daješ kruh svakidanji; ti otvaraš svoju blagu ruku, i napunjuješ sve svojim blagoslovom. Što nemože dati nijedan čovjek, to možeš ti dati, svemogući Otče! Daj nam dakle, molimo te, blagu rosu, plodonosan dažd i žarko sunce u zgodno vrieme. Po svojoj ljubeznivoj mudrosti očuvaj nas milostivo od kuge, glada i vojske, od potresa, nevremena i svake nesreće na kopnu i na moru, i odaleči svaku pogibelj od naših polja i vinograda, da nas obilnim plodom razvesele. Što nam tvoja blagodarnost daruje, od onoga hoćemo zahvalnim srdcem i triezno uživati, milosrdno svojoj siromašnoj bratji udjeljivati, pak tebi pobožnim življenjem svoju zahvalnost izkazivati. Amen.

Uzašastje Isukrstovo.

Isukrst je četrdeseti dan poslje svoga uzkrsnutja na nebesa uzišao; gledaj za njim, kao i apostoli, očima

čiste ljubavi i goruće želje. Nebesa su tvoja prava postojbina, tvoja blažena otačbina. Isukrst je na nebo uzišao, da i tebi mjesto pripravi. O koliko je liep raj nebeski! Trudi se, da si ga zaslužiš! Kraljestvo nebesko uzimlje se na silu, i koji se trude i muče, oni će si ga oteti. Nezaljubi se u zemaljska dobra, nego išći što je u nebu, gdje Isukrst sjedi ob desnu Boga Otca svemogućega.

Molitva.

Uzvišeni Predobitniče grieha, smrti i pakla! ja te danas u duhu gledam slavodobitno unići u nebo, koje si griešnomu čovječanstvu dostojanstvom svoje muke i smrti opet otvorio. Na Maslinskoj gori si uzišao na nebesa, unišao u pribivališta vječnoga veselja, na onoj istoj gori, na kojoj si se sa smrtju hrvao, i krvavim potom potio. — Tim me ti, Isuse moj! bistro učiš, da samo put trpljenja, nevolje i križa u nebo vodi. Ti si mi pokazao put, a ja ću te sljediti, i neću ni truda štediti ni nevolje se bojati, da slavu nebesku dostignem. U naprjedak ću duhom u raju pribivati, i što je gori iskati, gdje ti Gospodine Isukrste! Otcu ob desnu sjedeć živeš i kraljuješ na vieke. Amen.

Blagdan duhova.

Na današnji dan je Duh sveti sašao na apostole, da ih razsvjetli, posveti i ukriepi, da bi sv. evangjelje

svim narodom pravo navješćivali, i kraljestvo božje na zemlji utemeljili. Danas je dakle blagdan rodjenja naše sv. crkve, jer se je na propovjed sv. Petra odmah po došastju Duha svetoga najprva obćina kršćanska u Jerusolimu sabrala. Zahvali Bogu, da si i ti ud sv. crkve Isukrstove, i moli se Duhu svetomu, da te prosvjetli u vjeri, potvrdi u ufanju i razžeže u ljubavi. Uzbudi u srdcu milost, koju si jednom primio u sakramentu sv. krizme, i prosi Duha svetoga, da svoju milost da svim svetjenikom i svim viernim, a osobito onim, koji se ove godine krizmaju.

Molitva.

Dojdi, o Duše sveti! napuni mi srdce svojimi dari, da bude tebi posvećeno pribivalište, i tempal tvoj sveti. Duše istine! uči me putem Gospodinovim, kaži mi njegovu sv. volju. Duše svjetlosti! čuvaj me od svake bludnje i laži, i od svake prevare samoljubja. Duše pobožnosti! ti sam moli u meni svojimi neizgovorivimi uzdasi. Duše jakosti! oboružaj me svojom mogućom milostju, da u napasti u grieh neposrnem. Duše posvetitelju! očisti me od grieha, i nakiti mi dušu svetom pravdom. Duše utješitelju! utješi me u mukah i nevoljah, i nadari me onim mirom, koga sviet nemože dati. Duše bogoljubnosti! uzdigni mi oči i srdce sa zemlje k nebu, da neminuća i vječna dobra tražim. Duše ljuba-

vi! tvori u meni hotjenje i činjenje svakoga dobroga djela. Amen.

Piesan.

1. Duše, višnja o krjeposti! * Dojdi zrakom tvé svjetlosti * Našu pamet prosvjetliti, * Naše i duše posvetiti.

2. Kako jesi svjetlost sljepih, * Tako jesi jezik niemih; * I kako si pamet mudrih, * Tak' si razum neumjetnih.

3. Ti si sreća svih nesrećnih; * Ti si pomoć svih nevoljnih; * Ti si radost svih žalostnih; * Ti si zdravlje svih bolestnih.

4. Gladnih hrana, napoj žednih, * Pokoj tužnih, utrudjenih, * Zdravlje i jakost svih nemoćnih, * Kriepost slabih, mir nemirnih.

5. Ti si sunce sve mudrosti, * Ti si svake vir milosti, * Raj si naše ti radosti, * I prjestolje blaženosti.

6. Višnje buduć ti božanstvo, * Naše blago i bogatstvo, * Smakni naše sve sužanstvo, * I ukloni siromaštvo.

7. Da dostojno mi molimo, * Tebe Boga i slavimo, * Da se smierno teb' klanjamo, * I hvale ti uzdavamo.

8. Da mi krjepko vjerujemo, * I izvrstno svi živemo, * Tebe Boga da ljubimo, * Vječna i dobra posvojimo. Amen.

Opazka. Blagdan presv. Trojstva.

Vidi sprieda: Poklon presv. Trojstvu na strani 126.

Blagdan presv. Tiela Isukrstova.

Isukrst je naredio otajstvo svoga presvetoga Tiela u veliki četvrtak; ali buduć da je Crkva u onaj dan radi uspomene bližnje smrti zaručnika svoga u velikoj žalosti, zato je prenesla svetčano proslavljenje naredjenja presvétoga Tiela u četvrtak po presvetom Trojstvu. Toga radi se crkva tim više nada, da će svi vierni tim više nastojati, da s gorućom pobožnostju i dubokim poklonstvom ovaj blagdan dostojno posvete. — Vidi ozgor: Poklon presv. Tielu Isukrstovu strani 88 i 89.

Molitve na obhodu *).

Kod prvoga oltara.

Red. Od munje i gràda.
Odg. Oslobodi nas, Gospodine!
Red. Od kuge, glada, vojske i svakoga zla.
Odg. Oslobodi nas, Gospodine!

*) Sljedeće molitve pjevaju se na obhodu u Trstu.

Red. Od nagle i nenadane smrti.

Odg. Oslobodi nas, Gospodine!

Red. Da plod zemlje dati i uzdržati dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Da crkvu svoju svetu vladati i uzdržati dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Da vladaoca apostolskoga i sve redove crkvene u svetoj vjeri uzdržati dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Gospodine, usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi da pride.

Red. Gospodin s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Bože, koji si nam pod čudnovatim sakramentom uspomenu muke svoje ostavio: podaj nam, molimo te, Tiela i krvi tvoje sveta otajstva tako štovati, da plod odkupljenja tvoga u nami vazda ćutimo.

Bože, koji se griehom uvriediš a pokorom pomiriš, molbe puka svoga prosećega milostivo usliši: i biče srčbe tvoje, kojih smo radi naših grieha dostojni, odvrati.

Svemogući, vječni Bože! smiluj se slugi svomu Papi našemu I., i tvojom milostju vla-

daj ga na putu vječnoga spasenja: da po tvojem daru što je tebi ugodno želi, i sa svom kriepostju izvrši: po Krstu Gospodinu našem. Amen.

Blagoslov. Nebeskim blagoslovom blagoslovilo, očuvalo i uzdržalo se ovo mjesto, i svi u njem pribivajući, polja takodjer i plod zemlje: U ime Otca, i Sina, † i Duha svetoga. Amen.

Kod drugoga oltara.

Početak sv. Evangjelja po Marku I. 1—8.

Red. Od munje i grada.

Odg. Oslobodi nas, Gospodine!

Red. Od kuge, glada, vojske i svakoga zla.

Odg. Oslobodi nas, Gospodine!

Red. Od nagle i nenadane smrti.

Odg. Oslobodi nas, Gospodine!

Red. Da plod zemlje dati i uzdržati dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Da neprijatelje svete crkve poniziti dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Da kraljem i poglavicam krštjanskim mir i pravu slogu darovati dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Gospodine, usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi da pride.

Red. Gospodin s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Bože, koji si nam pod čudnovatim sakramentom muke svoje uspomenu ostavio: podaj nam, molimo te, tiela i krvi tvoje sveta otajstva tako štovati, da plod odkupljenja tvoga u nami vazda ćutimo.

Bože, od koga su svete želje, prava svjetovanja i pravedna djela: daj slugam svojim mir, koji sviet dati nemože, da budu i srdca naša na zapovjedi tvoje priklonuta, i vremena bez straha od neprijatelja po tvojoj zaštiti mirna.

Bože, zaštititelju svih kraljevina, a osobito kršćanskoga kraljestva: daj slugi svomu cesaru (kralju) našemu I. tvoje slavodobitno mogućstvo pravo poznati i štovati, ter koji je po tvojoj odredbi vladaocem postao, i s tvojom takodjer pomoćju da vazda moguć bude: po Krstu Gospodinu našemu. Amen.

Blagoslov. Nebeskim blagoslovom blagoslovilo, očuvalo i uzdržalo se ovo mjesto, i svi u njem pribivajući *), polja takodjer i

---

*) Pokraj mora uvrste se ovdje još ove rieči: brodi i na njih putujući, polja takodjer i plod zemlje U ime Otca itd.

plod zemlje: U ime Otca, i Sina, † i Duha svetoga. Amen.

Kod tretjega oltara.

Početak sv. Evangjelja po Luci. I. 5—17.

Red. Od munje i grada.

Odg. Oslobodi nas, Gospodine!

Red. Od kuge, glada, vojske i svakoga zla.

Odg. Oslobodi nas, Gospodine!

Red. Od nagle i nenadane smrti.

Odg. Oslobodi nas, Gospodine!

Red. Da plod zemlje dati i uzdržati dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Da nas na pravu pokoru privesti dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Da svemu puku kršćanskomu mir i jedinstvo podieliti dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Gospodine, usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi da pride.

Red. Gospodin s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Bože, koji si nam pod čudnovatim sakramentom muke svoje uspomenu ostavio: podaj nam, molimo te, Tiela i krvi

tvoje sveta otajstva tako štovati, da plod odkupljenja tvoga u nami vazda ćutimo:

Usliši, molimo te Gospodine, priklonito moleće, i izpovjedajućim se tebi griehe odpusti: da nam zajedno prošćenje i mir dobrostivo podieliš.

Brani, molimo te Gospodine, po odvjetovanju blažene Marije vazda djevice, ovo mjesto od svake suprotive: i sa svim srdcem tebi privrženo od zasjeda neprijateljskih dobrostivo očuvaj: po Krstu Gospodinu našem. Amen.

Blagoslov. Nebeskim blagoslovom blagoslovilo, očuvalo i uzdržalo se ovo mjesto, i svi u njem pribivajući, polja takodjer i plod zemlje: U ime Otca, i Sina, † i Duha svetoga. Amen.

Kod četvrtoga oltara.

Početak sv. Evangjelja po Ivanu I. 1—14

Red. Od munje i grada.

Odg. Oslobodi nas Gospodine!

Red. Od kuge, glada, vojske i svakoga zla.

Odg. Oslobodi nas, Gospodine!

Red. Od nagle i nenadane smrti.

Odg. Oslobodi nas, Gospodine!

Red. Da plod zemlje dati i uzdržati dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Da pameti naše k nebeskim željam uzdigneš.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Da i nas u svojoj svetoj službi ukriepiti i uzdržati dostojiš se.

Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Red. Gospodine, usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi da pride.

Red. Gospodin s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Bože, koji si nam pod čudnovatim sakramentom uspomenu muke svoje ostavio: podaj nam, molimo te, tiela i krvi tvoje sveta otajstva tako štovati, da plod odkupljenja tvoga u nami vazda ćutimo.

Od puka tvoga, molimo te Gospodine, duhovne zlobe da se odvrnu: i pogubnost zračnih nevremena da odstupi

Bože, koji nedaš, da se itko preveć žalosti, koji se u te ufa, nego blagostivo molbe uslišavaš: za primljene nam prošnje i želje hvalu ti uzdajemo, i smierno te molimo: da nas od svake nevolje vazda oslobodiš: po Krstu Gospodinu našem. Amen.

Blagoslov. Nebeskim blagoslovom blagoslovilo, očuvalo i uzdržalo se ovo mjesto, i svi u njem pribivajući, polja takodjer i plod zemlje: U ime Otca, i Sina, † i Duha svetoga. Amen.

I. Piesan crkvena (Pange lingua).

1. Svi jezici zapjevajte * Čuda Tiela slavnoga; * Svetoj krvi hvalu dajte * Kralja puka svakoga, * Koju on u smrtnoj boli * Za odkupit nas proli.

2. Od prečiste nami Dive * Dat i rodjen Spasitelju, * Prosu sjeme rieči žive * Puka naučitelju, * I na svietu stanja vrime * Svrši redom čudnime.

3. Za večerom skrajnje noći * Po zakonu blagovà * S bratjom svojom, i kad poći * Hoti, čudno darova: * Za hranu im dade svima * Sebe rukam svojima.

4. Rieč pùt s nami da pribiva, * Riečju kruh pùt učini. * Krv njegova vino biva, * Jer ga u krv promini. * U tom' srca je slabosti * Sama vjera zadosti.

5. Sakramentu dakle ovomu * Ponizno se klanjajmo, * Novi zakon pram staromu * Izvrstniji priznajmo; * Što ćućenje nedopira, * Ono kaže nam vira.

6. Roditelju i Rodjenomu * Hvala, slava, poštenje; * A sad od njih nam svakomu * S blagoslovom proštjenje; * Hvala vazda i u svemu * Od njih Izhodećemu. Amen.

II. Piesan crkvena (Lauda Sion).

1. O Sione, piesni spravi, * I njih romon svud prostira', * Spasitelja ter proslavi, * I vojvodu, i pastira.

2. Pripravi se slavit njega * Sa svom moći i kriepostí; * Jer je slavan vrhu svega; * Nij' ga slavit moć zadosti.

3. Danaska se prikazuje * Od života živ kruh sveti, * U kom isti Bog stanuje, * Ki se za nas dá propeti.

4. Na čestitoj kí trpezi * Učenikom bio je podan, * Onda kad Kralj od nebesi' * Bi od Jude za nas prodan.

5. Jur veselje, radost, dika * Da se ukaže po sve strane; * Jer se slavi stvar velika, * Duše naše da se shrane.

6. Svim čestitu uspomenu * Blág dan ovi donio je, * Kad Kralj vječni preblaženu * Tu trpezu naredio je.

7. Na kój vazam od novoga * Sad zakona, kí se štuje: * Blagovanje od staroga * Jur jaganjca već svršuje.

8. Zrak sunčani noćne tmine, * Svuđ razgoni svom svjetlosti, * Sjeni kriepost od istine, * A novina te starosti.

9. Što djelovà priko svete * Bog večere te blažene: * Reče, ovo činit ćete * Cića moje uspomene.

10. Kruh i vino rad naučenja * Toga mi posvetjujemo, * U skazanju od spasenja * Jer dan ovi svetkujemo.

11. Krštjanom se svim istino * Zakon dava, da se stvara * Kruh u meso, u krv vino * Svemogućstvom božjim s' gara.

12. Što ti pamet nedohita, * I vidjenje što t' neobjavi, * Sve to vjera temeljita * Utvrdjuje vrh naravi.

13. Pod razlicim prilikami * Stvari čudne, skrovne stoje, * U kih našim svedj dušami * Blaženstva se vječna goje.

14. Meso nam je blagovanje, * A krv pitje: nut velike * Stvari! Gdi ima Isus stanje * Vàs pod obe dvje prilike.

15. Blagujuć se viek razdieljen * Neće biti, nije bio * Ni od najmanje mrve oddieljen, * Jer se uzima u svih cio.

16. Što tisuća ljudih uzeti * Bude, uzet jedan sve će, * Ter blagovan na svem sveti * Viek na manje dojti neće.

17. Dobri Njega uzimaju * I zli; ali oni sreću, * Znaj, jednaku neimaju: Dobri radost, a zli smetju.

18. Smrt je opacim, a dobrima * Život; svrhe nu pogledaj. * Tak razlike koje obima, * Ter poginut duši nedaj.

19. Kad kruh sveti prelomi se, * Čin' da t' pamet s vjerom biva; * Jer pod mrvom, znaj, sdrži se * Sve što cio kruh pokriva.

20. Vjerovati svi imamo, * Da od Tiela razdvojenje * Nečini se, neg'li samo * Od znamenja prelomljenje.

21. Neskratja se cića koga * Stas ni bitje u ničemu * Viek od znamenovanoga * Vazda ostaje cio u svemu.

22. Evo kruha angjelskoga, * U kom' stoji rajska dika, * Ki naredjen jest od Boga * Za jestojsku od putnika.

23. Istinom se ima zvati * Kruh sinova vječne slave, * Kí se neima psom metati, * Kako božje rieči prave.

24. U slikah ga znamenuju * Svi proroci preblaženi, * S Izakom ga prikazuju * I s jaganjcem, ki j' vazmeni.

25. Sried pustinjskih njekad strana * U prilikah jur kazaše * Kruh nebeski, čudna mána, Kóm se božji puk hranjaše.

26. O Isuse, blag' Pastiru, * Ti si naš kruh sladki i pravi, * Ti nas pasi svedj u miru, * Sahrani nas tvóm ljubavi.

27. Podieli nam srdce čisto, * Da bez grieha svi u raju * Dobijemo slavno misto, * Gdje blaženi uživaju.

28. Ti, kí sjedeć nad nebesi, * Svemogućstvu neimaš slike, * Čin' na tvojoj da trpezi * Mi sjedimo po sve vike.

29. Stav' nas u broj baštinika, * Da smo družba izabrana, * U blaženstvu do vik' vika * Od čestitih svih gradjana.

Amen. Alleluja.

VI. Štovanje Svetih.

Štovanje bl. djevice i bogorodice Marije.

„Evo ti matere," Iv. 19. 27.

Ovako reče umirući Spasitelj sv. Ivanu evangjelistu, u kojega osobi smo svi postali sinovi Bl. D. Marije. Blaženi mi, imajući toli dobru i toli moguću mater! Tko nebi Mariju vele poštovao, koju je sam Bog na toliko odlikovao, da ju je Sinu svomu za mater odabrao? Majka božja — neizgovorivo je to dostojanstvo; Marija je puna milosti, majka božja i djevica zajedno, — djevica prie poroda, u porodu i poslje poroda Sinka svoga, bez iztočnoga grieha začeta i bez tvornoga grieha sve svoje žive dni, blagoslovljena medju ženami, dà odličnija od svih

stvorenja, slavnija i uzvišenija od svih angjela, kraljica neba i zemlje. — Tko bi mogao pobrojiti sva čudesa, koja je Bog učinio od postanja sv. crkve na molbu Bl. D. Marije? Nuder dakle dušo bogoljubna! na osobiti način preporučuj se odvjetovanju Bl. D. Marije, i časti ju kao svoju milu majku. Pozdravi ju svaki dan, kad zvoni na Zdravu Mariju; subotu i blagdane na njezino poštenje odredjene posveti posebnimi molitvami, postom i dostojnim primanjem svetotajstva, a nada sve pak promišljaj liepe krieposti blažene Bogorodice, i nastoj ih nasljedovati. Skrbi navlastito za čistoću, pristojnu stališu svomu; jer prečista Dieva ljubi samo čiste duše.

Molitva na čast neoskvrnjenoga začetja.

Zdravo Marijo, milosti puna! Zdravo o odabrana, koju je Stvoritelj od časa začetja tvoga od svake griešne oskvrne očuvao! Ti si sva čista, sva liepa; nijedne ljage nije na tebi. O prečista Djevice! dostoj se obratiti svoje milostive oči na mene nevoljnoga griešnika. Ja biah ne samo u griehu začet, nego sam još i čistoću, na svetom krštjenju prijetu, mnogimi griesi oskvrnio. O utočištje griešnika! izmoli mi od Boga milost, da sve trohe svoje duše dragocienom krvju Isukrstovom i suzami istinitoga skrušenja operem, i u bielu odieću odabranih opet se obučem, pak da se jednoć u njoj pouzdano i veselo Bogu prikažem. Amen.

Promišljanje sedam žalostih Bl. D. Marije.

1. Presveta majko moga Odkupitelja! sinovljim sužaljenjem spominjem tvoju žalost, koju je tvoje materinsko srdce ćutilo, kad si prikazujuć svoga božanstvenoga Sina u templu od častnoga starca Šimeuna ove rieči čula: „Ovaj je postavljen mnogim na propast, a mnogim na spasenje u Izraelu, i na znamenje, protiva kojemu će se govoriti. A tvoju istu dušu će mač probosti“ . . . Za onu tvoju muku, koju sada promišljam, prosim te, o majko moja premila, primi me u svih potrebah i tjesnoćah ovoga života pod svoju materinsku obrambu, da u njih po tvojem izgledu Bogu svomu sasvim pokoran i do konca u njegovoj službi stalan ostanem. Zdravo Marijo itd.

2. Presveta majko moga Odkupitelja! sinovljim sužaljenjem spominjem skrb i muku, koju je tvoje materinsko srdce ćutilo, kad je angjeo svetomu Josipu naviestio, da Irud traži pogubiti božanstveno diete, te je njemu zapoviedio, da s djetetom i s tobom u Egjipat pobjegne . . . . Za onu tvoju preveliku skrb i stisku, koju sada razmišljam, i za sve tuge i nevolje, koje si na dugom putu i u nezna-

božačkoj zemlji podniela, prosim te majko preljubezniva! izmoli mi milost, da se na ovom svietu svagda za tudjinca držim, i da se nikad ni po dragostih zemaljskih dobara ni po sjajnosti svjetovnih taština nedam zapriečiti u neotrudljivoj skrbi za svoju pravu i vječnu otačbinu. Zdravo Mario i ost.

3. Presveta majko moga Odkupitelja! sinovljim sužaljenjem spominjem onaj preveliki strah i onu tugu, koju je tvoje materinsko srdce ćutilo, kad si svoga božanstvenoga Sina u Jerusolimu izgubila i tri dana mučno iskala . . . . Za onu tvoju težku žalost, koju sad promišljam, prosim te, majko milosrdja, izmoli mi milost, da Isusa nikada neizgubim smrtnim griehom, ili da ga barem kroz pravu pokoru skoro opet najdem. Zdravo Mario itd.

4. Presveta majko moga Odkupitelja! sinovljim sužaljenjem spominjem krutu bol, koja je tvoje materinsko srdce probola, kad si vidjela svoga nedužnoga i predragoga Sinka kao razbojnika vezati, od okrutnih krvnika šibati, trnjem kruniti, ružno pogrdjivati, na smrt osuditi, i težki križ na goru Kalvariju nositi . . . Za sve one muke Sina tvoga, i za tvoje srdačno pomilovanje, koje sada promišljam, prosim te, o kraljice mogućna i uto-

čištje griešnika! odvrni od mene svojim odvjetovanjem sve pedepse, koje za svoje griehe zaslužujem, i izprosi mi milost, da se ljubav moja prama Spasitelju mojemu sve više umnožava, da mu uzmognem, kada s križem dojde vàs sviet suditi, mirno na susrjet poći. Zdravo Mario itd.

5. Presveta majko Odkupitelja moga! sinovljim sužaljenjem spominjem britki mač, koji ti je dušu prošao, kada si vidjela Isusa, svu radost srdca svoga, od svih zapuštjena, u žestokih mukah na križu visjeti, i uz poruge i posmjehe nemiloga puka dušu pustiti . . . . Za neizmierne boli, u koje si bila onda potonula, i za tvoju nepredobitnu jakost prosim te, o prečista Djevice, i sladka utjeho umirućih! izmoli mi milost, da na sve putene naslade, koje biahu uzrok toli nemilim mukam, iz svega srdca mrzim, i kroz pravu pokoru od svih svojih grieha dostojnim se učinim, da jednoć mirno i uzdano iz ovoga svieta preminem. Zdravo Mario itd.

6. Presveta majko Odkupitelja moga! sinovljim sužaljenjem spominjem gorku muku, koju je tvoje materinsko srdce ćutilo, kad si mrtvo tielo svoga poljubljenoga Sina s križa skinuto na svoje krilo primila, i razgledajuć njegove

svete rane suzami goruće ljubavi natapala... Za onu muku tvoju, koju sada priklonito promišljam, i za tvoju preveliku trpljivost i bogouzdanje te molim, o premila moja zagovornice! izprosi mi milost od Sina svoga, da se blagoj i mudroj providnosti božjoj u svem i vazda radostno predajem, i nikad ni malo neposumnjam, da premudri i predobri Bog sve na moje spasenje naredjuje i vlada. Zdravo Marijo itd.

7. Presveta majko Odkupitelja moga! sinovljim sužaljenjem spominjem ljutu žalost, koju je tvoje materinsko srdce ćutilo, kad si zadnji krat vidila presveto tielo svoga jedinorodjenoga Sina u grob postavljeno . . . Za onu tvoju neizmiernu tugu, koju sada priklonito promišljam, molim te, o majko milosrdja, izprosi mi milost, da bi srdce moje, u koje se živo tielo tvoga prepoljubljenoga Sina na sv. pričesti tako često polaže, njemu vazda ugodno pribivalište bilo, i da tom nebeskom hranom vazda moć i jakost primim, pak da kano i ti nadjačam istinitim pouzdanjem u Boga svaku neutješivost i malodušnost. Zdravo Marijo itd.

Plač bl. Dj. Marije (Stabat mater).

1. Staše Majka boležljiva * Blizu križa i suzljiva, * Videć Sina propeta.

2. Čiju dušu uzdišeću, * Svu žalostnu i boleću * Mač pregorki probode.

3. Koli tužna i ucviljena * Bješe ona preblažena, * Majka Sina božjega.

4. Koja gorko tad boljaše, * Mila Majka kad gledaše * Muke Sina dragoga.

5. Tko će suze uzdržati, * Videć Majku božju stati * U tolikoj bolesti?

6. Tko se nebi žalostio, * Kad bi tužnu nju vidio, * Kako s' Sinom boluje?

7. Radi grieha svoga puka * Vidje Sina, gdje ga muka * I bič težki umori.

8. Vidje sladkog Sinka svoga, * Umiruća, žalostnoga, * Gdje na križu izdahnu.

9. Slavna Majko, vir ljubavi, * Moje u srdce bolest stavi, * Daj da s tobom žalujem.

10. Daj da gori srdce moje * Od ljubavi svete tvoje * Prama Bogu Isusu.

11. Sveta Majko, daj da tvoga * Rane Sina propetoga * Moje srdce ranjuju.

12. Svoga Sina izranjena, * I rad' mene izmučena * Dieli sa mnom bolesti.

13. Dokle ovdje živ pribivam, * Daj da s tobom suze livam, * I Propetog' milujem.

14. Pokraj križa s tobom stati, * I u družtvu tugovati * S tobom, Majko, ja želim.

15. O ti Djevo sviuh Diva, * Pogledaj me milostiva; * Daj mi s tobom plakati.

16. Daj mi usrjed srdca moga * Nosit muku Sinka tvoga, * I rane spominjati.

17. Daj me ranam' izraniti, * Daj me križem napojiti, * I krvju Isusovom.

18. Djevo! ti me od paklene * Čuvaj sile, ti za mene * Stoj na sudu božjemu.

19. O Isuse, kad preminem, * Daj po Majci da dostignem, * Vjekovječno spasenje.

20. Duša tielo kad ostavi, * Daj u rajskoj da se slavi * Po sve vieke raduje. Amen.

Ružarij ili krunica Gospina.

Ružice, od kojih bogoljubni krštjani miloj Gospi vienac pletu, je često ponovljeni pozdrav angjeoski, u kojem se izza rieči Isus različna uzdisanja nadodaju, koja na život, muku i uzvišenje Isusa i Marije spadaju, i otajstva se imenuju. Krunica počimlje vjerovanjem; za tim sljedi Otče naš i tri Zdrave Marije, u kojih se za riečju Isus nadoda: 1. Koji nam vjeru umnožio. 2. Koji nam ufanje ukriepio. 3. Koji nam ljubav užgao.

Za tim se moli Slava Otcu, jedan Otče naš i deset puti Zdravo Marijo. u kojoj se za riečju Isus svaki put nadodaje ono isto otajstvo. To se redom još četiri puta

ponavlja, čim se u svakom desetku Zdrave Marije uviek sljedeće otajstvo pridaje. A otajstva svete krunice jesu ova:

I. Radostne krunice, koja se obično moli od prve nedjelje došastja do korizme, pak u ponedjeljak i četvrtak.

1. Kojega si, o Djevice! po Duhu svetom začela.
2. Kojega si, o Djevice! Elizabetu pohodeći nosila.
3. Kojega si, o Djevice! rodila.
4. Kojega si, o Djevice! u templu prikazala.
5. Kojega si, o Djevice! u templu našla.

II. Žalostne krunice, koja se moli navlastito u korizmi, pak u utorak, petak i kod sv. mise.

1. Koji se je za nas krvavim potom potio.
2. Koji je za nas šiban bio.
3. Koji je za nas trnjem krunjen bio.
4. Koji je za nas težki križ nosio.
5. Koji je za nas na križu umrô.

III. Slavne krunice, koja se moli osobito od vazma do došastja, pak u sriedu, subotu i nedjelju.

1. Koji je od mrtvih uzkrsnuo.
2. Koji je na nebesa uzišao
3. Koji nam je Duha sv. poslao.
4. Koji te je, Djevice! u nebo uznio.
5. Koji te je, Djevice! na nebu okrunio.

Te tri krunice skupa sadržuju 150 Zdravih Marija, i zato se zovu Saltir Marijin ili Gospin, buduć da Saltir Davidov sastoji iz 150 psalmih ili piesnih. Nestidi se krunicu u ruke uzeti i moliti; uprav ova molitva je za učene i neučene ljude jednako dobra, jer je i vrlo prosta i lahka, i radi nadodatih otajstva, koja treba razmišljati,

vele uzvišena i puna nauka. Poslje uvedenja te molitve po svetom Dominiku nije bilo svetca, koji ju nebi bio molio.*)

Očištjenje bl. Djevice (sviećnica).**)

Svemogućni, vjekovječni Bože! veličanstvo tvoje priklonito molimo: kako je bio jedinorodjeni Sin tvoj na današnji dan s' bitjem naše pùti u templu prikazan, onako da i nas učiniš očištjenimi srdci tebi se prikazati: po istom Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Navještjenje bl. Djevice.

O Bože, koji si hotio, da se Rieč tvoja po navještjenju angjelovu u utrobi blažene djevice Marije upùti: podaj molimo te, da mi, koji u nju kao pravu rodicu božju vjerujemo, po njezinom zagovorenju od tebe pomoženi budemo: po istom Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Uznešenje bl. Djevice.

Slugam tvojim, molimo te, Gospodine! griehe odpusti, da se mi, koji ti dieli svojimi

*) Drugi mole krunicu drugačje; molila se krunica tako ili inače; stvar poglavita je, da se bogoljubno moli.

**) Sljedeće molitve za veće blagdane Bl. Djev. Marije su iz misala.

ugoditi nemožemo, po odvjetovanju rodice Sina tvoga, Gospodina našega spasimo: koji s tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Porodjenje bl. Djevice.

Slugam tvojim, molimo te, Gospodine dar nebeske milosti podieli, da nam, kojim je blažene Djevice porodjenje početak spasenja bilo, začetja njezina zavjetna svetkovina umnoženje mira poda: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Preslavno ime bl. Djevice.

Podaj, molimo te, svemogući Bože! da se vierni tvoji, koji se raduju presvetomu imenu i milostivoj obrani djevice Marije, po njezinom milostivom odvjetovanju od svih zala oslobode na zemlji, i u vječno veselje doći zasluže na nebesih: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Presveti Ružarij.

Bože, kojega jedinorodjeni Sin nam je svojim življenjem, smrtju i uzkrsnutjem plaću vječnoga spasenja zaslužio: molimo te, daj nam ova otajstva u presvetom Ružariju blažene

djevice Marije svetkujućim, da nasljedujemo, što ova otajstva sadržavaju, i da dostignemo, što obećavaju: po istom Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Na neoskvrnjeno začetje bl. Djevice Marije.

O Bože, koji si kroz neoskvrnjeno začetje Djevice Marije Sinu svojemu dostojno pribivališće pripravio; daj, molimo te, da i mi po njezinom odvjetovanju čisti dodjemo k tebi, koji si radi predvidjene smrti istoga Sina svojega nju čistu očuvao od svake oskrvne: po istom Isusu Krstu, Gospodinu našem. Amen.

I. Piesan crkvena (Ave maris stella).

1. Zdravo od mora zviezdo, * Majko božja netegnuta, * Svedj djevica ká si bila * Čestit otvor rajskih puta!

2. Kada primi pozdrav liepi * Poklisarom nebeskime, * Nas u miru ti ukriepi, * Promjenuvši Eve ime.

3. Sliepim daruj vid žudjeni, * Uze odrieši griešnicima, * Svako naše zlo odreni, * A daruj nas svim' dobrima.

4. Ukaži nam, majka da si; * Daj da On molbe primi moje, * Koga za nas rodila si, * Rajsko čedo, diete svoje.

5. O Djevice vrh svih tiha, * Koje ures sja jedini; * Odrješene nas od griha, * Tihe i čiste ti učini.

6. Življenje nam čisto udieli, * Naše pute mirne upravi, * Da Isusa svedj veseli * Razgledamo gori u slavi.

7. Slava Otcu nebeskomu, * Ista i Sinu slava i dika, * Slava Duhu presvetomu, * Trojci jedna nerazlika. Amen.

II. Piesan.

1. O Marijo, liepa moja * Mila Majko ti ljubavi! * Ti si život, meni koja * Mir i pokoj daješ pravi.

2. Kad te zovem, il' o tebi * Kad pomislim, Dievo sveta, * Od radosti je u sebi * Duša moja preuzeta.

3. Neugodna misal kada * Moju pamet smesti dodje * Tvoje sveto ime tada * Nju protjera, ter me prodje.

4. Ti ćeš meni na ovemu * Svieta moru zviezda biti, * Ká plavčicu mož' u svemu * Moje duše sahraniti. Amen.

Svakdanja molitva blaženoj Djevici.

(Od sv. Bernarda.)

Spomeni se, o predobroštiva djevice Marijo! da se nije nikad čulo, da si ti zapustila onoga, koji se je utekao pod tvoju obranu, tvoju pomoć zazivao, i tvojoj se molitvi preporučivao. Ovim pouzdanjem potaknut, i ja se utičem k tebi, o Marijo! Dievo nada sve djevice; k tebi idem, majko moja, i uzdišuć se tebi približujem nevoljan griešnik. Ah majko vječne Rieči! nemoj mi molbe zabaciti, nego ih milôstivo poslušaj i usliši. Amen.

Štovanje svetih Angjela.

„Pred licem angjela pievat ću tebi, Bože moj!"
Piesm. 37.

Medju mnogobrojnimi stvorovi božjimi ima i nevidivih stvorova, koji nemaju tiela, a imadu razum i slobodnu volju, i mnoge uzvišene vlastitosti; zato imaju i uzvišena imena. Sveti Pavao imenuje te duhove nebeske: Kerubime, Serafime, Priestolja, Gospodstva, Mogućstva, Vlasti, Poglavarstva, Arkangjele i Angjele. Sveti Otci razdjeljuju sve duhove na devet sbora ili redova, i to po mjeri njihove savršenosti i dostojanstva. Bog ih je stvorio, da mu se klanjaju, da ga služe, i tim da budu na vieke blaženi. Broj njih je neizmjeran. Ali buduć da su angjeli nadareni bili slobodnom voljom, zato ih je Bog izkušanju podložio. Mnogi izmed njih podigoše se na

Boga, i za pedepsu njihove oholosti biahu za uvieke odbačeni; oni se zovu nečisti dusi, vrazi, djavli itd. Ostali pako, koji ostaše Bogu poslušni, gledaju i uživaju Boga na vieke u raju, i ovršuju preveselim posluhom njegovu svetu volju. Ovi sv. angjeli su poslanici božji k ljudem i naši čuvari, kako to vidimo u mnogih pripovjestih svetoga pisma. Svaki nas ima svoga angjela stražanina ili čuvara, koji u nami pobudjiva svete misli i želje, za nas se Bogu moli, i nas brani od svake pogibelji duše i tiela. — Zazivaj dakle, dušo bogoljubna! svaki dan i navlastito u jutro i večer svoga sv. angjela stražanina; spominji se, da je vazda s tobom, da te posvud gleda, i poslušaj nadahnutja i svjete njegove: glas njegov je glas božji.

Molitva sv. angjelu čuvaru.

Bože moj! kako si dobar! ti šalješ s neba svete angjele, dobre službene duhove, da nas brane i vladaju na našem putovanju u vječnost, i da nas vode po putu krieposti k vječnomu blaženstvu. S veseljem, krilima svete ljubavi lete oni, da izvrše tvoje zapovjedi, ter da nam pomogu, da i mi budemo jednom dionici njihova blaženstva. Radi tebe, Bože, ljube nas ovi kao svoju bratju i kano dojduće sugradjane tvoga kraljevstva nebeskoga; oni nas kano na rukuh nose, da nezadenemo o kamen, i da si nenahudimo, a raduju se, kada s njihovom pomoćju i zaštitom kao i oni sveti i blaženi postajemo. O Bože! volju tvoju

ovršivati, dobro činiti, zlo zabranjivati, pomoći i blagotvoriti po mogućnosti našoj: to da bude po primjeru tvojih angjela i nam najmilije poslovanje i najveće veselje. Kako vlada na nebu najljepši red i sloga, i čista ljubav, onako sdruži ti i nas ovdje na zemlji istimi nježnimi vezami svete ljubavi, da tvojim angjelom sličan život živimo, i po njihovoj upravi i u njihovo družtvo u diki nebeskoj priti zaslužimo.

Svaku opomenu moje sviesti, svaki spasiteljan nauk, svaki poučan dogodjaj i izkustvo, svako potaknutje i svaku prigodu na dobro, sve to, o Bože! smatrat ću za dobročinstvo sv. angjela, po kojem hoćeš da me upravljaš na putu spasenja. — Otče nebeski! hvalu neizmiernu sam ti za to dužan! A i tebi, sveti moj čuvaru, predragi nebeski moj prijatelju: zahvaljujem na svoj ljubavi i viernosti, na svoj skrbi i strpljivosti, koju si dosada za me imao. Oprosti mojoj lahkoumnosti, što te toliko puti nisam poslušao, i što sam te svojim neposluhom razžalio. Nemoj mi zato uzkratiti tvoje pomoći, dà li naprjeduj me ravnati i čuvati. O koliko sam potreban tvoga pomnjivoga nastojanja u mnogobrojnih pogibelih duševnih i tjelesnih! Opominji, osviešćaj, kazni me; potiči me na dobro, uzdrži me, da neposrnem; uzdigni me,

kad padem; pokaraj me, kad zabludim, pak me opet povedi u sladki naručaj Boga mojega. — Ja ću slušati tvoja nagovaranja i glas svoje sviesti, a neću poslušati poticanja griešne požude i napastnika. Kad mi koje zlo pade na um, reći ću sam sebi: „Angjeo božji je uza te; poštuj nazočnost njegovu; budi te sram pred njim; nerazžali i neodreni ga od sebe nijednim griehom.“

O kako ću se onda veseliti, kada tebe slušajuć, i po tvojih rukuh po dovršenom putovanju na zemlji dodjem k Bogu, stvoritelju i odkupitelju svojemu! Srdačno ću ti onda zahvaliti, nebeski moj vodjo i čuvaru! Istinito zahvaljujuć ćemo pak skupa Boga svojega častiti i slaviti u vjekovječnoj ljubavi i bezkrajnom blaženstvu. Amen.

Molitva sv. Mihovilu arkangjelu.

O preslavni vojvodo vojska nebeskih, sveti Mihovile, branitelju i zaštitniče crkve vojujuće, koji si ohologa Lucifera i sljedbu njegovu u jaz pakleni sunovratio! Dojdi na pomoć puku božjemu; brani crkvu tebi preporučenu od svake suprotive neprijateljske. Zaštitniče i primitelju duša, koje se u milosti božjoj iz ovoga svieta preseljuju! u vrieme smrtne borbe dojdi

u pomoć mojoj duši, koju ti sada srdačno preporučivam; očuvaj ju od svake zlobe njezinih suprotivnika; kada premine, primi ju pod svoju zaštitu, i uvedi ju slavodobitnicu proti zasjedam djavolskim u diku nebesku, da ondje s tobom i sa svimi angjeli i svetimi Boga časti i slavi na vieke. Amen.

Štovanje Svetih.

„Slavite Gospodina u svetcih njegovih."
Piesm. 150.

Podigni oči k nebu, dušo krštjanska! pak gledaj neizbrojno množtvo svetih svakoga naroda i jezika, svake dobe i svakoga spola, s krunom neumrle slave na glavi, s palmom slavodobitja u ruci, jer su na zemlji mnoge tuge i nevolje bogoljubno podnieli, sveto živjeli ili oštru pokoru činili. Sada pak uživaju obilnu plaću svoga truda — slavu nebesku! Reci mi ti sam: Nije li raj nebeski vriedan, da što zanj trpiš? Uzmi si dakle svetce za izgled; što ti treba činiti, ono isto su tisuće svetih prie tebe učinili; težkoće, koje su s kriepostnim življenjem i pobožnostju sdružene, nadvladali su već tisuće njih. Ti, izpovjednik iste svete vjere, ud iste sv. crkve: ti da nebi mogao činiti, što oni učiniše, koji biahu uprav tako nejaki, uprav tako napastovani, kao si i ti? Djeluj dakle s milostju božjom, kako su i svetci djelovali, pak ćeš i ti steći istu slavu nebesku. Izberi si za primjer navlastito one svetce, kojih krieposti su dužnostim tvoga stališa prikladnije, ter ih nasljeduj. Štij, ako ga imaš, život svetih, da vidiš, koliko dobra su oni učinili, a kako malo ti činiš. — Zazivaj takodjer svetce, i preporučaj se nji-

hovoj molitvi kod Boga. Svetci nemogu nam istina svojom vlastitom kriepostju ni pomoći ni šta dati, jer je Bog sam jedini izvor svih dobara i vrjelo svake milosti: ali molitva, vezom ljubavi krštjanske spojena, Bogu je mila, i on na molitve svojih pravednika često podjeljuje milosti, koje nebi drugače podao, kao što to svjedoči sv. pismo: „Mnogo može pomoći molitva pravednikova." Jak. 5. 16. — Poštuj takodjer i prilike svetih, i njihove moći, to jest; njihova sveta tjelesa i druge ostanke.

Molitva sv. Josipu.

Presvete rodice tvoje zaručnika dostojanstvi, molimo te, Gospodine, da budemo pomoženi; da što naša slabost nemože, po njegovom odvjetovanju dobijemo: koji živeš i kraljuješ s Bogom Otcem u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Molitva sv. Ivanu Krstitelju.

Podaj, molimo te, svemogući Bože, da obitelj tvoja putem spasenja hodi, i blaženoga Ivana predteče nauk ovršivajuć, k onomu bez pogibelji dojde, koga je propoviedao, Gospodina našega Isusa Krstà Sina tvoga, koji s tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Molitva sv. Petru apostolu.

Bože, koji si blaženomu Petru apostolu svojemu, davši mu ključe kraljestva nebeskoga, najveću pastirsku oblast vezati i riešiti dao: podaj da pomoćju njegova izmolenja od uzah grieha naših izbavimo se: koji živeš i kraljuješ po sve vieke vieka. Amen.

Molitva sv. Pavlu apostolu.

Bože, koji si množtvo naroda blaženoga Pavla apostola propoviedanjem učio: daj nam, molimo te, da koga uspomenu štujemo, njegovo u tebe braniteljstvo ćutimo: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva sv. Marku. *)

O Bože, koji si blaženoga Marka, blagovjestnika svojega, milostju evangjelskoga propoviednika uzvisio: podaj, molimo te, da nam

*) Ljeta 590 bio je u Rimu velik potop, iz kojega su i njeke smrtne bolesti potekle; zato je sv. Grgur veliki, Papa, naredio, da se čini obhod na svetkovinu sv. Marka ili na 25 Aprila, i da ovi dan bude dan pokore. Moli dakle u ovi dan litanije svih svetih, pokaj se svojih grieha, i moli Boga, da svako vremenito i vjekovito zlo od nas odvrati

i njegov nauk vazda koristi, i njegova molitva nas svagda zaštiti: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva svetima Ćirilu i Metodiju, apostolima Slavjanskim.

Molite za nas sv. Ćirile i Metodiju!

Da dostojni budemo obetjanja Krstovih!

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, koji si se dostojao Slavjanske narode po biskupih i izpovjednicih svojih Ćirilu i Metodiju k jedinstvu vjere krštjanske zvati: daj nam, prosimo te, da mi, koji se sada njihovoj svetkovini radujemo, po njihovih zaslugah takodjer slavu vječnu postići udostojimo se: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

O sveti odvjetnici naši, koji ste se toli gorljivo skrbili za spasenje Slavjanskih naroda: ukriepite naše prošnje, da nam tako bude dano vidjeti ih sve združene u krilu naše svete majke crkve katoličke, apostolsko-rimske. Amen.

Molitva sv. Ivanu Nepomucenu.

Bože, koji si po nepredobitnom svetotajstvenom mučanju blaženoga Ivana izpoviednika crkvu svoju novom krunom mučeničtva naki-

tio: daj, da po njegovu izgledu i molitvi usta si čuvajuć blaženim, koji nisu jezikom sagriešili, pribrojimo se: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva svetcu, po kojem se imenuješ.

O sveti I., prijatelju i službeniče božji, kojega kao osobitoga odvjetnika svoga štujem. Iz svega srdca se radujem, da sam, premda nedostojan, tvojim imenom nazvan, i da sam u to ime zalog tvoga zaštitjenja na svetom krštjenju primio. Ali vrlo mi je žao, da moje ponašanje nenalikuje na svetost života tvoga. O sveti I., pomoćniče moj! izprosi mi od Boga milost, da svoj život poboljšam i svom pomnjom sljedim tvoje svete krieposti. O kamo da nisam nikda slavu imena tvoga pogrdio svojimi griesi! Svojom molbom za me kod Boga štiti dušu i brani tielo moje; izmoli mi stalnost u dobru, i izbavi me od svakoga zla, a osobito budi uza me s pomoćju svojom u čas moje smrti, da ti uzmognem na dobročinstvih tvojih zahvaliti u diki nebeskoj, i zajedno s tobom hvaliti i slaviti predobroga Boga u vieke vieka. Amen.

Molitva kojemugod svetcu.

Zdravo, o blaženi gradjanine nebeski, sveti I., koji poslje svojega truda sada pokoj vječni uživaš za osobite krieposti, kojimi si ugodio Bogu svemogućemu! O da bih i ja one liepe krieposti . . . ., koje u tebi slavim i štujem, sa svom pomnjom nasljedovao! Ukriepi moju slabost tvojom molitvom, i izprosi mi ovu milost . . ., a navlastito paka oproštjenje grieha i temeljitu odluku, s kojom bih mogao do smrti Bogu služiti u svetosti i pravdi, da me nepredobije ni sviet lažljivimi dobri, ni put griešnimi nasladami, ni duh paklenski svojimi zasjedami. Izprosi mi umnoženje temeljite vjere, krjepkoga ufanja, savršene ljubavi, a poslje smrti pak milost, da se s tobom na vieke sdružim, i slave nebeske dionik postanem. Amen.

Molitva svim svetcem.

Molimo te Gospodine, brani nas oda svih pogibeljih duše i tiela, i po odvjetovanju blažene i slavne vazda djevice i bogorodice Marije, i blaženih apostola Petra i Pavla, i svih svetih, spasenje nam i mir blagostivo podieli: da crkva tvoja bez svake suprotive i zablude sigurna i slobodna tebi služi: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

VII. Različne molitve.

Molitva za sv. crkvu.

Svemogući, vječni Bože! koji si slavu svoju u Isukrstu svim narodom objavio: čuvaj djela milosrdja svoga, da crkva tvoja po svem svietu razširena stanovitom vjerom u pripoviedanju imena tvoga naprjeduje: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za sv. otca Papu.

Svemogući, vjekovječni Bože! kojega odlukom je sve utemeljeno, na molbe naše milostivo pogledaj, i uzdrži nam svojom blagostivostju izabranoga poglavicu I.: da se puk krštjanski, koji je od tebe stvoritelja vladan, pod tolikim vrhovnim pastirom po dostojanstvih svoje vjere uzmnoži: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za biskupa.

Bože, koji, premda si velik u velikih, ipak u najmanjih čudovite stvari slavno tvoriš: slugi svojemu, našemu prebogoljubnomu biskupu I., kojemu si po svojem milosrdju težinu naše

biskupije na pleća naložio, dobrostivosti svoje milost podieli, da veličinom tegote pritisnut slabostju čoviečje nejakosti neiznemogne, pače da svetim otajstvom dostojno služi, i u svem po tvojoj milostivoj obrambi raduje se: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za duhovnoga pastira i ostale misnike.

O Bože, koji si izručio svetjeničtvu navieštjivanje svoje rieči, prikazivanje svetoga posvetilišta i služenje svetih sakramenata: podaj svim svetjenikom, a osobito našim duhovnim pastirom svoju moguću milost, da svoju službu vierno obavljaju, svojom pobožnostju nam za izgled služe, i tim i svoje i naše duše na vieke spase. Amen.

Molitva za izpovjednika svoga.

Svemogući, vječni Bože! koji si mi dao u izpovjedniku vidiva angjela i vodju na putu spasenja: prosvjetli ga duhom svojim, i upravljaj jezikom njegovim, da mi pravo i ljubeznivo kaže pute tvoje pravde. Blagoslovi njegova bogoljubna nastojanja, i daj da ga pristojno poštujem i u njega se sinovljim načinom uz-

dajem, a napokon da te po tvojoj milosti zajedno s njim u diki nebeskoj na vieke slavim. Amen.

Molitva za cesara (kralja).

Previšnji gospodaru neba i zemlje, kralju svih kraljujućih, i gospodine svih gospodujućih! molimo te za cesara (kralja) našega I., i za svu obitelj njegovu. Prigni srdce njegovo na ovršivanje tvojih svetih zapovjedi i na zaštitu katoličke crkve, da vjerom i bogoljubnostju kao i mudrimi i pravednimi naredbami boljak svojih podložnika unaprjedi, i poslje mnogoljetna blagoslovljena vladanja krunu zemaljsku s nebeskom zamieni. Amen.

Molitva za svjetovne poglavare.

O Bože, od koga je svaka oblast na nebu i na zemlji! blagoslovi naše poglavare, i milostivo podaj, da nas oni s ljubavju i pravednostju krštjanskom upravljaju, a mi paka da po njihovom mudrom vladanju u posluhu i u miru živemo. Amen.

Molitva djece za svoje roditelje.

O Bože! ti si mi dao dobre i drage roditelje, ter hoćeš, da ih poštujem i ljubim, slušam

i pomágam. Ti sam udahni mi u srdce pravo poštovanje, goruću ljubav i radostan posluh prama njim, da im tim naplatim sve muke i skrbi, koje svaki dan za me podnašaju. Blagoslovi i nadari ih za sva dobra, koja mi ljubeznivo čine. Daj da dugo i srećno živu na zemlji, i u svakom dobru obiluju, a napokon da unidju u diku nebesku. Amen.

Molitva roditelja za svoju djecu.

Bože moj! otčinska (materinska) ćut kao i zakon tvoj opominju me, da mi valja svoju djecu po naredbah sv. vjere za kriepost i raj vječni gojiti. Oni su više tvoji nego moji; iz mojih rukuh ćeš ih jednoć tražiti. „Tko za svoje neskrbi," veli rieč tvoja, „zatajao je vjeru, i gori je od neviernika" (1. Tim. 5. 7.). I zaisto, što bi im hasnilo, kad bi se starao samo za njihove tjelesne potrebe, za njihovu vremenitu sreću, a ne za bogoljuban odgoj i posvetjenje njihove duše? A da ih dobro i krštjanski odgojim, treba mi tvoje moguće pomoći. Prosvjetli me dakle, Bože moj! da bistro poznam, što mi valja činiti, i daj mi neutrudljivu pripravnost i stalnu revnost, da tu poglavitu dužnost vierno izpunim. Zauzdaj u meni prirodjenu ljubav prama mojoj djeci,

da se ne izopači u onu nerazboritu ljubav, koja mnoge roditelje zasljepljuje, da nevide pomanjkanja i nepristojnosti, zla nagnutja i opačine svoje djece, pa ih zavede u bezumno i griešno strpljenje i praštanje. Daj mi pravo poznanje, da upotrebujem oštroću, kada to treba, a krotkost, kada je dovoljna dobrostivost i strpljivost. Dojdi mi na pomoć s milostju svojom, da im moje ponašanje nikad nesluži na smutnju, dapače da im bude na dobar izgled i primjer u svem, što je dobro, pr avo časti dostojno. — A moju djecu paka posveti duhom svojim, da se od malenih noguh uče tebe ljubiti i tebe se bojati; daj im i poslušnost, da mi trud s njimi nebude zaludan. Neprosim te, da mi za nje daš bogatstvo; podieli im snagu i veselje za djelo i trud, da si jednoć u starišu, koji si im ti odredio, potrebno uzdržavanje života pribave. Očuvaj im srdce od griešnih požuda i strasti, a nedužnost od zamke zavedenja. Daj da na opačinu svagda kao na najveće zlo mrze, da se i iste misli na grieh više nego smrti boje. Vodi ih u družtvo dobrih ljudi, koji bi ih mogli svojim izgledom potaknuti na pomnjivost, bogoljubstvo i blago ponašanje. Daj da od lakoumnih bježe, a družtvo dobrih i kriepostnih da ljube. Sveznajući

Bože! ako predvidjaš, da će se oni jednoć izopačiti i zli postati: onda ću zadovoljan biti, da ih k sebi uzmeš, prie nego nedužnost izgube! Ako paka predvidjaš, da će biti pošteni i kriepostni, a ti produži dane njihova putovanja, da svietu i svojemu zvanju vrlo koriste. Uzdrži u tu svrhu, ako ti je po volji, i moj život, da uzmognem dospieti njihov uzgoj. Ako si paka drugačje odlučio, neću ni onda malodušan biti, pače ja ih predajem tebi, Otcu predobromu: ti ćeš im biti branitelj i osloboditelj. Ti si se za me brinuo, ti nećeš ni njih zapustiti. Ja ću im ljubav za sv. vjeru i spasiteljan strah od tebe i zapovjedih tvojih duboko u srdce usaditi, da se tvoje blagosti i dobrote, koju si navlastito bogoljubnim obećao, dostojnimi učine. Umnoži njimi broj dobrih, kriepostnih i koristnih ljudi na zemlji, a broj izabranih u raju nebeskom. Daj mi već ovdje živjeti u blaženom ufanju, da ću ti moći jednom reći: Gospodine! od onih, koje si mi izručio, nisam nijednoga izgubio. Amen.

Blagoslov roditelja vrhu svoje djece.

Sinko moj! sve dane života svoga spominji se Boga. Pazi, da nikad u grieh neprivoliš. Ovršivaj zakon božji, i dobro će ti biti sve

tvoje žive dni. Bog svemogući te blagoslovio! Milostiv ti bio! ja te njemu preporučam, i podjeljujem ti vàs blagoslov, koga može otac (mati) udieliti djeci svojoj. — Presveta Trojice, Otac, Sin i Duh sveti! očuvaj diete moje; izbavi ga od svakoga zla, a navlastito od grieha, koji je najveće od svih zala, da jednoć s njim k tebi pridem, i tebe bez prestanka na nebu hvalim. Amen.

Molitva na dan rodjenja.

Bože i stvoritelju moj! na današnji dan sam po milosti tvojoj prvi put bieli sviet zagledao. Ti si me iz ništa na život probudio, da te poznam i ljubim, tebi služim, i tim da se dostojnim učinim u diki nebeskoj na vieke te ljubiti i uživati. Hvala ti, o Bože moj! srdačna ti hvala na tih prevelikih dobročinstvih, koja si mi već stranom podielio a stranom pripravio; a hvala ti osobito na neizmiernoj milosti, koju si mi odmah poslje mojega rodjenja na ovaj sviet tim udielio, da sam se po svetom krštjenju zajedno i za nebo, — moju pravu domovinu preporodio. Ah kako mi je žao, predobri moj Stvoritelju i Odkupitelju! da nisam dosad toli velike milosti bolje upo-

trebio, dapače da sam njekoje na svoju sramotu i škodu izgubio, a da sam se drugimi, — o ružne nezahvalnosti! na tvoju uvrjedu služio. Oprosti mi, Otče premilosrdni! te mrzke krivine; iz svega srdca se za nje kajem; u naprjedak ću tebi, preblagi početniče života moga, zahvalan biti; tebi, jedini i predobri utemeljitelju vremenite i vječne moje čestitosti, hoću se vazda i u svemu drage volje pokoravati. Amen.

Opazka. Na imendan. Molitva: Presveta Trojice itd. na strani 143. Molitva svetcu, po kojem se imenuješ: O sveti itd. na strani 255.

Molitva za probudu darova i milosti prijatih u sv. sakramentu potvrdjenja. *)

Svemogući, vječni Bože! koji si se dostojao mene slugu svoga vodom i Duhom svetim preporoditi, i odpuštjenje svih grieha mi podieliti: pošlji mi Duha svoga svetoga, utješitelja nebeskoga; Duha mudrosti i razuma; Duha svjeta i jakosti; Duha znanja i bogoljubnosti. Napuni me Duhom straha božjega; utisni mi u dušu znamenje svetoga križa Isusa Krsta;

*) Ovom molitvom možeš se takodjer služiti, kad si nazočan pri podjeljivanju sv. krizme.

koji s tobom i s istim Duhom svetim žive i kraljuje Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Molitva prie podjeljivanja sv.. Krizme.

Dojdi, Duše stvoritelju! dojdi k dušam, koje su djelo svemogućstva tvoga, i napuni svojom milostju srdca, koja si ti stvorio. Ti si blagi utješitelj, vrjelo vode žive, oganj svete ljubavi, i duševno ukrjepljenje. Ti ulivaš u nas sedam darova svoje milosti; ti si božji prst, koji nam kaže put u slavu vječnu; ti si sunce, koje nam pamet prosvjetljuje. Izbavi nas od nemoći, i ukriepi nas za svako dobro; čuvaj nas od neprijatelja našega spasenja, i mirom nas nadari. — Molimo ti se navlastito za ovu prepoljubljenu mladež, koja je sad ovdje pripravna, da primi svetotajstvo Krizme; potvrdi ju u vjeri apostolskoj. i podieli joj dar prave mudrosti i svjetlost nebesku za prosvjetljenje razuma. Udahni joj dobre svjete, i objači ju proti svakoj griešnoj napasti; daj da svagda naprjeduje u poznanju vječnoga spasenja, i da poštuje tvoje sveto ime; uzdrži ju u bogoljubstvu i u strahu božjem, i umnoži joj svetu vjeru, da s tvojom pomoćju u čas svojega preminutja uzmogne izpoviediti jednoga Boga

u tri sobstva, kako nas uči Vjerovanje apostolsko.

Vjerujem itd. Otče naš itd. Zdravo Marijo itd.

Molitva bogoljubna mladića.

Predobrostivi Bože! vladaj me u pogibeljnoj dobi moje mladosti, da vazda u tvojoj nazočnosti i samo tebi živem, a marljivo oda svega bježim, na što ti, Otče preljubeznivi! mrziš. Daj da se čuvam dangube, laži, igre, pijanstva i svih grieha, kojim se čovjek toli lahko priuči, a težko ali možda nikad više im se neoduči. Navlastito te molim, Bože moj! očuvaj me od najstrašnije opačine, koja tebe toli uvriedi, a krštjanina posve pogrdi, za života u sramotu i nevolju, a po smrti u dno pakla sunovrati, — očuvaj me od opačine sramotnoga bluda. Zato ću se, koliko uzmognem, svačesa čuvati, što se čistu mladiću nepristoji, ili što bi mi opasno bilo. Ja ću se u pogledu i u govoru, u odjelu i u svem ponašanju pošteno i stidljivo vladati, od zle družbe više nego od zmije i kuge bježati, i kad sám budem, tvoje ću se nevidive nazočnosti spominjati, da neučinim, što bi me pred tvojim prečistim licem oskvrnulo.

Dá, ja ću bditi. svakoj prigodi na grieh ću se ugibati, i tebi se moliti, svemožni, preblagostivi Otče! a ti ćeš mene, svoga mlohavoga Sina milostivo vladati, braniti i kriepiti; za to te molim, to se od tebe ufam po Isukrstu Sinu voj em, Gospodinu našem. Amen.

Molitva bogoljubne djevojke.

Kriepost samo je istinita ljepota, i stidljivost je najmiliji ures ženskoj glavi. Rumeno lice vehne brzo kano cviet, a liepo ruho nepokriva moja pomanjkanja, i ako me hvale i miluju, nisam zato bolja. Tebi, Bože moj! ugoditi, neka bude moja najveća skrb. Čisto, nevino i pobožno srdce da mi je najdražji ures i sva radost moja. Ali, o Bože moj! ja ti nebih mogla omiljeti, kad nebih pristojno i sveto živjela, ter se od svega pomnjivo čuvala, što se suprotivi svetoj čistoći. Za tu kriepost valja mi vrhu svega skrbiti; navlastito radi nje moram bditi i moliti. Očuvaj me, o Bože! od svakoga i najmanjega nečistoga grieha. Dojdi mi na pomoć u vrieme napasti, da se onda tebe, sveznajući, sveti Otče i pravedni sudče, spomenem i pravo promislim tvoje svete rieči: „Blaženi čisti srdcem, jer će Boga gledati."

Daj, o Bože! da svagda pazim na sva i najotajnija nagnutja svojega srdca; da se u govoru i pogledu, u odjeći i u svem ponašanju pristojno i sveto vladam: „U pristojnom ruhu, sa stidom i poštenjem da se resim i kitim, ne umjetno pletenimi kosami, zlatom ili biserom, ili dragocienimi haljinami, nego dobrimi djeli, kako se pristoji ženskim glavam, koje pobožnost ukazuju" (1. Tim. 2, 9). A navlastito pako te molim, Gospodine presveti! za milost tvoju, da bih u pravoj pobožnosti, kojom ženska nejakost nepredobitna biva, svaki dan rasla, i u mudrosti i krieposti kako i u ljetih, neprestano naprjedovala: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva zaručnika i zaručnice.

Bože, koji si po uzvišenom i otajstvenom druženju Isukrsta sa svojom crkvom zaručničko sadruženje uzvisio i posvetio: pogledaj milostivo na nas sluge svoje, i svakim blagoslovom nebeskim blagoslovi i nas i naše življenje. Tvoja providnost nas je sdružila, tvoja pomoć neka nas sahrani! Pred oltarom tvojim smo si istinito obećali neoskvrnjenu viernost i iskrenu ljubav, i kao ljubeznivi drugovi na

težkom putovanju u vječnost smo si ruke podali na znamenje našega nerazrješivoga sadruženja do same smrti: podieli nam obadvima svoju moguću milost, da svoje svete odluke, koje smo tada pred tobom svetčano učinili, u svem natanko ovršimo, svetim življenjem i gorućom ljubavju, bogoljubnostju, marljivostju u službi tvojoj i krštjanskim odgojenjem svoje djece zadovoljstvo i blagoslov tvoj zaslužimo, jedan drugomu rada primučimo, i medjusobno se potrpimo, i složno i mirno jedan drugomu na čestitost i radost živemo. Otče nebeski! samo s tvojom pomoćju možemo se medju sobom posvetjivati i u dobru natjecati, i vrieme našega života koliko moguće razsladjivati, tako da se nikad nerazžalimo, već da se štujemo i pomagamo, tješimo i ljubimo, dokle nas smrt neoddvoji. Blagoslovi, svemogući Bože! i naše gospodarstvo, naše posle i kruh naš svakdanji, da si ga pribavimo bez onakove skrbi i tuge, koja bi mogla biti opasna našim dušam. Očuvaj nas od nesreće i svake težke nevolje, i daj nam konačno, kao si nam odlučio, ovdje skupa živjeti, onako poslje smrti u tvojem kraljestvu ime tvoje skupa slaviti, i tebe zajedno uživati po sve vieke vieka. Amen!

Molitva mornara.

Smiluj se, svemogući vječni Bože! na molbe moje, i blagoslovi svojom svetom desnicom mene i sve sa mnom brodeće, kako si se dostojao blagosloviti korablju Noevu, kad plovljaše u sveobćem potopu. Podaj mi svoju desnicu, Gospodine Isukrste, kakono si ju pružio blaženomu Petru hodećemu na morskih valovih, i pošlji s neba svoga sv. angjelja, da vazda oslobodi i sahrani od svih poguba i mene i sve što je na brodu. Oddaleči od sluga svojih sve suprotive, i svagda nas razveseljuj i tješi žudjenom lukom i tihim jadrenjem, pak nam milost podieli, da se poslje dobro dovršenih svih naših posala opet s liepim vremenom zdravi i veseli k svojim milim i dragim povratimo: koji živeš i kraljuješ u vieke vieka. Amen.

Molitva soldata.

Bože i Otče moj! ti sve stvari mudro vladaš, i svakomu čovieku odlučuješ oni stališ u družtvu čovječanskom, u kojem treba da tebi služi, iskrnjemu svomu koristi, i neumrlu si dušu spasi. Premda sam soldat, ipak je moja sveta dužnost, tebi Bože moj, vjerno služiti,

kako su ti nebrojeni slavni vojaci i vitezi služili i sveti postali. U vojačkoj haljini kao i u seljačkoj ili gradjanskoj odjeći, u cesarskoj službi kao i kod kuće od truda živuć, imam jednu te istu neumrlu dušu, koju mi valja spasiti; vazda i posvuda imam istoga previšnjega Gospodara i Vladaoca svieta, kralja kraljujućih, Otca i dobročinitelja svih ljudi, imam tebe Boga stvoritelja i odkupitelja svojega, kojemu sam dužan čast i hvalu, viernost i posluh, pouzdanje i iskrenu ljubav. — Sveznajući, presveti Bože! ti si čuo moju prisegu, kojom sam pred licem tvojim obećao: viernost i posluh svojemu Cesaru (kralju) i svojim poglavarom. Podieli mi milost, da ono sveto obećanje svagda vierno i natanko izpunim, sve svoje dužnosti pomnjivo za ljubav tvoju ovršim, svaku težkoću svojega stališa po tvojoj volji stalno podnesem, svoje poglavare istinito štujem, i svoje drugove srdačno ljubim. Na putu, pri viežbanju, pod oružjem i pri svakom službenom poslu uzdrži mi drago zdravlje i dobru volju; brani me u svakoj pogibelji, a vrhu svega uzdrži me, o Bože i Otče moj! u svojoj ljubavi i milosti. Očuvaj mi srdce od zavedenja u zlo; nedopusti, da nijednu nepravdu, nijedan težak grieh neuči-

nim, a navlastito pak očuvaj me od mrzke kletve i ružne bludnosti, koja hudi zdravlju i životu a dušu sunovratja u vjekovječno pogubljenje. Znam, da mnogovrstne pogibelji priete spasenju moje duše; zli izgledi, nehajstvo za kriepostno življenje i strah božji, krivi nauki i nevierstvo mogu mi lahko srdce otrovati; ali uprav zato ću se često k tebi uticati, pak te priklonito moliti: ukriepi me, da uši i srdce zatvorim svakomu zločestomu govoru i griešnomu izgledu, i da pomnjivo bježim od svake družbe, koja bi me mogla na grieh navesti. Podieli mi, sveti Bože, svoju moguću milost, da ovu svoju odluku svjestno izpunim. Jer kako bih mogao po svojoj dužnosti ići u smrtnu pogibelj, i kao pravi junak hrabro se boriti, kad bih se radi svojih grieha morao bojati tvoje oštre pravde? Ako se pako s tvojom pomoćju težkoga grieha očuvam, neću se bojati ni u vrieme mira ni u vojski, ni u istoj smrti; jer ako umrem, hoću tebi umrieti; ako me poživiš, hoću se pošteno i veselo kući k svojim povratiti, i tebi radostnu hvalu uzdavati. Svemogući Bože, predobri Otče! tvoja zaštita i milost tvoja da bude sa mnom za života i u čas moje smrti. Amen.

Molitva putnika.

Svemogući Bože! koji si slugu svoga Abrahama po svih putih života njegova zdrava očuvao, sine Izraelove u sried mora po kopnom hoditi učinio, a trim mudracem od iztoka po zviezdi put kazao: budi mi, molim te Gospodine, na odlazku pomoć, na putu utjeha, u vrućini zasiena, na daždu i zimi pokrivalo, u trudu ukrjepa, u suprotivi uporište, u opasnosti štap, u pogibelji spasenje: da po tvojem vodjenju onamo dojdem, kamo doći želim, i za tim na duši i tielu očuvan, da se k svojim povratim, a jednom u luku vječnoga blaženstva unidjem. Amen.

Molitva za bogoljubne prijatelje.

O Bože, koji darove ljubavi milostju Duha svetoga u srdca svojim viernim ulivaš! daj slugam i službenicam svojim, za koje tvoju milost molimo, spasenje duše i tiela, da tebe sa svom snagom ljube, i što je tebi ugodno, svom pomnjom izvršuju: po Gospodinu našem Isusu Krstu, koji s tobom žive i kraljuje u jedinstvu istoga Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Molitva za neprijatelje.

O Bože mira, ljubitelju i branitelju ljubavi: daj svim neprijateljem našim mir i ljubav istinitu, i sve im griehe oprosti, a nas od zasjeda njihovih krjepko izbavi: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za brodeće ili morem putujuće.

Bože, koji si otce naše kroz crljeno more provodio, i preko prevelikih voda hvalu imenu tvomu pjevajuće preveo: priklonito te molimo za sluge tvoje brodeće, da sve suprotive i pogibelji od njih odvratiš, od grieha i svake nesreće ih izbaviš, i željnom lukom i tihim jadrenjem vazda milostivo očuvaš: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za nemoćnika.

Isuse, Gospodine i Bože moj! sluga tvoj, koga ljubiš, je bolestan. Nedaj da mu bude ova bolest na smrt, nego da služi tebi na čast a njemu na duševno spasenje. Podieli bolestniku ustrpljivost, a svim, koji ga služe, pravu ljubav, da ova nemoć i njemu i njim bude prigoda na mnoge zasluge za život vječni. Amen.

Molitva za umiruća.

Gospodaru života i smrti, Stvoritelju svih ljudi! pomiluj svoga umirućega I.; pomozi ga u najskrajnjem borenju, odpusti mu sve griehe, daj mu preminuti u tvojoj milosti, i poslje težkih muka ovoga života nadari ga dikom nebeskom. Amen.

Molitva za žive i mrtve.

Svemogućni, vječni Bože, koji zajedno živimi i mrtvimi vladaš, i sve pomiluješ, o kojih predvidjaš, da će biti tvoji vjerom i djelom: priklonito te molimo, daj da svi, za koje moliti odlučismo, i koje ili sadanji sviet još u tielu zadržava, ili koje je dojdući sviet već tiela lišene primio, po odvjetovanju svih svetih tvojih dobrostivostju pomilovanja tvoga odpuštjenje svih grieha dostignu: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za izprositi plod zemlji.

Milosrdni Bože i Otče! dobrostivi uzdržatelju života našega! Molimo te za kruh naš svakidanji i za sve, što nam je za uzdržavanje života potrebno. Daj plodnost njivam i vinogradom našim; pošlji nam u zgodno

vrieme ukrjepljiv dažd i blago sunce. Stvoritelju i gospodaru neba i zemlje! ti sve možeš; ti nam možeš svoj blagoslov podieliti i uzkratiti: zato te molimo, blagoslovi naša polja, i čuvaj ih od neplodnosti, škodljive živine, suše, moče, mraza i pogubnoga gràda. Istina, da mi griešnici nismo dostojni tvojih darova, koje nam svaki dan, dapače svaki čas podjeljuješ; no predobrostivi Otče na nebesih! nepogledaj na zločinstva naša, kojih se od svega srdca kajemo, dà li budi nam milostiv radi Isusa Sina svoga, koji je za nas na križu umrô i dragocienu krv svoju prolio. Mi se sasvim u tebe uzdajemo, i obećajemo ti, da ćemo tvoje darove bogoljubno i samo na tvoju slavu uživati, triezni biti, i da ćemo se u sreći i nesreći tvojim mudrim naredbam pokoravati. Nikad nećemo zaboraviti, da si vazda naš predobri Otac, kad nam daš ili uzmeš, kad nas blagosloviš ili pedepšeš. Molimo te, milostivi Otče! neostavi nas, svoje siromašne i nevoljne sinove! Smiluj nam se i u naprjedak; blagoslovi nas u svem, što se tiče našega vremenitoga blagostanja i vječnoga spasenja. To od tebe molimo po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za izprositi dažd.

Moli najprije litanije svih svetih; u njih za riečmi: „Da plod zemlje“ itd. reci dvakrat: „Da viernim svojim pristojan dažd podieliti dostojiš se. Tebe molimo usliši nas.“ Na svrhi reci: Otče naš itd.

Red. I neuvedi nas u napast.

Odg. Da izbavi nas oda zla.

Piesam 146.

Hvalite Gospodina, jer je dobra piesan; * Bogu našemu budi mila i dična pohvala.

Gospodin zida Jerusolim, * skuplja prognanike Izraelove.

On broji množtvo zviezda, * i sve ih po imenu zove.

Velik je Gospodin naš i veliko je mogućstvo njegovo, * i nema mjere mudrosti njegovoj.

Gospodin prima krotke, * a ponizuje griešnike do zemlje.

Pripievajte Gospodinu sa zahvalnostju, * pjevajte uz gusle Bogu našemu.

On zastire nebo oblacima, * i dažd zemlji pripravlja.

On čini, ter raste na gorah sieno, * i trava ljudem na službu.

On daje živini hranu njezinu, * i mladim gavranom zazivajućim njega.

On nemari za jakost konja, * niti su mu mili kraki čoviečji *).

Mili su Gospodinu oni, koji se njega boje, * koji se ufaju u milost njegovu.

Slava Otcu itd.

Red. Pokrij, Gospodine, nebo oblacima.

Odg. I zemlji dažd pripravi.

Red. Da rodi na gorah sieno.

Odg. I trava ljudem na službu.

Red. Polij gore s visina svojih.

Odg. I plodom diela tvojih nasitit će se zemlja.

Red. Gospodine, usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi da pride.

Red. Gospodin s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Bože, u kojem živemo, kretjemo se i jesmo, podaj nam dažd pristojan: da sadanjimi pomoćmi dovoljno pomoženi, dobra vjekovječna uzdanije tražimo.

Podaj nam, molimo te svemogući Bože: da mi, koji se u svojoj nevolji u tvoje mi-

*) Bog sluša molitve onoga čovjeka, koji se njega boji, bio on jak ili slab; samo da je bogoljuban.

losrdje uzdajemo, od svake suprotive po tvojem zaštitjenju vazda budemo obranjeni.

Daj nam, molimo te Gospodine, dažd spasiteljan, i suho lice zemlje vodami nebeskimi milostivo natopi: po Gospodinu našem Isusu Krstu; koji s tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka. Amen.

Red. Gospodin s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Red. Blagoslovimo Gospodina.

Odg. Bogu hvala.

Red. Uslišao nas svemogući i milosrdni Gospodin.

Odg. Amen.

Red. I viernih duše po milosrdju božjem počivale u miru.

Odg. Amen.

Molitva za izprositi razvedrenje.

Bože, koji se griehom uvriediš a pokorom pomiriš: molbe puka svoga prosećega milostivo pogledaj: i biče svoje srčbe, kojih smo za griehe svoje dostojni, odvrati.

Usliši nas, Gospodine, k tebi vapeće, i razvedrenje zraka podaj tebe prosećim; da,

premda smo za griehe svoje pravedno pečaleni, podjeljenjem milosrdja tvoga dobrostivost tvoju oćutimo.

Molimo, svemogući Bože, blagostivost tvoju: da potop dažda uztegneš, i radost lica svoga da nam podieliti dostojiš se: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za odvratjenje gràda i zla vremena.

Bože, koji se griehom uvriediš a pokorom pomiriš: molbe puka svoga prosećega milostivo pogledaj, i biče svoje srčbe, kojih smo za griehe svoje dostojni, odvrati.

Od puka tvoga, molimo te Gospodine, duhovne zlobe da se odvrnu: i pogubnost zračnih nevremena da odstupi.

Svemogući, vjekovječni Bože! prosti bojećim se, smiluj se prosećim: da se poslje štetnoga ognja oblaka i sile grmljavina prietnja gromova u uzrok hvale promieni.

Gospodine Isuse, koji si zapovjedio vjetrom i moru, i učini se velika tišina: usliši molbe svoje obitelji, i podaj, da na znamenje svetoga križa otide svaka sila gromovina.

Svemogući i milosrdni Bože, koji nas i pedepšuć ozdravljaš, i praštajuć sahranjuješ:

podaj molećim tebe, da se tišini ovoga žudjenoga ublaženja uzradujemo, i darom tvoga pomilovanja vazda služimo: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva poslje obilne ljetine.

Zahvaljujemo ti, svemogući Bože! za obilni blagoslov, kojim nas je tvoja otčinska dobrota ovo ljeto nadarila. Daj, da se po tvojoj svetoj namjeri njim služimo na korist svoju i iskrnjega svoga, i da u naprjedak tvoja dobročinstva zaslužimo i primimo: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva poslje slabe ljetine.

Svemogući Bože! ovo ljeto nisi nas onako obilnim plodom zemlje blagoslovio, kako druga ljeta. Ali i za ovo malo, što nam je tvoja otčinska dobrota podielila, od svega srdca ti zahvaljujemo, moleći te, da nam daš i to malo s tvojom milostju uživati, i pametno njim gospodariti, da zaslužimo jednoć nad mnogim postavljeni biti, i u neminjujućih dobrih života vjekovječnoga dio primiti: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva u kojojgod nevolji.

Gospodine! ruka tvoja mi je otežala; ali ni malo se neću tebi suprotiviti, koji si pravedan u odlukah i pun pomilovanja u sudih svojih. Ja sam sagriešio, i želim dragovoljno trpjeti za svoje griehe. Budi volja tvoja! Daj mi, milosrdni Bože, strpljivost i jakost u mojih tugah, da ih trpim na tvoju čast i na spasenje svoje duše, i oslobodi me od moje nevolje, ako je tvoja volja. Spomeni se Gospodine! moje slaboće, i milostiv mi budi, da hvalim ime tvoje, i na vieke slavim milosrdje tvoje. Amen.

VIII. Bogoljubnost za bolestnike i umiruće.

„Ljudem je odredjeno jednom umrieti, a po tom je sud."
Hebr. 9, 27.

Umrieti nam je, a samo jedan put ćemo umrieti, pak ta jedina smrt odlučit će nam ili vječno blaženstvo ili pogubu vjekovječnu. Što bi nam dakle morao biti vàs život, nego neprestana priprava na smrt? „Bdite" veli Isukrst, „jer neznate ni dana ni časa." Za to treba da se na smrt pripravljamo ne tek onda, kad se razbolimo, dali kad smo još zdravi. Treba da bogoljubno živemo, ako

ćemo da blaženo umremo, i jur sad moramo oprostiti svoje srdce od zemaljskih dobara, jer ćemo ih morati poslje smrti pustiti; valja da svaki dan duševnost iztražujemo i svete sakramente često primamo, jer možda u čas svoje smrti nećemo moći toga učiniti. Više puti molimo se Bogu za srećnu smrt Dobro bi bilo, kad bi pohadjali i nastojali nemoćne rodjake, prijatelje i druge umiruće, da se gledanjem i promišljanjem smrti učimo krštjanski umrieti. Za zdravlja jur valja da vremenite posle, kako Bog zapovieda, u red postavimo, i oporuku (teštamenat) učinimo, da bi mogli u nemoći samo na Boga misliti, i za dušu si skrbiti. Kad pak obolimo, treba nam bolest tihom poniznostju od Boga primiti, na korist duševnu potrpljivo podnašati i na sve pripravnimi biti. Treba, da se za dobe ukriepimo svetimi sakramenti, i najposljednje pomazanje nesmiemo do najzadnjega časa odnašati. Oni, koji nemoćniku poslužuju, po duši su oštro držani skrbiti, da bolestnik primi svete sakramente, kad je još, ako je moguće, na cieloj pameti. Valja da svojim neprijateljem dragovoljno i iskreno oprosti svaku uvrjedu, i da bude i s onimi ljubezniv, koji ga nastoje Pokli je primio nemoćnik svete sakramente, valja da se samo pobožnimi mislimi zabavlja, da se mirno Bogu izruči, da svoje boli s mukom Isukrstovom sdruži, i natanko ljekara posluša, jer je to Bogu ugodna pokora. Svako izprazno razgovaranje, i premnoge pohode treba od bolestnika odalečiti; samo pobožni ljudi, a osobito svećenik neka se k njemu većput približe. Bolestniku valja kad ter kad štiti muku Isukrstovu i druge molitve, a nada sve pristojne su mu strjelovite molitviee, ili kratki bogoljubni uzdasi. Kad se skrajnji čas približuje, valja bolestnika opominjati, da tim većom pomnjom i krjepljim pouzdanjem pogleda kadkad na razpelo, koje mu se i u ruke dá, da ga poljubi: kadkada se pokropi blagoslovljenom

vodom, na kratko moli mu se djelo vjerovanja, ufanja, ljubavi i skrušenja, i ponutka se na strpljivost i pokorenje volji božjoj. Kada umire, govori mu se presveto ime Isusa i Marije, pak mu se duša preporuči.

Molitva za blaženu smrt.

O Bože! odredjeno je čovjeku jednom umrieti; sud tvoj je pravedan! budi volja tvoja! Samo te prosim za milost, da me smrt kako tat po noći nepripravna nenadje, nego u bdenju i molitvi. Nepozovi me iz ovoga svieta, dokle pokoru neučinim; strašno bi bilo nespokorenu u ruke tvoje prispjeti. Nedaj mi nikad zaboraviti, da mi valja bogoljubno živjeti, ako hoću da blaženo umrem. Daj da pred licem tvojim u pravdi hodim, tvoju volju ovršujem, i da se tim na oni poglaviti čas dostojno pripravim. — Trojedini Bože! daruj mi blažen svršetak. Otče nebeski! daj mi smrtni strah srećno predobiti. Isuse! budi mi pred očima, kako si za me na križu umrô, i daj mi čuti one tvoje blage rieči: „Danas ćeš biti sa mnom u raju.“ Duše sveti! prosvjetli i ukriepi me, da u vjeri stalno obstojim, da sve napasti proti njoj krjepko nadvladam, i kao ud svete katoličke crkve u njoj blaženo preminem. — Sveta Marijo! majko milosrdja,

bogorodice, kraljice neba i zemlje, angjela i ljudi, osobita zagovornice, i za Bogom utočište griešnika, pomoćnice krštjana, kćeri Otca, majko Sina i zaručnice Duha svetoga! pogledaj mene nevoljna griešnika. K tebi vapim! dojdi mi na pomoć u onoj poglavitoj uri, radi koje sam te uviek zazivao. — Sveti Josipe! moli za me, da smrtju pravednih umrem. Sveti angjele čuvaru! brani me, i neodstupi od mene, dokle cilj svojega življenja nepostignem. Amen.

Duhovna oporuka.

U ime Otca, i Sina i Duha svetoga. Amen. Ja I., . . . predajem dušu svoju Bogu stvoritelju svomu, a tielo svoje zemlji, iz koje je bilo sastavljeno. Drage volje ostavljam svako veselje ovoga života, i sve stvari zemaljske. Kajem se iz svega srdca svih grieha; proklinjem i mrzim ih, jer ti, preljubeznivi moj Bože! nada sve na njih mrziš. Za ljubav tvoju, Bože moj! odpuštjam od svega srdca svim neprijateljem svojim; ja im želim svako dobro. Vjerujem u trojedinoga Boga, Otca, Sina, i Duha svetoga, svoga stvoritelja, odkupitelja i posvetitelja, svemogućega, predobrostivoga i

premudroga Boga, i gospodara svoga. Tvrdo vjerujem sve, što mi sveta katolička crkva za vjerovati predstavlja. Pouzdano ufam od dobrote božje odpuštjenje svih grieha, milost za svako dobro i slavu vjekovječnu. Ljubim Boga svom pametju, svim srdcem i svom snagom. Ja se sasvim i posve pokoravam presvetoj, ljubeznivoj i vazda prečastnoj volji božjoj. Ja sam pripravan od tebe, Bože moj, sve dobro moje! sve dragovoljno primiti: bolest ili zdravlje, život ili smrt; neka mi bude po tvojoj svetoj volji! Amen.

Preporučujem tielo i dušu svoju molitvi preslavne vazda Dieve Marije, svoje premile majke, svetoga Josipa, svoga angjela čuvara, i svih svetih, koje već sada ponizno prosim, da mi budu u pomoći u vrieme moje smrti. Moje najposljednje rieči neka budu: Isuse, Marijo i Josipe! Ako mi usta neuzmognu izreći ove rieči, neka mi to pamet misli. Buduć paka da u smrtni čas neću možda moći toga učiniti, zato govorim sada mjesto onda, i to s najvećim žarom, predubokim poštovanjem i pravom poniznostju: „Isuse! Marijo! Josipe!“ — O Isuse moj! u ruke tvoje, u tvoje svete rane, koje si iz ljubavi do mene nevoljna griešnika na svojem svetom tielu primio, pre-

poručujem si dušu i tielo. O Bože! smiluj se meni siromašnomu griešniku. Amen.

Molitva u bolesti.

„Sinko moj! nekloni duhom u bolesti, nego moli Gospodina, pak će te ozdraviti.“ Sir. 38, 9.

O Bože spasenja moga! Otče i izbavitelju moj! Ti si toliko puta za zdravlja moga moje molitve milostivo uslišio; nećeš ni sada svoje lice od mene odvratiti, čim u težkoj bolesti svoje nemoćne ruke k tebi uzdižem, i slabim glasom vapim: Gospodine! smiluj mi se, i pomozi me! — Gdje je ikoja nevolja, u kojoj nebi ti mogao pomoći, ili nebi htio pomoći? — ako se drugačje s tvojom mudrostju i našim spasenjem slaže.

Ti, Bože moj, znaš, što trpim, znaš takodjer, zašto trpim. Nisam li možda ja sam uzrok svoje bolesti kroz netrieznost, razuzdan život, ili nemarnost za uzdržavanje svojega zdravlja? — Jesam li dosadanje zdravlje držao za nezaslužen dar tvoje dobrote, i tebi, Bože moj! za to zahvalan bio? — Ili nisam li se možda ovim dragocienim blagom služio na prestupljenje svetoga zakona tvoga? — Ili hoćeš možda kroz tjelesne boli probudit me

iz lienosti u tvojoj službi! i ponutkat me, da pamet svoju oslobodim od raztrešenosti, neuredne želje za taštimi nasladami i od prekomjerne skrbi za dobra zemaljska, pak da se s tobom i spasenjem svoje duše zanimam? — Bio koji mu drago uzrok mojoj nemoći, ipak sam ti hvalu dužan, da tvoja otčinska ljubav nastoji, da me tjelesnimi boli na duši ozdravi, radi česa mi ih je tvoja mudra namjera poslala. Ako i kazniš oštro moje tielo, ali smiluj se duši. Podieli mi ustrpljivost, da tugu iz ruke tvoje radostno primim i krotko podnesem; jer tko nevolju i pedepsu rad podnaša, čast će steći; a tko se pedepsi tvrdovratno suprotivi, u čas će bez pomoći poginuti. Podaj mi i jakost, da si boli netrpljivostju neumnožim. Oživi u meni ufanje u pomoć tvoju, da ćeš me od nemoći izbaviti, ako bi mi zdravlje spasenju duše koristilo. Čini s mene, što je tvoja sveta volja. Ozdravi me, ako mi je dužje življenje spasitelnije od smrti. Onda ću te hvaliti i slaviti do kapi života; nastojat ću svagda bogoljubnije živjeti, dužnosti svoga stališa marljivije izpunjivati, i još mnogo dobrih djela za život vječni činiti. Ako paka moje ozdravljenje nebi bilo tebi prijatno, a meni i mojim spasonosno, onda, Otče ne-

beski! neka nebude moja, nego da bude tvoja volja. Tada te samo molim za najskrajnju milost, za dar blažene smrti. Sasvim se predajem tvojoj volji, koja sve dobro čini, ter sam pripravan sve krotko i zahvalnim srdcem trpjeti, što sam zaslužio, ili što mi je spasiteljno, i tebe svoga dragoga Boga i izbavitelja ću se vazda čvrsto držati. Ništa neka me nerazdruži od ljubavi božje, koja je u Isukrstu Gospodinu našem.

O predobrostivi moj Odkupitelju! još imaš ti onu istu moć ozdravljati, kojom si za života svoga neizmierno množtvo bolestnih i nevoljnih, koji u tebe vjerovaše, ljubeznivo ozdravio. S jednakom vjerom vapim k tebi: Isuse, sine Davidov! pomiluj me! Ako samo hoćeš, ustati ću i ozdraviti ću. Usliši me po svojem neizmiernom milosrdju, ter daruj mi željnò zdravlje. Ako mi paka zdravlje nebi spasonosno bilo, budi volja tvoja; samo da mi neuzkratiš svoje milosti. Daj mi s tobom umrieti, da s tobom živem; daj mi s tobom trpjeti, da jednoć s tobom kraljujem. Amen.

Molitva poslje ozdravljenja.

„Težka bolest raztriezni pamet.“ Sir. 31, 2.

Zahvali Bogu svojemu, dušo moja! ovrši zavjete, koje si Previšnjemu učinila! — Dà, hvalu ću uzdavati Gospodinu svako vrieme, jer nije odbacio molitve sluge svoga. Smrtne bolesti pritisnuše me, i u svojoj stiski vapih k Gospodinu; pomolih se Bogu svojemu, a on s nebesa usliši glas moj, i vapaj moj pred licem njegovim doprje k ušima njegovima. Gospodine, Bože moj! k tebi vapih, i ti si mi milo zdravlje povratio. Tako jest, Otče predobrostivi! što sam poslje bolesti opet ustao, što mi je život produžen, i što se sladkomu zdravlju opet radovati počimljem, to je učinila tvoja dobrota, koju svaki dan ponavljaš; to je veliko dobročinstvo, koje me na goruću zahvalnost nutka. Čast, hvalu i slavu ti zato uzdajem iz sve duše svoje! Da bi mi bio po svojoj pravdi učinio, još oštrije bi bio morao griehe moje pedepsati. Da bi me bio na sud pozvao, ah što bi od mene bilo! Ali ti si milostiv i milosrdan, neizmierno dobar i vjeran! Istina, ti nas kazniš, ali nekazniš nas, da nas pogubiš, već da nas poboljšaš i spasiš. Ti raniš i izliečiš: „Ti biješ, i ruke tvoje opet

izcjeljuju.“ To sam na duši i na tielu večkrat izkusio. Zdravlje tiela mojega mi je opet povratjeno, a pretrpljena bolest mi je pamet raztrieznila; ona me je od svieta, od zemaljskih dobara i taštih požuda oslobodila, i k tebi, Bože i Otče moj! opet privela. Ti si me učio češtje i krjeplje moliti i bistrije poznati, da ni mladost ni jakost, ni bogatstvo ni mogućstvo nemože nas od bolesti obraniti, ili izgubljeno zdravlje nam povrnuti, — u kratko, ti si me naučio svietu umrieti i nov, tebi posvetjen život početi. Radi toga zahvaljujem ti od svega srdca za tvoju ljubeznivu pouku, moleć te, da ju mojoj duši koristnom učiniš. Potvrdí svete odluke, koje sam ti svečano učinio. Daj da o životu, zemaljskih dobrih i svih razkošah onako mislim i sudim, kako sam o njih na smrtnoj postelji mislio i sudio, da se u buduće od njihovih namama i napasti tim sigurnije očuvam. Ja sam tvrdo odlučio, o Bože moj! ukriepi ti moju slabu volju svojom mogućom milostju! — Tvrdo sam odlučio, da ću te vrućje ljubiti, marljivije ti služiti, dužnosti svoga stališa pomnjivije ovršivati, svoje zdravlje više cieniti i skrbnije čuvati nego sam to do sada činio, i da ću svoj život za dar tvoj držati, samo na tvoju slavu i na

spasenje svoje duše njim se služiti. Moje zdravo tielo, moja ćutila, duša i srdce, i sve moje moći neka budu tebi posvetjene. Blagoslovi, Otče predobrostivi! ove odluke, da ih vierno ovršim, i tebi dužnu zahvalnost izkažem, a jednoć vječnu slavu dostignem: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Jutrenja molitva bolestnika.

Svemogući, vječni Bože! srdačno ti zahvaljujem, da si me ovu noć milostivo uzdržao. Preporučujem se i danas tvojoj otčinskoj zaštiti, i sasvim se tebi predajem, bilo to na život ili na smrt. Svaku nevolju, tugu i bol, koje me danas čekaju, prikazujem tebi, Otcu svojemu preljubeznivomu, zajedno s gorkom mukom i smrtju Odkupitelja svoga Isukrsta, na čast i uzvišenje veličanstva tvoga, i za pokoru svih grieha života svoga . . . , i stalno odlučujem, da ću tebi za ljubav sve dragovoljno trpjeti. Ako bi me pak krutost mojih muka nadvladala ili slabost mi zabranila, da ti nebih mogao sve kako želim prikazati, dostoj se, premilosrdni Bože! ovu moju želju za čin blagostivo prijati. Ako hoćeš još danas život mi uzdržati, hvaljeno budi tvoje presveto

ime; ako li je paka tebi prijatno, danas pozvati me iz ovoga svieta, budi volja tvoja. Tebi samo hoću da živem i umrem!

Bože moj, vjerujem u tebe, jer si vječna istina: ukriepi mi vjeru! Bože moj! ufam se u tebe, jer si svemoguć, neizmierno vjeran i milosrdan: potvrdi mi ufanje! Bože moj! ljubim te iz svega srdca i nada sve stvari, jer si ti ista vjekovječna ljubav: umnoži i užeži ljubav moju! Za ljubav tvoju želim svaku tugu i žalost dragovoljno iz tvoje ruke primiti i strpljivo podnieti.

Marijo, zdravlje nemoćnim i utočište moje! budi mi zagovornica kod dragoga Sina svoga, da po tvojem izprošenju milo zdravlje ili blaženo preseljenje u vječnost dostignem. O sveti angjele čuvaru! hvala ti, što si me noćas toli ljubeznivo čuvao; prosim tebe i sve angjele božje, čuvajte me i danas i svaki čas do konca života moga. — I vi svetci božji, a navlastito ti, moj sveti odvjetniče I., i vi svi zaštitnici moji, pomozite me u vrieme preminutja mojega; molite se za me sudcu božanstvenomu, da mi milostiv bude. Amen.

Večernja molitva bolestnika.

Presveta Trojice! Bože Otče, i Sine, i Duše sveti! hvala ti na svih dobročinstvih i na istih mukah, kojimi si me danas pohodio. Ponizno te molim, da mi oprostiš, ako nisam današnje tuge i nevolje s dužnom strpljivostju podnio. Preporučujem se noćas tvojoj božanstvenoj obrambi. Svih svojih grieha srdačno se kajem, zašto sam njimi uvriedio tebe, jedino dobro, kojega nada sve ljubim. Ah kamo da te nisam nikad razžalio! Temeljito odlučujem, da ću se s tvojom pomoćju poboljšati. Prikazujem ti, Otče nebeski! za svoje griehe neizmierna dostojanstva Isukrsta, božanstvenoga Sina tvojega. Nedaj da se izgubi draga ciena muke i smrti njegove. Isuse! tebi spavam; Isuse! tebi bdijem; Isuse! tebi živem; Isuse! tebi umirem; Isuse! tvoj sam živ i mrtav. Amen.

Preblažena djevice i Majko Marijo! oblakšaj mi noćas svojom molbom sve boli. Budi mi braniteljica u vrieme napasti, budi mi utješiteljica, budi mi moguća zagovoriteljica kod Isusa, svoga božanstvenoga Sina. O sveti angjele čuvaru i svi svetci božji! branite i čuvajte me noćas od svakoga zla! Smiluj se,

milosrdni Bože, svim dušam u čistilištu. Daruj im pokoj vječni, i svjetlost vječna im svietila; počivale u miru. Amen.

Misna molitva bolestnika *).

Bože moj! ti sve vidiš; ti znaš, kako bih rad u crkvu poći, da ti se ondje ponizno poklonim; kako bih rad biti pri svetoj misi, u njezinih dragocienih plodih dio primiti, i svom dušom tebi hvalu i slavu uzdavati: ali nemoć moja nedopušta mi u dom tvoj poći. No dopusti mi, preljubeznivi Bože! da barem duh moj k oltaru tvojemu pristupi, i podaj mi dio u blaženih plodih sv. mise, budući da je volja tvoja, da nemogu glavom k njoj pojti. Mogu te častiti i ovdje u kući, i na bolestničkoj postelji tebi služiti, jer si posvuda nazočan, i na svakom mjestu čuješ uzdahe i prošnje nevoljnih. Duhom pristupam ti pred lice, i pridružujem želje i molitve svoje molitvam svih sveštenika, koji ti danas po svem svietu neoskvrnjenu

*) Kada čuješ k misi zvoniti, a radi bolesti nemožeš u crkvu poći, moli sljedeću molitvu, a za njom molitve pod sv. misom (Vidi sprieda.)

žrtvu prinašaju. Prikazujem ti ovu preuzvišenu žrtvu na čast božanstvenoga veličanstva tvojega, na hvalu, za sva dobročinstva prijeta, da izmolim milost tvoju i sve što je meni i svim ljudem potrebno, za odpuštjenje grieha mojih i svega svieta, i za duše pokojnih u čistilištu. Neka bude tebi prikazana na slavu imena tvoga, i na spomen gorke muke i smrti jedinorodjenoga Sina tvoga, angjelom i svetim na veselje, pravednim na pomoć, griešnim na pokoru, nemoćnim na utjehu, umirućim na spasenje; navlastito neka ti bude prikazana za moje rodjake i prijatelje, za sve, koji su se mojoj molitvi preporučili, za moje duhovne pastire i poglavare, za dobročinitelje i poslužitelje moje, i najzad za sve, za koje ti hoćeš, da ti se molim.

Gospodine! ti poznaš sva ćutjenja srdca mojega: usliši želje i prošnje moje! vapaj moj k tebi da pride! Učini me dionikom sv. mise i molitav' svih viernih tvojih za pokriepu moju proti svakoj napasti, za ustrpljenje u bolesti, za utješenje u tugah, a jednoć za blaženo preminutje. Amen.

Molitva bolestnika prie nego prime sv. sakramente.

Zahvaljujem ti, milosrdni Bože! što me po ovoj nemoći na moju umrlost spominješ, ter mi vrieme i prigodu daješ, da se mirno i dobro pripravim na svoj svršetak. Da bi umiruće utješio, sa sobom ih pomirio, i za težki put u vječnost ukriepio, zato si naredio i propisao sv. sakramente za bolestnike. Hvala i čast ti budi na ovoj naredbi tvoje milostive providnosti. Ja se sada pripravljam, da radostno ovršim tvoju svetu volju, i da milost tvoju primim. Ti, o Bože! najbolje znaš, kako je potrebno za spasenje moje duše, da ovaj sveti posao dostojno opravim, buduć da mi možda najzadnji put u mojem životu svoje pomilovanje ponudjaš; ah, pomozi mi dakle svete sakramente tako dostojno prijati, da mi oni i milost tvoju podiele. Prosvjetli mi razum, da svoje griehe pravo poznam; gani i omekšaj moje tvrdo srdce, da se svih opačina i nemarnosti svega življenja svoga istinito pokajem, i pravo i podpunoma izpovjedim, da po svetom sakramentu pokore s tobom pomiren, presveto tielo i krv Sina tvoga Isukrsta na spasenje duše i kao siguran zalog

vječnoga života i slavnoga uzkrsnutja primim, i tim vriedno pripravljen tvoj poziv u vječnost mirno i radostnim pouzdanjem čekam. Amen.

Molitva prie pričesti.

Ljubeznivi Isuse, božanstveni Spasitelju! od svega srdca ti zahvaljujem, što si mi u svetotajstvu pokore sve griehe odpustio. Istina, tielo moje je bolestno, ali dušu si mi izliečio. Drage volje ću trpjeti za svoje griehe, dokle bude volja tvoja; nedaj mi samo u vječnosti trpjeti. Ali blagi Spasitelju! ti mi neodpuštjaš samo griehe, da pače hoćeš me još u mojoj nemoći pohoditi u presvetom oltarskom sakramentu, kako si jednoć na ovom svietu živeć k nemoćnikom u kuću išao, pak ih ozdravljao. O kolika čast i sreća je to za me! Ti hoćeš u srdce moje unići, da neposumnjim o tvojoj ljubavi i o proštenju mojih grieha, ako se za nje pravo pokajem. Vjerujem u tebe, Spasitelju moj! ti si moj Odkupitelj od grieha i od smrti; ti si istinito u presvetom oltarskom sakramentu. Ufam se u tebe, Spasitelju moj! ti upravljaš sve na moju duševnu korist, dakle i ovu nemoć, kojom si me pohodio. Ako od ove bolesti umrem, pripravio si mi već mjesto u

kući Otca svojega. Ljubim te, Spasitelju moj! jer si ti prie mene ljubio. Ti si za me umrô, i iz ljubavi prama meni hoćeš sada u srdce moje unići; ti si Bog moj, i sve dobro moje! Čeznem za tobom, pićom nebeskom, da se tužno i nevoljno srdce moje utješi i ukriepi za putovanje u vječnost. Ja sam nevoljan griešnik i nisam dostojan toli velike milosti i neizmierne ljubavi; ali ti si mi već sve oprostio; ta ti si uviek skrušene griešnike milostivo primao, s njimi blagovao, i k sebi ih pozivao govoreć: „Dojdite k meni vi svi, koji ste tužni i nevoljami naprtjeni, i ja ću vas ukriepiti.“ Dojdi dakle, Isuse, moj božanstveni Spasitelju! pak ukriepi mene, tužnoga nemoćnika, kojega toliko ljubiš. Amen.

Molitva poslje pričesti.

Tielo Gospodina našega Isusa Krsta sačuvalo dušu moju u život vječni! — Hvala tebi, Isukrste, Gospodine i Spasitelju moj! da si se dostojao pohoditi me u mojoj nemoći. Sada si u mojem srdcu, ter mi daješ onaj mir, koga sviet dati nemože. Zaisto mogu sada reći s častnim starcem Šimeunom: „Sad odpusti s mirom slugu svojega, Gospodine! po

rieči svojoj, jere oči moje vidješe spasenje tvoje, koje si ugotovio pred licem svih naroda.“ Nestrašim se sada ni same smrti; neputujem bo sam u vječnost, jer me ti, božanstveni prijatelju! vodiš, i ti ćeš me i suditi, a tebe, mojega najvjernijega prijatelja, kojega sada svim srdcem ljubim, — tebe neimam se bojati, da ćeš me preoštro suditi. Nestraše me ni grob ni svi njegovi užasi, jer ćeš me ti od smrti slavno probuditi, buduć da si rekao: „Koji blaguje moje tielo i pije moju krv, ima život vječni, i ja ću ga uzkrisiti na posljednji dan.“ (Iv. 6. 55.)

Gospodine Isukrste! sada se mirno i sasvim i posve tebi predajem, jer ti sve mudro upravljaš na moje spasenje. Ako mi je zdravlje spasonosno, želim ozdraviti; ako mi je paka bolest spasiteljnija, hoću rado trpjeti, dokle bude volja tvoja; samo ostani sa mnom s milostju svojom, i tješi i kriepi me u svakoj tugi i žalosti. Amen.

O preblažena djevice Marijo itd.

Molitva prie najposljednjega pomazanja.

Božanstveni Odkupitelju! ukriepi me još svetotajstvom najposljednjega pomazanja, koje si u svojem neizmiernom milosrdju za vierne

svoje u njihovih bolestih naredio. Stalno vjerujem, da ćeš mi po ovom sakramentu željno zdravlje opet darovati, ako mi je spasenju duše koristno; vjerujem takodjer, da ćeš mi polakšanje u bolesti podieliti, proti napastim me ukriepiti, i griehe mi odpustiti, ako mi nisi još sve oproštio. Sve to tvrdo vjerujem i ufam se od tebe, jer me ti to učiš po apostolu svojem Jakovu, koji govori: „Boluje li tko medju vami, neka dozove svećenike crkvene, pak neka mole nad njim, i neka ga pomažu uljem u ime Gospodinovo, i molitva vjere će spasiti bolestnika, i Gospod će ga oblakšati, i ako je u griesih, će mu se oprostiti." (Jak. 5, 15.) Hvala tebi, o Bože moj! da si i ovo svetotajstvo za me tužnoga bolestnika naredio; čeznem od želje za njim da budem posve očištjen od svih grieha, koje sam ikada nutrnjimi ćutjenji i tjelesnimi udi učinio. Napuni mi srdce novom mržnjom na svako prestupljenje zakona tvoga, vrućom ljubavju prama tebi, i izvrstnim izručenjem u tvoju svetu volju, da sveto pomazanje dostojno i na vječno spasenje primim. Amen.

Molitva poslje najposljednjega pomazanja.

Zahvaljujem ti od svega srdca, božanstveni moj Odkupitelju! što si me svetotajstvom pomazanja ukriepio i posvetio. Ufam se, da su mi svi griesi oprošteni, i da je milostju ovoga sv. sakramenta nadomještjeno, što je skrušenju i izpovjedi mojoj nedostajalo. Sve skrbi ću sada ostaviti, i pouzdano se izručiti milosrdju tvomu; krjepko se ufam u te, da ćeš me ozdraviti, ako bi mi spasiteljno bilo; ako mi pak nepovratiš željnoga zdravlja, a ja se ufam, preljubeznivi Isuse! da ću čistom dušom unići u pokoj vječni; kod tebe u raju je pravi život i istinito veselje, buduć da je „Bog, što oko nije vidjelo, ni uho čulo, ni u srdce čovjeku došlo, onim pripravio, koji ga ljube.“ (1. Kor. 2, 9.) Ah daj, Gospodine Isuse! da milost tvoju, koju sam u svetih sakramentih primio, nikad više neizgubim. Amen.

Vježbanje bolestnika u različnih kriepostih.

Zazivanje pomoći božje. Bože, na pomoć moju nastoj: Gospodine, pomoći me priteci. Piesm. 69. — Duša moja je žalostna; a ti, Gospodine! kako dugo ćeš kasniti? ah obrati

se k meni, i izbavi dušu moju; pomozi mi, i spasi me po milosrdju tvojem. Piesm. 6. — U tebe se uzdajem, o Bože moj! pomozi i oslobodi me Piesm. 7. — Ah Gospodine! neudalji od mene pomoć svoju: jer stiska se približuje, a neima u njoj pomoći osim kod tebe. Piesm. 21. — Osušila se je kao čriep kriepost moja, ali ti, Gospodine! si jakost moja. Piesm. 21 i 34. — Pomoćniče i odkupitelju moj, ah nekasni dugo. Piesm. 59. — Duša moja je žalostna, i neće da se utješi. Piesm. 76. — Budi mi ti utjeha, Otče milosrdja i Bože svake utjehe! 2. Kor. 1. —

Djelo vjere. Vjerujem u te, Gospodine! umnoži moju vjeru! — Vjerujem, da si Krst, sin Boga živoga, i da nisi na sviet došao, da griešnike pogubiš, nego da ih obratiš i spasiš. — Vjerujem, da Odkupitelj moj žive, i da ću na najposljednji dan iz zemlje uzkrsnuti; i opet ću se ogrnuti kožom svojom, i u svojoj pùti vidjet ću Boga spasitelja svojega. Ja isti ću ga vidjeti, i oči moje će ga gledati, a ne drugi. Job. 19. — Vjerujem, Isuse! da si ti uzkrsnutje i život, i da će živjeti, koji u tebe vjeruje, ako i umre. Iv. 11. — Vjerujem i izpoviedam sve, što sv. katolička crkva vjeruje i izpovieda: u toj vjeri hoću živjeti i

umrieti. Vjerujem u Boga Otca, koji me je stvorio na svoju priliku; vjerujem u Isusa Krsta, Sina njegova jedinorodjenoga, koji me je svojom dragocienom krvju odkupio; vjerujem u Duha svetoga, koji me je od grieha očistio i posvetio. O Bože! podieli mi milost, da se u ovoj pravoj vjeri i s čistom saviestju iz ovoga svieta preselim. Amen.

Dielo ufanja. K tebi, o Bože moj! uzdižem pamet svoju; u tebe se uzdajem, i neću se smesti na vieke. Piesm. 24. — Gospod je svjetlost moja i spasenje moje: koga bih se bojao? Gospodin je branitelj života mojega, od koga bih se prepao? — Kad bih u sried smrtnih tmina hodio, nebih se zla strašio: jer ti, o Bože! si sa mnom. — Imamo zastupnika kod Otca nebeskoga, Isusa Krsta pravednika, koji je žrtva za naše griehe, i ne samo za naše, nego i za griehe čitavoga svieta. 1. Iv. 1. — U tebe, Gospodine! su ufali otci naši; ufali su, i izbavljao si ih, k tebi su vapili, i spasavao si ih; ufali su u tebe, i nisu bili u sramoti do vieka. Piesm. 21. — I ja ću se u te ufati, pak se neću smesti va vieke; ti bo si branitelj svim, koji se u te uzdavaju. — U istinu, veli Gospodin, ja neću smrti griešnikove, nego da se pokaje, i da

žive. Ezek. 33. — Zašto si malosrčna, dušo moja? preporuči Gospodinu život svoj, i ufaj se u njega; on će sve dobro učiniti; on će te spasiti, jer bo se u njega uzdaješ. Piesm. 35. — Dušo moja! izruči sve svoje skrbi Gospodinu; on će te uzdržati. Piesm. 54. — U njega ufajuć posjedovati ćeš zemlju izabranih, i svetu goru božju; raj nebeski ćeš nasljediti. Izai. 57.

Želja za rajem. Gospodine! želim se preseliti od ovoga svieta, i biti s Isukrstom. Kako hlepi jelen za vodom živom, onako čezne duša moja za tobom, o Bože! — Duša moja žedja Boga jakoga i živoga; kad ću onamo doći, i stupiti pred lice božje? — Izvedi, Gospodine! dušu moju iz tamnice ovoga nevoljnoga tiela, da u otačbini nebeskoj slavim ime tvoje. O koli ljubka su pribivališta tvoja, Gospodine vojska! duša moja čezne i gine za predvorji gospodinovimi. Srdce moje i pùt moja raduje se u Bogu živom, koji hoće da me uzme u raj svoj vjekovječni. — O koli su čestiti, koji s tobom bivaju, Gospodine! i po sve vieke te slave. Jedan jedini dan u predvorjih tvojih je bolji, nego tisuće ljeta u krilu najveće sreće zemaljske. Nigda još nije ni oko čoviečje vidjelo, ni uho čulo, ni srdce ćutilo, što je Bog

onim ugotovio, koji ga ljube. Bog sam je prevelika plaća svojim odabranim — Oh kako mi se grsti na sve zemaljsko, kada razmišljam diku nebesku! —

Djelo ljubavi. Ljubim te, Gospodine! jakost moja, utočištje moje i spasitelju moj. Ljubim te, jer si ti mene prie ljubio. Ljubim te, buduć da si me na priliku svoju stvorio, i diku mi nebesku pripravio. — Ljubim te, jer si me više ljubio nego li svoj isti život, i krvju svojom si me od grieha očistio. — Ljubav moja je Isus, koji me je ljubio, i sebe istoga za me dao. — O Bože moj, ljepoto neizmierna, i ljubavi vjekoviečna! daj mi tebe ljubiti svim srdcem i svom snagom svojom, i da ništa osim tebe neljubim, nego što i kako mi ti zapoviedaš. — Ah prekasno sam te poznao, prekasno sam te počeo ljubiti, Bože moj, i sve dobro moje! — Što će nas razstaviti od ljubavi božje? nevolja li ili tuga? ili mač? Ali u svem tom predobivamo onoga radi, koji nas je ljubio. Jer znam stanovito, da ni smrt, ni život, ni angjeli, ni vlasti, ni sadašnje, ni buduće, ni ikoja druga stvar nemože nas razdružiti od ljubavi božje, koja je u Isukrstu, Gospodinu našem. — Uzdrži mi samo ljubav i milost svoju. Gospodine! to samo mi je dosta.

— Isuse! ljubim te vrhu svih stvarih, jer si Gospodar moj, i Bog moj, i sve dobro moje. Samo tebi ću živjeti, na tvoju čast ću rado trpjeti; daj da tebi, i u tvojoj ljubavi preminem.

Djelo pokajanja. Gospodine! budi milostiv meni griešniku! Pomiluj me, Bože! po velikom milosrdju svojem, i po množtvu pomilovanja svojega očisti nepravdu moju. — Većma operi me od bezzakonja mojega, i od grieha mojega očisti me. — Ah Bože moj! kruto plačem i tugujem, da sam ostavio tebe, hladenac vode žive, od kojega je svako dobro, a da sam si izdubio puč, smutjen griehom i taštinom, koji mi je dušu otrovao. — Otče! sagriešio sam proti nebu i proti tebi; nisam dostojan nazvati se sin tvoj. — Ah daj, da milost tvoja na me sajde! odsada ću zakon tvoj vierno izpunjivati, i radje umrieti, nego tebe, svoga preljubeznivoga Boga ni jednim težkim griehom opet uvriediti.

Dielo strpljivosti. Koga Gospodin ljubi, onoga i pečali; on bije svakoga sina, kojega za svoga prima. Ebr. 12. — Dušo moja! primi sve, što ti se dogadja; podnašaj bolesti ponizno i strpljivo, jer se u ognju kuša zlato i srebro, a ljudi Bogu prijatni u peći

nevolje. Crkv. 2. — Bože sačuvaj, da se čim drugim hvalim osim križem gospodina našega Isukrsta, kojega radi je sviet meni propet, a ja svietu. Gal. 6. — Sva stradanja na ovom svietu nisu ništa prama dojdućoj slavi, koja će se u nami očitovati. Rimlj. 18. — Ako s Isukrstom trpimo, s njim ćemo se takodjer i proslaviti.

Predaja svoje volje božjoj volji. Otče moj! ako je moguće, neka me mimoide ova čaša gorke boli i žalosti; ali ipak neka mi nebude, kako ću ja, nego kako ti hoćeš! Mat. 26. — Kako se Gospodinu Bogu ljubi, onako neka mi bude. Ime gospodinovo budi blagoslovljeno. Job. 1. — Otče! budi volja tvoja kako na nebu, tako i na zemlji. Mat. 6. — Ako smo dobra primili iz ruke božje, zašto nebi i zla primili drage volje? Job. 2.

Najposljednji uzdasi umirućega.

Klanjam ti se, o pravi, živi Bože! — Vjerujem u te, vjekoviečna istino! — Ufam se u te, neizmierna dobroto! — Ljubim te, milosrdje bezkonačno! — Za ljubav tvoju, Isuse! hoću umrieti, jer si ti iz ljubavi za me umrô!

Milostivi Bože! nedaj da te izgubim! — Dobroto bezkonačna! svim srdcem te ljubim. — Iz ljubavi za te, neizmierno dobrostivi Bože! kajem se, da sam te toliko puta uvriedio. U vieke neću već sagriešiti.

Isuse! do malo časa ću biti pred tobom, svojim sudcem; ah pomiluj me! — Isuse! budi mi odkupitelj, i odkupi me! — Isuse! tebi živem; Isuse! tebi umirem; Isuse! tvoj sam živ i mrtav! Amen. — Ja sam pripravan umrieti, Isuse! daj, da k tebi dodjem. — U tvoje ruke preporučujem dušu svoju!

Marijo, Majko božja! moli za me Isusa, Sinka svoga! — Obrati k meni, o sveta djevice Marijo! tvoje milostive oči, i ukaži mi Isusa, blagoslovljen plod utrobe tvoje. — O dobrostiva, o milostiva, o sladka djevice Marijo! moli za me nevoljnoga. — Marijo, pokaži, da si mi majka! — Marijo, majko milosti, majko milosrdja! ti me od neprijatelja obrani, i u čas smrti primi i utješi.

O preliepi raju, domovino moja vjekovječna! kada ću te vidjeti? — O slavni Bože? kada ću te izvrstno ljubiti, i licem u lice gledati? — Isuse! kad ću siguran biti, da te neću već moći izgubiti? — Isuse! ukriepi me; nedaj da se od tebe razdružim; Isuse

Bože moj, i sve dobro moje! — Rado sam sve izgubiti, samo da tebe, Boga svojega na vieke posvojim!

Gospodine! na pomoć moju nastoj; Gospodine! na pomoć moju priteci. Sveti Josipe! moli za me. — Sveti angjele božji! čuvaj me. — Svi angjeli i svetci božji! molite za me.

Isuse! umirem ufajuć se u tvoja neizmierna dostojanstva. — Isuse! kajem se svih grieha. — Isuse! u tvoje presveto i preljubeznivo srdce polažem svoju siromašnu dušu. — Isuse! u tvojem božanstvenom naručju želim umrieti. — Dojdi, Isuse! i ukriepi me. — Dojdi, Isuse! i oslobodi me. — Dojdi, Isuse! i uvedi me u raj nebeski. — Isuse, Mario, Josipe! — U ruke tvoje, Gospodine! preporučujem duh svoj. — Isuse! kriepostju svoje presvete muke primi me u broj svojih izabranih. Gospodine Isuse, primi dušu moju.

Preporuka duše.

Litanije za umiruće.

Gospodine pomiluj!
Krste pomiluj!
Gospodine pomiluj!

Sveta Marijo!
Svi sveti angjeli i arkangjeli!
Sveti Abele!
Vàs skùp pravednih!
Sveti Abrame!
Sveti Ivane Krstitelju!
Sveti Josipe!
Svi sveti patriarke i proroci!
Sveti Petre!
Sveti Pavle!
Sveti Andrijo!
Sveti Ivane!
Svi sveti apostoli i evangjeliste!
Svi sveti učenici Gospodinovi!
Svi sveti mladenci!
Sveti Stjepane!
Sveti Lovrinče!
Svi sveti mučenici!
Sveti Silvestre!
Sveti Grgure!
Sveti Augustine!
Svi sveti biskupi i izpovjednici!
Sveti Benedikte!
Sveti Francisko!
Svi sveti kaludjeri i pustinjaci!
Sveta Marijo Mandaljeno!
Sveta Lucio!

} moli (molite) za njega (nju)!

Sve svete djevice i udovice! molite za njega (nju)!

Svi sveti i svetice božje! Utecite se za njega (nju)!

Milostiv budi! Prosti mu (joj) Gospodine!
Milostiv budi! Usliši nas, Gospodine!
Milostiv budi! Oslobodi ga (ju), Gospodine!

Od srčbe tvoje!
Od pogibeli smrtne!
Od zle smrti!
Od muka paklenih!
Od svakoga zla!
Od oblasti djavolske!
Za porodjenje svoje!
Za križ i muku svoju!
Za smrt i pokopanje svoje!
Za slavno uzkrsnutje svoje!
Za čudnovato uzašastje svoje!
Za milost Duha sv. utješitelja!
Na sudnji dan!
} Oslobodi njega (nju) Gospodine!

Griešnici! tebe molimo, usliši nas!
Da mu (joj) prostiš! tebe molimo, usliši nas!
Gospodine pomiluj!
Krste, pomiluj!
Gospodine pomiluj!

Kada bolestnik umire i izdiše, mole se sljedeće molitve.

Dieli se, dušo krštjanska! od ovoga svieta, u ime Boga Otca svemogućega, koji te je stvorio; u ime Isusa Krsta, Sina Boga živoga, koji je za te mučen bio; u ime Duha svetoga, koji se je u te izlio; u ime angjela i arkangjela; u ime prjestolja i gospodstva; u ime poglavica i vlasti; u ime Kerubina i Serafina; u ime patriarka i proroka; u ime svetih apostola i evangjelista; u ime svetih mučenika i izpovjednika; u ime svetih pustinjaka; u ime svetih djevica, i svih svetih i svetica božjih! Danas da unidješ u mjesto vječnoga pokoja, i pribivaš u Sionu svetom: po istom Krstu Gospodinu našem. Amen.

Milosrdni Bože! blagostivi Bože! o Bože! koji po množtvu svojih pomilovanja pokornikom griehe opraštaš i krivine prošastih prestupljenja milostju odpuštenja dižeš: obazri se dobrostivo na ovoga slugu svoga (ovu službenicu svoju) I., i usliši ga (ju), buduć da se za svoje griehe od svega srdca kaje, i za oproštenje se tebi ponizno moli.

Ponovi u ovoj duši premilostivi Otče! sve što je čoviečjom slabostju izštetjeno, ili dja-

volskom prevarom oskvrnjeno; i priluči ovaj ud odkupljenja jedinstvu tiela svoje svete crkve. Smiluj se, Gospodine! na jaukanja, smiluj se na suze ove duše! i neimajuć ona ufanja nego u tvoje milosrdje, primi ju u pribivalište pokoja vjekovječnoga: po Krstu Gospodinu našem. Amen.

Preporučujem te, dragi brate (draga sestro)! Bogu svemogućemu, i onomu te predajem, kojega si stvorenje. Povrati se, dušo krštjanska, k početniku svojemu. Izhodećoj tebi iz tiela svjetli sabor angjeoski na susrjet ti došao! Prikazalo ti se blago i veselo lice Isukrstovo! Oslobodio te od muka Isukrst, koji je za te propet bio! Oslobodio te od vječne smrti Isukrst, koji se je dostojao za te umrieti! Postavio te Isukrst, Sin Boga živoga, u sried raja svoga nebeskoga, i medju ovčicămi svojimi oni istiniti pastir te pripoznao! On te od svih tvojih grieha odriešio, i na desnu svoju u blaženstvo izabranih postavio. Odkupitelja svoga licem u lice gledao, i vazda s njim bivajuć preočitu istinu blaženim očima razgledao! Pribrojen dakle množtvu blaženih, uživao sladkost razgledanja božanstvenoga va vieke vieka. Amen.

Isuse! Isuse! Isuse! — U ruke tvoje, Gospodine! preporučujem duh njegov (njezin)! — Gospodine Isukrste! primi dušu njegovu (njezinu).

Poslje što mu se je duša od tiela oddielila.

Pomozite sveti božji! pritecite, angjeli Gospodinovi! * Primite dušu njegovu (njezinu). * I prikažite ju pred lice Previšnjega. — Primio te Isukrst, koji te je zazvao, i u krilo Abramovo poveli te angjeli! * Primite dušu njegovu (njezinu). * I prikažite ju pred lice Previšnjega. — Pokoj vječni daruj njemu (njoj), Gospodine! i svjetlost vječna svietila njemu (njoj)! * I prikažite ju pred lice Previšnjega.

Gospodine, pomiluj! Krste pomiluj! Gospodine, pomiluj! Otče naš itd. I neuvedi nas u napast. Da izbavi nas od zla. Amen. — Pokoj vječni daruj njemu (njoj), Gospodine! I svjetlost vječna svietila njemu (njoj)! — Od vrata paklenih. Izbavi, Gospodine! dušu njegovu (njezinu). — Počivao (počivala) u miru! Amen. — Gospodine! usliši molitvu moju! I vapaj moj k tebi da pride.

Pomolimo se. Tebi, Gospodine! preporučujemo dušu sluge tvoga (službenice tvoje)

I., da, preminuvši iz ovoga svieta, tebi žive: i da mu (joj) griehe, koje je iz slabosti čoviečje u svojem životu učinio (učinila), po neizmiernoj dobroti i milosrdju svojem odpustiš: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

IX. Molitve za mrtve.

„Sveta i spasiteljna je misao moliti za mrtve, da se od grieha odrieše.“ 1. Mak. 12.

Za sve vierne mrtve.

Piesan 129.

Iz dubinah vapim k tebi Gospodine! * Gospodine glas moj usliši.

Neka budu uši tvoje priklonjene * na glas molenja mojega.

Da bi na nepravde gledao, Gospodine! * Gospodine! tko bi obstao?

Ali u tebe je pomilovanje: * i radi zakona tvojega uzdajem se u te, Gospodine!

Uzdaje se duša moja u rieč njegovu; * duša moja ufa se u Gospodina.

Od straže jutranje do same noći * neka ufa Izrael u Gospodina.

Jer je milosrdje u Gospodina, * i obilno je u njega odkupljenje.

I on će odkupiti Izraela * od svih nepravda njegovih.

Pokoj vječni daruj njim, Gospodine! * I svjetlost vječna im svietila.

Red. Od vrata paklenih.

Odg. Oslobodi, Gospodine, duše njihove.

Red. Da počinu u miru.

Odg. Amen.

Red. Gospodine, usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi da pride.

Pomolimo se. Bože, svih pravoviernih stvoritelju i odkupitelju! podieli dušam sluga i službenica svojih odpuštjenje svih grieha: da proštjenje, koje su vazda željele, po bogoljubnih molitvah dostignu: koji živeš i kraljuješ po sve vieke vieka. Amen.

Piesan crkvena (dies irae).

1. Dan od gnjeva strašnom silom * Razorit će sviet pepelom, * Kaže David sa Sibilom.

2. Kolik trepet hoće biti, * Kada sudac bude priti, * Sve potanko razviditi.

3. Trublja čudnim zvečeć zvukom * Po grobovih strašnom bukom * Zvat će na sud sve jaukom.

4. Smrt i narav čudit će se, * Kada mrtvi probude se, * Da im djela razvide se.

5. Knjige će se otvoriti, * U kojih će svešto biti, * O čem' će se sviet suditi.

6. Sudac dakle kada side, * Sve otajne tad se vide, * Ništ' bez kazni neotide.

7. Što ću tužan tada reći? * Komu ću se moć uteći, * Gdje će drhtat vele veći?

8. Kralju strašne veličnosti, * Ki spasivaš po blagosti, * Spas' me, vrjelo od milosti!

9. Blagi Isuse! spomeni se, * Da ti za me uputi se; * U dan oni smiluj mi se.

10. Tražeć mene trudan side, * Rad griešnika na križ ide, * Taj trud zaman da neide!

11. Pravi sudče osvetjenja, * Dar mi podaj odpuštjenja * Prie dneva razsudjenja.

12. Kano krivac uzdahnjujem, * Radi grieha probljedjujem, * Oprosti mi, jer tugujem.

13. Ki s' Mariju odrješio, * Razbojnika uslišio, * I men' si nadu udjelio.

14. Što nevriedi molba moja, * Nek učini milost tvoja, * Da negorim bez pokoja.

15. Med ovcami mjesto daj mi, * Med kozlići stat nedaj mi: * Postavi me k desnoj strani.

16. Kad odsudiš jur proklete * Ognjem oštrim vječne štete, * Zovni mene medju svete.

17. Molim ti se priklonito, * Gledaj srdce sad skrušito, * Čuvaj mene vjekovito.

18. Plačni dan će onaj biti, * Kad se s praha probuditi, * I na sud će krivac iti.

19. Ovom' dakle, Bože, prosti! * Blag, Isuse, pun milosti, * Pokoj daj njim u vječnosti. Amen.

Molitva za pokojnoga otca ili mater.

O Bože! ti si nam zapovjedio, da svoje roditelje poštujemo: smiluj se milostivo duši otca mojega (matere moje), i oprosti mu (joj) sve griehe, pak mi daj njega (nju) jednoć u vječnoj svjetlosti vidjeti: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za pokojnu bratju, rodbinu i dobročinitelje.

O Bože, davaoče oproštjenja i ljubitelju čoviečjega spasenja! molimo milost tvoju, daj da naše skupštine bratja, bližnji i dobročinitelji, koji su se iz ovoga svieta preselili, po molbi blažene Marije vazda djevice i svih svetih tvojih u družtvo vječnoga blaženstva dodju: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Na dan preminutja ili ukopa kojega pokojnika.

Bože, kojemu je vlastito vazda pomilovati i prostiti, priklonito te molimo za dušu sluge tvoga I. (službenice tvoje I.), kojoj si danas zapovjedio, da se iz ovoga svieta preseli: nepredaj nju u ruke neprijatelja, niti ju zaboravi do konca, nego zapovjedi, da ju sveti angjeli prime, i u rajsku otačbinu privedu; buduć da je u tebe vjerovala i ufala, neka netrpi muke paklene, nego da uživa vječno veselje: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za kojega pokojnika.

Prikloni, Gospodine, uho svoje na molbe naše, kojimi milosrdje tvoje priklonito molimo: da dušu sluge svoga I., kojoj si zapovjedio, da se preseli iz ovoga svieta, u kraljestvo mira i svjetlosti primiš, ter joj zapovjediš, da se svetim tvojim pridruži po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za koju pokojnu.

Molimo te, Gospodine, za tvoje milosrdje: smiluj se duši službenice svoje I., da od vremenite bolesti oslobodjenu, u vječno spasenje primiš: po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Za duše pokojnih na groblju počivajućih.

Bože, po kojega pomilovanju duše viernih počivaju, slugam i službenicam svojim ovdje i svagdje u Isukrstu počivajućim odpuštjenje grieha milostivo podieli, da od trpljenja svake pedepse izbavljeni, u tebi sa svimi svetimi tvojimi na vieke se raduju: po istom Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Pokoj vječni daruj im Gospodine. I svjetlost viečna im svietila. — Počivali u miru. Amen.

X. Litanije i piesme.

Litanije bl. Djevice Marije.

Gospodine pomiluj!
Krste pomiluj!
Gospodine pomiluj!
Krste sliši nas!
Krste usliši nas!
Otče nebeski Bože! pomiluj nas!
Sine Odkupitelju svieta Bože! pomiluj nas!
Duše sveti Bože! pomiluj nas!
Sveta Trojice jedini Bože! pomiluj nas!

Sveta Marijo!
Sveta Bogorodice!
Sveta dievo djevica!
Majko Isukrstova!
Majko božanstvene milosti!
Majko prebistra!
Majko prečista!
Majko neoskvrnjena!
Majko nepotlačena!
Majko ljubezniva!
Majko čudnovata!
Majko Stvoritelja!
Majko Spasitelja!
Djevice premudra!
Djevice poštovana!
Djevice pripoviedana!
Djevice moguća!
Djevice milostiva!
Djevice vierna!
Zrcalo pravde!
Priestolje mudrosti!
Uzroče naše radosti!
Sude duhovni!
Sude poštovani!
Sude izvrstnoga bogoljubstva!
Ružo otajna!
Turne Davidov!

Moli za nas!

Turne bjelokostni!
Kućo zlatna!
Škrinjo zakona!
Vrata nebeska!
Zviezdo jutrenja!
Zdravlje nemoćnih!
Utočištje griešnika!
Utješiteljice žalostnih!
Pomoćnice krštjana!
Kraljice angjela!
Kraljice patrijarka!
Kraljice proroka!
Kraljice apostola!
Kraljice mučenika!
Kraljice izpovjednika!
Kraljice djevica!
Kraljice svih svetih!
Kraljice bez iztočnóga grieha začeta!

Moli za nas!

Janjče božji, koji uzimlješ *) griehe svieta! Oprosti, nam Gospodine!
Janjče božji, koji uzimlješ griehe svieta! Usliši nas, Gospodine!
Janjče božji, koji uzimlješ griehe svieta! Pomiluj nas!

---

*) Ili: Odnimlješ itd. Vidi opazku sprieda.

Krste, sliši nas!
Krste usliši nas!
Gospodine pomiluj!
Krste pomiluj!
Gospodine pomiluj!

Otče naš. Zdravo Marijo.

Pod tvoju zaštitu utičemo se, sveta Bogorodice! naše molbe neodbaci u potrebah naših, nego od svih pogibelih nas vazda oslobodi. Djevice slavna i blagoslovljena, gospojo naša, medjugovornice naša, odvjetnice naša! Sa svojim Sinom nas pomiri, svomu Sinu nas preporuči, svomu Sinu nas prikaži.

Red. Moli za nas, sveta Bogorodice!

Odg. Da dostojni budemo obećanja Isukrstovih!

Pomolimo se. Milost tvoju, molimo te, Gospodine, ulij u pameti naše; da mi, koji po angjeoskom navještjenju Isukrsta Sina tvoga uputjenje spoznasmo: po muki i križu njegovu na slavu uzkrsnutja privedeni budemo: po istom Isukrstu Gospodinu našem.

Odg. Amen.

Red. Moli za nas, sveti Josipe!

Odg. Da dostojni budemo obećanja Isukrstovih.

Pomolimo se. Presvete rodice tvoje zaručnika dostojanstvi, molimo te, Gospodine! da budemo pomoženi: što naša slabost dostignuti nemože, da po njegovu odvjetovanju dobijemo: Koji živeš i kraljuješ s Bogom Otcem u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka.

Odg. Amen.

Zdravo kraljice, majko milosrdja, životu, sladkosti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapimo izagnani sini Evini; k tebi uzdišemo cvileći i plačući u ovoj suznoj dolini. Nu dakle, odvjetnice naša, tvoje milosrdne oči k nam obrati, ter nam Isusa, blagoslovljen plod utrobe svoje, poslje ovoga izagnanja pokaži. O dobrostiva! o milostiva! o sladka djevice Marijo!

Red. Moli za nas, sveta Bogorodice!

Odg. Da dostojni budemo obećanja Isukrstovih!

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, koji si slavne djevice i majke Marije tielo i dušu, da bi dostojno pribivalište Sina tvoga biti dostojala, sudjelovanjem Duha svetoga pripravio: daj, da koje se uspomeni radujemo, njezinim milostivim odvjetovanjem od dojdućih zala i od vječne smrti oslobodimo se: po istom Isukrstu Gospodinu našem.

Odg. Amen.

Molitva za ukupne potrebe svega krštjanstva.

Svemogući, vječni Bože, Gospodine, Otče nebeski! pogledaj očima neizmiernoga milosrdja svoga nevolje, tuge i potrebe naše. Smiluj se svim pravoviernim, za koje je tvoj jedinorodjeni Sin, Gospodin i Odkupitelj naš Isukrst hotio u ruke griešnikom doći, i svoju neprocienjenu krv na drvu križa dragovoljno proliti. Po ovom Gospodinu našem Isukrstu, milostivi Otče, ukloni od nas zaslužene pedepse, sadašnje i dojduće pogibelji i nezgode, nahudne smutnje, vojsku, glád, nemoći i tužna, nevoljna vremena. Prosvjetli takodjer i ukriepi u svakom dobru duhovne i svjetovne poglavare i vladaoce, da oko svega željno nastoje, što tvoju božanstvenu slavu, naše spasenje, obćinski mir i blagostanje svih krštjana unaprjediti može. Podieli nam, o Bože mira, pravo sjedinjenje u vjeri bez svakoga razkola i nevierstva. Obrati srdca naša na pravu pokoru i poboljšanje života. Užeži u nami oganj svoje ljubavi. Daj nam goruću želju za svaku pravicu, da ti kao pokorni sini za života i u vrieme smrti ugodimo i omilimo. Molimo takodjer, kao i ti hoćeš, o Bože! da ti se molimo, za naše prijatelje i neprijatelje, za zdrave i nemoćne, za sve žalostne

i nevoljne krštjane, za žive i za mrtve. Budi tebi, Gospodine, sada i vazda preporučen naš početak i naš svršetak, naše djelo, život i smrt naša. Daj nam ovdje tvoju milost uživati, a ondje sa svimi izabranimi u vjekovječnòm veselju i blaženstvu tebe hvaliti i slaviti. To nam podieli Gospodine, Otče nebeski, po Isusu Krstu, Sinu svojem, Gospodinu i Odkupitelju našem, koji s tobom i s Duhom svetim jednaki Bog žive i kraljuje u vieke vieka.

Odg. Amen.

Sada se moli pet puta: Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu. — Kad se daje blagoslov s presvetim Tielom Isukrstovim, pieva se:

Sakramentu dakle ovomu * Ponizno se klanjajmo; * Novi zakon pram staromu * Izvrstniji priznajmo. * Što ćućenje nedopira, * Ono kaže nam vira.

Roditelju, Rodjenomu * Hvala, slava, poštenje; * A sad od njih nam svakomu * S blagoslovom prošćenje; * Hvala vazda i u svemu * Od njih Izhodećemu. Amen.

Red. Kruh s neba podao si njima.

Odg. Svaku nasladu u sebi imajući.

Pomolimo se. Bože, koji si nam pod čudnovatim sakramentom uspomenu muke svoje

ostavio: podaj nam, molimo te, tako tiela i krvi tvoje otajstva štovati, da plod odkupljenja tvoga u nami vazda ćutimo: koji živeš i kraljuješ s Bogom Otcem u jedinstvu Duha svetoga Bog, po sve vieke vieka.

Odg. Amen.

Častimo te, živi kruh angjelski!
O pravi Bog čovjek, i kralj nebeski.

Sveti, sveti, sveti; sveti vazda sveti: } tri puta.
Isus u presvetomu Tiela svoga otajstvu.

Ostavit nas nemoj Isuse, Bože moj!
Isuse, Bože moj! ostavit nas nemoj!
Budi hvaljeno po sve vrime
Isusa i Marije slavno ime!

Litanije svih Svetih.

Gospodine, pomiluj!
Krste, pomiluj!
Gospodine, pomiluj!
Krste, sliši nas!
Krste, usliši nas!
Otče nebeski Bože, pomiluj nas!
Sine Odkupitelju svieta Bože, pomiluj nas!
Duše sveti Bože, pomiluj nas!
Sveta Trojice jedini Bože, pomiluj nas!

Sveta Marijo,
Sveta Bogorodice,
Sveta Djevo djevica,
Sveti Mihovile,
Sveti Gabriele,
Sveti Rafaele,
} moli za nas!

Svi sveti angjeli i arkangjeli; molite za nas!
Svi sveti blaženih duhova redovi; molite za nas!
Sveti Ivane krstitelju; moli za nas!
Sveti Josipe; moli za nas!
Svi sveti patriarke i proroci; molite za nas!

Sveti Petre,
Sveti Pavle,
Sveti Andrijo,
Sveti Jakove,
Sveti Ivane,
Sveti Toma,
Sveti Jakove,
Sveti Filipe,
Sveti Bartule,
Sveti Mateju,
Sveti Šimune,
Sveti Tadia,
Sveti Matia,
Sveti Barnaba,
Sveti Luka,
} moli za nas!

Sveti Marko, moli za nas!
Svi sveti apostoli i evangjeliste, molite za nas!
Svi sveti učenici Gospodinovi, molite za nas!
Svi sveti mladenci, molite za nas!
Sveti Stjepane, moli za nas!
Sveti Lovrinče, moli za nas!
Sveti Vičencio, moli za nas!
Sveti Fabiane i Sebaštiane, molite za nas!
Sveti Ivane i Pavle, molite za nas!
Sveti Kuzma i Damiane, molite za nas!
Sveti Grvažio i Protažio, molite za nas!
Svi sveti mučenici, molite za nas!
Sveti Silveštre,
Sveti Grgure,
Sveti Ambrožio,
Sveti Auguštine,
Sveti Jerolime,
Sveti Martine,
Sveti Mikula,
} moli za nas!
Svi sveti biskupi i izpovjednici; molite za nas!
Svi sveti naučitelji, molite za nas!
Sveti Antune,
Sveti Benedikte,
Sveti Brnardo,
Sveti Dominiče,
Sveti Franciško,
} moli za nas!
Svi sveti misnici i djaci; molite za nas!

Svi sveti kaludjeri i pustinjaci; molite za nas!
Sveta Marijo Mandaljeno,
Sveta Agato,
Sveta Lucio,
Sveta Janjo,
Sveta Cecilio,
Sveta Katarino,
Sveta Anastazio,
} moli za nas!
Sve svete djevice i udovice; molite za nas!
Svi svetci i svetice božje; prosite za nas!
Milostiv budi! Prosti nam, Gospodine!
Milostiv budi! Usliši nas, Gospodine!
Od svakoga zla, oslobodi nas, Gospodine!
Od svakoga grieha,
Od srčbe tvoje,
Od nagle i nenadane smrti,
Od zasiedah djavolskih,
Od srčbe, i mržnje i svakoga zla hotjenja,
Od duha bludnoga,
Od munje i gràda,
Od kuge, glada i vojske,
Od biča potresa,
Od smrti vječne,
Za otajstvo svetoga upùtjenja tvoga,
Za došastje tvoje,
Za porodjenje tvoje,
Za krštjenje i sveti post tvoj,
} oslobodi nas, Gospodine!

Za križ i muku tvoju,
Za smrt i pokopanje tvoje,
Za sveto uzkrsnutje tvoje,
Za čudnovato uzašastje tvoje,
Za došastje Duha svetoga utješitelja,
U dan sudnji,
} oslobodi nas, Gospodine!

Griešnici, tebe molimo, usliši nas!

Da nam oprostiš,
Da nam odpustiš,
Da nas na pravu pokoru privesti dostojiš se,
Da svoju svetu crkvu vladati i uzdržati dostojiš se,
Da vladaoca apostolskoga i sve crkvene redove u svetoj vjeri uzdržati dostojiš se,
Da neprijatelje svete crkve poniziti dostojiš se,
Da kraljem i poglavicam krštjanskim mir i pravu slogu darovati dostojiš se,
Da svemu puku krštjanskomu mir i jedinstvo podieliti dostojiš se,
Da nas iste u svojoj svetoj službi ukriepiti i uzdržati dostojiš se,
Da pameti naše k nebeskim željam uzdigneš,
Da sve dobročinitelje naše vječnimi dobri naplatiš,
} tebe molimo, usliši nas!

Da duše naše bratje, bližnika i dobročinitelja naših od vječne odsude izbaviš,
Da plod zemlji dati i uzdržati dostojiš se,
Da svim viernim mrtvim pokoj vječni darovati dostojiš se,
Da nas uslišati dostojiš se,
Sine božji,

} tebe molimo, usliši nas!

Janjče božji, koji uzimlješ*) griehe svieta! Prosti nam, Gospodine!
Janjče božji, koji uzimlješ griehe svieta! Usliši nas, Gospodine!
Janjče božji, koji uzimlješ griehe svieta! Pomiluj nas!

Krste, sliši nas!
Krste, usliši nas!
Gospodine, pomiluj!
Krste, pomiluj!
Gospodine, pomiluj!

Otče naš (potajno).

Red. I neuvedi nas u napast.
Odg. Da izbavi nas oda zla.

---

*) Ili: Odnimlješ, dižeš itd.

Piesma 69.

Bože! na pomoć moju nastoj; * Gospodine pomoći mi priteci.

Smeli i zastidili se, * koji išću dušu moju.

Vratili se natrag, i zasramili se, * koji mi zlo hoće.

Vratili se odmah zasramljeni, * kôji mi govore: veselo, veselo na njega!

Radovali i veselili se u tebi svi, koji išću tebe, * i da bi govorili vazda: „Neka se uzveliči Gospodin,“ koji ljube spasenje tvoje.

A ja sam zaisto siromašan i ubožan; * o Bože, pomozi me.

Ti si moj pomoćnik i moj osloboditelj; * Gospodine, nekasni.

Slava Otcu, i Sinu i Duhu svetomu; * Kako biaše u početku, i sada, i vazda, i u vieke vieka. Amen.

Red. Spasi sluge svoje.

Odg. Bože moj, ufajuće u tebe!

Red. Budi nam, Gospodine, turan jakosti!

Odg. Proti licu neprijatelja.

Red. Ništa nenaprjedovao neprijatelj proti nam!

Odg. I sin nepravednosti nemogao nam nahuditi!

Red. Gospodine, neučini nam po griesih naših!

Odg. Ni po nepravednostih naših nam nevrati!

Red. Molimo za Papu našega I.

Odg. Gospodin sahranio, i poživio, i blažena učinio njega na zemlji, i nepredao ga u ruke neprijatelja njegovih.

Red. Molimo za dobročinitelje naše.

Odg. Dostoj se, Gospodine, cića imena tvoga naplatiti sve, koji nam dobro čine, životom vječnim. Amen.

Red. Molimo za vierne mrtve.

Odg. Pokoj vječni daruj njim, Gospodine, i svjetlost vječna im svietila!

Red. Počivali u miru!

Odg. Amen.

Red. Za braću našu nenazočnu.

Odg. Spasene učini sluge tvoje, Bože moj, ufajuće u tebe!

Red. Pošlji im Gospodine, pomoć iz svetišća!

Odg. I iz Siona ih brani.

Red. Gospodine, usliši molitvu moju!

Odg. I vapaj moj k tebi da pride!

Red. Gospodin s vami!

Odg. I s duhom tvojim!

Pomolimo se. Bože, kojemu je vlastito vazda pomilovati i praštati! primi molbu našu: da nas i sve sluge tvoje, koje veruga grieha stišće, pomilovanje milosrdja tvoga milostivo odrieši.

Usliši, molimo te Gospodine, priklonito moleće, i izpoviedajućim se tebi griehe odpusti: da nam zajedno prošćenje i mir dobrostivo podieliš.

Neizgovorivo milosrdje tvoje, Gospodine, milostivo nam ukaži: da nas zajedno od svih grieha izbaviš, i od muka, koje za nje zaslužujemo, oslobodiš.

Bože, koji se griehom uvriediš a pokorom pomiriš: molbe puka svoga prosećega milostivo usliši, i biče srčbe tvoje, kojih smo za svoje griehe dostojni, odvrati.

Svemogući, vječni Bože! smiluj se slugi svomu Papi našemu I., i svojom milostju vladaj ga na putu vječnoga spasenja: da po tvojem daru želi, što ti je ugodno, i svom kriepoštju ovrši.

Bože, svih viernih pastiru i vladatelju, slugu svoga biskupa našega I., kojega si za pastira crkvi svojoj I. dati izvolio, milostivo pogledaj; podaj, molimo te, da svojim podlož-

nikom riečju i izgledom koristi, i skupa sa stadom njemu izručenim u život vjekovječni dospije.

Bože, zaštititelju svih kraljevinâ, a osobito kršćanskoga cesarstva (kraljestva): daj slugi svomu cesaru (kralju) našęmu I., tvoje slavodobitno mogućstvo pravo poznati i štovati, i koji je po tvojoj naredbi vladaocem postao, da s tvojom takodjer pomoćju vazda moguć bude.

Bože, od koga su svete želje, prava svjetovanja i pravedna djela: daj slugam svojim onaj mir, koga sviet dati nemože, da budu i srdca naša zapovjedim tvojim priklonuta, i vremena bez straha od neprijatelja po tvojem zaštitjenju mirna.

Užeži ognjem Duha svetoga boke naše i srdca naša, Gospodine: da ti čistim tielom služimo, i neoskvrnjenim srdcem ugodimo.

Bože, svih pravoviernih stvoritelju i odkupitelju: dušam sluga i službenica svojih odpušćenje svih grieha udieli: da oprošćenje, koje su vazda željeli, bogoljubnimi molitvami postignu.

Djelovanja naša, molimo te Gospodine, nadahnjujuć predteci i pomagajuć unapredjuj:

da svaka naša molitva i djelo od tebe vazda počme, i po tebi početo da se dovrši.

Svemogući, vječni Bože, koji zajedno živimi i mrtvimi vladaš, i sve miluješ, za koje unaprjed znaš, da će biti tvoji vjerom i djelom: priklonito te molimo, da svi oni, za koje moliti odlučismo, i koji su ili na ovom svietu još u pùti, ili su tiela lišeni jurvè u onaj primljeni: po odvjetovanju svih svetih tvojih dobrostivostju pomilovanja tvoga odpušćenje svih svojih grieha postignu: po Isukrstu Gospodinu našem.

Odg. Amen.

Red. Gospodin s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Red. Uslišio nas svemogući i milosrdni Gospodin.

Odg. Amen.

Red. I viernih duše po milosrdju božjem počivale u miru.

Odg. Amen.

(Pet puti: Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu. Ako se ima dati blagoslov s presvetim Tielòm Isukrstovim, vidi ostala na strani 327.

Njekoje piesme.

Piesma prie propovjedi.

1. U Boga Otca, i Sina, * I Duha svetog' ime, * O krštjani! na kolina * Vi padite pred njime; * Vaša srdca pripravite, * Kako Isus uči nas, * Otca neba da molite, * Slaveći ga svaki čas.

2. Otče naš, koga priestolje * Na nebesih diči se, * Preblaženo ime tvoje * I na zemlji sveti se. * Raj tvoj od počela svita * Za obrane sve stvoren, * Daj da bude poslje žitka * Nam takodjer otvoren.

3. Kako čine svi nebeski * Volju tvoju dvornici, * Tako neka i zemaljski * Nju izpune putnici. * Kruh naš, dušu kriepi koji, * Ti nam, Bože! daj danas, * A i što još tielo goji, * Neuztegni ti od nas.

4. Ti oprosti nam griešnikom, * Koji griehe plačemo, * Kako našim mi dužnikom * Odpušćenje dajemo. * Napast ako dojde kada, * Ti nju, Bože! ustavi. * Od zla svakog sad i vazda * Nas nevoljne izbavi. Amen.

Djelo pokajanja.

1. Ja se kajem, Bože mili! * Od svakoga grieha svoga, * I mé srdce gorko cvili, * Jer uvriedih tebe Boga.

2. Milosrdje tvé je veće * Neg sve hude mé krivine; * Tvá dobrota pustit neće, * Skrušen griešnik da pogine.

3. Ljubim tebe, dobri Bože, * Iz dubine srdca svoga, * Što već moja duša može, * I već nego seb' istoga.

4. Ja sam spravan svekoliko * Prie izgubit i umriti, * Neg već tebe, rajska diko! * U naprjedak uvriediti.

5. Griehe svoje i prikore * Namjestniku tvom' odkrit ću, * I kégod mi dá pokore * Bogoljubno izvršit ću.

6. Smiluj mi se, Otče sveti! * Po velikoj tvój milosti, * O Isuse moj propeti, * Težke moje griehe oprosti.

Spasonosni spomenici.

1. Život kratak, a smrt brza; * Njoj se nezna dan ni čas; * Ako vrieme sada gubim, * Neću g' imat zadnji čas.

2. Samo jednu imam dušu, * Što mi dade višnji Bog; * Propade li ona ludo, * Što će biti od zla tog?

3. Bog me vidi, Bog će sudit * Il u pakao il u raj; * Il u raju divna slava, * Il u paklu strašan vaj.

4. Svemu dodje svoja svrha, * Ali vječnost nejma kraj'; * Il u raju vječna slava, * Il u paklu vječan vaj. —

Piesma pri prvoj pričesti mladeži *).

1. Radujte se angjeli, * Ovih mladih čuvari; * Jer se Isus dostoji * Danas njih pohoditi.

2. O otajstvo visoko * Vjere naše presvete, * Kralj od neba i zemlje * Tu pod licem kruha je.

3. Rad goruće ljubavi * On na zadnjoj večeri * Sveto Tielo naredì, * I viernim ga ostavì.

4. Da mi njega primamo, * Duše naše kriepimo, * U ljubavi živemo, * Od grieha se čuvamo.

---

*) Ova se piesma može pjevati po napievu božićne piesme: „U sej vrieme godišća."

5. U utrobi djevice * Pribivao si Isuse; * U srdcu ove ditce * Pribivati dostoj se.

6. Djetco! srdca otvorite, * Ljepo Isusa primite * Sladko njega ljubite, * I vierno mu služite.

7. Drugda u Jerusolimu * Isusu jašućemu * Djetca se pokloniše, * Hozana mu vapjaše.

8. I vi tu se javite, * S pobožnostju recite: * O Isuse preslavni, * Vazda budi hvaljeni.

9. Našu pamet prosvjetli, * Dušu našu posveti; * Budi s nami svaki čas, * Dan i noć pomozi nas.

10. O vi duše pobožne, Ljubeznivo recite: * Zdravo, Tielo Isusa! * Zdravo, krv Spasitelja!

11. Mi te, Isuse, hvalimo, * I svi skupa molimo: * Djetci ovoj oprosti * Griehe sve od mladosti.

12. Tebi slava i dika, * Tebi hvala velika, * S Otcem i svetim Duhom, * I s Marijom Djevicom. Amen.

Nekoliko običnijih latinskih molitav *).

Za svetu misu.

Kyrie.

Kyrie eléison. Kyrie eléison. Kyrie eléison. Christe eléison. Christe eléison. Christe eléison. Kyrie eléison. Kyrie eléison.

Gloria.

Gloria in excelsis Deo. Et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Domine Deus Rex coelestis, Deus Pater omnipotens. Domine Fili unigenite, Jesu Christe. Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris. Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus. Tu solus Dominus. Tu solus altissimus, Jesu Christe. Cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris. Amen.

---

*) Za porabu, gdje se pieva latinski.

Credo.

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de coelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine: Et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis: sub Pontio Pilato passus, et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in coelum: sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria, judicare vivos et mortuos: cujus regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum babtisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi saeculi. Amen.

Sanctus.

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. — Pleni sunt coeli et terra gloria tua. — Hosanna in excelsis. — Benedictus, qui venit in nomine Domini. — Hosanna in excelsis.

Agnus Dei.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

Pazka. Ove molitve imaš hrvatski na str. 44—70.

Za blagoslov.

Tantum ergo.

Tantum ergo Sacramentum * Veneremur cernui: * Et antiquum documentum * Novo cedat ritui: * Praestet fides supplementum * Sensuum defectui.

Genitori, Genitoque * Laus et jubilatio: * Salus, honor, virtus quoque, * Sit et benedictio; * Procedenti ab utroque * Compar sit laudatio. Amen.

℣. Panem de coelo praestitisti eis.
℟. Omne delectamentum in se habentem.

Pazka. Vidi na strani 327 hrvatski prevod.

Piesan Bl. D. Marije (Magnificat).

Magnificat * anima mea Dominum. Et exultavit spiritus meus * in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillae suae: * ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est * et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus a progenie in progenies * timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo: * dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede, * et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis: * et divites dimisit inanes.

Suscepit Israël puerum suum, * recordatus misericordiae suae.

Sicut locutus est ad patres nostros, * Abraham, et semini ejus in saecula.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, et nunc et semper, * et in saecula saeculorum. Amen.

Pazka. Vidi na strani 140 prevod hrvatski.

Piesan Zakarijina (Benedictus).

Benedictus Dominus Deus Israël: * quia visitavit, et fecit redemptionem plebis suae.

Et erexit cornu salutis nobis: * in domo David pueri sui.

Sicut locutus est per os Sanctorum: * qui a saeculo sunt, Prophetarum ejus.

Salutem ex inimicis nostris: * et de manu omnium, qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris: * et memorari testamenti sui sancti.

Jusjurandum, quod juravit ad Abraham patrem nostrum: * daturum se nobis.

Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati: * serviamus illi.

In sanctitate et justitia coram ipso: * omnibus diebus nostris.

Et tu, puer, Propheta Altissimi vocaberis: * praeibis enim ante faciem Domini parare vias ejus.

Ad dandam scientiam salutis plebi ejus: * in remissionem peccatorum eorum.

Per viscera misericordiae Dei nostri: * in quibus visitavit nos, oriens ex alto.

Illuminare his, qui in tenebris, et in umbra mortis sedent: * ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Pokorna piesan Davidova (Ps. 50.)

Miserere mei Deus, * secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum, * dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea; * et a peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: * et peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi, et malum coram te feci: * ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas cum judicaris.

Ecce enim veritatem dilexisti: * incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi.

Asperges me hyssopo, et mundabor: * lavabis me, et super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium et laetitiam: * et exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam a peccatis meis, * et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: * et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua: * et spiritum sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi laetitiam salutaris tui: * et spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: * et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meae: * et exultabit lingua mea justitiam tuam.

Domine, labia mea aperies: * et os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: * holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: * cor contritum et humiliatum, Deus, non despicies.

Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua Sion: * ut aedificentur muri Jerusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiae, oblationes, et holocausta: * tunc imponent super altare tuum vitulos

Pazka. Vidi na str. 202 ovu piesmu u našem jeziku.

Piesan za mrtve (Ps. 129.)
(Si iniquitates.)

De profundis clamavi ad te Domine: * Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuae intendentes, * in vocem deprecationis meae.

Si iniquitates observaveris Domine: * Domine quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: * et propter legem tuam sustinui te Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus: * speravit anima mea in Domino.

A custodia matutina usque ad noctem * speret Israël in Domino.

Quia apud Dominum misericordia: * et copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël, * ex omnibus iniquitatibus ejus.

Requiem aeternam * dona eis Domine.

Et lux perpetua * luceat eis.

Anna. Si iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit?

Pazka. Hrvatski prevod vidi na strani 316.

Kyrie eléison. Christe eléison. Kyrie eléison. Pater noster.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos a malo.

℣. A porta inferi.

℟. Erue, Domine, animam ejus — (animas eorum).

℣. Requiescat in pace.

℟. Amen.

℣. Domine, exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat. Itd.

Libera me Domine.

℟. Libera me, Domine, de morte aeterna, in die illa tremenda, * Quando coeli movendi sunt et terra; * Dum veneris judicare saeculum per ignem.

℣. Tremens factus sum ego, et timeo, dum discussio venerit, atque ventura ira. * Quando coeli movendi itd.

℣. Dies illa, dies irae, calamitatis et misesiae, magna et amara valde. * Dum veneris itd.

℣. Requiem aeternam itd.

℟. Et lux perpetua itd.

℣. Libera me itd. (do „tremens“).

Hvala Bogu!

Kazalo.

I. Svakdanje pobožnosti.

II. Molitve na službi božjoj.

III. Bogoljubnost za sv. izpovjed i pričest.

IV. Poklón presvetomu Trojstvu.

V. Blagdani Gospodinovi i sveta vremena.

VI. Štovanje Svetih.

VII. Različne molitve.

VIII. Bogoljubnost za bolestnike i umiruće.

IX. Molitve za mrtve.

X. Litanije i piesme.

Tiskom Karla Gorischka u Beču.

